

Riksdagens protokoll

2011/12:125

Torsdagen den 7 juni

Kl. 12.00 – 20.47

Protokoll
2011/12:125

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 31 maj.

2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2011/12:410

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:410 Israels ockupation av Palestina

av Monica Green (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 28 juni 2012.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 5 juni 2012

Utrikesdepartementet

Carl Bildt (M)

Enligt uppdrag

Fredrik Jörgensen

Expeditionschef

3 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

2011/12:151 till konstitutionsutskottet

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2011/12: MJU25
Klimatpolitik och geologisk lagring av koldioxid (prop. 2011/12:125).

Anf. 1 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag får nog inleda med att säga att det finns en risk för att jag drar över lite på min talartid i dag. Jag har drabbats av en förkylning som gör att jag hostar då och då. Jag hoppas att jag ändå i princip ska klara mitt anförande på de minuter som jag har till mitt förfogande.

Fru talman och åhörare! Klimatet är vår tids ödesfråga. Vi kan med tilltro till vår egen förmåga bygga ett Sverige och en värld för alla människors frihet, en framtid där vi, var och en, kan växa och åstadkomma så mycket mer än vad vi trodde från början. Sverige är ett modernt land. Vi bejakar utveckling och är öppna för vår omvärld.

Nu måste vi våga utvecklas, våga vara offensiva och föra en framtidsinriktad jobbskapande politik. Vi måste klara av att åstadkomma mer än vad vi i dag tror är möjligt. Vi måste modernisera vårt samhälle så att resurserna på vårt enda jordklot räcker till alla. Bara så kommer vi att tillsammans få uppleva att jobben växer fram och att vi samtidigt räddar vår planet.

Vi måste på allvar sätta fart på omställningstrycket genom offensiva satsningar på förnybart, på infrastruktur, på energieffektivisering – på en utsläppssnål och energieffektiv ekonomi helt enkelt.

Fru talman! Vetenskapen varnar för att effekterna av klimatförändringarna kommer snabbare och är värre än vi tidigare trott: uppvärmningen går snabbare, havsnivåhöjningarna blir större, ismältningen går snabbare och jordens egna återkopplingseffekter sätter fart på temperaturökningen.

Internationella klimatförhandlingar har låst världen mot temperaturhöjningar på 3–4 grader, eftersom utsläppsminskningarna inte ska börja förrän 2020.

Den billiga oljans tid är förbi. Oljan blir dyrare på grund av ökad efterfrågan när stora länder som Kina och Indien växer och på grund av minskade tillgångar. Djupare borrhål, och okonventionella metoder med större miljörisiker följer i dess spår.

Egentligen är klimatfrågan ingen miljöfråga. Det handlar om hela vårt samhälle, alla jobb och hela vår välfärd – hela vår framtid.

Det världen nu står inför är en fantastisk omställning, från fossilberoende till ett samhälle med förnybara energikällor. Vi socialdemokrater menar att det är hög tid att på allvar ta sig an den gröna omställningen. Vi räds den inte. Vi vet att vi kan göra mer än vi i dag tror är möjligt. Vi har tagit oss an omställningar förr, från Fattigsverige till välfärdssamhälle, från ett samhälle där utbildning var förunnat ett fåtal till kunskaps-samhället. Nu är det tid för omställningen från fossilberoende till förnybart.

Många länder har insett att den gröna kapplöpningen har börjat, som Storbritannien, Danmark, Japan och Tyskland. Satsningen på förnybart beräknas ge 630 000 jobb i Tyskland och 77 000 jobb till 2020 i Danmark, enligt deras egna departement.

En klimatpolitik måste hålla ihop. Den måste klara jobb, välfärd och klimatomställning. Den måste innehålla tuffa åtgärder men också åtgärder för omställning.

Utsläppen i Sverige bör minst halveras till 2030 om vi ska klara EU:s mål på 80–95 procents minskning till 2050. Sverige behöver en plan för hur olika sektorer ska minska utsläppen och delmål fram till 2050.

Sverige måste se till att industrin har tillgång till förnybar energi och säker el. Det stärker Sverige för framtiden, när oljan sinar och utsläppen i EU:s utsläppshandel blir dyrare och dyrare.

En snabbare omställning till förnybart och effektivare energianvändning ger jobb. Energieffektivisering ger lägre elpris, billigare drift för dem som sparar, massor av jobb i bygg- och ventilationssektorn om vi ställer högre krav på byggnader.

Investeringar i järnväg ger jobb på kort sikt och på lång, eftersom bättre infrastruktur ger bättre konkurrenskraft.

Stimulans till innovationer på klimatområdet ger jobb i nya företag – nya gröna jobb. En del av framtidsutmaningen handlar om att stimulera ny teknik. Det kan göras genom att göra den gamla tekniken dyrare. Det blir då dyrare att släppa ut, och ny teknik blir konkurrenskraftig. Om man sedan använder en del av de pengar man får in till att stimulera investeringar får man dubbel effekt. Vi socialdemokrater har föreslagit lokala klimatinvesteringar. Vi pekar på att de i större utsträckning kan fokuseras på försöksanläggningar och pilotanläggningar. Det gör att vi gemensamt tar ansvar för tillfällen att pröva och utveckla ny svensk teknik. Det är bra för klimat, jobb och konkurrenskraft.

Fru talman! Liksom många länder har insett fördelarna med att gå före har också flera företag gjort sin omvärldsbevakning och förstått att det inte finns någon väg tillbaka. Den som ställer om snabbt kommer att få konkurrensfördelar.

Hagainitiativet är en sammanslutning av svenska företag som samarbetar för att visa det affärsmässiga med att minska sin klimatpåverkan.

De företag som ingår i EU:s utsläppshandel är medvetna om att deras klimatpåverkan kostar mer och mer pengar för varje år. SSAB och LKAB har intensiva forskningsprogram för att minska utsläppen. Fortum har en plan för att sluta med kol, och Vattenfall ska avveckla torven i kraftvärmeverken.

Siemens är ett exempel på ett internationellt företag som helt ställt om. De storsatsar på förnybar energi, på energieffektiva produkter, på resurseffektivitet och återvinning av material. De bygger ett helt nytt huvudkontor i München som blir ett nollenergihus.

Fru talman! Här i Sverige har den borgerliga regeringen formulerat otydliga klimatmål, som de inte ens riktigt vet hur man ska mäta eller definiera. Men framför allt saknas handlingskraft och aktiva åtgärder som minskar utsläppen. Sverige måste ha en klimatpolitik som håller över tid, som minskar utsläpp, även när det är kallt och även i högkonjunktur. Den här regeringen är på väg att göra ett industrihistoriskt missstag, när man passivt låter andra länder springa före och inte levererar tillräckligt på hemmaplan.

Vi menar att det går att samla hela landet i en gemensam uppgift.

Göran Persson, socialdemokratisk statsminister, påbörjade ett nytt sätt att se på ekonomin, där synen på bnp breddades till att också inne-

fatta gröna nyckeltal som styråra. Hela miljömålssystemet har sin grund i det synsättet. De gröna nyckeltalen och de gröna nationalräkenskaperna ser vi inte längre till i budgetpropositionerna. Det duger inte när vi skriver budget för 2013 att aktuella utsläppssiffror saknas. Vi måste givetvis ha med aktuella utsläppssiffror i budgetpropositionen eftersom de är avgörande för klimatpolitikens utformning och storlek på styrmedel.

Fru talman! Vi socialdemokrater delar regeringens uppfattning om grunderna i propositionen om koldioxidlagring

- att koldioxidlagring ska prövas som miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken
- att både avskiljningen och lagringen ska prövas
- att miljöbalkens regler om tillstånd, anmälan och tillåtlighet för geologisk lagring av koldioxid ska tillämpas även på Sveriges kontinentalsockel utanför territorialgränsen
- att koldioxid som avskiljs för geologisk lagring ska definieras som avfall.

Mycket av den svenska basindustrin är beroende av fossila utsläpp och är därför känslig för klimatpolitiken i EU och internationellt. En klimatpolitik som håller ihop kan inte blunda för den utmaningen. Det står stora exportinkomster och arbetstillfällen på spel. Tyvärr saknar vi en aktiv strategi från regeringens sida för att säkra dessa jobb i en utsläppsnål ekonomi.

Att implementera CCS-direktivet i Sverige är ett steg i rätt riktning. Men det räcker inte. Koldioxidlagring kan bli en viktig komponent i framtiden. Det är nämligen naivt att tro att de stora utsläppen från industrin kan finnas kvar i industriländerna och i Sverige år 2050. De företag som snabbast utvecklar ny teknik och ställer om kommer att ha stora fördelar, och här kan koldioxidlagring spela en roll.

Vi vill dock vara mycket tydliga med att avskiljning och lagring av koldioxid inte får leda till minskade ansträngningar för förnybar energi och bli en förevändning för att hålla fast vid förbränning av kol, olja och naturgas. CCS är inte lösningen på klimatutmaningen, men däremot kan CCS i kombination med annan ny teknik bli viktigt i framtiden för några av de svenska utsläppsintensiva företagen. De största källorna för utsläpp av koldioxid i Sverige är inte energiproducenter som på kontinenten, i stället är det stål- och malmproduktionen.

För svensk del behöver Sverige verka för att EU:s regelverk anpassas så att en ekonomisk stimulans för CCS finns även för anläggningar med koldioxidutsläpp som inte har fossilt ursprung, exempelvis massfabriker, bioenergiwerk, etanolfabriker.

Det är synnerligen viktigt och strategiskt att regeringen agerar aktivt i dessa frågor. Sverige behöver en aktiv strategi för den svenska koldioxidintensiva industrin för att säkra dess konkurrenskraft i framtiden i ett samhälle med mycket små utsläpp. Men tyvärr, regeringen levererar inte.

Fru talman! Vi socialdemokrater hävdar att progressivitet och klimatomställning tjänar oss väl, stärker vår konkurrenskraft, bygger broar till jobb och välfärd, räddar vår planet och visar, inte minst de fattigare länderna i världen, att vi tar vårt ansvar, att vi sätter in oss själva i den större

bilden. Vi kan gemensamt åstadkomma så mycket mer än vad vi tror från början. Jag vill ha en ny regering nu.

Avslutningsvis vill jag påpeka att jag naturligtvis står bakom Socialdemokraternas alla reservationer men vill för tids vinnande yrka bifall till reservation 4 och reservation 26.
(Applåder)

Anf. 2 HELENA LEANDER (MP):

Fru talman! Jag hade någon sorts ambition att jag skulle hålla mig inom min tidsram, och jag skalade helt enkelt bort hela propositionen – undanflykten till att vi får tala klimatpolitik i dag. Jag kommer inte att prata så mycket om CCS. Jag hoppas att ni kan leva med det.

Jag börjar i stället med de breda penseldragen, om klimatpolitiken i stort. Egentligen tror jag att alla vi som sitter här och alla de som tittar på tv – uppe på läktaren är det tomt – har bra koll på klimatförändringen. Vi vet att det kommer att bli en massa otrevligheter med översvämningar, värmeböljor, torka, stigande vattennivåer, massutrotning av arter och allmänt elände. Men vi tänker gärna att det där är någonting som kommer någon gång i framtiden, eller i alla fall inte här. Men så är det ju inte riktigt.

Redan den klimatförändring vi orsakat nu sätter sina spår. Det går inte att säga att just den här väderhändelsen beror på klimatförändringarna, men det går inte heller att blunda för den stora bilden att extremt väder blir vanligare. Klimatförändringarna märks inte bara på andra sidan jorden. Även i Sverige kommer vi att få förbereda oss på ökade risker för översvämningar, ras och jordskred, insektsburna sjukdomar, värmeböljor, hot mot dricksvattentäkter och det ena och det andra.

Tyvärr är världen så orättvis att det inte är vi som drabbas hårdast, vi som har den största skulden, vi som har släppt ut den mesta koldioxiden. Det är fattiga och redan sårbara människor som har mycket mindre skuld i problemet som drabbas hårdast.

Det jobbiga är att ju mer man forskar, desto allvarligare tycks läget bli. För varje ny rapport slår man fast att förändringarna kommer vid lägre temperaturer och ger allvarligare konsekvenser än vad man tidigare trodde. Jordens egna dämpande mekanismer, som det kol som binds in i skog, växter och hav, tycks visa tecken på att mättas. Det beror ju på att vi redan har släppt ut så mycket.

När man tidigare pratat om två graders uppvärmning som någon sorts gräns – inte en säker gräns, men i alla fall en gräns för det hanterbara – talar allt fler forskare i dag om en och en halv grad. Går vi över den gränsen riskerar vi att vi sätter i gång självförstärkande mekanismer som i sin tur sätter i gång en uppvärmning vi inte alls har kontroll över.

Klimatforskningen jobbar med stora osäkerheter, och det är svårt att över huvud taget tala om säkra gränser. Vad som är en acceptabel gräns är också i högsta grad en politisk och moralisk fråga. Vilka risker är vi beredda att ta, inte bara för oss utan också för andra som inte har haft någonting att säga till om?

Då alltmer tyder på att en och en halv grad är någon form av tröskel tycker jag att det är rimligt att politiken riktar in sig på den gränsen. Jag ska inte försöka påskina att det är busenkelt. Den uppvärmning vi redan har orsakat genom de utsläpp vi har gjort fram till nu sätter sina spår. Det

har fått vissa forskare att fundera över hur realistiskt det är att nå enoch-enhalvgradersmålet eller tvågradersmålet.

Men den stora fråga som vi kan påverka nu är inte vad vi har gjort hittills utan hur mycket dumt vi ska hitta på framöver. Med tvågradersmålet räknar forskarna med att de globala utsläppen måste sluta öka 2015 och sedan vända nedåt med 6 procent per år. Om toppen kommer senare, om utsläppen vänder ned senare, måste utsläppsminskningarna bli så mycket brantare. För ett mål på en och en halv grad blir betinget ännu större.

Den glada nyheten i allt det dystra är att det inte i första hand är kunskap eller teknik som saknas för att förvandla domedagsprofetian till en njutbar framtid. I dagsläget är det i första hand den politiska viljan som saknas, och politik går faktiskt att ändra på i motsats till naturlagar. Med politiker som ser den gröna omställningen som en möjlighet och dagens passivitet som ett hot – i stället för tvärtom – kan vi styra om kursen. Med politiker som ser till att det som är långsiktigt hållbart också blir kortsiktigt lönsamt kan vi få alla krafter i samhället att dra åt ett mer hållbart håll.

Då måste vi sluta att tävla om vem som ska göra minst insatser för klimatet. Vi lurar bara oss själva på det eftersom det inte kommer att bli billigare att ställa om ju längre vi gräver ned oss i det fossila diket. Gör vi ingenting alls så blir det riktigt dyrt framöver när vi får leva med konsekvenserna i stället. Det är mycket mer ekonomiskt rationellt att göra rätt från början, att se till att vi framtidssäkrar alla investeringar vi gör från och med nu, i stället för att bygga in oss i fossila lösningar som blir värdelösa framöver – om inte av klimatskäl så för att oljan blir så dyr när ett sinande utbud möter en ständigt ökande efterfrågan.

Tittar man bakåt på svensk klimatpolitik blir man faktiskt lite hoppfull. När Sverige 2002 satte sitt första klimatmål på minus 4 procent var det många som var oroliga för vad ett sådant ”hutlöst” högt mål skulle innebära för Sverige. I dag, så som klimatfrågan utvecklats, tycker vi inte att 4 procent är mycket. Tvärtom tycker vi att siffran är oanständigt liten. Men det intressanta är att vi med råge har överträffat målet. Det var inte så svårt som folk trodde. Det ger hopp inför framtiden!

Men resultatet speglas inte i det svenska klimatmålet för 2020. Tvärtom är det mest ett tricksande med siffror. 40 procent lägre utsläpp 2020 jämfört med 1990 låter väl rätt bra, men först avgränsar man bort alla verksamheter som ingår i EU:s utsläppshandel och sedan drar man av en tredjedel av det som blir kvar för de insatser vi gör i fattiga länder för att minska utsläppen där. Då kan man lika gärna säga att det inte ens är 10 procent som ska bort. Det är inte så mycket. Tack vare de insatser som redan gjordes av den tidigare socialdemokratiska regeringen, i samarbete med Miljöpartiet och Vänsterpartiet, behöver alliansregeringen nu inte göra så mycket mer än att makligt rulla i mål.

Måldiskussionerna kan lätt urarta i tävlingar om vem som har de mest ambitiösa målen om man inte också har en politik för att nå dem. Men dagens situation visar vådan av för låga mål. Eftersom regeringen har så låga mål behöver man heller inte ha någon politik för att nå dem. Det visar det skriande behovet av högre ambitioner i klimatpolitiken när det gäller både mål och medel. Minus 40 procent till 2020 skulle visst vara ett hyggligt mål, om man inte tricksade bort det mesta – om vi verkligen

minskade utsläppen med 40 procent i Sverige och inte tillgodoräknade oss de insatser vi gör utomlands.

Självklart ska vi bidra till klimatinsatser i fattiga länder. Det är vår moraliska skyldighet eftersom Sverige är ett rikt land som har byggt sitt välstånd genom stora fossila utsläpp. Men det ger oss inte frisedel att göra mindre hemma eftersom vi gör saker på annat håll. Och det är heller inget skäl att skära ned biståndet för att finansiera klimatinsatserna. Klimatinsatser i fattiga länder måste i stället finansieras med nya pengar, till exempel intäkterna från auktioneringen av EU:s utsläppsätter.

Ibland får man höra att vi redan gjort så mycket i Sverige att det är billigare att göra insatser i utvecklingsländer som inte kommit lika långt. Och visst kan det finnas billiga åtgärder i andra länder, men vi ska inte glömma att de svenska koldioxidutsläppen per person fortfarande är betydligt högre än i u-länder, även om man räknar på vanligt, traditionellt sätt på det som produceras i Sverige. Räknar man dessutom på det som konsumeras i Sverige – oavsett om det produceras någon annanstans – blir de svenska utsläppen ännu högre, ännu mer orättvisa och ännu mer ohållbara.

Det faktum att hela det internationella klimatarbetet bygger på produktionsbaserad utsläppsstatistik är ett problem i förhandlingarna, när många u-länder upplever att de får bära bördan av att vi har förlagt vår smutsiga produktion i deras länder, att de får bära skulden för att vi har en ohållbar konsumtion. Det här skulle man delvis komma åt om man kompletterade med konsumtionsbaserad statistik.

Men återigen till målen: Vi behöver skärpa våra ambitioner i klimatpolitiken. Först då blir det på allvar tryck i att ta fram de politiska förslag vi behöver för att nå målen. Jag ska inte dra hela listan här och nu – det skulle kunna bli lite långrandigt – utan jag ska nöja mig med att konstatera att det är dags att öka tempot i klimatpolitiken, inte temperaturen.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 26.

(Applåder)

Anf. 3 JOSEF FRANSSON (SD):

Fru talman! I dag debatterar vi klimatpolitik och geologisk lagring av koldioxid. Sverigedemokraterna har tre reservationer till följd av regeringens proposition gällande geologisk lagring av koldioxid som handlar om att pumpa ned koldioxid under jord.

Givetvis ställer jag mig bakom samtliga reservationer, men jag nöjer mig med att yrka bifall till reservation nr 2 för att spara tid.

Jag vill inledningsvis be om ursäkt, för jag tror att mitt anförande kan dra ut lite grann på tiden.

Fru talman! Vi sverigedemokrater ser positivt på att det utvecklas nya tekniker för att nå en hållbar miljöutveckling. CCS-tekniken kan vara en sådan. Men i dagsläget är tekniken relativt utforskad, och den långsiktiga miljöpåverkan, de ekonomiska kalkylerna och var koldioxiden ska lagras är samtliga osäkerhetsfaktorer.

Det kommer att krävas ett mycket komplicerat regelverk för landbaserad lagring, då stora landområden påverkas och många fastighetsägare kan bli drabbade av till exempel landförhöjningar och i värsta fall koldioxidläckage som kan vara farligt för djur och människor vid höga koncentrationer.

År 1986 skedde ett koldioxidläckage från vulkansjön Nyos i Kamerun som krävde 1 700 människors liv. Liknande olyckor kan mycket väl tänkas inträffa i anslutning till CCS-anläggningar och då i betydligt mer tätbefolkade områden.

Med anledning av detta är det av yttersta vikt att koldioxidlagring i dagsläget endast ska tillåtas under havsbotten. Dock ska tillstånd kunna ges för småskaliga testanläggningar på land.

Vi anmärker dock på att det föreslagna regelverket innebär att Sverige måste ge kommissionen tillgång till alla tillståndsansökningar. Vi måste vidare informera kommissionen om alla utkast till lagringstillstånd och annat material som beaktats av behörig myndighet. Till slut måste den behöriga myndigheten informera kommissionen om det slutgiltiga beslutet och ytterligare motivera eventuella avvikande uppfattningar från kommissionen.

Vi sverigedemokrater är angelägna om att våra myndigheter och domstolar besitter rätt kompetens och också har rätt att ta beslut. Det är direkt anmärkningsvärt att kommissionen måste informeras och kunna kräva ytterligare motivering än den som redan finns i det nationella domstolsbeslutet. Även om kommissionen inte har det direkta avgörandet i nuläget med den nya lagen kan detta resultera i framtida förordningar på grund av att flera nationer beslutar mot kommissionens tyckande. Oavsett det är det i dagsläget en underminering av det svenska rättsväsendet. Nog om detta.

Fru talman! I dag behandlar vi en hel rad motioner från allmänna motionstiden om klimatpolitik. Sverigedemokraternas utgångspunkt är att Sverige ska hedra internationella klimatavtal vi ansluter oss till och ta vår beskärda del av att minska de globala utsläppen av växthusgaser.

Svensk klimat- och energipolitik har dock under senare år präglats av ogenomtänkta panikåtgärder som är rena återvändsgränder – åtgärder som kostar åtskilliga miljarder att genomföra, men där den signifikanta miljö- eller klimatnyttan är högst tveksam. Snarare har man skapat fler problem än man löst.

Några sådana exempel är den så kallade pumplagen, satsningar på etanol, satsningar på vindkraft, lågenergilampor med mera. Att vi får se alla dessa plakatåtgärder är tyvärr resultatet av att hetsa fram ogenomtänkta beslut.

Det är en kamp mot klockan, får vi höra från till exempel Miljöpartiet i en motion. Vänsterpartiet tycker att det är dags att på allvar ställa om Sverige och inta tätpositionen för klimatet och planetens överlevnad. Summa summarum: Agerar vi inte i dag, och det kraftfullt, är det Har-magedon som stundar.

Mer eller mindre hela riksdagen har hamnat i någon knepig situation där man låter miljörelsen, som i stora drag är ett nytt ansikte för den antikapitalistiska vänstern, sätta dagordningen för vad som är god miljöpolitik.

Därför var det faktiskt ganska befriande när en av Centerpartiets egna spinndoktorer i en debattartikel häromdagen gick till angrepp mot det egna partiet och skrev att Centern måste ”tydligt ta avstånd från det vänsterperspektiv som alltför länge fått definiera vad god miljöpolitik är”.

Nu är det som bekant så att Miljöpartiet får ett extremt stort stöd från landets medieinstitutioner. Inte minst märks detta vid vetenskaplig rap-

portering, där Miljöpartiets världsbild används som något slags utgångspunkt. Det är dock av yttersta vikt att var och en inte gör avsteg från det man vet är rätt och riktigt för att krusa medierna.

Jag tror att väljarna är smartare än så. Räds inte sanningen! Det är min uppmaning.

Fru talman! För en nykter diskussion om klimatet och Sveriges skyldigheter till omvärlden är det viktigt att få rätt på utgångspunkterna.

Sverige har sedan länge den utvecklade världens lägsta utsläpp av koldioxid. Detta innebär således att vi också har EU:s lägsta utsläpp och släpper ut ungefär en tredjedel mindre än EU-genomsnittet. Vad som också är viktigt att ha i åtanke i den nationella klimatpolitiken är att vi som nation släpper ut mindre än 2 promille av världens samlade utsläpp.

Man måste därför, för att seriöst behandla denna fråga, konstatera att svenska utsläpp – bokstavligen – är försumbara i ett globalt sammanhang. Många gånger låter det i debatten som att våra utsläpp skulle vara helt avgörande, men sanningen är den att om vi så skulle halvera våra utsläpp skulle de endast vara en droppe i havet om inte övriga världen gör samma sak.

Som en liten analogi skulle jag kunna jämföra det med att jag håller ut armarna och låter mitt spann motsvara världens samlade utsläpp. Då skulle en halvering av Sveriges utsläpp motsvara ungefär att jag filar av naglarna 1 millimeter.

Det sägs också inte sällan att Sverige har moraliska förpliktelser och att vi ska vara ett föregångsland. Detta verkar de flesta partier ha tagit fasta på. I debatten partierna emellan är det en ständig strid om vem som kan hosta ur sig de högsta procentsatserna för minskade utsläpp i Sverige såväl som i EU. Budgivningen begränsar sig på intet sätt till vänstersidan, även om vänstern slutligen, såklart, lyckas kasta ur sig de mest realistiska procentsatserna. Socialdemokraterna trumfar till exempel med 50 procent till 2030 och Vänsterpartiet med 45 procent redan till 2020.

Fru talman! Svensk policy i klimatpolitiken är i allt väsentligt att vi ska gå före omvärlden med tuffare klimatmål med hopp om att resten av världen ska ta efter. Eftersom åtgärder för minskade utsläpp av koldioxid är mycket kostsamma är det intressant att resonera kring huruvida länder som USA, Kina, Indien, Ryssland med flera låter sig påverkas av det lilla landet i Norden som vi kallar Sverige.

Expertgruppen för miljöstudier släppte alldeles nyligen rapporten *Klimatpolitik och ledarskap* i just detta ämne, och den är värd att lyfta upp. Där konstaterar man att det inte går att påvisa några sådana effekter. Jag ska citera lite från rapportens förord:

”Om ett litet land ensamt bedriver en ambitiös klimatpolitik blir den direkta effekten på klimatutvecklingen i världen försumbar. — — — Det är till och med så att Kyotoländerna sammantaget – inte ens om de fullkomligt eliminerar sina utsläpp – kan påverka klimatutvecklingen i någon avgörande utsträckning.”

Rapportförfattaren Michael Hoel skriver vidare i en debattartikel: ”Inom beteendevetenskapen saknas i stort sett stöd för den påstådda effekten att andra länder tar efter om Sverige och andra mindre länder tar ledningen och går före. Det påverkar inte heller sannolikheten att uppnå ett heltäckande klimatavtal.”

Ser man hur de stora jättarna ute i världen agerar i praktiken är det lätt att skriva under på författarens slutsatser. Trots detta kan man om man granskar uttalanden och skrivningar här från riksdagen hitta de mest verklighetsfrånvända formuleringar och visioner som bygger på att en radikal åtgärd i Sverige, som man säger, kan ”hejda klimathotet”.

Fru talman! Planekonomi är något som för var och en av oss borde vara något vi lämnar bakom oss på historiens soptipp med all ondska och misär och inte minst miljöförstöring som detta system har orsakat.

Jag vet att det finns vissa på vänsterkanten som fortfarande drömmer sig tillbaka till fornstora dagar, men kanske inte till de fornstora dagar vi besjög i går på vår nationaldag utan till dem som utspelade sig längre österut, där det klasslösa samhället var den bärande idén. Som tur är, är stödet för diktatur och inskränkt frihet ganska svagt nu för tiden. Den nya så kallade miljörelsen har dock tagit fram, dammat av och ompaketerat den gamla antikapitalistiska idétraditionen och ger ofta illa dolt uttryck för hur man vill centralisera makten och bekämpa den ekonomiska tillväxten med krav på odemokratisk och överstatlig maktutövning.

Nu vet jag att inte minst Miljöpartiet på orwellianskt nyspråk vill påskina att man är ett ganska liberalt mittenparti, men för mig räcker det inte med att man eventuellt kan tänka sig vinster i friskolan. För mig är och förblir Miljöpartiet det tillväxtfientliga partiet nummer ett i svensk politik, dock i hård konkurrens med Vänsterpartiet.

Reservation 29 i detta betänkande, från just Vänsterpartiet och Miljöpartiet, går under namnet Individuella utsläppsrätter, och detta är bland det mest horribla tankegods man kan tänka sig. Med tanke på de senaste årens diskussion om metanavgångar från framför allt nötdjur skulle man vid en första anblick kunna tro att man vill avgiftsbelägga väderspänning, men hade det varit så väl hade man kunnat avfärda det som humor.

I en av motionerna som ligger till grund för reservationen står att läsa: ”Koldioxidransonering innebär att ett tak sätts upp för utsläpp av koldioxid och att utsläppen fördelas lika inom befolkningen genom ransonering.” Ransonering har i Sverige skett vid några tillfällen i samband med krig, nämligen under första och andra världskriget. Har man uppfattningen att frågan om global uppvärmning kan likställas med krigstillstånd? Vidare kan man i motionen läsa: ”I motsats till dagens förhållande skulle ett ransoneringssystem innebära att höginkomsttagare måste betala till låginkomsttagare om de vill göra större utsläpp än de tilldelats.” Här blir det tydligt hur man använder klimatfrågan som ett vapen för att driva igenom ideologiska samhällsförändringar på ett sätt som kraftigt inskränker frihet och äganderätt. Detta är klassisk planekonomisk politik, om än i något ny förpackning.

Vidare skriver man i motionen att man ”menar att det är för tidigt att fastställa att koldioxidransonering skulle vara ett effektivt sätt att hejda klimathotet.” Denna mening är ganska avslöjande när det gäller hur man resonerar om klimatpolitiken. Utgångspunkten är ju att vi i lilla Sverige kan ”hejda klimathotet”. Får man lov att påminna om att Sverige står för ca 0,2 procent av koldioxidutsläppen?

Fru talman! Regeringen har i sin vårbudget presenterat utökade ambitioner när det gäller inblandning av etanol och biodiesel i vårt fordonsbränsle. Detta ser jag som en kostsam återvändsgränd som inte leder till långsiktigt hållbara lösningar. Det enda etanolen i realiteten kan åstad-

komma är att vi i Sverige kan slå oss för bröstet och låta påskina att vi är lite bättre än alla andra. Detta säger jag bland annat därför att jag ser det som fullständigt orimligt att resten av världen skulle ha en rimlig chans att göra detsamma.

Nu ska jag hålla mig till just etanolen en stund. I regeringens scenario, där all bensin i Sverige innehåller 10 procent etanol samtidigt som försäljningen av E85 förutsätts oförändrad, kommer Sverige att behöva ca 625 000 kubikmeter etanol per år. Det är etanol som vi i väsentliga kvantiteter importerar från Brasilien med skövling av regnskog och stigande spannmålspriser som följd.

Om vi i stället avser att producera all denna etanol i Sverige med svenskt spannmål innebär det att vi behöver ta ungefär 10 procent av vår jordbruksareal i anspråk eller 30 procent av vår nuvarande spannmålsproduktion. Per capita skulle vi i Sverige behöva avsätta nära 180 kilo spannmål per person för regeringens etanolambitioner, och då är biodieseln inte inkluderad i siffrorna.

Hur många länder tror ni har möjlighet att avsätta så mycket livsmedel för etanolframställning? Det är ganska få, vågar jag påstå.

Att Sverige ”går före” och sätter ambitioner som resten av världen omöjligt kan matcha blir bara ytterligare ett svart hål i statsbudgeten, i det här fallet på ett par miljarder årligen bara för etanolen.

Globalt sett står biodrivmedlen i dag för blygsamma 2 procent. Enligt bedömare har biodrivmedlens andel potential att öka till lite mer än det dubbla år 2035. Fram till dess riskerar Sveriges gå-före-politik på området att ha kostat svenska samhället tiotals miljarder kronor.

Fru talman! När vi pratar om klimatpolitik har jag svårt att inte nämna solel, då inte minst Tyskland många gånger framhålls som något slags energipolitisk förebild i den allmänna klimatdebatten. Jag vill göra ett litet avstamp i fredagens SVT *Rapport*, där man visade ett inslag om solel, där utgångspunkten var att regeringen inte hade ansträngt sig tillräckligt för att skapa förutsättningar för expansion.

Inslaget var minst sagt farsartat, och jag kan inte annat än att tycka synd om det par som i inslaget visade upp sin solpanelsinstallation. Man hade kostat på installationen tiotusentals kronor, och för dessa pengar producerade panelerna i dagsljus 62 watt den mulna dag då inslaget spelades in. För att sätta detta i perspektiv skulle man kunna säga att det hade behövts 30 gånger så många paneler för att det skulle gå att driva en vanlig dammsugare. Men, som man betonade i inslaget, nyttan var ju dubbel, för nu hade de inte längre råd att flyga till Thailand.

Jag finner det anmärkningsvärt att så många höga politiker talar sig varma för satsningar på solel i Sverige. Inser man inte att solel är fel på alla vis i vårt nordliga land? Solel producerar nämligen, som namnet avslöjar, el då solen skiner, eller åtminstone i dagsljus.

Flödena med elström över nationsgränserna ser i grova drag ut så att vi exporterar el på sommarhalvåret och importerar på vinterhalvåret. Tar man en titt på ett diagram över produktion av solel finner man att solceller nästan uteslutande producerar el på sommarhalvåret, när vi inte behöver kraften.

Den som föreslår satsningar på solel säger således att vi ska brutalsubventionera ett elslag med svenska skattemedel för att sedan exportera den producerade elen.

Vidare borde det vid det här laget vara allmänt känt att satsningar på intermittenta, alltså oregelbundna, energikällor för med sig helt nödvändiga investeringar i överföringsnäten, ofta i mångmiljardklass, som också ska betalas.

Nu har jag övergripande behandlat ett antal aktuella frågeställningar i klimatpolitiken, och för att vara tydlig och slippa missförstånd vill jag återupprepa att Sverigedemokraterna har som utgångspunkt att vi ska hedra och fullfölja internationella utsläppsavtal. Dock vänder vi oss mot Sveriges rådande gå-före-politik och flera av de åtgärder som genomförts eller håller på att genomföras. Vi vänder oss också mot stora delar av EU:s påfund inom området, men detta hinner vi inte behandla här i dag.

Anf. 4 HELENA LEANDER (MP) replik:

Fru talman! Det är lite svårt att på två minuter bemöta allt som sagts på en dryg kvart, men det skulle vara lite sorgligt om man kunde vinna med utmattningstaktik. Någonstans måste man stå till svars för sina åsikter även om man pratar länge.

Låt oss helt enkelt ta det från början. Sverige är ett litet land. Det är väldigt praktiskt, för då kan man ju säga att vi inte behöver bry oss. Så kan man också resonera i vilken amerikansk eller kinesisk stad som helst så länge som den har mindre än nio miljoner invånare. Man kan säga att vi står för bara 2 promille av världens utsläpp, så vi kan egentligen strunta i att göra något.

Detta är dock inte riktigt hållbart. Det är ju alla de små niomiljoners-bitarna som tillsammans utgör hela världen, och vi får ta vår lilla tårtbit av det hela. Man skulle ju kunna tänka sig att vi säger att vi inte ska göra något utan att alla andra får göra något först, men vi har faktiskt större utsläpp än det globala genomsnittet. Vi har mycket större utsläpp än vad som är hållbart. Vad ska vi vänta på innan vi börjar ta itu med de utsläpp som redan är ohållbara?

Man kan resonera kring vilken effekt det får att gå före. Vi i utskottet som var i Indien mötte indiska miljöorganisationer som var väldigt upprörda över rika länder som sitter på sin rumpa och väntar och tycker att det är fattiga länder med mycket lägre utsläpp som ska göra någonting först innan de börjar agera. De blockerar förhandlingar och är sura för att vi inte tar vår del av ansvaret.

Om vi i rika länder som Sverige visar att vi menar allvar med vår klimatpolitik tror jag att det skulle gå mycket lättare i förhandlingarna. Sedan får de här expertstudiegrupperna säga vad de vill.

Jag kan känna lite moraliska vibbar när man har en sådan här diskussion. Men även om man struntar i det undrar jag: Vad är det vi ska göra i stället? Nu fick vi en lång lista på allting vi inte ska göra. Är slutsatsen att vi inte ska göra någonting? Är det detta som är Sverigedemokraternas politik?

Anf. 5 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Själv är jag en varm optimist när det gäller teknikutveckling. Jag tycker att Miljöpartiet säger nej till extremt viktiga framsteg när det till exempel gäller miljöfrämjande grödor bara för att de råkar ha tagits fram via genteknik. Med dem skulle man kunna göra jät-

testora insatser för att komma till rätta med det här och få fram ett långsiktigt hållbart jordbruk.

Min fasta uppfattning är att Miljöpartiets politik innebär att man vill gå in och detaljstyra människors livsval. Det leder till kostsamma återvändsgränder som inte leder till vare sig klimatnytta eller miljönytta. Det kommer att öka arbetslösheten och försämra välfärden. Och det blir tillhörande miljömässiga bakslag. För satsar man på alla de här sakerna, som egentligen inte ger någonting, har man inte råd med de insatser som faktiskt skulle kunna göra nytta.

För några veckor sedan sade jag till exempel att vi för att få fart på biogasproduktionen – jag upprepar det – antagligen behöver finansiera det här med infrastruktur på olika sätt och över en övergångsperiod faktiskt använda oss av betydligt mer naturgas. Annars tror jag inte att biogasen har någon chans att slå igenom på allvar.

Det finns mängder med miljöpolitiska åtgärder man kan göra som jag tycker är jättebra, men tyvärr tycker jag inte att Miljöpartiet står för dem.

Anf. 6 HELENA LEANDER (MP) replik:

Fru talman! Okej, GMO och naturgas ska alltså lösa klimatfrågan i Sverigedemokraternas värld. Jag vet inte riktigt hur långt vi kommer med det. Det är klart att det skönaste är om vi slipper ha åsikter om vad folk gör, men som politiker kan vi faktiskt ge människor förutsättningar att leva ett mer klimatsmart liv.

Vi kan se till att det är lättare och billigare. Vi kan se till att infrastrukturen finns. Vi kan använda skattesystemet så att det lönar sig mer att göra de klimatsmarta valen. Och just skatter är ett styrmedel som lyfts fram för att vara väldigt kostnadseffektivt. Man får mest klimatnytta för pengarna om man använder sig av till exempel koldioxidskatten.

Men hur var det? Var inte Sverigedemokraterna mot det? Då skulle man kanske sänka koldioxidskatten. Då har man ju lite grann att förklara om man nu ska ha en så himla kostnadseffektiv klimatpolitik. Slutsatsen blir att Sverigedemokraterna inte vill ha en kostnadseffektiv klimatpolitik. Man vill inte ha någon klimatpolitik över huvud taget.

Det rimmar ganska bra med en allmän sverigedemokratisk politik där vi ska sitta här och leva gott, och sedan får människor i andra delar av världen ta konsekvenserna. För så orättvist är det. De som drabbas allra svårast är ju inte vi som har den största skulden. Det är människor i andra delar av världen som har gjort mycket mindre.

Men vet du vad, även era väljare i Skåne kommer att drabbas. Det finns skånska kommuner som Vellinge och Kristianstad som delvis kommer att hamna under vatten på grund av klimatförändringarna. Skulle inte det vara någonting att oro sig för, om man nu bara har det här strängt nationalistiska perspektivet? Skulle inte det kunna vara en anledning till att det faktiskt är smart att göra någonting nu och göra det på ett kostnadseffektivt sätt i stället för att vänta och se när Vellinge försvinner under vatten?

Anf. 7 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! När det gäller saker som till exempel koldioxidskatt är det inte helt uppenbart att det ger någon direkt klimatnytta såvida man inte kan införa det i ett större perspektiv som är mer världsomfattande.

Om vi ensidigt inför höga klimatskatter och olika former av straffskatter för sådant som Miljöpartiet inte tycker om blir det som sagt en försumbar effekt, om vi inte lyckas få med resten av världen. Och de pengarna hade jag mycket hellre använt till ordentliga infrastruktursatsningar på bättre järnväg, ny motorväg och så vidare.

Vidare tycker jag att Miljöpartiet är helt fel ute när de till exempel vänder sig mot en utbyggnad av kärnkraft, som jag anser vara det absolut mest klimatvänliga energislag som vi har, och i stället hamnar på en massa konstiga sidospår med vindkraft, solkraft och så vidare som över huvud taget inte har samma goda effekt när det gäller minskade utsläpp av koldioxid, som man kanske tror vid en första anblick.

Anf. 8 JENS HOLM (V):

Fru talman! I fjol ökade utsläppen mer än någonsin. De ökade med 3,2 procent jämfört med året innan. Om vi pratar om växthusgaser handlar det om ungefär 1 miljard ton extra koldioxid som släpptes ut under 2010.

Det här har lett till att den globala koncentrationen av koldioxid i dag ligger på 394 miljondelar i atmosfären. Vi befinner oss redan nu farligt nära den kritiska gräns som jorden och ekosystemen sätter för vad som egentligen är hållbart. Ja, vissa menar att vi redan har passerat den här gränsen och att det faktiskt är dags att ta bort växthusgaserna ur atmosfären.

Forskarna menar att vi, om vi fortsätter med den här utvecklingen av utsläppen, får en global temperaturhöjning om ungefär 100 år med ungefär fyra grader. Med en fyra graders temperaturhöjning kan vi räkna med irreparabla konsekvenser.

Vi kan räkna med att man inte kan bo i stora delar av världen för att havsnivåerna har höjts så mycket. Vi kan räkna med att man inte längre kan producera mat i stora delar av världen för att öknen breder ut sig. Vi kan räkna med att skogen inte längre kommer att växa i stora delar av världen för att det har blivit för varmt och så vidare.

Den här utvecklingen har vi trots Durban, trots Cancún och trots Köpenhamn – ja, trots alla de klimattoppmöten som hittills har varit. Det är 17 stycken hittills.

Det här tycker jag talar för att det är dags att vi agerar på hemmaplan och gör vår hemläxa för att minska utsläppen. Vi ska göra det för att utsläppen ska minska totalt, men vi måste också göra det för att klimatförändringarna är en fråga om global rättvisa. Vi vet att Sverige och de andra industrialiserade länderna historiskt sett står för nästan 80 procent av de totala utsläppen av växthusgaser. Men vi vet också att det är de fattiga länderna som här och nu drabbas av våra utsläpp.

Jag pratade om en utveckling i framtiden där detta kan få irreparabla konsekvenser. Men hade vi nu befunnit oss i öriket Tuvalu eller Mikronesien hade vi antagligen varit helt upptagna av att flytta oss själva och våra familjer, för de öarna håller på att svämmas över på grund av havsnivåhöjningen.

Hade vi befunnit oss i Afrika, söder om Sahara, hade vi varit mer bekymrade än någonsin över hur vi skulle producera mat till våra barn och våra familjer, för där breder öknen ut sig redan här och nu.

Hade vi befunnit oss i Bangladesh eller Indien hade vi antagligen också varit väldigt oroliga över att floderna börjar sina och över att havsnivåerna höjs, så att vi måste flytta på oss och lämna hus och hem.

Det här är ett faktum i utvecklingsländerna. Och det är – gilla det eller inte – faktiskt en direkt konsekvens av vår livsstil i den rika utvecklade världen.

Vi i Vänsterpartiet har lagt fram en klimatmotion som behandlas nu. Vi föreslår att den globala temperaturhöjningen begränsas till 1,5 grader. För att vi ska nå dithän måste vi skärpa de svenska minskningsmålen för utsläppsgaser. Vi föreslår att vi i Sverige ska minska våra utsläpp med 45 procent jämfört med 1990 års nivåer fram till 2020. Att minska utsläppen med 45 procent innebär att vi ska minska utsläppen med ungefär 32,5 miljoner ton.

Allting ska göras här i Sverige. Vi i Sverige ska inte köpa oss fria genom billiga och osäkra utsläppskrediter i andra länder. I stället ska vi hjälpa andra länder med ett separat klimatbistånd.

Det här föreslår vi i Vänsterpartiet. Det finns formulerat i reservation 14 som jag härmed yrkar bifall till.

Vi i Vänsterpartiet befinner oss just nu i en klimatdialog. Vi har lagt fram våra klimatförslag i en klimatrapport som vi skickat ut på remiss till miljöorganisationer och företag, ja, till den breda allmänheten i Sverige. Alla är välkomna att tycka till under hela sommaren och hela hösten.

Vissa har svarat: Det är väldigt bra och ambitiösa mål som ni har. Men går det verkligen?

Ja, jag är fullt övertygad om att det går. Men då måste vi sätta i gång med arbetet *nu*. Vi måste ha en målsättning för energiproduktionen i Sverige som tar sikte på 100 procent förnybar energi.

Vi måste våga höja koldioxidskatten. Det kommer att kosta lite mer för industrin och för alla oss konsumenter. Men det kommer att minska utsläppen och också generera intäkter som ska gå direkt till klimatinvesteringar.

Vi vill ha ett separat klimatinvesteringsprogram för kommuner, landsting och småföretag – detta för att man ska kunna ställa om sin politik, ja, helt enkelt för att man ska kunna ställa om sina kommuner och regioner så att utsläppen minskar. Historiskt sett vet vi att klimatinvesteringsprogram är väldigt effektiva instrument för att få ned utsläppen.

Vidare föreslår vi den största kollektivtrafiksatsningen någonsin både med ökad kollektivtrafik i våra städer och med mer och bättre spårbunden trafik, järnvägstrafik, mellan våra städer.

Vi har även förslag om en minskad köttkonsumtion och om satsningar på mer av vegetarisk mat.

Vi driver också frågan om högre klimatmål på EU-nivå.

Som jag tidigare sagt vill vi ha ett helt nytt klimatbistånd. Vi accepterar inte att regeringen tar pengar från det ordinarie biståndet och lägger de pengarna i en separat post som man kallar för klimatbistånd. Vi behöver en separat finansiering för klimatbiståndet.

Som jag tidigare nämnt är det utvecklingsländerna som drabbas av de rika ländernas utsläpp. Därför har vi ett moraliskt ansvar för att hjälpa dem med att ställa om sina samhällen och för att motverka de värsta konsekvenserna av växthuseffekten.

Hade vi haft en regering som hade viljan att ställa om Sverige skulle det här gå; det är jag rätt säker på. Vi ser inget av nämnda politik hos den borgerliga regeringen. Det kommer inga nya klimatförslag från den här regeringen.

I stället kan svenska folket få frågan om man är beredd att till exempel göra konkreta förändringar i sin livsstil för att minska den egna miljö- och klimatbelastningen. Vid flera tillfällen när Naturvårdsverket gjort enkätundersökningar har folket svarat: Ja, jag är beredd att ta ansvar för min livsstil. Jag är beredd att konsumera mindre energi i mitt hushåll, att åka bil mindre, att äta mindre kött och så vidare.

Men för att svenska folket ska kunna göra den här omställningen behöver man förstås ett stöd. Man behöver långsiktiga spelregler. Det är vi politiker som har ansvaret för att sjösätta det här.

Också kommunpolitikerna är väldigt intresserade av att satsa på energieffektivisering, på att bygga ut biogasen, på ett hållbart resande och så vidare. Men det är samma sak där: Det behövs ett stöd. Det behövs långsiktiga spelregler. Det är vi som beslutar om de sakerna.

Även bland svenska företag finns det ett mycket stort engagemang och också en stor vilja att satsa på solelexempelvis. Men ifall det inte finns några långsiktiga spelregler satsar man såklart inte på solen.

Återigen: Det är vi som har ansvaret för att anslå ett långsiktigt stöd till klimatomställningen. Det är vi som har ansvaret för att slå fast långsiktiga spelregler. Det är här och nu vi kan göra det.

Därför vill jag att vi tar vara på det engagemang som finns hos svenska folket, bland företag och ute i våra kommuner och landsting. Vi ska fastställa långsiktiga positiva spelregler för att ställa om Sverige så att vi tar vårt ansvar för våra utsläpp. Därmed hoppas jag att vi i Sverige kan göra vad vi kan för att rädda den här planeten.

(Applåder)

Anf. 9 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Jens Holm är en av dem som – det gäller inte minst i anförandet nyss – allra tydligast talat sig varm för satsningar på solpaneler och solel. Därför skulle det vara ganska intressant att höra hur många kronor per kilowattimme som Jens Holm är beredd att av de allmänna medlen skjuta till för att förverkliga sin vision.

Är det rimligt att som till exempel Tyskland garantera ett pris om uppemot 3 kronor för en vara som en solig dag säljs för runt 30 öre på spotmarknaden?

Anf. 10 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Det var ganska frustrerande att nyss här lyssna på anförandet av Josef Fransson, Sverigedemokraterna, utan att kunna ta replik. Det kan man inte göra innan man haft sitt anförande. Därför är det mycket bra att du replikerade på mig.

Jag tycker att det mest handlade om en lång uppräkningslista av vad vi inte ska göra – förutom när Josef Fransson kom till GMO och kärnkraften, för där ska det tydligen bli väldigt stora satsningar. Men där kan vi tala om en teknik som kostar väldigt mycket pengar och som är väldigt osäker.

Jag tycker att Tyskland är ett mycket spännande exempel. Tyskland är världsledande avseende både solelproduktion och solvärmeprodukt-

ion. Tyskland har ungefär samma instrålning som vi i Sverige har, så Sverige har egentligen samma geografiska förutsättningar att bli ett land som producerar lika mycket solex och solvärme som Tyskland. Den stora skillnaden är att det inte finns långsiktiga spelregler här i Sverige.

I Tyskland har man, precis som Josef Fransson varit inne på, ett garantipris för den solex som produceras. Garantipriset har bakåt i tiden varit väldigt högt. Men i takt med att den nya tekniken utvecklas har garantipriset successivt sänkts.

En annan bra sak i Tyskland är att man erbjuder alla tyska hushåll att producera sin egen el, till exempel genom solceller. En miljon hushåll i Tyskland producerar nu sin egen el. Ibland tankas elen direkt ut på elnätet. Man kan faktiskt tjäna lite pengar på det. Det tycker jag är bra. Precis de här sakerna vill jag att vi i Sverige gör.

Det som är bra med det här systemet är att det är ett system som finansieras av elmarknaden. Man får betala lite mer på elräkningen för att den nya tekniken ska fasas in – detta för att vi i framtiden ska ha en hållbar elproduktion som inte leder till några utsläpp. Det tycker jag är jättebra.

Anf. 11 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Talet om ”lite mer på elräkningen” är kanske dagens underdrift.

Det tyska exemplet framhålls ofta, som sagt, som någonting föredömligt. Den lag som både jag och Jens talar om är vi uppenbarligen inte helt överens om – om den är bra eller dålig. I alla fall lagstiftar man, som sagt, om ungefär 3 kronor per kilowattimme som garantipris. Enligt uppgifter som jag har ska det här garanteras i 20 års tid. Det kan hända att det ska fasas ut – det har jag i så fall missat.

Våren 2010 beräknades kostnaden för denna elproduktion uppgå till motsvarande runt 700 miljarder kronor för tyska elkonsumenter. Det är inte så lite pengar; det tycker i alla fall inte jag. Men solceller täcker endast 0,3 procent av det tyska elbehovet.

Den som tycker att det är en bra och en rimlig energipolitik får naturligtvis gärna framhålla det. Men då får man också framhålla sina ekonomiska kalkyler och visa hur det här ska gå till, hur det ska fungera. Det är en orimlig ordning att på så hög politisk nivå skjuta från höften i så här viktiga frågor, i frågor som är totalt avgörande för samhällsutvecklingen.

Till råga på nämnda elände när det gäller kostnadsbilden är dessutom stora utsläpp förknippade med tillverkningen av solceller.

I en nypublicerad bok av forskaren Ozzie Zehner har denne kunnat påvisa att solindustrin blivit den främsta utsläppskällan för ett antal gaser. Jag ber eventuella kemister om ursäkt för mitt uttalande, men hexafluoretan, kvävetrifluorid och svavelhexafluorid är några av de absolut mest potenta växthusgaserna med växthuseffekter som är tiotusentals gånger starkare än när det gäller koldioxid.

Detta gör att solcellstekniken sannolikt över huvud taget inte ger någon positiv effekt eller bidrar till minskad antropogen klimatpåverkan – snarare tvärtom!

Som sagt: Jag väntar med spänning på att Jens Holm och Vänsterpartiet återkommer med konkreta förslag om hur det här ska finansieras.

Anf. 12 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Finansieringen får vi till exempel genom en höjd effekt-skatt från kärnkraften. Det har dragit in mycket pengar.

Jag ska säga så här: Det är väl rätt beskrivande för Sverigedemokraternas politik, men jag tycker faktiskt att det är ganska deprimerande att höra Josef Franssons svartmålning av solenergin. Solenergin är det energislag som växer kraftigast just nu i Europa. Det är inte bara Tyskland som anammar solenergin, utan en mängd andra länder tycker att detta är en bra energikälla att satsa på.

Så är det med alla energikällor när de introduceras – då kostar de pengar. Det går inte att ducka för det. Ska vi prata om att kosta pengar kan vi verkligen prata om kärnkraftsreaktorer. Nyligen kom nyheten att det tydligen fattas 30 miljarder kronor vad gäller slutförvaret för kärnkraften här i Sverige. När det gäller att bygga ny kärnkraft kan vi till exempel titta på Olkiluoto i Finland. Det överskred alla tänkbara budgetar och kostade mer än dubbelt så mycket som man hade planerat. Det tog nästan dubbelt så lång tid att bygga dessa reaktorer.

Det är väl också därför allt fler länder lämnar kärnkraften och satsar på de energislag som är säkra, som kommer att finnas här för evigt och som inte leder till några utsläpp. Då är det till exempel solenergi, vindenergi, biomassa och, inte minst, energieffektivisering.

Anf. 13 LARS HJÄLMERED (M):

Fru talman! För några månader sedan – det är snart ett halvår sedan – hade vi en miljödebatt här i kammaren med anledning av att vi diskuterade statsbudgeten för det här året. En av sakerna vi då resonerade lite grann om var Alliansens prioriteringar när det gäller klimat, biologisk mångfald, havsmiljö och en giftfri vardag. Vi har hört att en del av detta har återkommit nu när vi har att debattera en del av förslagen från den allmänna motionstiden och även regeringens förslag om geologisk lagring av koldioxid.

Klimatet är vår tids kanske största utmaning, och den är verkligen internationell till sin natur. Jag tycker att det är viktigt att se att det handlar om att vi ska göra saker själva, tillsammans med kolleger i Europa och också i andra delar av världen för att kunna möta och klara en så svår utmaning. Jag tycker att det i en klimatdebatt är viktigt att titta på hur de svenska målen ser ut – vad är det för beslut vi har fattat?

Riksdagen fattade år 2009 historiska beslut om en samlad klimat- och energipolitik där vi satte mål för Sverige på medellång sikt och där vi kopplade de högt ställda ambitionerna till åtgärder för att kunna klara detta steg för steg. Det innefattar att vi ska göra saker som påverkar egentligen alla delar av det svenska samhället – transporter, jordbruk och allt vad det kan vara.

I siffror innebär reduktionen på 40 procent mellan 1990 och 2020 att det ska minskas med ungefär 20 miljoner ton. Av dessa var 4 ton avklarade mellan 1990 och 2007, och det återstod då 16 miljoner ton. Lite drygt 9 av dem ska klaras med saker vi gör i Sverige, och lite drygt 6 miljoner ton med saker vi gör i andra delar av världen, där Sverige bidrar med pengar och kunskande.

En viktig del i beslutet 2009 som jag tycker att man ska trycka på är att vi gav långsiktiga besked i energipolitiken. Från Alliansens sida sade vi att vi vill ha ett robust energisystem på tre ben – vattenkraft, kärnkraft och förnybar energi – för att kunna ge långsiktiga besked och få till nödvändiga och viktiga kommande investeringar. Där ser vi inte minst att det växer till ordentligt inom den förnybara delen. De högt ställda ambitionerna gör att vi tar ansvar och gör en majoritet av dessa saker i Sverige och kompletterar med investeringar i andra länder.

Att sätta mål är dock ganska enkelt i politiken; det svåra är ibland att leva upp till det. Där kan vi bara konstatera att vi med det beslut vi fattade i riksdagen 2009 har kopplat detta med åtgärder krona för krona och gram för gram för att kunna nå målen. Det var inte så att det bara var beslut vi fattade då, och så var det färdigt och ingenting händer nu.

Det beslut riksdagen tog 2009 innebär i stället att det genomförs en rad förändringar också under denna och även under nästa mandatperiod, till exempel ett antal miljöskatteförändringar. Det gäller koldioxidbeskattning och beskattning av diesel, och det handlar om fossila bränslen som används för uppvärmningsändamål, för att ge några exempel. Vi har dock kopplat åtgärd krona för krona och gram för gram.

Jag tycker också i sammanhang där man pratar om klimat att det är viktigt att koppla på forskningsfrågorna, fru talman. I höst kommer regeringen att återkomma med en forskningsproposition, och i Sverige har vi – givet den tidigare debatten – en nästan sovjetisk ordning: Vi har fyraårsplaner för svensk forskning, där man sätter ramarna. Det kommer att vara otroligt viktigt för klimat- och andra miljöfrågor. Det är klart att den kunskap och de lösningar som kommer ut av forskning är otroligt viktiga för att möta, förstå och klara viktiga miljöutmaningar. Det är ett avgörande viktigt bidrag.

Ett initiativ på detta tema kan vi läsa om på dagens debattsida i Dagens Nyheter, där miljöminister Lena Ek beskriver det initiativ regeringen har fattat beslut om i dag när det gäller den svenska klimatforskningen. Det kommer att komma en skrivelse till riksdagen om detta, men i korthet handlar det om att ge ett antal forskningsmyndigheter uppdrag för en bättre samordning av klimatforskningen. Man ska återkomma på årlig basis i samband med budgeten för att titta på det senaste forskningsläget, för vi ska ha det som underlag för de beslut om statsbudget riksdagen fattar.

Jag tycker att detta initiativ från ministern, tillsammans med att vi skärper upp klimatstatistiken, är ett viktigt steg för att vi ska kunna ha ordentlig uppföljning och utvärdering. Det är nämligen enerverande att vi följer upp ekonomi på kvartalsbasis men att det är nästan ett års fördröjning på diskussionen om klimatstatistik. Det ska kunna ske med i alla fall ett halvårs förskjutning, så att vi kan få in det i budgetprocessen.

Det är också viktigt att trycka på att ekonomin hänger ihop med klimatet. Det är otvetydigt så att man inte kan särkoppla dessa två. Alliansen har fört och för en ansvarsfull ekonomisk politik och en arbetslinje som gör att vi har haft, har och kommer att fortsätta ha höga ambitioner för klimat och andra delar av miljöpolitiken.

Tittar vi på klimatfrågan lite mer strikt nationellt kan vi konstatera att transportsektorn är den kanske riktigt stora utmaningen för Sverige. Det finns naturligtvis andra också, men den är riktigt svår. Transporter är

nämligen avgörande viktigt för ett land som Sverige, som är glest befolkad. Vi är lite av en avkrok i Europa och väldigt handelsberoende. Transporter är lite som ett blodomlopp i ekonomin, och för att säkra den svenska ekonomin och välståndet krävs goda transporter och en bra infrastruktur.

Med detta, alltså transporter av människor och gods, följer dock klimat- och andra miljöutmaningar. Ett svar från Alliansens sida är visionen om den fossiloberoende fordonsflottan till 2030. Det är en jättesvår utmaning att klara, men det är en långsiktig idé om i vilken färdriktning vi är på väg med den svenska transportsektorn. I närtid handlar våra svar om att både höja och sänka skatter – höja bränsleskatter och sänka skatter för människor som gör aktiva val när de till exempel köper en bil privat.

Det handlar också om att ta mått och steg vidare, senast med en supermiljöbilspremie. I höstbudgeten har vi signalerat att regeringen kommer att återkomma med ett förslag om en kvotplikt och förslag om en skärpt miljöbilsdefinition. Kvotplikten handlar om att höja andelen biobränslen i vanliga pumpar när man tankar, och miljöbilsdefinitionen handlar om att den verkligen ska ligga i framkant så att man som privatperson, företag eller offentlig aktör kan hänga upp inköp och allt vad det är på detta.

Jag vill i sammanhanget också passa på, fru talman, att säga några ord om flyget. Flyget står procentuellt för en ganska liten del av utsläppen. Däremot kan man se globalt att det är en stor trafiktillväxt som inte möts med tekniska förbättringar i världen. Den relativa andelen för flyget över tid ökar alltså. Det är inte heller så att flyget kan anklagas för att bära sina egna miljökostnader. Där ser vi en liten ändring i att flyget från den 1 januari i år har förts in i EU:s handel med utsläppsrätt för att i någon mening försöka sätta ett pris på detta.

Detta har egentligen kommit som ett svar på att det har varit diskussioner internationellt under ett eller kanske till och med flera decennier för att hitta bredare lösningar om bränsleskatter eller handelssystem, till exempel i FN:s flygorgan ICAO, som inte har kommit igenom. Därför väljer EU, med rätta, att själva gå vidare och införa flyget i handelssystemet. Detta har dock också väckt vissa frågor från USA, Ryssland, Indien och en lång rad andra länder.

Då är det glädjande att konstatera att EU-domstolen tydligt har sagt att flyget i handelssystemet inte bryter mot internationell rätt eller den så kallade Chicagokonventionen utan att Sverige och andra EU-länder har gott på fötterna att fortsätta att använda denna lösning. Det bästa vore naturligtvis att hitta en bredare internationell lösning med någon typ av skatt eller handelssystem, men där är vi inte. Då tycker jag att det är bra att Lena Ek och den svenska regeringen tydligt står upp för denna lösning.

Till sist ska jag bara säga några ord om koldioxidlagringen, fru talman. För Sverige kan det vara en möjlighet att i framtiden skilja ut och lagra koldioxid, inte minst om det är svåråtkomliga utsläpp.

Det är viktigt att notera att lagringen av koldioxid inte är en del av det svenska klimatmålet fram till 2020. Däremot skulle det kunna vara en teknik som Sverige skulle kunna använda för att klara de långsiktiga klimatmålen om att inte ha några nettoutsläpp.

Det viktiga nu är att vi med dagens beslut kan sätta vad vi kallar för rättsliga ramar för lagring av koldioxid, till exempel hur man ska hantera ansökningar enligt miljöbalken och liknande.

Med detta, fru talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

*Klimatpolitik och
geologisk lagring av
koldioxid*

Anf. 14 HELENA LEANDER (MP) replik:

Fru talman! För er som inte snurrade bort er i alla siffrorna i början tar vi några till. Det var ju många roliga ton där. 13 miljoner ton var det som vi skulle minska med i Sverige till 2020. 4 miljoner ton var redan klara. Den lilla pusselbiten som saknades var att 1990, som man räknar från, var utsläppen 72,7 miljoner ton. Men det innebär att de 13 miljoner som vi ska fixa och de 4 miljoner ton som är klara inte är ens 10 procent. Där någonstans börjar det kännas som att vi kanske borde kavla upp ärmarna lite mer.

Men sedan har vi den glada nyheten att vi redan är hemma med det gamla målet, att vi skulle minska med 4 procent, och det är kul. Eftersom målet i Kyoto var ännu fuffigare har vi rent av ett överskott. Det kan man sälja och tjäna pengar på, men det innebär att någon annan får rätt att göra utsläppen i stället. Det är ju helt meningslöst att vi ansträngt oss här i Sverige om det innebär att det ökar precis lika mycket någon annanstans.

Moderaterna brukar ofta framhålla att vi inte bara kan titta på Sverige, att vi måste titta på hela världen. Då skulle jag vilja fråga Lars Hjalmered om han och regeringen verkligen är beredda att sälja överskottet av utsläppskrediter, trots att det skulle vara en spark i baken på alla som har försökt att anstränga sig och dra sitt strå till stacken för att minska klimatutsläppen i Sverige.

Jag skulle också vilja ställa en lite mer allmän fråga. Det är många här som har tagit upp att vetenskapen är ganska bekymmersam och att det ser ut att vara värre än vad vi tidigare trott. Hur känner Lars Hjalmered när han tar del av den forskningen? Känns det som att det är lugnt, att vi nog klarar hem det så som vi håller på nu, eller är det dags att ta lite hårdare tag?

Anf. 15 LARS HJÄLMERED (M) replik:

Fru talman! Jag börjar med den sista frågan som Helena Leander ställde om det vetenskapliga läget. Det är naturligtvis otroligt allvarligt och oroande; så är det. Då är frågan vad vi gör åt detta. Jag skulle säga att lösningen är att se att klimatfrågan är internationell till sin natur.

Jag ska inte fastna i samma retorik som Josef Fransson tidigare. Men jag kan ändå konstatera att det som vi gör i Sverige inte räcker, utan lösningen är att få till ett rättsligt bindande ramverk globalt med tillräckliga utsläppsreduktioner. Därutöver har vi ett stort eget ansvar nationellt i Sverige för saker som vi har att göra på hemmaplan och att hjälpa och stötta andra länder med kunskaper och med pengar. Det är mitt svar på hur vi ska möta den globala klimatutmaningen.

När det gäller frågan om AAU:erna, utsläppskrediterna från tidigare, återkommer regeringen i höstbudgeten med besked om hur man ska hantera dem, så den debatten kan vi ta när vi kommer till budgetdebatten i höst. Men det viktigaste som vi behöver nu är ett globalt klimatavtal

och att vi i Sverige fortsätter att leva upp till våra åtaganden. De 40 procenten som vi talar om för Sverige fram till 2020 är frikopplade från diskussionerna inom EU. De är frikopplade från de globala klimatavtalen. De är inte kopplade till ambitionerna i de globala klimatavtalen och liknande. Vi har också kopplat detta med åtgärder krona för krona och gram för gram. En del i beslutet som riksdagen fattade 2009 innebär också att det kommer att ske ett halvhalt 2015 för att göra en uppföljning och utvärdering av hur väl de svenska styrmedlen har fallit ut, vad som har hänt i omvärlden, vad som har hänt i Sverige, om det är dags att revidera målen och om det är dags att vidta andra åtgärder. Vi kommer att återkomma med anledning av detta.

Anf. 16 HELENA LEANDER (MP) replik:

Fru talman! Jag vet att ni har sagt att ni ska återkomma till AAU:erna, som de heter lite nördigt, men jag tycker fortfarande att det är lite bekymmersamt att man ens kan tänka sig att sälja överskottet. Vad har det tjänat till att vi faktiskt försökt göra saker i Sverige om det möjliggör ökade utsläpp någon annanstans, om vi nu ska ha det globala perspektivet? Det är ju inte bara vad Sverige gör som spelar roll, utan det spelar roll vad vi gör allihop tillsammans.

Vi kan vara ett föregångsland och hoppas att fler tar efter oss om vi kan visa att det är möjligt, inte minst fattiga länder som ser att vi menar allvar med det vi säger men också utvecklade rika länder som ser att det går att ställa om ekonomin. Det tror jag är det enda hopp vi har att påverka de internationella förhandlingarna, och det måste vi göra. Men om vi väljer att sälja överskottet kan jag inte se annat än att det urholkar vår trovärdighet.

Dessutom är det – jag tror att jag sade en spark i baken, men det kanske skulle ha varit en annan kroppsdel – ett slag i magen på dem som ändå försökt att göra någonting och som trodde att det skulle ha någon effekt. Där vore det bra med ett tydligt och snabbt besked om att man inte ska sälja överskottet.

Min fråga om vetenskapen var egentligen inte någon sorts allmän fråga om vad vi ska ha för klimatpolitik. Det har ju skett en förändring sedan ni kom med er klimatpolitik 2009. Läget har blivit allvarligare. Klimatförändringarna går fortare, och konsekvenserna blir allvarligare än vad man tidigare trott. Är det då kanske så att man behöver ompröva politiken som man kom fram till 2009? Är det så att vi faktiskt behöver göra mer än vad vi trodde då?

Anf. 17 LARS HJÄLMERED (M) replik:

Fru talman! Det väsentliga är att vi får till en global rättslig överenskommelse med tillräckliga utsläppsreduktioner. Det som behövs för att ta sig an en sådan utmaning är att få med en majoritet av världens länder på en sådan.

Det pågår efter mötet i Sydafrika i december diskussioner om en förlängning av Kyoto och att hitta en global lösning som kan ta vid därefter, kanske fram mot 2020 eller så. Det är fruktansvärt långt fram. Om man frågar en svensk politiker skulle man egentligen vilja ha svar här och nu på hur det går att finna en sådan lösning. Men där någonstans måste det finnas ett globalt svar.

Därutöver handlar det om vad vi gör nationellt i Sverige, och det sker rätt stora förändringar. Vi gör ändå rätt stora miljöskatteförändringar, vilket borde glädja till exempel miljöpartister, och då är det grön skatteväxling vi talar om.

Förra mandatperioden och denna mandatperiod har vi höjt och fortsätter att höja flera skatter, till exempel koldioxidskatten för industrin och för diesel i arbetsmaskiner, och vi får en enhetlig skatt på fossila uppvärmningsbränslen. Samtidigt sänker vi skatten på arbete. Vi gör verklighet av det som många miljöpartister visionärt brukar tala om.

När det gäller forskningen är de utsagor som finns väldigt oroande. Det är klart att det blir aktuellt i framtiden att se vad som blir de kommande stegen i den svenska klimatpolitiken.

Vi har fattat ett otroligt ambitiöst beslut som slår igenom på olika typer av styrmedel under denna och nästa mandatperiod, då vi tydligt ska följa upp och se vilka mått och steg som det är dags att ta för att Sverige ska göra sin del. Därutöver är frågan att hjälpa i andra delar av världen viktig. En viktig del i en svensk ambitiös och ansvarsfull klimatpolitik är också att använda flexibla mekanismer och göra klimatinvesteringar i andra delar av världen. Det som många av de fattiga länderna ofta frågar efter är kunskande och pengar, och det tycker jag att Sverige tydligt kan bidra med.

Anf. 18 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Utsläppen i fjol slog rekord och uppgick till över 1 miljard ton. Även de svenska utsläppen ökar, enligt den senaste statistiken med 11 procent. Då skulle man önska att regeringen uppfattade det akuta läget och presenterade en ny klimatpolitik, nya förslag på hur vi ska kunna minska våra utsläpp.

Vi i Vänsterpartiet vill ha ett separat klimatinvesteringsprogram för våra kommuner där vi nationellt anslår 1 miljard kronor varje år för att vi ska kunna ställa om våra kommuner och hjälpa dem med det arbetet. Ett sådant program hade vi tidigare, men det avvecklades tyvärr av den här regeringen. Varför gjorde man det, Lars Hjälmered?

Nästa fråga rör det internationella samarbetet. Lars Hjälmered säger att det är viktigt att hjälpa andra länder. Men då ska man komma ihåg att CDM-projekt inte är att hjälpa andra länder, utan det är andra länder som hjälper oss att minska våra utsläpp. Kina, länder i Afrika, Indien och så vidare hjälper oss att minska våra utsläpp med ungefär 7 miljoner ton under de närmaste åren.

Vi betalar en del pengar för detta, men Vänsterpartiet vill att vi gör alla våra utsläppsminskningar på hemmaplan och att vi i stället ska ha ett separat klimatbistånd.

Hur kan man då få ett separat klimatbistånd? En del av finansieringen kan man få genom att öronmärka intäkterna från utsläppshandel, och jag talar om EU:s utsläppshandelssystem. Vi har lagt in detta i vår budget, och vi har en reservation i betänkandet.

Lars Hjälmered och regeringen vill dock inte öronmärka den miljard kronor som kommer i år, de 2 miljarderna nästa år och så vidare. Det borde öronmärkas för klimatarbete här i Sverige eller för klimatbistånd. Varför gör ni inte det?

Anf. 19 LARS HJÄLMERED (M) replik:

Fru talman! Svaret på den sista frågan är att vi som princip i Sverige när vi budgeterar inte brukar öronmärka intäkter och kostnader kopplade till utgifter i statsbudgeten. Det finns ett EU-regelverk på området som Sverige naturligtvis kommer att leva upp till och presentera hur olika pengar används. Men det enkla svaret på frågan är att Sverige aldrig tidigare har haft denna budgetprincip.

När det gäller Klimp:en kan man välja olika lösningar. Vi ser att mycket gick till administration och att det inte var så effektivt som vi kunde önska. Det var ett av skälen till att vi valde att inte fortsätta med den typen av program.

Vad gäller klimatinvesteringar i andra länder är den bärande principen den standard som FN sätter på detta område. Man ställer upp ett antal principer, nämligen att det ska vara additionellt, det vill säga sådant som annars inte hade kommit till stånd, att det ska vara långsiktigt hållbart och att det ska generera lokala jobb. För mig är det de bärande principerna.

Kan man använda det kan vi och andra länder hjälpas åt med satsningar på till exempel förnybar energi, förbättringar i jordbruk, vilket det ofta gäller, i syfte att få bättre utkomst och bättre motståndskraft mot klimatförändringar.

Detta är en bärande och viktig del i en ansvarsfull klimatpolitik och blir ett komplement till den stora mängd saker Sverige gör och ska göra nationellt när vi vidtar åtgärder inom alla delar av samhället. Här har vi gjort en del men har stora saker framför oss, inte minst i fråga om transportsektorn.

Fru talman! Jens Holm talar gärna om de olika satsningar han vill göra. Det är miljarder hit och miljarder dit. Grundproblemet för Vänsterpartiet är att man inte ställer upp på det svenska budgetregelverket med budgettak och ordning och reda i statsfinanserna.

Vi vet om vi blickar ut över Europa och av egen erfarenhet i Sverige vad som händer om man inte håller ordentligt i slantarna. Med en lite mer sydeuropeisk inställning hänger det inte ihop och blir inte trovärdigt.

Anf. 20 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! På vilket sätt, Lars Hjalmered, kommer ni att redovisa att miljarden från EU:s utsläppshandelssystem, och de 2 miljarder som det blir från 2013, oavkortat kommer att gå till klimatåtgärder? Det har vi nämligen förbundit oss enligt EU-direktivet.

Det är inte särskilt konstigt att man sätter upp målsättningar eller öronmärker. Vi säger till exempel att 1 procent av vår bnp ska gå direkt till biståndet. Det är ett exempel på hur vi öronmärker pengar.

Svaret klingar därför lite falskt. Berätta i stället exakt hur ni ska redovisa det.

För Vänsterpartiet är det viktigt med en budget i balans. Lars Hjalmered sade att vi har ett budgettak i Sverige, men det stämmer inte. Vi har ett utgiftstak, vilket är en annan sak. Det innebär att man för tre år framåt slår fast exakt hur mycket pengar som man max får göra av med. Det tycker jag är lite planekonomiskt eftersom ekonomin kan variera och gå bättre och sämre. Men självklart måste det vara budgetbalans; det är otroligt viktigt för oss.

Den stora skillnaden mellan vår politik och den borgerliga regeringens politik är att vi vågar säga att vi höjer koldioxidskatten och bränsleskatterna och att vi vill ha en kilometerskatt på långtradartransporter och flygtrafik till exempel. Varför? Jo, för att vi behöver minska utsläppen på dessa områden och för att vi behöver finansiering för klimatarbete. Det är härifrån vi får pengar till att göra alla de offensiva satsningarna. Det är en bärande skillnad mellan vår politik och Moderaternas politik.

Anf. 21 LARS HJÄLMERED (M) replik:

Fru talman! Det beslut som Alliansen har drivit igenom i riksdagen med en samlad klimat- och energipolitik innebär långsiktiga besked i energipolitiken. Det innebär att vi sätter ett mål för Sverige på medellång sikt och kopplar det till olika åtgärder vi vidtar i Sverige och andra delar av världen.

Vi ser att det landar i olika skatteförändringar, under denna mandatperiod med koldioxidbeskattning till exempel, hela vägen fram till och med 2015. Det är konkreta saker som görs för att vi i mått och steg ska kunna ställa om i Sverige och ta oss an vår del av klimatutmaningen.

Det är alltså kopplat till åtgärder, kopplat till krona för krona och gram för gram för att kunna klara det vi har sagt är de svenska målen.

När det gäller öronmärkning står det i EU-direktiven att man bör återkoppla detta. Jag utgår från att vi följer EU-direktivet och är inte orolig på den punkten.

Det är möjligt att jag slarvade när jag talade om budgettak och inte utgiftstak. Poängen är dock densamma, fru talman. Det handlar om att ha ordning och reda i statsfinanserna. I en orolig tid i Europa med bankkris och länder som krisar är en skyddsvall för Sverige ordning och reda i statsfinanserna. Det tillsammans med jobbpolitiken gör att vi kan ha höga ambitioner på välfärdsområdet och miljöområdet. Håller man inte i statsfinanserna hänger det inte riktigt ihop med talet om olika miljöambitioner framåt. När Vänsterpartiet i denna oroliga tid säger sig vilja höja skatterna med tiotals miljarder, som kanske försämrar en svensk återhämtning och ger oss sämre skyddsvallar gentemot oron i Europa, blir jag orolig för vad det innebär för Jens Holms tal om satsningar på miljöpolitiken. Det hänger liksom inte ihop.

Anf. 22 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Jag sade i mitt anförande att det är viktigt att vi har en klimatpolitik som håller och som minskar utsläppen också när det är kallt och i högkonjunktur. Jag sade att vi behöver ha en aktiv strategi i Sverige, inte minst för den svenska koldioxidintensiva industrin i Sverige för att säkra dess konkurrenskraft och jobben i ett samhälle med små eller inga utsläpp.

Lars Hjälmered är moderat, och Moderaterna har i en alliansregering lett Sverige sedan 2006. Det känns ledsamt att Moderaterna gång efter annan i klimatdebatterna signalerar att de är nöjda med sakernas tillstånd, trots att det finns uppenbara problem. Inte minst saknas det en strategi för den koldioxidintensiva industrin, och det går inte i rätt riktning när det gäller utsläppen.

Det finns också brister när det gäller att definiera och mäta. Lars Hjalmered sade tidigare att det är ganska enkelt att sätta mål i politiken. Vi kan dock se att regeringen har haft stora problem med att sätta mål som man klarar att definiera och mäta mot.

Vi måste ha mål som vi kan definiera och mäta mot. Annars vet vi inte hur klimatpolitiken ska utformas, och då klarar vi inte jobben och välfärden.

Jag har försökt få svar från miljöministern men inte fått det, så jag ger Lars Hjalmered chansen. Ni talar om 40 procents minskning i den icke-handlande sektorn till 2020 jämfört med 1990. År 1990 hade vi inte uppdelningen i handlande och icke-handlande sektor, så vad är det ni mäter mot? Inga nettoutsläpp 2050, säger ni. Vad innefattar inga nettoutsläpp? Ska skogen blandas in eller inte? Ni talar om en fossiloberoende fordonsflotta. Diesebilarna ökar dramatiskt. Kan du definiera vad en fossiloberoende fordonsflotta är, Lars Hjalmered?

Anf. 23 LARS HJÄLMERED (M) replik:

Fru talman! Matilda Ernkrans har en poäng när det gäller statistiken. Uppföljning och utvärdering är avgörande när man jobbar med miljö- och klimatfrågor. Det gäller såväl målsättning som de medel vi använder och att kunna följa upp hur det fungerar. Där har vi statistik i dagsläget från Naturvårdsverket till exempel.

När vi för ett halvår sedan hade budgetdebatt kunde vi konstatera att den statistik vi då debatterade utifrån inte var 2011 års utan 2010 års statistik. Nu tar Alliansen mått och steg för att kunna få en bättre uppföljning och utvärdering och se vad de faktiska utsläppssiffrorna i Sverige är.

Tittar vi i sak på den senaste statistiken kan vi se att det skedde en ordentlig ökning 2010 jämfört med 2009. Det handlade om andelen vatten i vattenmagasinen, kalla vintrar och en urstark återhämtning.

Det är riktigt att vi över tid måste ha något som steg för steg minskar de svenska utsläppen. Det är vad vi kan se i statistiken. Naturvårdsverket säger att det inte är något tredebrott. Vi ska naturligtvis hålla ögonen på detta.

Naturvårdsverket kom med en rapport den 15 maj där man har tittat på utsläpp inom handelssystemet 2011. Det är drygt 700 svenska aktörer som är inne i handelssystemet och som håller på med glas och cement och annat. År 2011 kunde man se en minskning av utsläppen med drygt 12 procent. Det är inte säkert att det håller sig till nästa år. Vi måste se de långsiktiga trenderna. Vi ska naturligtvis följa upp detta.

Matilda Ernkrans tog upp frågan om energipolitiken och industrin. Ett svar från Alliansen är långsiktiga besked i energipolitiken. Moderaterna och allianskollegerna har sagt att vi ska ha ett robust system med vattenkraft, kärnkraft och förnybar energi. Det är vårt svar. Var står Socialdemokraterna i en, för den svenska industrin, så viktig fråga? Vad vill ni med energipolitiken?

Anf. 24 MATILDA ERNKRANS (S) replik:

Fru talman! Jag ger Lars Hjalmered en chans till. Tyvärr klarade han inte av att definiera och beskriva hur man har tänkt att måluppfyllelsen ska mätas och hur man ska konstatera om vi når målen eller inte: 40

procents minskning inom den icke-handlande sektorn 2020 jämfört med 1990. År 1990 fanns det inte två sektorer; det fanns inte någon EU:s utsläppshandel då. Det vore snyggt om Lars Hjälmered kunde definiera hur man ska lösa detta.

Inga nettoutsläpp till 2050 är också ett mål som ni har satt upp. Ni klarar inte av att definiera vad "inga nettoutsläpp" innebär. Ska skogen räknas in eller inte?

Vad innebär egentligen en fossiloberoende fordonsflotta? Antalet dieslbilar ökar dramatiskt i dag. Är man på väg att nå målet en fossiloberoende fordonsflotta eller inte?

Ni har varit i regeringsställning sedan 2006, och ni har själva satt upp de här målen. Hade det inte varit en god idé att fundera på hur man ska definiera och mäta målen innan man sätter upp dem? Om man inte tänkte på det då är det hög tid att göra det nu.

Vi socialdemokrater har inställningen att vi måste ha en klimatpolitik som håller, som minskar utsläpp också när det är kallt och när vi har högkonjunktur. Vi måste ha en klimatpolitik som bidrar till nya jobb och till välfärden. Det är ganska viktigt hur man sätter upp målen och att de är uppföljningsbara.

Ni har, som sagt, varit i regeringsställning sedan 2006. Det vore klädsamt om du kunde beskriva lite mer av detta.

Vi socialdemokrater har lämnat tydliga besked när det gäller energipolitiken. Vi vill gärna ha en bred överenskommelse om energipolitiken. Det är inte vi som bromsar i den frågan; det är din regering.

Anf. 25 LARS HJÄLMERED (M) replik:

Fru talman! Jag är inte orolig för statistiken. När det gäller en fossiloberoende fordonsflotta stämmer det att det inte är fullt ut definierat exakt hur man ska mäta det. Det viktiga är att det är ett långsiktigt mål för Sverige. En av de viktigaste nationella utmaningarna är att ställa om den svenska transportsektorn. Vi har ambitionen och visionen att kunna värna mobilitet och bekämpa utsläpp och andra dåligheter.

Det är en jättestor utmaning oavsett om man definierar det på det ena eller det andra sättet. Det handlar om att du och jag och andra måste göra aktiva val i vardagen. Företag måste fundera över hur de agerar. Offentliga myndigheter har att fundera över hur de använder bilar i hemtjänsten och vad de upphandlar. Vi har ett tungt politiskt ansvar att ge ramar och regler och långsiktiga styrmedel för att kunna ställa om transportsektorn.

Det handlar om att vi måste ha andra resandemönster. Det handlar om att få andra bränslen. Det handlar om hybrider och ellösningar. Det handlar om mängder av lösningar för att kunna möta detta framöver.

Det viktiga är att ge långsiktiga besked om att det är det som är färdriktningen för den svenska transportsektorn. Det handlar om omställning och idéer framåt. Vi återkommer med detaljer.

När det gäller nettoutsläppen måste vi naturligtvis diskutera vilken roll skogen spelar. Det handlar inte om att mixtra med siffrorna och sänka ambitionen. Den svenska skogen är otroligt viktig för kolinbindningen till exempel. Hur vi hanterar skogen för biobränslen är avgörande för både klimatfrågan och andra viktiga miljöfrågor.

Det är synd att Matilda Ernkranz inte ger ett fylligare svar när det gäller energipolitiken. Det är viktigt för klimatfrågan och den svenska industrin. Vi har gett beskedet att vi tycker att alla dessa tre delar behövs. Det är tråkigt att Socialdemokraterna inte kan ge ett besked som håller i energipolitiken.

Anf. 26 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Regeringen har aviserat en förhöjd inblandning av etanol i bensinen, nämligen 10 procent med kvotplikt i stället för tidigare 5 procent.

Inom motorkunniga kretsar är det allmänt känt att motorer som inte är konstruerade för etanolinblandning, framför allt inte i så stora kvantiteter, kan förstöras. Det gäller kanske framför allt äldre motorer från den tid då man inte hade kommit på att man skulle blanda i etanol. Det kan handla om att slangar och packningar torkar, att motorn går varm och att lager förstörs – motorhaveri helt enkelt.

Har regeringen några planer på att ta ansvar om en massa motorer havererar? Det riskerar ju att slå hårt mot enskilda medborgare. Det vore intressant att veta om ni har någon diskussion om detta?

Anf. 27 LARS HJÄLMERED (M) replik:

Fru talman! De förändringar som föreslås är en bilaga till vårbudgeten där regeringen signalerar en del kommande förändringar som kvotplikt och en skärpt miljöbilsdefinition. Det är två viktiga steg i närtid inför nästa steg i omställningen av transportsektorn. Det handlar om att öka låginblandningen. Det innebär att man i ett slag kan öka andelen biobränsle i den svenska transportsektorn och få en miljönytta och klimatnytta.

När miljöbilsdefinitionen kom för fem år sedan låg den i framkant och täckte in mellan 10 och 15 procent av varje ny bil som såldes. Nu är det drygt 40 procent. Det är viktigt att skärpa den nu så att den verkligen ligger i framkant när myndigheter och företag förhåller sig till den.

Det signaleras också att det kommer att ske en skärpning 2016 och 2019. Det kommer alltså fler skärpta steg i miljöbilsdefinitionen.

Jag är inte speciellt orolig när det gäller den specifika frågan om kvotplikter och vad som händer med enskilda motorer. Det enda skulle vara om du eller jag har tankat fel. Men branschen talar om att man kommer att ha något som kallas restbränsle eller något liknande. Man kommer alltså att ha en bränslekvalitet som möter motorer som inte klarar en högre inblandning av till exempel etanol i bränslet. Det ingår i de beräkningar man gör när man sjesätter ett sådant här paket. Man tittar på miljönyttan med att öka inblandningen och på vad man kan tappa genom att vissa kanske måste tanka ett bränsle med en lägre inblandning än vad vi har i dagsläget, och så ställer man detta mot varandra.

Finansdepartementet säger att om detta genomförs kan Sverige minska utsläppen med 600 000 ton koldioxid.

Anf. 28 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Fru talman! Tack för svaret. Jag tar det som ett löfte om att ni inte tänker förbjuda en bränslekvalitet som äldre bilar klarar.

Relaterat till etanolfrågan pratas det ofta om att världen måste öka sin livsmedelsproduktion med ungefär 70 procent till år 2050 för att föda 9 miljarder människor, som man räknar med ska finnas då. Jag kan se vissa konflikter med att använda en väsentlig andel av jordens åkermark för energiframställning.

Jag tycker att det är rimligt att vi producerar vår etanol själva och inte importerar den från Brasilien där man skövlar regnskog. Det handlar om 10 procent av vår åkermark och 30 procent av vår nuvarande spannmålsproduktion. Det finns inte särskilt mycket mer mark att exploatera för jordbruk, såvida inte radikala tekniska framsteg görs.

Kan Moderaterna se dessa konflikter? Hur resonerar man till exempel när det gäller avskogningsproblematiken som är ett annat viktigt miljömål?

Anf. 29 LARS HJÄLMERED (M) replik:

Fru talman! I miljöpolitiken finns det ofta konflikter mellan olika miljöintressen. När det gäller etanol och livsmedel kan det finnas risker. Man måste komma ihåg att det finns så kallade hållbarhetskriterier som är kopplade till vilken miljönytta etanolen ska ha för att få säljas på den europeiska marknaden. Det är ett tydligt sätt när det handlar om klimatnyttan. I branschen finns det certifieringar där man tittar på vilken effekt det får på markanvändning, ändrad markanvändning och avskogning och sådant som är kopplat till olika bränslen. Jag är övertygad om att man kan hantera detta.

Därutöver tror jag att det är viktigt att tänka att det i dagsläget inte behöver vara bara etanol som baseras på sådant som kommer från jordbruket. Det sker mycket forskning och utveckling. Man kollar exempelvis på skogsråvaror. Det handlar om man kan använda material därifrån för att börja göra etanol och även andra bränslen, för den delen. Jag tror att vi med ny teknik kommer att se rätt stora framsteg framöver.

Återigen när det handlar om hållbarhetskriterier och certifiering är jag övertygad om att vi inte behöver vara oroade för att den etanol som kan tankas i svenska bilar skulle vara någon dålig etanol.

Anf. 30 ANITA BRODÉN (FP):

Fru talman! Regeringen fortsätter att leva upp till Sveriges höga ambition på klimatområdet och arbetar målmedvetet inom EU och internationellt. Det gäller att nu agera för att Kyoto 2, med bindande avtal och inkluderande lejonparten av de stora utsläppsländerna, blir verklighet.

Jag uppfattar att S, V och MP i grunden delar den samsyn som alliansregeringen har när det gäller Sveriges ansvar och möjligheter, även om vi kan peka på olika vägar för att nå dit.

Sverigedemokraterna däremot mäter ut sig. De ser inte att Sverige kan göra skillnad genom att gå före och driva frågor internationellt. Jag uppfattar att Sverigedemokraterna behandlar orden ansvar och solidaritet i fråga om klimatfrågan med raljans och egoism.

Fru talman! En fråga som berör Folkpartiet och regeringen är i-ländernas ansvar att leva upp till sitt löfte till utvecklingsländerna vad gäller den gröna klimatfonden. Detta utlovade vi vid COP 15 i Köpenhamn. Sverige har tagit ett stort ansvar, och i Durban utsågs en arbetsgrupp som kommer att planera för finansieringen av de 100 miljarder

dollar årligen från 2020 till klimatrelaterade åtgärder i utvecklingsländerna. Att dessa länder verkligen också får ta del av snabbstartspengarna är otroligt angeläget, och viktiga åtgärder får inte vänta.

Jag är nöjd med regeringens agerande i dessa frågor liksom att det så tydligt betonas i betänkandet att det klimatbistånd som ges är nytt och additionellt.

Fru talman! Det finns motioner i betänkandet där man har tagit upp de ofantliga subventioner som går till fossil energi och som uppgår till 400–700 miljarder dollar årligen. Detta är givetvis helt oacceptabelt och måste skyndsamt upphöra.

Om vi ska komma till rätta med klimathotet krävs ett antal åtgärder, bland annat en dramatisk minskning av användningen av fossil energi, där utfasning av subventioner till fossil energi är en av de mest angelägna åtgärder som vi kan vidta i närtid.

Att Sverige prioriterar frågan om utfasning av miljöskadliga subventioner visar vi bland annat i den informella arbetsgrupp som består av, förutom Sverige, Nya Zeeland, Danmark, Costa Rica, Etiopien, Finland, Norge och Schweiz. Dessutom har vi gemensamt, alla länder, beslutat om dessa åtgärder i Nagoya.

Riksdagen har fattat ett beslut som rör Sveriges åtagande och klimatambition. Åsikterna går isär i synen på ekonomiska styrmedel, vilket vi har hört i debatten här i dag om CDM. Tanken att investera i klimatprojekt i tredje världen är helt rätt, men projekten ska vara sådana att de inte skulle ha kommit till stånd utan dessa ekonomiska incitament. De ska följas upp och utvärderas av ett speciellt FN-organ. Trots dessa klara riktlinjer kan man inte, hur positiv man än är, mena att alla CDM-projekt har varit lyckosamma ur dessa synvinklar. Men det är angeläget att vi slipar på dessa verktyg. Transparens, uppföljning och kontrollmekanismen måste skräpas ytterligare. Sverige bör kunna kräva ytterligare transparens också i de projekt som exempelvis Världsbanken har godkänt.

Ett vattenprojekt i norra Indien har fått många av oss ledamöter i miljö- och jordbruksutskottet att reagera och uppröras när det gäller behandlingen av lokalbefolkningen. Det handlar om respekt, solidaritet och ansvar gentemot varandra.

Fru talman! Det pågår i den politiska debatten, vilket vi påminns om här i dag, en ständig diskussion om ambitioner och utsläppsmål, nationella eller internationella insatser. Den som i sina respektive partiprogram skriver in högst siffror tror sig vinna detta lopp. Men frågan är betydligt seriösare än att vi inbördes ska skjuta från höften med sifferexercis. Det handlar i stället om att utifrån den samlade vetenskapen peka ut en färdplan som leder till att vi inom EU och globalt kan hejda den globala uppvärmningen.

Mycket tyder på att tvågradersmålet inte kommer att räcka utan att IPCC kan komma att peka på behovet av en ytterligare skärpning. Denna väg beredde Andreas Carlgren och Grenadas utrikesminister då de i mycket tuffa klimatförhandlingar lyckades få fram skrivelser som länderna gick med på. Jag vill minnas att det var i Cancún som denna klimatförhandling skedde. Detta ledde till att tvågradersmålet kom med och att det finns referenser till 1,5-gradersmålet där man har skrivit om en global peak. Man för också in ett långsiktigt 2050-mål.

Sveriges regering har med andra ord berett marken för ett tufft globalt åtagande. Det kommer i sin tur att innebära en tuffare och snabbare minskning av klimatutsläppen. En omprövning kan bli aktuell för att skärpa ambitionen i EU till 30 procent till 2020. Detta är ett svenskt önskemål.

Om vi på ett effektivt sätt ska kunna följa utvecklingen och agera kraftfullt krävs det snabba återkopplingar och avrapporteringar. Det är inte tillfredsställande som det hittills har fungerat där vi har fått rapporter som berör gångna år. Nu är det bra. Det kommer att bli ändring på torpet, och det är bra att regeringen nu kräver årliga avrapporteringar från Naturvårdsverket som dessutom kommer att inkludera indikatorer som gäller sjöfarten.

Vi kan naturligtvis inte vila på hanen i väntan på nästa IPCC-rapport. Därför är Sveriges fortsatta agerande i alla internationella miljö- och klimatforum så viktigt, där Rio + 20 nu står för dörren och där ett viktigt fotarbete skedde i Sverige under Stockholm + 40 bland annat vad gäller hållbara städer.

Därför är en snabb utfasning av de skadliga subventionerna, bland annat användning av fossil energi, så viktig. Det är också nödvändigt att Sverige nu fortsätter detta arbete tillsammans med bland andra Nya Zeeland.

Därför var miljöminister Lena Eks framgångar kring kortlivade gaser ett otroligt viktigt genombrott. Tillsammans med USA:s utrikesminister beslutade man om ett dokument som G8-länderna ställde sig bakom häromveckan.

Därför är målsättningen om en fossilfri, eller fossiloberoende, fordonsflotta 2030, en skärpt miljöbilsdefinition, all time high-satsningen på förnybar energi med 40 miljarder som vi såg 2011 men också de 350 nya vindkraftverk som byggdes samma år så viktiga steg på vägen.

Därför är också de fortsatta satsningarna på biogas och utveckling av andra förnybara energislag så angelägna. Vi har en stor teknisk kompetens som behöver tillvaratas genom att innovationer kommersialiseras och förbättrar både ekologin och ekonomin.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag nämna det intressanta möte som miljö- och jordbruksutskottet hade tillsammans med utbildningsutskottet med anledning av Riksrevisionens rapport *Svensk klimatforskning*. Deras slutsatser var att pengarna till klimatforskning ökat kraftigt, att det skett en radikal minskning av växthusgasutsläppen och att det är en hög vetenskaplig produktion och en hög citeringsgrad.

Däremot framförde de berättigad kritik mot att vi inte lyckas kommersialisera forskningsrönen tillräckligt, vilket regeringen tar på största allvar. Regeringen kommer i den kommande budgetpropositionen även att ge en samlad bild av klimatforskningens resultat; också på detta område framfördes kritik. Dessutom har det tillsatts en miljöforskningsberedning, som kommer att vara med och belysa grön ekonomi, ekosystemtjänster och problematiken kring havsmiljön.

Fru talman! Min förhoppning och förväntan är att den kommande forskningspropositionen ska leda i en riktning som tillvaratar den potential och kraft som finns i vårt land för att medverka till en bättre miljö. I det arbetet måste tekniska lösningar, innovationer och företag inrymmas.

Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på samtliga yrkanden.

I detta anförande instämde Anna Steele (FP).
(forts. 6 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.51 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

5 § Frågestund

Anf. 31 TALMANNEN:

Vi ska nu övergå till dagens frågestund. Jag vill hälsa statsråden välkomna att ta plats framför podiet.

Arbetsmarknadspolitiken

Anf. 32 YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till Gunilla Carlsson.

Trots massarbetslöshet lämnar Arbetsförmedlingen tillbaka många miljarder till regeringen varje år. Det är pengar som hade kunnat användas för att få människor i arbete.

Fackförbundet ST har nyligen frågat 2 300 arbetsförmedlare hur arbetsmarknadspolitiken fungerar, och kritiken är förödande. Man efterlyser insatser för att kunna rusta de arbetslösa till exempel genom utbildning så att de kan ta de lediga jobb som finns.

Min fråga till statsrådet är: På vilket sätt avser regeringen att ändra sin arbetsmarknadspolitik som hittills måste betraktas som misslyckad?

Anf. 33 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Det talas om att politiken är misslyckad och används olika uttryck som massarbetslöshet och så vidare. Den undersökning som nu ST har presenterat visar på att den arbetsmarknadspolitik som regeringen arbetar med för att hjälpa de människor som står allra längst bort från arbetsmarknaden kräver mycket arbetsinsatser.

Men det handlar också om att vi har förmåga att ta tag i det som är Arbetsförmedlingens viktigaste uppgift, nämligen att förmedla arbete. Vi har skärpt kraven på vad Arbetsförmedlingen ska ägna sig åt. Vi har tillfört väsentligt mycket mer resurser än någonsin tidigare för att just kunna se till att bättre rusta människor för att få ett arbete.

Det sker naturligtvis under min kollega Hillevi Engström ett fortsatt seriöst arbete med att reformera den svenska arbetsmarknadspolitiken för att den ska kunna matcha människor till jobb.

Prot. 2011/12:125
7 juni

Frågestund

Anf. 34 YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Man kan diskutera vad som är misslyckat eller inte. Vi kan konstatera att den grupp människor som står väldigt långt från arbetsmarknaden och som har varit arbetslösa mer än två år har ökat med mer än 100 procent sedan regeringen började med sin arbetsmarknadspolitik. Den totala arbetslösheten har ökat. Ungdomsarbetslösheten har ökat kraftigt. Nu svarar statsrådet att man ska fortsätta ungefär som man redan gör.

Samtidigt visar rapporten att arbetsförmedlarna kritiserar att de i dag måste ägna orimligt stor andel av sin tid åt att kontrollera de arbetslösa. De hinner inte ta kontakt med arbetsplatser för att söka jobb och har inte möjlighet att rusta de arbetslösa så att de blir beredda att ta jobben. Det är framför allt utbildning de efterlyser.

Regeringens flaggskepp i arbetsmarknadspolitiken, jobb- och utvecklingsgarantin och fas 3, får hård kritik för att de inte håller tillräcklig kvalitet.

Anf. 35 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Det finns olika sätt för hur man ska mäta arbetslöshet. Sysselsättningsgraden har ökat. Det vi nu ser är en internationell konjunktur som ställer ökade krav på att matcha människor till de nya jobben.

Jag är glad över att arbetsförmedlare nu visar på att de vill göra precis det som regeringen säger och ytterligare hjälpa till att matcha de arbetsökande med dem som vill erbjuda ett arbete, praktikplats eller sysselsättning på annat sätt.

Det är därför bra. Vi tar detta på allvar, och vi lyssnar. Det pågår ett genuint arbete just för att komma bort från en gammal arbetsmarknadspolitik och se till att människor kan komma i arbete.

Vi klarar detta förhållandevis väl givet den konjunktur Sverige och framför allt världen befinner sig i.

Kontinuitetsskogsbruk

Anf. 36 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! I dag hade en grupp forskare från Lund en debattartikel i DN där de argumenterade för att den svenska skogsbruksmodellen gav onödigt höga koldioxidutsläpp.

På plussidan har vi att skogen fungerar som kolsänka och suger upp koldioxid när den växer. Det ska kompensera för de utsläpp som blir när man sedan eldar träden i stället för fossila bränslen. På minussidan har vi att kalhyggen, argumenterar dessa forskare, under kanske de tio första åren ger upphov till stora koldioxidutsläpp.

I stället argumenterar dessa forskare för kontinuitetsskogsbruk, eller hyggesfritt skogsbruk som det också kallas. Där hugger man inte ned all skog på en gång utan tar träden några i taget i takt med att de är mogna.

Det ger lägre utsläpp vid avverkningen samtidigt som man behåller den positiva rollen som skogen har som kolsänka. Dessutom är det positivt för den biologiska mångfalden, marknärläckaget, rennärningen och oss som vistas i och kring skogen.

Är detta någonting som landsbygdsministern vill stödja, och i så fall hur?

Anf. 37 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Låt mig först konstatera att vi i grunden har en bra skogspolitik i Sverige. Det ger oss förutom biologisk mångfald också hållbara material att använda i olika typer av processer som dessutom är förnybara. Vår svenska skog ger oss en stor del av den förnybara energi som vi behöver för att värma våra byggnader och i en framtid också använda oss av förnybara drivmedel.

Det är enligt den lagstiftning som är i dag tillåtet att bruka skogen på lite olika sätt. Ett sätt är att använda sig av kontinuitetsskogsbruket. Det är upp till förvaltaren och ägaren av den skog som är i fråga att välja den brukningsmetod som ägaren anser bäst.

Anf. 38 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Den svenska skogen ger onekligen väldigt många värden både när den används som produkter och när den står kvar. Frågan är inte om vi ska bruka skogen utan hur.

Om man genom kontinuitetsskogsbruk kan uppnå större fördelar för både klimatet, den biologiska mångfalden och andra värden borde det vara någonting som inte bara ska tillåtas utan också aktivt uppmuntras.

Skogsvårdslagen som den är skriven i dag är skriven utifrån ett konventionellt trakthyggesbruk. Det har skapat osäkerhet om vad man får och inte får göra som skogsägare. Människor som funderar på att bruka sin skog med mer kontinuerliga metoder har känt en osäkerhet.

Här skulle behövas en tydligare lag som är skriven även utifrån kontinuitetsskogsbruk. Vi kan heller inte slå oss till ro med att det inte är förbjudet att bruka skogen mer miljövänligt. Det är något vi aktivt borde uppmuntra genom till exempel Skogsstyrelsens rådgivning.

Tycker landsbygdsministern verkligen inte att vi behöver göra någonting mer än att konstatera att det är tillåtet?

Anf. 39 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Det behöver göras mycket i och runt den svenska skogen. Det är ett av skälen till att regeringen har satsat på projektet Skogsriket. Det är en vision om att vi ska utnyttja alla skogens möjligheter mer och på ett bättre sätt i framtiden.

Ett av de sätt som vi kan utnyttja den svenska skogen ytterligare är genom att öka tillväxten, det vill säga att få ut mer biomassa från den svenska skogen. Det kommer att ge oss förnybara resurser men också fler jobb i skilda delar av landet, vilket jag är mycket angelägen om att framhålla i sammanhanget.

Det utgår också lite bidrag för att vi ytterligare ska kunna öka insatserna för att använda olika brukningsmetoder. I de fall där det är lämpligt är det kanske på det sättet att någon annan brukningsmetod än den konventionella ska användas, men alla brukningsmetoder i stort är tillåtna

Fotbollsvåldet

Frågestund

Anf. 40 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Vi går från skogen till storstaden, kan man väl säga. Min fråga går till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth.

I dagarna startar EM i fotboll. Många svenskar förbereder sig på en fotbollsfest, eftersom vi har kvalificerat oss till att spela med i turneringen. Det kommer att vara en fantastisk upplevelse för många. Supporterkulturen är väldigt stark i vårt land. Unga och gamla kan träffas på arenorna och se och uppleva fantastiska sportupplevelser.

Tyvärr finns huliganismen och våldsvarkare som förstör mycket av upplevelsen. Regeringen har tillsatt Björn Eriksson som utredare för att stävja fotbollsvåldet i och kring arenorna. Skulle ministern kunna berätta lite om hur arbetet fortskrider, för det är ett viktigt arbete?

Anf. 41 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Herr talman! Redan 2007 samlade justitieminister Beatrice Ask och jag företrädare för hela idrottsvärlden – både fotboll och hockey – men också polis, åklagare och det civila samhället. Det fanns krav på att man skulle skärpa den tillträdeslag som hade kommit till 2005, tror jag att det var. Detta resulterade i en skärpning av lagen men också i att man kunde notera att det behövdes mer forskning och att lagen tolkades olika redan då i olika delar av landet.

Det var därför ursprungligen Per Unckel fick i uppdrag att bli regeringens nationella samordnare. När han tragiskt avled tog Björn Eriksson vid. Björn Eriksson har lagt fram ett delbetänkande som nu är ute på remiss. Det handlar bland annat om en ytterligare skärpning av lagen. Det handlar om hur nära man får komma en arena, om maskeringsförbud och om hur länge våldsvarkare ska vara avstängda. Nu är det ett år, och det kan bli tre år. Björn Eriksson kommer att lägga fram ett slutbetänkande om ungefär ett år.

Anf. 42 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag skulle vilja kompletteringsställa en fråga som rör integritetsaspekten. Det är meningen att man ska kunna stänga av våldsvarkare över hela landet när de har blivit dömda. Hur har man tänkt sig att detta ska kunna fungera med bibehållande av integriteten för den enskilde?

Anf. 43 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Herr talman! Det som jag tror att Cecilia Magnusson frågar efter är det nationella registret. Det visade sig redan tidigare vara problem med detta; när man med lagens hjälp hade stängt av supportrar gick det inte att identifiera dem. Det var därför frågan kom upp på Datainspektionen, som nu har gått bland annat Djurgården Fotboll till mötes. Björn Eriks-

son säger att det behövs ett sådant nationellt register, och frågan är ute på remiss.

När det gäller supporterkulturen vill jag säga att supportrar är bra och viktiga för att det ska bli en bra och kul match. De spelar absolut roll. Men detta är också något av en ödesfråga för fotbollen. Om vi vill att fotbollen ska vara en folkfest och en familjefest måste man komma till rätta med det här tillsammans med supporterklubbarna.

Jag har stor tilltro till det arbete som Björn Eriksson och hans medhjälpare gör. Jag ser fram emot remissrundan men också mot det slutbetänkande som kommer nästa år.

Fas 3

Anf. 44 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Gunilla Carlsson som handlar om fas 3. Nyligen har det varit en hel del tidningsrubriker om anordnare av fas 3 som har varit oseriösa och som har tagit ut höga vinster från anordnarbidraget i denna del.

Min fråga till statsrådet är enkel: Har regeringen för avsikt att vidta några åtgärder för fas 3 när det gäller utvecklingsstödet kopplat därtill?

Anf. 45 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Det handlar om fas 3, och de erfarenheter som finns av att det är ett antal personer som kanske kommer att återgå till andra system givet att man har prövat arbetsförmågan. Vi har haft ett antal utförare som har försökt matcha och hjälpa till på detta område. Det sker en kontinuerlig uppföljning av detta, vi drar lärdomar och vi ställer kvalitetskrav på dem som är utförare för att hjälpa människor tillbaka från, många gånger, långtidsarbetslöshet. Man ska se till att de matchas på rätt sätt med kunskap och färdigheter för att möta de ökade kraven på den svenska arbetsmarknaden. Varje möjlighet till arbetsförmåga ska kunna utprövas.

Anf. 46 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag har en följdfråga i anslutning till detta. Den handlar också om fas 3. I dag pekar de prognoser som Arbetsförmedlingen själv har redovisat på att det kommer att bli en ganska stor ökning framöver. Detta är naturligtvis kopplat till långtidsarbetslösheten, som just nu växer i landet.

Vi kan konstatera så här nu efter ett antal år med fas 3 att denna åtgärd inte biter tillräckligt. Vi har från Socialdemokraternas sida lagt fram en lång rad andra förslag för att få bukt med långtidsarbetslösheten. Vi kommer säkert att placera ännu fler förslag framöver.

Min fråga till statsrådet är enkel: Vad har regeringen för recept för att möta den utveckling som nu sker bland andelen långtidsarbetslösa? De riskerar att slås ut helt och hållet från arbetsmarknaden om de inte kommer in i någon form av stödåtgärder.

Anf. 47 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Detta syftar just till att människor inte ska vara kvar i stödåtgärder utan att de ska ha en möjlighet att få anknytning till arbetsmarknaden. Det är det som är det nya; vi försöker verkligen se till att kunna matcha människor till arbete. Det är klädsamt att Socialdemokraterna nu erkänner att när långtidsarbetslösheten ökar måste man pröva alla typer av åtgärder och inte bara fortsatta bidragssystem.

För vår del handlar det om att välkomna att fler utrikesfödda och fler sjukskrivna söker sig till Arbetsförmedlingen för att få stöd och hjälp. Vi satsar under de kommande åren 8 miljarder kronor för att komma till rätta med detta, för att utöka kvaliteten och utöka antalet förmedlare och för att se till att Arbetsförmedlingen är rustad för att kunna matcha och se till att det blir arbete. Det handlar också om att använda utförare på marknaden för att ge kunskaper, utbildning och färdigheter så att man ska kunna komma till sin rätt.

I detta arbete behöver vi alla samverka, även arbetsmarknadens parter. Oppositionen skulle gärna få vara mer intresserad av att hjälpa till för att se till att vi får bättre lösningar för människor som står långt borta från arbetsmarknaden och som måste kunna få vara med även framöver.

Centraliseringen

Anf. 48 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Förutom massarbetslöshet och det faktum att sysselsättningsgraden minskar och inte ökar, som vissa ministrar tydligen inte har en aning om ...

(TALMANNEN: Det är ingen debatt nu, utan det är en fråga som ska ställas.)

Jag tänker ställa en fråga just om centraliseringen. Man talar om massarbetslöshet, men det pågår också en centralisering i samhället.

Jag vill ställa min fråga till Eskil Erlandsson. Vi har tidigare diskuterat SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, som nu drar ned och minskar sin verksamhet för att man ska ha råd med en större enhet. Jag talar om centraliseringsvägen. Detta gäller även de små högskolorna och som sagt också SLU i Skara. Sedan Eskil Erlandsson och jag diskuterade frågan förra gången har en chef på SLU avgått i protest.

Vad tänker Eskil Erlandsson göra för att vända centraliseringsvägen?

Anf. 49 TALMANNEN:

Innan jag släpper in landsbygdsministern vill jag säga att om denna typ av inlägg där man replikerar vid sidan av frågan, som en kommentar till något annat, är överenskommelsen att man släpper in det statsråd som skulle ha svarat på frågan; det statsrådet får alltså ett extra inlägg. Jag hoppas att vi kan slippa detta, utan vi försöker hålla oss till frågorna och det meningsutbyte som sker i själva frågan.

Anf. 50 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Låt mig först konstatera att SLU under de senaste åren har tillförts betydande ytterligare medel, vilket har möjliggjort en utökad verksamhet. Det tror jag är bra för de gröna näringarna och verksamheterna i vårt land och därtill för den klimatforskning och liknande som vi är beroende av för att i andra sammanhang kunna fatta bra beslut.

Några beslut om lokaliseringar av SLU:s verksamhet är såvitt jag känner till ej fattade. De kommer därtill ej att fattas av regeringen. Som Monica Green och jag har diskuterat i en interpellationsdebatt fattas sådana beslut autonomt av universitetets styrelse, och ingen annan.

Anf. 51 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Detta är också en övergripande fråga, för den handlar om centralisering över huvud taget. Det får Eskil Erlandsson förhoppningsvis svara på, enligt talmannen. Annars har jag ingenting emot att någon annan svarar på det också.

Eftersom det pågår en centraliseringsvåg, bland annat inom SLU men också inom högskolorna, tror jag att regeringen som sådan på något sätt tillåter att det blir allt större enheter på vissa ställen och att landsbygden tyvärr förblöder. Skaraborg är ett sådant exempel, där ni har lagt ned Djurskyddsmyndigheten och där SLU och även Högskolan i Skövde nu är hotade.

Jag undrar om Eskil Erlandsson tänker jobba för att motverka centraliseringen.

Anf. 52 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Jag tackar så alldeles väldigt för frågan, för den ger mig anledning att igen påpeka att regeringen har satsat på mina två visioner – Matlandet Sverige och Skogsriket – med värden för världen. Detta är ämnat att ge jobb och utveckling i alla delar av vårt land. Jag hoppas att Socialdemokraterna bidrar till att vi får fart i de här visionerna och projekten så att vi får jobb och utveckling bland de gröna näringarna inkluderande Skaraborg i alla delar.

Lappkodicillen

Anf. 53 ANNA STEELE (FP):

Herr talman! Jag har en fråga till landsbygdsminister Erlandsson.

För en tid sedan gav ministern svar på en fråga om Lappkodicillen. Det var min partivän Fredrik Malm som var frågeställare. Ministern hänvisade då till att Lappkodicillen gäller till dess att en ny konvention träder i kraft. Faktum är att de tidigare konventionerna står i strid med Lappkodicillen, och det kommer även den konvention som ministern undertecknade 2009 att göra.

Den 28 april i år blev fyra svenska samer stoppade från att föra in sina renar till sedvanerättsliga områden i Norge. Norska myndigheter använde sig av polis och tull och hänvisade till norsk lagstiftning. Detta står alltså i strid med Lappkodicillen från 1751.

Vilka åtgärder avser Eskil Erlandsson att vidta för att Norge ska leva upp till innehålllet i Lappkodicillen och för att tillse att saken får en rättlig prövning?

Prot. 2011/12:125
7 juni

Frågestund

Anf. 54 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Svaret är förhållandevis enkelt. Norsk lag tillämpas på norskt territorium, och eventuella rättsprocesser måste drivas enligt norsk lag och i Norge.

Anf. 55 ANNA STEELE (FP):

Herr talman! Det var inte ett så himla bra och fylligt svar som vi skulle vilja ha. Den nya konventionen skulle upphäva Lappkodicillen som har gällt sedan 1751. Den står alltså i strid med den. Det kan väl inte vara okej att våra samer inte får föra in sina renar på områden där de alltid har fått göra det, i hundratals år?

Anf. 56 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Det är rätt att ett nytt avtal är framförhandlat, men så länge det inte är ratificerat vare sig i Sverige eller i Norge gäller det gamla avtalet enligt min uppfattning. Eventuella tvister om ett avtal, även om det är gammalt och från 1751, måste prövas enligt lagen och i det land där eventuella överträdelser sker.

Arbetsmarknadspolitiken

Anf. 57 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Nu är det inte bara anställda på Arbetsförmedlingen, Svenskt Näringsliv och Manpower som i dagarna har varit kritiska till regeringens arbetsmarknadspolitik. Nu har också två tunga omställningsorganisationer sagt upp sina samarbetsavtal med Arbetsförmedlingen. Avtalen som skulle underlätta för uppsagda att få jobb eller utbildning har inte fungerat enligt TSL, Trygghetsfonden, och TRR, Trygghetsrådet. Avtalen har i praktiken inte visat sig betyda någonting alls. Arbetsförmedlingens ledning har fått svidande kritik. Man har bland annat lyft upp agerandet vid Saabs konkurs som ett exempel.

De här trygghetsfonderna, TSL och TRR, har tillsammans omställningsavtal för 1,6 miljoner anställda och samarbetsavtalet slöts 2008. Syftet var att de här insatserna från båda håll skulle komplettera varandra, men väldigt lite har uppnåtts.

Den här kritiken från viktiga aktörer på arbetsmarknaden är mycket allvarlig. Frågan går till Gunilla Carlsson. Ser regeringen allvaret i den här kritiken från två tunga aktörer på svensk arbetsmarknad? Vilka konkreta åtgärder tänker regeringen vidta för att rätta till det misslyckandet?

Anf. 58 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Det här är en fråga som jag vet att Hillevi Engström har fått ta sig an i dagarna. Jag tycker att vi hade bra frågor om långtidsarbetslösheten. Nu tror jag att Saab nämnades. Vi kan konstatera att hälften av dem som har förlorat sina arbeten på grund av att Saab läggs ned har

fått nya arbeten. De har närmare till arbetsmarknaden och lättare till omställning.

Därför tycker jag att det är lite synd att de olika aktörerna och parterna på marknaden nästan bara attackerar Arbetsförmedlingen i stället för att säga att detta inte fungerar tillräckligt bra. Det är självfallet något som vi tittar på. Jag tycker också att det är viktigt att se hur alla kan bidra till att Sverige rustar sig starkare och bättre i tider av stark omställning för hela vårt samhälle.

De satsningar som vi gör nu vad gäller Arbetsförmedlingens viktigaste uppgifter, att förmedla arbete och att matcha arbetsgivare och arbetstagare, handlar många gånger om att se till att de som står allra längst bort ska ha det allra mesta stödet.

Jag kan personligen tillägga att jag är lite förvånad över den rätt kraftiga kritiken. Jag hoppas att den kan sorteras ut under Hillevis kloka ledarskap.

Anf. 59 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Det är ändå viktigt att konstatera att detta är ett bevis på att den här kritiken mot regeringens förda arbetsmarknadspolitik är bred. Den kommer från de anställda på Arbetsförmedlingen, från Svenskt Näringsliv, från bemanningsföretag som Manpower, som jobbar väldigt mycket med de här frågorna, och från de två tunga omställningsorganisationerna TSL och TRR. Det innebär att regeringen i så fall har misslyckats med att hantera både långtidsarbetslösheten och den normala matchningen på arbetsmarknaden. Ingenstans verkar någon tycka att regeringen har lyckats.

Då skulle det vara klädsamt om regeringen tar till sig av den kritiken. Det är inte bara oppositionen, utan det är parterna på arbetsmarknaden och de som arbetar professionellt med det här, som ser de stora, allvarliga problemen. Men regeringens svar är att man ska fortsätta med samma politik. Skulle inte regeringen vid något tillfälle kunna ta åt sig den här kritiken, som är så bred, och lägga fram nya förslag på åtgärder?

Anf. 60 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Jag har precis medgett härifrån talarstolen att vi har problem på svensk arbetsmarknad. I de tider som råder nu i Europa och i Sverige blir det naturligtvis ansträngt på arbetsmarknaden. Jag har också sagt att jag skulle välkomna om Socialdemokraterna vill jobba tillsammans med oss i de här frågorna.

Nu tar man stöd från Manpower och en del omställningsföretag för att återigen säga att regeringens politik har misslyckats. Jag svarar att vi gör allt vi kan för att rusta Arbetsförmedlingen till att vara ett verktyg. De får fler förmedlare och fler möjligheter att ta kontakt med arbetsökande för att kunna matcha bättre, erbjuda utbildningar och se till att det blir fler professionella och täta kontakter för att de arbetsökande ska känna att de har stöd i tider av omställning.

Vi gör allt vi kan. Vi har tillfört 8 nya, friska miljarder till detta. Vi försöker. Vi gör allt vi kan och tar den här frågan på allra största allvar, framför allt för att de nya jobben ska kunna växa fram. Ja, vi sätter stor tilltro till Arbetsförmedlingen. Vi tror att det är ett bra verktyg. Vi kan

lyssna på ST och diverse andra företag, och vi lyssnar också på oppositionen. Kom fram med era förslag!

Vi gör väldigt mycket på det här området. Vi tar det på allra största allvar. Vi medger också att i de tider som nu råder kommer det att märkas i vår statistik. Vi kan konstatera att givet de demografiska förändringarna har sysselsättningsgraden ökat och utanförskapet minskat.

Besök i Sverige av rysk general

Anf. 61 LARS OHLY (V):

Herr talman! Det ryska kriget i Tjetjenien var kanske ett av de blodigaste i vår tid. Det var hänsynslöst både i omfattning och när det gäller åtgärder som utfördes. Den ryska militären begick övergrepp, vilket också har konstaterats av människorättsdomar i den europeiska domstolen för mänskliga rättigheter.

Nu har vi ett besök i Sverige av en rysk general, Makarov. Han var vid den tiden, i slutet av 90-talet och i början av 2000-talet, befälhavare för militärområde Moskva som var ansvarigt för flera av de massakrer som genomfördes, bland annat massakern i Novyje Aldy som den ryska statsmakten har fällts för vid två tillfällen när det gäller övergrepp och krigsförbrytelser.

Försvarsministern ska tydligen träffa denne Makarov i morgon. Har ni någon som helst bakgrundskoll på vem det är ni träffar? Krigsförbrytare ska behandlas som krigsförbrytare, inte som gäster.

Anf. 62 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Jag uppfattar det så att Lars Ohly ställer en fråga som handlar om chefen för den ryska generalstaben, nämligen general Makarov, som är på besök i Finland och Sverige just nu. Det stämmer att jag i morgon kommer att ta emot honom på en artighetsvisit, som det kallas i de här sammanhangen.

Ryssland är ett land i vår närhet och en stor och viktig granne. Den gemensamma säkerheten i Östersjön är en utgångspunkt för vårt samarbete. Vi tror inte att vi inte kan ha en dialog med Ryssland. Vi behöver ha dialog och samarbete, inte minst om säkerheten. Vårt utbyte omfattar flera områden, alltifrån handel till sjösäkerhet och, till en del, militärt samarbete.

Det stämmer att jag kommer att ta emot honom i morgon. De anklagelser som kommer fram här är ingenting som vi har kunnat se.

Anf. 63 LARS OHLY (V):

Herr talman! Detta är ganska förfärande. Det är inte okänt att anklagelserna för krigsförbrytelser har riktat sig högt upp i den ryska militärledningen. Flera av dem som har varit anklagade har också befordrats i efterhand. General Makarov är anklagad. Hans krigsförbrytelser borde utredas av domstol. Han borde fängslas. I stället tar man emot honom som en välkommen gäst.

Jag ifrågasätter inte att man samarbetar med Ryssland. Jag ifrågasätter att man på det här sättet legitimerar några av de värsta massakrer som vi har sett i vår tid. I en av de massakrer som Ryssland har fällts för i

domstolen i Haag dödades åtta personer, varav två gravida kvinnor och två barn. Makarov var ytterst ansvarig för de ryska styrkornas agerande. Detta borde försvarsministern och Försvarsdepartementet ha tagit reda på. Ni borde inte träffa honom.

Anf. 64 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Vi tar emot besök från många länder. Sådana anklagelser som Lars Ohly för fram här ska självfallet utredas. Det är ingen som ska låta den typen av händelser gå förbi.

I det här fallet är det fråga om ett artighetsbesök. Vi kommer att ta emot honom, och vi tror att det är bra att ha en dialog även på försvarssamarbetsnivå med Ryssland.

Avdragsrätt för inköp av konst

Anf. 65 PER LODENIUS (C):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth.

Professionella konstnärer och kulturskapare är ofta mycket välutbildade men har samtidigt bland de allra lägsta lönerna hos yrkesverksamma personer i vårt land. Alliansen har genomfört många åtgärder för att göra det möjligt för konstnärer att leva på och också kunna utveckla sitt konstnärskap, men mer finns självklart att göra.

En del som jag har funderat på är avdragsrätt för företag för första-handsinköp av konst. Under lång tid har det, inte bara under den här regeringen utan också under tidigare regeringar, diskuterats avdragsrätt för företags inköp av nutida konst. I dag kan ett företag alltså inte göra just det avdraget, till skillnad från när företaget köper in designmöbler eller någonting annat som klassas som inventarier. Då får man göra avdrag.

I Danmark införde man avdragsrätt för konst 2002, tror jag att det var. Där har det visat sig att just försäljningen av konst har ökat väldigt kraftigt.

Det här är egentligen en fråga som ligger under Finansdepartementet, men jag vill ändå ställa frågan till kulturministern: Hur ser kulturministern på möjligheterna till avdragsrätt, och är det också någonting som kulturministern arbetar för i regeringen?

Anf. 66 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Herr talman! Det är riktigt att vi arbetar på många olika sätt för att stärka konstnärernas villkor. Det är ju väl känt, inte bara i Sverige utan i de flesta andra länder, att konstnärer trots hög utbildning faktiskt tjänar mindre än många andra yrkesgrupper.

När det gäller just den konkreta frågan och jämförelsen med Danmark kan jag säga att jag känner väl till att man har den formen av avdragsrätt i Danmark, men det är svårt att jämföra länder rakt över. I Danmark har man exempelvis också en 25-procentig moms på annan kultur. Om man skulle ta ett danskt exempel skulle det i Sverige missgynna filmen, det

skulle missgynna teatern och det skulle missgynna litteraturen. Jämförelsen är inte alltid relevant.

Vad jag däremot kan se är ett kraftigt ökat intresse för att köpa konst i Sverige, oavsett om man älskar konst eller ser det som en investering, vilket det kanske är fråga om i just företagets fall.

Särlösningar är vi inte anhängare av i politiken. Det känner Per Lodenius väl till. Men det finns många andra sätt att stödja konstnärer. Att verka för enprocentsmålet är ett sådant.

Anf. 67 PER LODENIUS (C):

Herr talman! Tack kulturministern för svaret! Jag vet inte om det riktigt är en särlösning att just ha avdragsrätt, eftersom det då handlar om exempelvis inköp av möbler och annat, som kanske kan vara designföremål. Där finns en avdragsrätt. Då är det kanske en förenkling att man skulle kunna ha den här avdragsrätten för företag.

Kulturministern nämnde några ytterligare saker som man skulle kunna göra, enprocentsmålet och så vidare, men ser ministern några andra delar? Jag tänker exempelvis på att underlätta vad gäller sponsring inom kulturvärlden och så vidare. Ser ministern några sådana konkreta delar som man skulle kunna jobba mer med?

Anf. 68 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! När det gäller just design, som Per Lodenius tar upp som en jämförelse, har det att göra med att man kan skriva av, det vill säga att ett föremål förlorar i värde. Det är kanske inte någonting som man vill se för just konst, att den förlorar i värde. Det står företag helt fritt att köpa in konst ändå och förhoppningsvis se den stiga i värde.

Entreprenörskap i utbildningarna är någonting som vi arbetar för i regeringens. Det betyder mycket för konstnärers möjlighet att kunna leva, verka och överleva på sin konst.

Arbetsförmedlingen Kultur arbetar mycket med att hitta olika nya plattformar där konstnärer kan hitta nya uppdragsgivare.

Inkomstgarantin har vi tagit bort. Nu underlättas det för yngre konstnärer att få fem- och tioåriga arbetsstipendier. Det betyder också mycket för att nya konstnärer ska kunna få den start som de möjligen kan behöva.

Sedan har vi, avslutningsvis, handlingsplanen mellan Kultur- och Näringsdepartementen som syftar till att bygga upp nätverk, att hjälpa företagare, det vill säga att hjälpa konstnärer, att hitta nya "arenor" där man också kan möta en ny publik.

Återigen vill jag nämna enprocentsmålet. Jag tror att Karolinska Institutet genom enprocentsmålet kommer att investera över 200 miljoner i konst. Det är därför väldigt viktigt att vi bevakar det som sker just nu på byggnadssidan.

7 juni

Frågestund

Anf. 69 LARS ISOVAARA (SD):

Herr talman! Jag skulle vilja rikta min fråga till landsbygdsminister Eskil Erlandsson.

Enligt FN-överenskommelsen i Nagoya 2010 ska minst 17 procent av den svenska skogsmarken skyddas. Enligt vissa källor är det bara 4 procent av skogsmarken i Sverige som är skyddad i dag. Om man däremot sammanräknar nationalparker, naturreservat, frivilliga avsättningar och impediment landar vi på 26 procent. I Finland har ett beräkningssätt använts där alla typer av skyddsåtgärder har ingått i kalkylen, vilket givetvis har gett ett högre procenttal.

Min fråga är således: Vilket procenttal kommer att användas vid bedömningen av hur stor del av den svenska skogen som är skyddad i dag?

Anf. 70 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Regeringen har genom Miljödepartementet givit ett antal myndigheter – om jag kommer ihåg rätt nu är det både Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen – i uppdrag att komma fram med förslag om hur vi ska definiera överenskommelsen från Nagoya och implementera den i Sverige. Resultatet av det uppdrag som de här myndigheterna har fått är för mig inte känt ännu så jag kan tyvärr inte direkt svara på den fråga som är framställd.

Anf. 71 LARS ISOVAARA (SD):

Herr talman! Jag tackar landsbygdsministern för svaret.

Vi får inte glömma bort att den svenska skogsnäringen har mycket stor betydelse för nettoexporten. Skogsnäringen har räknat ut att varje ytterligare procentenhet kommer att kosta 40 miljarder kronor att skydda. Det skulle således röra sig om en prislapp på över 500 miljarder svenska kronor, om det är 4 procent som blir aktuell beräkningsgrund.

Skogsindustrin står för en tiondel av alla svenska industrijobb och har stor betydelse för sysselsättningen, inte minst i många svenska landsbygdskommuner. När kan vi förvänta oss ett klart besked i frågan? Kan detta besked komma att påverka skogsnäringen och den svenska folkushållningen på ett negativt sätt?

Anf. 72 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Regeringen har inför det här året, med riksdagens goda minne, startat visionen om skogsriket, Skogsriket Sverige – med värden för världen. Detta är ämnat att bland annat utnyttja alla de möjligheter som skogen ger, inte minst ur sysselsättningssynpunkt. Vi vet, och jag hoppas att vi är överens om det i den här kammaren, att skogen betyder oerhört mycket för det svenska folkushållet i form av arbete och sysselsättning. Min och regeringens tro är att detta går att utveckla än mer. En sak är då att öka tillväxten så att vi får fram mer biomassa från den svenska skogen som kan förädlas och användas på olika sätt i framtiden, inte minst i det vi kan kalla Småortssverige eller på landsbygden.

Anf. 73 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill också vända mig till livsmedelsminister Eskil Erlandsson.

Industriellt framställt transfett är någonting som är väldigt hälsoskadligt. Man kan se det på förpackningen i form av att det står härdat eller delvis härdat vegetabiliskt fett. Det ser väldigt ofarligt ut i text, men det har visat sig att det ökar risken för hjärt- och kärlsjukdomar, cancer, diabetes och övervikt. Man har till och med kunnat hitta fosterskador sedan kvinnor har ätit mycket transfett under graviditeten.

Riksdagen har äntligen förbjudit transfett. Tyvärr har detta inte varit regeringens linje, men nu har riksdagen fattat beslutet. Därför är min fråga till ministern hur och när det beslutet ska verkställas av regeringen och hur frågan drivs i EU, för vi vill ju ha ett förbud i hela EU.

Anf. 74 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Jag är medveten om att riksdagen för inte alltför länge sedan har gjort ett tillkännagivande i den här frågeställningen. Det tillkännagivandet kommer att beredas och behandlas i vederbörlig ordning. Något konkret svar kan jag inte ge vare sig vad gäller datum eller årtal när det här ska implementeras i Sverige.

Jag kan ändå konstatera att vi har haft en frivillig överenskommelse i Sverige, vilken – det visar de undersökningar som är gjorda – har lett till dels att mängden har minskat, dels att vi har kommit lika långt som de som har infört någon typ av lagstiftning i sina nationer.

Anf. 75 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det har gått åt rätt håll, men jag tror att enda vägen är ett totalförbud. Vi får inte glömma att fett är totalt onödigt. Det finns naturliga fetter som kan användas. Enda anledningen till att industrin väljer transfett är att det är billigare, men det är belagt inom forskningen att det är hälsofarligt.

I USA finns stora problem med övervikt. Där har de för länge sedan infört totalförbud. Transfett får inte finnas någonstans. Danmark har gått snabbare fram än Sverige. Jag hoppas verkligen att det blir ett totalförbud.

Det finns en del importerade produkter i Sverige. Därför är det viktigt att driva frågan på EU-nivå för att se till att så få produkter som möjligt innehåller transfett. Det blir allvarliga hälsoeffekter.

Övervikt och livsstilssjukdomar som cancer, diabetes och hjärt-kärlsjukdomar ökar. Jag hoppas på ett snabbt totalförbud.

Anf. 76 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Jag håller med frågeställaren om den internationella aspekten. Det är viktigt att vi når internationella överenskommelser i dessa sammanhang, inte minst för att vi har ett frekvent utbyte av varor över nationsgränser. Det underlättar också den kontroll som måste finnas i och med att förbud och liknande införs.

Anf. 77 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Jag har en fråga till försvarsministern. Den gäller Göteborgs södra skärgård med öar som Donsö, Asperö, Styrö och Brännö.

Militären har ett övningsområde här. Man vill i framtiden göra om det till skjutfält. Det ger befogenhet att spärra av hela området. Man vill även få godkänt för övningar med internationella förband.

Enligt Försvarsmaktens planer innebär det bullernivåer på runt 90 decibel, och man vill öva var tredje dag och 70 nätter varje år. Det ska vara övningar med skarp ammunition med den påverkan som det får på befolkningen.

Förutom allt skjutande blir det utsläpp av tonvis av metaller, bly, koppar, rätt ut i vattnet i ömtålig skärgårdsmiljö där både djur och människor rör sig.

Varför behöver Försvarsmakten öka sin verksamhet i så stor omfattning i en så känslig, tätbebyggd och storstadsnära skärgårdsmiljö?

Anf. 78 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Som är väl känt har Försvarsmakten fått en ny inriktning, och vi håller på att reformera försvaret till ett insatsberett försvar som kan användas nationellt, i närområdet och längre bort. Då är det viktigt att Försvarsmakten kan utbilda och öva sina förband, och då måste Försvarsmakten ha tillgång till ändamålsenliga övningsområden.

Inom de ramar som regering och riksdag har lagt fast är det Försvarsmakten själv som avgör vilka övnings- och skjutfält som bedöms vara lämpliga för att utbilda och öva förbanden. Alla övnings- och skjutfält är prövningspliktiga enligt miljöbalken. I en miljöprövning, som ska göras även i detta fall, är det länsstyrelsens miljöprövningsdelegation som är första prövningsinstans. Beslutet kan överklagas.

I fråga om det här skjutfältet och övningsområdet har nu Försvarsmakten lämnat in en ansökan. Men jag som minister får inte och ska inte kommentera den pågående prövningen av ansökan.

Anf. 79 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Tack för svaret! Det här är min hembygd, och det är här mina rötter finns. Jag ska inte glömma att hälsa från skärgårdsborna att försvarsministern är hjärtligt välkommen att se badvikarna och holmarna och möta ortsbefolkningen.

Ärendet ligger faktiskt på regeringens bord. Det satsas nu miljoner på turism i bland annat Bohuslän. Det här är ett Natura 2000-område där Försvarsmakten nu planerar att göra ett övningsområde till skjutfält, vilket betyder att man får använda skarp ammunition och att man har möjlighet att spärra av området.

Menar ministern att Försvarsmaktens riksintressen ska stå över andra riksintressen i detta område i fråga om natur och turism?

Anf. 80 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Det är viktigt att Försvarsmakten får möjlighet att öva, vilket kan inkludera att skjuta med skarp ammunition och även till del

smutsa ned på provade ställen i Sverige. Det är inte jag som ska säga var, hur och när man ska öva. Däremot är det viktigt att det finns tillgång till dessa områden.

När man ansöker om sådana tillstånd måste Försvarsmakten tala om vad som kan vara max. Men det innebär inte att man alltid utnyttjar de domar eller tillstånd man har fått fullt ut.

Jag har stor förståelse för att man kan vara orolig, och att denna verksamhet kan upplevas som både störande och nedsmutsande. Precis som Roland Utbult säger bereds ärendet hos Miljödepartementet, och det är regeringen som ska återkomma med ett ställningstagande.

Det är viktigt att väga samman dessa intressen, och det är svårt att säga från fall till fall. Det kommer ett avgörande.

Frågestund

Arbetet mot kapital- och skatteflykt

Anf. 81 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! Jag har en fråga till biståndsministern.

Jag tror att biståndsministern och jag är överens om att vi bör sträva mot en värld där biståndsministrar inte längre behövs, en värld där utvecklingsländerna lyckas mobilisera alltmer av egna resurser och till slut helt komma loss ur biståndsberoende.

En avgörande förutsättning för att det ska bli möjligt är att det enorma kapitalflödet från syd till nord hävs och att det inte som i dag på varje biståndskrona flödar 10 kronor åt motsatt håll. Sverige måste därför inom EU, FN och Bretton Woods-institutionerna verka för sådant som stängning av skatteparadis och ökad transparens för multinationella koncerners redovisning så att bland annat land för land-redovisning blir möjlig.

Det är lägligt att agera kraftfullt nu när finanskrisen blottat bristerna i den nuvarande ordningen.

Som ansvarig för samordningen av Sveriges politik för global utveckling, PGU, har biståndsministern här en nyckelroll. Hur tänker statsrådet agera för att intensifiera regeringens arbete mot kapital- och skatteflykt och andra PGU-relaterade frågor?

Anf. 82 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Tack för frågan! Det är uppenbart hur globaliseringen gör det möjligt för oss att tänka nytt om vad som driver utveckling och skapa möjligheter för länders och individers egen försörjning. I en tid som nu drabbas av stor omställning och rätt mycket dramatik och turbulens finns det kanske dubbel anledning att se över systemen, om de tjänar oss tillräckligt väl eller hur de kan förstärkas.

Valter Mutt och jag är helt överens om att vi behöver ökad transparens och bättre möjligheter till ansvarsutkrävande. Vi behöver titta på de konflikter som finns mellan gammalt och nytt och mellan olika intressen. Jag har därför indikerat att jag under hösten skulle vilja återkomma i samarbete med riksdagen och se över frågorna om kapitalflykt, just för att se om det finns icke önskvärda strömmar där utvecklingsländerna inte är tillräckligt väl med i globaliseringen.

Anf. 83 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Det vi fick höra här låter hoppingsvande. Kan biståndsministern redan nu förutskicka något? Kommer Sverige mer aktivt att verka för att FN:s skattekommitté stärks? Kommer Sverige att verka för att IASB, The International Accounting Standards Board, ska införa krav på land-för-land-rapportering för multinationella företag, så att de redovisar vinst före skatt? Annars är det omöjligt för utvecklingsländerna att beskatta vinst.

Anf. 84 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Jag ber att få återkomma i frågan. Inte minst jag och finansmarknadsminister Peter Norman jobbar tillsammans utifrån våra respektive ansvarsområden och för att vi har ett gemensamt ansvar i regeringen i dessa frågor.

Jag tänker inte säga mer exakt hur vi kommer att arbeta med frågorna. Men det har varit uppenbart för oss att många av de problem vi i dag har att hantera, en skuld kris som är uppbyggd av oansvariga politiker och en bankkris som delvis har sitt ursprung i att systemen inte är tillräckligt transparenta så att vi inte vet tillräckligt mycket, gör att vi har anledning att titta på de globala perspektiven, där naturligtvis de fattiga människornas och de fattiga ländernas intressen måste väga tungt.

Propositioner från Kulturdepartementet

Anf. 85 AGNETA GILLE (S):

Herr talman! Snart har halva mandatperioden passerat. Vi närmar oss slutet av andra året. Den borgerliga regeringen har visat att man inte haft idéer till propositioner.

Jag sitter i kulturutskottet, och jag vill höra med Kulturdepartementets chef hur det ser ut där.

Kulturministern har ansvar för massmedier, kultur, idrott och många delar, och det har kommit en proposition på hela mandatperioden. Ministern har varit uthängd på första sidan i kvällspressen, och jag trodde att det skulle komma lite grann från Kulturdepartementet efter det.

Vi har gjort en mängd tillkännagivanden från riksdagen till Kulturdepartementet, och ett av dem gäller scenkonstspensionerna, som är en oerhörd viktig fråga. Det finns en handlingsförklaring som förvånar många och förvånar mig. Jag skulle vilja höra vilka åtgärder kulturministern ämnar vidta.

Anf. 86 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Det är intressant hur våra världsbilder kan skilja sig. När jag är ute i kulturlivet får jag ofta höra att vi har gjort väldigt mycket. Sedan är det inte alltid alla som uppskattar de förändringar vi har gjort, framför allt inte företrädare för Agneta Gilles eget parti, som helst hade sett att allt skulle förbli vid det gamla.

Nu är det inte så att man bara plockar fram en proposition från en vecka till en annan. Det vet Agneta Gille, som har suttit länge i riksdag-

gen. Det behöver föregås av ett omfattande utredningsarbete, remissrundor och propositionsskrivande innan en proposition kommer till riksdagen.

Mediefrågorna behandlas i allmänhet i konstitutionsutskottet, och vi lade nyligen en proposition just om reklamtid. Det kom häromdagen en utredning på kulturmiljöområdet – någonting som jag vet att Agneta Gille har ett starkt engagemang i – och jag rekommenderar läsning av denna utredning som ska ut på remiss.

Det har ända sedan den dag jag tillträdde tillsatts utredningar och kommit propositioner på samtliga områden som vi har: kulturen, idrotten, medierna och kyrkorna.

När det gäller scenkonstspensionerna ligger den frågan hos Stefan Attefall. Det vet också Agneta Gille.

Anf. 87 AGNETA GILLE (S):

Herr talman! Tack, kulturministern! Det låter som att det har hänt oerhört mycket, men när vi tittar på den faktiska statistiken, som också medierna har granskat, ser vi att det finns en handlingsförlamning.

Scenkonstspensionerna: Ja, visst är det så att den frågan finns hos Stefan Attefall. Men det är också viktigt att kulturministern trycker på i den viktiga frågan. Det finns ett tillkännagivande. Vi är överens i riksdagen om att det måste lösas.

Jag skulle vilja höra med kulturministern: Hur ämnar kulturministern driva på i scenkonstspensionsfrågan hos Finansdepartementet och Stefan Attefall?

Anf. 88 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Vi har en kontinuerlig diskussion om just scenkonstspensionerna, så det behöver Agneta Gille inte bekymra sig över.

Vi har förändrat hela kulturpolitiken i grunden, och det är detta som sker just nu runt om i landet.

Jag ska gärna ställa frågan tillbaka. Handlingsförlamning är ingenting som kännetecknar Kulturdepartementet, däremot oppositionen. Inte en interpellation från oppositionen har jag besvarat sedan januari – det kommer någon i nästa vecka. Inga enkla frågor har jag fått. Vad gör oppositionen? Det är ni som är handlingsförlamade, för ni har inga idéer själva.

Den svenska insatsen i Afghanistan

Anf. 89 ANDERS HANSSON (M):

Herr talman! Min fråga riktar sig till statsrådet Karin Enström och berör en av våra internationella insatser, i detta fall den i Afghanistan.

Nyligen roterade ny personal ned till den svenska insatsen i Afghanistan. I samband med det besökte statsrådet den svenska militära insatsen. Så sakteliga övertar nu afghanska militärer och afghanska poliser ansvaret för ordningen och förvaltningen i sitt eget land – en process som kommer att ta tid men som nu är påbörjad.

Med anledning av detta vill jag fråga hur försvarsministern ser på den pågående transitionsprocessen i det svenska ansvarsområdet i norra Afghanistan.

Anf. 90 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Transitionen, det vill säga övergången, från att ISAF – den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan – har ansvaret för säkerheten i Afghanistan till att afghanerna själva ska ta ansvar för säkerheten, är i full gång. I dag är det 75 procent av befolkningen i Afghanistan som omfattas av områden där det är afghanerna själva som har ansvar för säkerheten. Den innebär att ISAF:s och därmed också Sveriges militära insats gradvis kommer att minska och att vi kommer att öka de civila insatserna.

Det är nu viktigt att vi verkligen använder den tid som vi har kvar fram till 2014 så att vi kan lämna ifrån oss ett Afghanistan som är bättre och som är bättre rustat för en demokratisk och positiv utveckling. De signaler som jag fick när jag var i Afghanistan förrförra veckan var att transitionen går framåt men att det tar tid.

Anf. 91 ANDERS HANSSON (M):

Herr talman! Tack för svaret! Det är en process som kommer att ta lång tid. En kompletterande fråga är vad Sverige kan göra i samarbete med andra länder för att nå framgång, eftersom andra länder också kommer att börja dra ned på sin militära personal och eventuellt öka det civila stödet. Hur ser Sveriges samarbete med andra länder ut kring transitionen?

Anf. 92 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Som jag sade i mitt första inlägg är det viktigt att neddragningen eller omvandlingen görs i god ordning, så att det inte uppfattas som att vi nu lämnar Afghanistan.

På det stora toppmötet i Chicago för ungefär två veckor sedan var det många länder som talade om hur man såg på utvecklingen, att det är ett långsiktigt engagemang. Det är också ett långsiktigt engagemang från Sveriges sida. Bara för att vi drar ned den militära insatsen drar vi inte ned vårt engagemang. Vi ökar vårt bistånd, och 2014 kommer Afghanistan att vara vårt största biståndsmottagarland bilateralt sett.

För svensk militär del innebär det att vi minskar med ungefär 100 vid årsskiftet, och därför tittar vi nu på ett ökat nordiskt samarbete. Vi har ett samarbete med Finland som kan utökas till Norge och Lettland, så att vi kan göra så stor nytta som möjligt fram till 2014. Det är nordiskt samarbete som gäller.

Ungdomsarbetslösheten

Anf. 93 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Jag har en fråga till Gunilla Carlsson.

Nu är det många ungdomar som tar studenten med glädje i sinnet och stora förhoppningar, men det är många som möter en bister verklighet och går ut i arbetslöshet. Man kan bli lite orolig när man sitter här på

frågestunden och lyssnar. Gunilla Carlsson säger att regeringen gör allt vad den kan. Statsminister Reinfeldt har sagt att han ska se till att göra ungdomsarbetslösheten till en fråga i valrörelsen, om drygt två år.

Då blir min fråga till regeringen: Är det verkligen så att det tyngsta artilleri ni förmår använda i kampen mot ungdomsarbetslösheten är en momssänkning på krogen?

Anf. 94 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Raimo Pärssinen vet att det inte är det enda. Vi har illustrerat att den sänkta moms på krogen är ett sätt att underlätta för fler att komma i arbete i servicesektorn. Men regeringen angriper naturligtvis ungdomsarbetslösheten på en mängd olika sätt.

Vi som har ägnat oss åt frågor om arbetsmarknad vet ju att ungdomsarbetslösheten länge varit ett problem i Sverige – under de senaste 20 åren. Därför är detta en fråga som handlar om att både matcha ungdomarna och se till att det finns jobb, så att människor som inte har jättelång arbetslivserfarenhet kan söka alla arbeten och att det finns bra jobb med låga trösklar för inträde.

Vi vet att restaurangbranschen är en av de branscher som har tagit ett stort ansvar och som sysselsätter väldigt många unga människor. Det tycker vi är bra. Därför tycker vi att det är så ledsamt att Socialdemokraterna vill stänga den möjligheten och minska antalet unga människor som jobbar i restaurangbranschen.

Anf. 95 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Vi har konkreta förslag när det gäller ungdomarna och för att bekämpa ungdomsarbetslösheten.

Först säger vi: Fixa sommarjobb till alla ungdomar mellan 16 och 19 år! Det lägger vi förslag på.

Vi vill införa utbildningsvikariat, det vill säga att den som går ut på en utbildning ska bli ersatt av en arbetslös.

Vi vill införa traineeplatser för ungdomar, som går in och tar över jobb när den äldre arbetskraften går i pension. Det kallas också generationsväxling.

Vi vill införa ett utbildningskontrakt, så att man kan kombinera utbildning med arbete.

Det är konkreta förslag. Vi tror att det biter mycket bättre, mer konkret och vassare för alla dem som nu tar studenten, i stället för att hänvisa till en generell sänkning av en skatt, en krogmoms, som gör att det blir lite billigare att köpa mat och kanske något att dricka till.

Vi har konkreta förslag. Gunilla Carlsson sade att alla ska hjälpas åt. Lyssna då!

Anf. 96 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Vad Raimo Pärssinen inte säger är att man kommer att fördubbla kostnaden för att anställa unga människor genom att ta bort den reducering av arbetsgivaravgiften som vi har infört. För alla de restaurangföretagare som nu vill anställa unga vill man höja kostnaderna. Det tror vi motverkar att fler unga kommer i arbete.

Man framställer det som att regeringen inte gör någonting. Vi har infört nystartsjobb för unga och jobbgaranti för ungdomar. Vi har gjort en

folkhögskolesatsning. Vi har sett till att vi också gör tidiga insatser för de unga som kanske är allra mest sårbara och riskerar att falla in i långtidsarbetslöshet. Det är kanske knappt några kostnader alls för att ta sig an en ung, antingen man kallar det för mentorskap eller jobb. Det finns alltså en mängd åtgärder som är tillgängliga för att vi tillsammans ska kunna råda bot på inte minst risken för långtidsarbetslöshet hos vissa unga människor.

Därför tycker jag att det som Socialdemokraterna säger skorrar lite falskt. Det är en massa åtgärder som föreslås, men de stora insatserna för att sänka trösklarna för att unga ska få arbete genom att sänka kostnaderna för att anställa dem tror vi är ett mycket verkningsfullt instrument.

Anf. 97 TALMANNEN:

Därmed var dagens frågestund med regeringen avslutad, och vi tackar deltagande statsråd och ledamöter.

6 § (forts. från 4 §) Klimatpolitik och geologisk lagring av koldioxid
(forts. MJU25)

Anf. 98 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Anita Brodén tog upp några viktiga klimatfrågor i sitt anförande. Jag skulle vilja ställa två frågor till henne. Den första gäller fossilsubventioner, eller miljöskadliga subventioner, som man också brukar tala om. Det är ju viktigt att de fasas ut. Såvitt jag har förstått är det den officiella linje som Sverige driver i internationella sammanhang, till exempel inför Riomötet om två veckor.

Om detta verkligen ska ha trovärdighet behöver vi i Sverige fasa ut våra miljöskadliga subventioner. Naturvårdsverket presenterade i början av det här året en inventering av de svenska miljöskadliga subventionerna, och man kom fram till att de uppgår till ungefär 50 miljarder kronor. Nu vill jag veta: När kommer en handlingsplan från regeringspartierna för att fasa ut de miljöskadliga subventionerna i Sverige?

Den andra frågan rör den internationella delen av klimatpolitiken. Jag tycker att det var bra att Anita Brodén lyfte fram det storskaliga vattenkraftsprojektet Rampur i norra Indien, som delvis finansieras med svenska CDM-pengar. Det är ett gigantiskt projekt, och även med svenska mått mätt är det ett storskaligt vattenkraftsprojekt. Lokalbefolkningen har protesterat, stora sträckor av floden blir torrlagda, det blir smutsigt och dammigt, och människor som bor i området har fått sina hus förstörda. Tvärt emot vad de har blivit lovade har de fått ingen eller mycket låg ersättning.

Vad gör regeringspartierna för att rätta till projektet? Kommer ni att avbryta Rampurprojektet? Kommer ni att tillsätta en oberoende undersökning på plats? Kommer ni att ha någon direkt dialog med de drabbade människorna i Indien?

Anf. 99 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! Låt mig börja med den första frågan, om fossilsubventioner. Som jag nämnde i mitt anförande handlar det om gigantiska sum-

mor. Det känner Jens Holm mycket väl till. Det handlar om mellan 400 och 700 miljarder kronor varje år, globalt sett. Därför är jag av två anledningar glad för att vi verkligen börjar ta detta på allvar. Det ena är den arbetsgrupp med ett antal länder som jag nämnde, där Sverige är med och är drivande. Det andra är Nagoyaöverenskommelsen, där de av världens ledare som var med i Nagoya lyckades få med detta i sin skrivning. Detta ingår alltså.

Självklart är det, precis som i alla internationella avtal, inte hållbart om man inte sopar framför egen dörr. Därför inkluderar detta givetvis också de svenska skadliga subventionerna. Vi vet att också vi själva inom olika sektorer har både direkta och indirekta subventioner. Här måste vi också granska. Till exempel ger vi subventioner till fiskebåtar. Det är ett exempel, men det finns ett antal andra. Här ser vi på sektor efter sektor. I arbetsgruppens arbete ingår givetvis också detta.

Den andra frågan gällde Rampur i Indien. Här hade vi tillsammans en interpellationsdebatt med miljöminister Lena Ek. Där framkom tydligt att hon var beredd att tala med sin indiska kollega och att i olika sammanhang arbeta för ökad transparens. Det handlar också om insyn, precis som jag sade i anförandet.

Anf. 100 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Vi kan fortsätta prata om Rampurprojektet, som jag tycker illustrerar det vanskliga och riskabla med att förlägga en så stor del av klimatpolitiken som den borgerliga regeringen gör till uppköp av billiga utsläppskrediter. En tredjedel av er klimatpolitik handlar ju om att ni köper upp utsläppskrediter.

Vattenkraftsprojektet i Indien motsvarar nästan 400 000 ton utsläppsminskningar, som ni alltså inte behöver göra på hemmaplan i och med att ni går in och blir billig delägare i det här projektet. Då har ni ett jättestort ansvar här.

Anita Brodén hänvisade till miljöministern. Men vad tycker Folkpartiet då? Bristerna i miljöministerns svar när vi hade interpellationsdebatten liksom bristerna i Anita Brodéns svar här är att jag inte får höra vad ni vill göra. Är ni beredda att avbryta det här projektet? Är ni beredda att åtminstone tillsätta en oberoende undersökning på plats?

Det har gjorts en undersökning, men då lämnade man inte kontoret i Madrid i Spanien. Man var aldrig på plats och undersökte detta storskaliga vattenkraftsprojekt. Vad drar ni för lärdomar av detta? Är det inte bättre att i framtiden dra ned på de storskaliga uppköpen av utsläppskrediter och göra allting på hemmaplan? Det vi gör internationellt får bli ett klimatbistånd i stället.

Min andra fråga rör fossilsubventionerna. Jag är inte riktigt nöjd med att Anita Brodén bara hänvisar till internationellt samarbete. Jag vill se en handlingsplan på hemmaplan här i Sverige. Precis som du säger är fiskeflottssubventionerna ett jättestort problem. Man fiskar dessutom i naturreservat ute i havet. Då behöver vi en handlingsplan för hur vi ska fasa ut fossilsubventionerna, de miljöskadliga subventionerna, här i Sverige. Vi har inte sett någon sådan än så länge. Vi har inte ens sett något förslag från de borgerliga partierna. När kommer det?

Anf. 101 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! När det gäller CDM-projekt och ekonomiska styrmedel har vi i grunden olika uppfattningar. Alliansregeringen är övertygad om att det är ett bra verktyg. Det handlar inte om att köpa sig fri utan om att använda pengarna på ett smart sätt, där en satsad krona på en klimatinsats i ett utvecklingsland kan vara värd 100 svenska kronor. Det är klokt.

Det handlar dock också om att vi måste kräva att FN och alla kontrollorgan fungerar till 100 procent. Det gör de inte överallt. Jag var också självkritisk i mitt anförande och sade att hur positiv man än är kan vi inte anse att allt har varit lyckade projekt. Därför måste de granskas.

Nu finns det ett regelverk. Miljöministern har en viktig position i ett annat avseende och kan kontakta ministerkolleger i berörda länder.

Hon var beredd, och jag och Folkpartiet är beredda att uppmuntra alla de kontakterna, för att man ska få möjlighet att öppna upp, så att också besluten i Världsbanken blir mer transparenta.

Vi måste kunna få mer insyn och också kunna påverka och visa på marken att det inte fungerar. Vi hade en direktkontakt under vår studieresa med miljö- och jordbruksutskottet.

Vad gäller fossilsubventioner är det som Jens Holm säger sant: Det är viktigt att även vi, på punkt efter punkt, visar vad vi tänker göra. Låt oss få komma tillbaka! Detta är i ett sammanhang. Det är klart att vi har ett ansvar att i internationella överenskommelser visa vad vi tänker göra och vad vi redan har gjort.

Anf. 102 HELENA LEANDER (MP) replik:

Herr talman! Jag tror att det inte finns någon här i kammaren som inte tycker att vi ska göra insatser utomlands för att bidra till att minska klimatutsläppen även där. Men frågan är om vi ska räkna hem det och minska vårt eget åtagande på hemmaplan. Det tycker inte jag, utan jag tycker att vi behöver göra både och.

Frågan är också om vi kan välja mellan att ha klimatbistånd, som man lite slarvigt kallar det, eller vanligt bistånd eller om vi behöver ha både och. Jag minns inte riktigt hur Anita Brodén formulerade sig – vi har ju haft en timmes uppehåll i debatten – men visst var det något om att hon kände sig trygg med att det är additionella medel, alltså inte bara gamla biståndspengar.

Hur då? Det vi har sett tidigare är att det handlar om just gamla biståndspengar, som fortfarande behövs innerligt väl för fattigdomsbekämpning, som har bytt namn och har blivit klimatbistånd. Det tycker jag inte är okej.

Jag undrar om inte Anita Brodén skulle kunna vara lite mer öppen för att använda nya pengar, till exempel de intäkter som vi får från auktioneringen av EU:s utsläppsrätter, för att finansiera klimatinsatser i syd utöver det vanliga biståndet.

Däremot blev jag glad när jag hörde Anita Brodén prata vackert om 1 ½-gradersmålet. Det finns mycket forskning nu som visar att det är ditåt vi behöver ta oss snarare än till 2 grader.

Då vill jag fråga Anita Brodén: Hur påverkar det Anita Brodéns syn på svensk klimatpolitik? Hur behöver vi anpassa den för att den ska vara i linje med det nya målet?

Sedan vill man inte bara prata om mål, utan man vill prata om åtgärder. Vi är lite vingklippta i miljö- och jordbruksutskottet, för trafikfrågorna ligger i trafikutskottet, energifrågorna i näringsutskottet, och skattefrågorna i skatteutskottet, så vi har egentligen inte så himla mycket kvar.

Men vi har i alla fall jordbruket, och där finns det något som sticker ut mycket. Det är köttproduktionen eller kanske snarare köttkonsumtionen. Vi har ju konsumtion av kött utifrån som har stor klimatpåverkan.

Vad tänker sig Anita Brodén att vi ska göra för att kunna minska klimatpåverkan från den?

Anf. 103 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! För att först ta CDM: Vi är, precis som jag sade i debatten med Jens Holm, övertygade om att det är ett verktyg som vi bör kunna använda. Vi bör förfina det. Vi bör vara noga med att vi använder det rätt. Jag är inte lika tveksam utan tvärtom mycket positiv till det instrumentet, när det fungerar väl.

I betänkandet står det om additionella och nya medel. Det var det jag citerade och var glad att kunna läsa i betänkandet. Det är viktigt. I biståndssatsningar behöver vi bistånd till traditionella, fattigdomsbekämpande insatser men också additionellt klimatbistånd. Vi har många vägar som vi kan gå.

Jag förde också fram de forskningsrön som under senare har kommit om 1 ½-gradersmålet. Vi får se vad IPCC säger. Men vi behöver självklart ha en beredskap inför det.

Det kommer i sin tur att innebära – det kan faktiskt bli så – att vi ytterligare behöver skärpa, att vi behöver snabba upp, att vi behöver öka ambitionerna. Då ser jag att det är nödvändigt utifrån klimatsynpunkt att vi till exempel inte avvecklar kärnkraften i förtid. Vi kan behöva den under en övergångstid för att minska utsläpp av koldioxid till atmosfären.

Vi måste arbeta på många sätt för att kunna klara målet på 2 grader eller 1 ½ grad.

Anf. 104 HELENA LEANDER (MP) replik:

Herr talman! Jag är glad att höra att det finns en öppenhet från Anita Brodén om att vi faktiskt kan behöva skärpa vår svenska klimatpolitik i ljuset av ett eventuellt mål på 1 ½ grad, givetvis som ett led i att också få internationella avtal på plats som blir skarpare.

Sedan blev jag kanske lite mer bekymrad när svaret på frågan om hur Folkpartiet har omprövat sin politik blev att vi ska ha mer kärnkraft. Har ni inte tyckt det hela tiden? Är det detta som nu är det nya, i ljuset av att vi behöver gå ännu snabbare fram på klimatområdet?

För övrigt kanske inte ny kärnkraft är det billigaste sättet, om man vill få fossilfri energi. Man ser snarare att vindkraften är mer och mer lönsam, medan den nya kärnkraft som byggs bara blir dyr och försenad. Men det här är ingen energidebatt.

Det vi har på vårt bord var jordbruket, kom vi fram till. Och då hade vi frågan om köttproduktionen eller kanske rättare sagt köttkonsumtionen, för mycket av det kött som köps i Sverige är importerat.

Här tror jag att vi behöver styrmedel för att dämpa köttkonsumtionen, som har ökat mycket. Vi ser att det ger stora utslag i utsläppen. Jag tyck-

er också att det är rimligt att vi kan använda den offentliga upphandlingen för att helt enkelt premiera mer vegetariskt, som ett litet steg för att få mer klimatsmarta konsumtionsvanor.

Hur ställer sig Anita Brodén till ett sådant förslag?

Sedan återigen till detta med CDM. Frågan är egentligen: Hur ska vi överföra resurser från oss här i rika länder som har stor utsläppsskuld till fattiga länder som behöver omställning till en mer energismart utveckling? CDM kan vara ett verktyg. Men det finns också mer fondbaserade lösningar som växer fram, till exempel den gröna fonden inom FN.

Frågan är snarare: Ska vi ta det som ursäkt för att göra mindre här? Det tycker inte jag.

Anf. 105 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! På den sista frågan: Det är inte antingen eller utan både och. Vi ska göra mycket på hemmaplan, och vi ska också arbeta genom stora och viktiga internationella avtal och inom EU. Därför är jag extra glad att Miljöpartiet nu bejakar EU mer än tidigare, för det är vår tyngsta arena, skulle jag vilja säga.

Beträffande jordbruket och köttkonsumtionen: Som liberal har jag väldigt svårt för att styra konsumenterna i fråga om vad man ska äta och hur man ska leva. Däremot ska man ge så mycket information som möjligt, så mycket rön och saklig information som vi bara kan förmedla. Sedan är det konsumenterna som till syvende och sist avgör.

Egentligen är inte någonting svart eller vitt. Vi behöver betande djur för den biologiska mångfalden. Vi kan inte satsa på att det inte ska finnas, för då skulle vi inte klara de målen.

Det är viktigt att en konsument har möjlighet att välja vilken typ av kött som man i så fall föredrar. Sedan har man givetvis på kommunal nivå möjlighet att styra. Jag har definitivt ingenting emot köttfria dagar på skolan vissa dagar. Den möjligheten ska absolut finnas.

Jag ser ett stort problem om vi skulle släppa ifrån oss möjligheten att ha ett svenskt fungerande jordbruk, för vi behöver också det. Där är det ett problem med livsmedelsproduktionen.

Vindkraft nämndes. Vi bejakar, som jag sade, väldigt mycket vindkraften. Det blev 350 nya vindkraftverk förra året. Det är verkligen all time high. Det är en satsning på 40 miljarder på förnybar energi.

Det är flera ben som vi vill stå på. Det är viktigt.

Anf. 106 ROGER TIEFENSEE (C):

Herr talman, kolleger, åhörare! Vi diskuterar i dag klimatpolitik och geologisk lagring av koldioxid. Det är en viktig diskussion att ha här i riksdagen. Det är en diskussion om mål och verktyg för att nå målen i klimatpolitiken.

Lyckligtvis behöver vi inte diskutera om människan påverkar klimatet eller ej. Det tänkte jag säga – tills jag hörde Josef Franssons inlägg. Där kände jag att det fanns mycket av en underton av klimatskepticism. Och jag funderar på om Josef Fransson och Sverigedemokraterna är klimatskeptiker. Ifrågasätter man människans påverkan på klimatet?

När man diskuterar det här måste man ta med historiska temperaturförändringar. Man måste ta lärdom av dem. Man måste inse att det finns aktivitet på solen som påverkar klimatet. Men borträknat det kan man

inte blunda för det som människan har tillfört i form av en högre halt av koldioxid i atmosfären och även andra klimatgaser som kanske många gånger är kraftigare. Vi kan inte blunda för människans påverkan på klimatet.

Då är det viktigt, herr talman, att vi kan inse det här men också peka på att klimatförändringarna är här och att de syns och att de kommer att öka.

Jag träffade förra veckan Seychellernas miljö- och energiminister. Det var väldigt påtagligt. Seychellerna är ett land som påtagligt kommer att påverkas, och gör det redan i dag, av klimatförändringarna. För dem handlar det om överlevnad. Det handlar om huruvida deras öar ska ha näsan över vattenytan eller inte.

Här i Sverige ser vi också klimatförändringarna. Som småbarnsförälder ser jag det på sommaren. Man behöver titta om barnen har fått fästingar eller inte. Man får plocka dem från katten. Man får plocka dem från hunden. Utbredningen av fästingar och den borrelia som fästingarna bär med sig är en påtaglig effekt av klimatförändringarna. Vi ser det också i ökade översvämningar och större oro i vädret över huvud taget.

Då är min fråga: Ser Josef Fransson de här förändringarna? Det var tydligt i hans anförande vad Sverigedemokraterna inte vill göra. Men vad är det Sverigedemokraterna och Josef Fransson vill göra?

Herr talman! För mig och Centerpartiet är det viktigt att bygga ett hållbart samhälle. Vi ska vara effektiva när det gäller energianvändning, och vi ska vara snåla när det gäller koldioxidutsläpp. För mig handlar det om att bygga en trygghet i energisystemet, att bygga en trygghet i samhället.

Det finns teorier som är rätt långtgående och som jag tycker är rätt realistiska, att det var energikostnader som utlöste finanskrisen. När människor som egentligen inte var riktigt kreditvärdiga hade fått bostadslån med det här subprime-upplägget var det energikostnaden som gjorde att de inte kunde betala tillbaka sina bostadslån. Sedan hade vi hela den finansiella krisen i världen.

Att vara energisnål och att vara fossiloberoende i ett samhälle är ett sätt att bygga samhället robust, att få ett resilient samhälle. Därför är det viktigt att vi har ett energisystem som bygger på tre ben. I dag är vi väldigt beroende av å ena sidan vattenkraft och å andra sidan kärnkraft. Ett tredje ben i form av de nya förnybara energikällorna gör att vi får ett tryggare energisystem.

Utbyggnaden av vindkraft och biokraft gör att vi får tryggare energileveranser. Och i det sammanhanget, herr talman, när vi pratar om teknikutveckling, ger det en möjlighet för vårt näringsliv att bli framgångsrikt på en exportmarknad.

I det här betänkandet diskuterar vi också lagring av koldioxid, geologisk lagring av koldioxid, carbon capture and storage. Man kan titta krasst på det i verkligheten. Den carbon capture and storage som vi vet fungerar är fotosyntesen. Fotosyntesen binder ju kol från luften. Vi pratar om kolsänkor och om vi ska tillgodoräkna oss det; det är en annan diskussion. Men fotosyntesen är en carbon capture and storage som vi vet fungerar. Däremot skapar vi här ett institutionellt ramverk för att kunna ta vara på de möjligheter som geologisk lagring av koldioxid innebär.

Det kan vara viktigt för vår stålindustri. Jag bor själv i Sörmland. SSAB är den största punktkällan av koldioxidutsläpp vi har. Och tänker vi oss ett scenario 2050 och vi har ett mål om att Sverige ska ha netto-nollutsläpp vill inte jag tänka bort SSAB. Jag vill inte tänka bort svensk stålindustri. Men då måste vi fundera på hur vi kan ta hand om de koldioxidutsläpp som faktiskt blir, eftersom kolet är en aktiv del i själva framställandet av stål.

Ja, då kan man använda CCS-tekniken för att kunna fortsätta ha stålindustri i Sverige. I övriga Europa kopplar man ofta CCS-tekniken till kolkraftverk, och det är inte något som är aktuellt för Sverige. Men vi kan också se att CCS-tekniken skulle kunna bli en möjlighet till negativa utsläpp om man har biobränsle som en energikälla i ett kraftverk. Adde-rar man då CCS-teknik har träet, eller vad det är för biobränsle man har, bundit kol, och sedan släpper man inte ut det vid förbränningen. Då kan vi få negativa utsläpp, och det är ett viktigt bidrag i ett långsiktigt mål att vi ska ha netto-nollutsläpp till 2050.

Övriga långsiktiga mål i energipolitiken och klimatpolitiken handlar om 2020-målet, minus 40 procent koldioxidutsläpp, och en fossiloberoende fordonsflotta till 2030.

Man kan ta färdplanen för ett Sverige utan nettoutsläpp 2050. Varje sektor behöver bidra. Varje sektor ska komma så nära noll som möjligt. Då ser man att det kanske kommer att vara två av mandatperiodens viktigaste propositioner som läggs fram i höst, dels forskningspropositionen, dels infrastrukturpropositionen. Varje sektor behöver bidra.

Och jag ser framför mig en forskningsproposition. Vi har en historia där den förra socialdemokratiska regeringen sänkte forskningsanslagen till energiforskning. Den borgerliga regeringen, alliansregeringen, har fördubblat det. Vi behöver en långsiktighet i forskningsinsatserna. Det handlar också om att man hittar framtidsnäringar.

Det är utanför dagens ämne, men jag ser till exempel att nedläggning-en av Astras forskning i Södertälje skapar ett window of opportunity, alltså en möjlighet att verkligen ta till vara den kompetens som finns där. Sverige skulle kunna bli världsledande på toxikologisk forskning, men då gäller det att vi får in det i en forskningsproposition.

Miljömålsberedningen har också skrivit brev till regeringen och har i sitt betänkande nu, i mitten av juni, pekat på behovet av både klimat-mässig och miljömässig forskning.

Det andra är infrastrukturpropositionen, att vi behöver bygga ett hållbart transportsystem. Där är det en diskussion: Ja, men var får vi resur-serna ifrån?

Det finns en diskussion om att man ska öka miljöskatterna och lägga det på infrastrukturinvesteringar, oavsett om det är en miljöskatt i form av en kilometerskatt för lastbilar eller höjt bensinpris eller vad det är. Jag tror att det är svårsålt.

Vi ska göra riktiga gröna skatteväxlingar, höja klimatskatter, höja energiskatter och sänka skatten på arbete. Men ska vi göra investeringar i staten tror jag faktiskt att vi ska titta på att flytta om tillgångsslag i sta-tens budget. Jag tycker att det är viktigare att vi bygger järnvägar och att vi bygger ett hållbart infrastruktursystem än att vi äger banker, till exem-pel.

Detta skulle vara att flytta pengar i statens balansräkning. Sedan ska riksdagen transparent och öppet lägga de resurser vi kan få in från en försäljning av Nordea, till exempel, på anslag på trafikutskottet. Man ska inte köra någon bakväg med lånelösningar och sådant som är rena grekiskan i de här sammanhangen, utan det ska vara transparent och öppet, så att vi inte binder upp framtida riksdagar.

Då kan vi skapa ett hållbart infrastruktursystem och ett hållbart transportsystem och på så sätt lösa problemen för människor i vardagen, där de inte kan lita på att tågen kommer i tid, och minska trafikens, infrastrukturens, klimatpåverkan.

Med det vill jag yrka avslag på samtliga motioner och bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 107 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Herr talman! I mitt anförande försökte jag vara väldigt tydlig med att SD inte ifrågasätter huruvida mänsklig aktivitet påverkar klimatet. Med det sagt kan jag kanske gå vidare till min fråga till Roger Tiefensee.

I ett par debattartiklar i DN har Centerpartiets Per Ankersjö gått till angrepp inte bara på miljörelsen i stort utan också på det egna partiet, som han anser har anammat det rådande vänsterperspektivet, som bygger på åtgärder som detaljstyr människors livsval och som leder till återvändsgränder, ökad arbetslöshet, försämrade välfärd och miljömässiga bakslag.

Hur ser man på den analysen i riksdagsgruppen, och hur ser Roger Tiefensee själv på den? Finns det kanske möjlighet till någon form av tillnyktring på området, eller har Centerpartiet kanske investerat alldeles för mycket prestige i alla de här projekten för att kunna backa?

Anf. 108 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Josef Fransson för repliken. Ska jag tolka Josef Franssons utlåtande här om att mänsklig aktivitet påverkar klimatet så att Sverigedemokraterna och Josef Fransson *inte* är klimatskeptiker? I så fall kvarstår frågan: Vad vill ni göra?

Så till den andra delen och Per Ankersjö's artikel: Per Ankersjö är miljöborgarråd, stadsborgarråd, här i Stockholm – inte spinndoktor som Josef Fransson påstod här i talarstolen. Dessutom leder Per Ankersjö Centerpartiets idéprogramarbete. Det var i den egenskapen han skrev artikeln i DN.

Som jag tagit upp här vill Centerpartiet göra klimatomställningar, och vi vill få göra det tillsammans med näringslivet. Att göra smarta insatser när det gäller till exempel energieffektivisering och att få en fossiloberoende fordonspark är något som bygger samhället tryggt.

Olja, ett fossilt bränsle, är en ändlig resurs. Om man kan göra så att man inte hamnar i den subprime-problematik som amerikanerna hamnade i – i att inte ha råd att betala sina bostadslån på grund av höga energipriser – har man gjort människor en tjänst i vardagen. Men då ska det göras smart. Man kan höja energiskatter och miljöskatter och sänka skatten på arbete.

Vad jag tror Per Ankersjö var inne på är en kritik som också jag är inne på, nämligen mot att man från oppositionens, de rödgrönas, håll enbart siktar mot att höja skatter på miljöområdet och inte sänka andra

skatter. Vi tycker att grön skatteväxling är bra. Nu är det rödgrön skattehöjning. Frågan är i vilket läger Sverigedemokraterna i det sammanhanget hamnar.

Anf. 109 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Herr talman! För tids vinnande och för att hinna gå till votering om detta betänkande ska vi kanske avrunda här och inte i onödan dra ut på tiden. Jag nöjer mig alltså här om det är okej för dig, Roger Tiefensee.

Anf. 110 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Artigheten påbjuder att Josef Fransson står kvar i talarstolen även om han inte har något att säga.

Det är uppenbart att när jag ställer frågor som blir lite jobbiga vill Josef Fransson avbryta debatten. Men vi har en halvtimme fram till voteringen, så det hade varit väldigt gott om tid för att på två minuter tala om vad Sverigedemokraterna i stället vill göra.

Jag konstaterar att ni sverigedemokrater är medvetna om att mänsklig aktivitet påverkar klimatet. Man är tydlig om vad man inte vill göra, men man är väldigt otydlig om vad man i stället vill göra.

Anf. 111 HELENA LEANDER (MP) replik:

Herr talman! Jag inga hämningar kring att vi drar över mot voteringen – jag är ledsen för det. Men det här området är väldigt spännande, tycker jag.

Också jag tyckte att den artikel som Josef Fransson här hänvisar till var intressant. Men jag kan inte säga att jag var lika imponerad som Josef Fransson. Tvärtom var jag väldigt bekymrad. Precis den argumentation som Roger Tiefensee här har mot Josef Fransson hade Per Ankersjö mot någon sorts ospecificerad miljövänster.

Problemet var allt man *inte* skulle göra. Man rapade upp att man minsann inte skulle använda sig av skatter. Man skulle inte använda sig av lagar och regler. Och man ska absolut inte problematisera det ökade flygresandet, köttätandet eller prylkonsumtionen. Det var väldigt mycket tal om allt man *inte* skulle göra på miljöområdet men väldigt lite om vad man faktiskt skulle göra. Det gjorde mig väldigt bekymrad.

Det är klart att skönast är om man slipper göra jobbiga saker och om man bara liksom kan göra någonting snällt och säga: Hipp hurra, nu ska vi rädda miljön. Men det leder inte så långt. Visst, vi kan absolut hoppas på tekniken. Jag tror att tekniken kommer att göra mycket, men den kommer inte bara av sig själv. Ibland underlättar det om man också har en politik runt omkring som stimulerar fram en bättre och klimatsmartare teknik.

Jag tänkte väl ställa samma fråga till Roger Tiefensee som den fråga han här ställt. Okej, bortsett från allt ni *inte* ska göra: Vad är det ni *ska* göra?

Anf. 112 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Helena Leander för hennes fråga. När jag läser Per Ankersjös artikel upplever jag där – precis som jag svarade i replikskiftet med Josef Fransson – att vi tycker att grön skatteväxling är

bra, att man höjer miljö- och energiskatter och sänker andra skatter som premierar arbete. När de miljöstyrande skatterna sedan får effekt ska vi, tycker jag, ta den sänkningen av skattetrycket.

Där kan jag uppleva en tydlig skillnad mellan Centerpartiet å ena sidan och Miljöpartiet å andra sidan. Ni i Miljöpartiet är ju bara inriktade på gröna skattehöjningar och använder de resurserna till investeringar till exempel i infrastruktur.

Helena Leander och jag har i tidigare interpellationsdebatter här haft inlägg där Helena Leander tillstått att kilometerskatten egentligen inte är en miljöstyrande skatt utan framför allt en fiskal skatt för att få råd med andra investeringar. Det är då man hamnar illa och gör till synes miljöskatter och förändringar för att få den egna budgeten att gå ihop.

Det är i det avseendet jag menar att vi behöver göra till exempel stora järnvägsinvesteringar. Då tycker jag att vi ska vara beredda att titta på vilka tillgångsslag staten har. Måste vi äga bankpalats i Stockholm? Kan vi inte avyttra, sälja, dem – sälja Nordea – och ifrågasätta om vi ska äga Telia Sonera och använda de lösgjorda resurserna till att investera till exempel i infrastruktur?

Vi vill alltså samma sak, men vi har olika väg att gå dit. Min väg innebär ett lägre skattetryck. Jag upplever att Helena Leanders väg innebär ett högre skattetryck.

Anf. 113 HELENA LEANDER (MP) replik:

Herr talman! Det är helt korrekt att vi har lite olika politik. Som mer av ett högerparti är ni mer inne på att sälja ut statens tillgångar. I läget att ni kraftigt sänkt skatterna ser vi kanske ett behov av att lite grann höja dem igen. Men det är egentligen ganska ointressant för miljön.

Jag tror att vi med glädje skulle kunna sälja ut SAS, till exempel. Varför ska vi äga ett flygbolag? Det skulle möjligen få miljökonsekvenser. Men vad vi gör med eventuellt ägande i statliga banker och sådant är ganska ointressant för miljön. Det är en mer allmänpolitisk fråga.

Den intressanta frågan för miljön är om vi är beredda att höja miljöskatterna eller inte. Där är Centerpartiet tyvärr inte berett att gå särskilt långt. Förra mandatperioden var man med på en liten höjning av koldioxidskatten med om det var 6 öre. Det är bra men långt ifrån tillräckligt. Jag tror att vi skulle behöva gå längre.

Jag har tillstått att kilometerskatten inte i första hand är en klimatpolitiskt motiverad skatt. Däremot finns det andra externa effekter – andra samhällskostnader – som buller, vägslitage och så vidare. Där står den tunga trafiken i dag inte fullt ut för sina samhällskostnader. En kilometerskatt skulle kunna vara en skatt som som bonus skulle ha klimateffekter och som dessutom skulle hjälpa oss med att finansiera våra järnvägs-satsningar och annat som vi vill göra för miljön.

Det kan väl inte vara annat än trevligt, särskilt om skatten utformas på ett sådant sätt att hänsyn tas till skogsindustrins förutsättningar och till att det ser lite olika ut här i landet när det gäller var det finns exempelvis järnväg och sjöfart eller inte. Så den diskussionen kan vi kanske lämna därhän.

Frågan kvarstår egentligen. Okej, ni ska inte ha kilometerskatt. Ni ska inte ha höjda skatter. Ni ska sälja ut statliga bolag. Var detta svaret på vad ni ska göra i miljöpolitiken?

Anf. 114 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Om Helena Leander lyssnade både på replikskiftet med mig och Josef Fransson och på mitt anförande skulle hon ha hört att jag var tydlig om att vi gärna ser en grön skatteväxling. Men då ska höjda miljöskatter växlas mot sänkta skatter på andra områden.

Vad ni gör är att ni bara höjer miljöskatter. Då tränger ni ut människor på landsbygden eller i andra sammanhang inför en svårare vardag. Ska du, Helena Leander, höja miljöskatter ska du, anser jag, sänka andra skatter. Det är därför jag kommer in på att det då inte blir så mycket resurser över. Det blir miljöstyrande, men det blir inte så mycket resurser över till att göra investeringar – till exempel i vad både Helena Leander och jag tycker är viktigt, nämligen i järnvägsinfrastrukturen.

Där kommer jag in på frågan om att varför inte titta på vilka tillgångsslag vi har i staten, på att sälja bolag – på försäljning. Utförsäljning, säger Helena Leander lite försåtligt. Men det handlar inte om att vi ska rea ut. I ett miljöperspektiv är det intressant om vi kan få tillgångar som vi kan använda till exempel till järnvägsinvesteringar. Det där brukade – kanske innan Helena Leander kom in i riksdagen – vara god miljöpartistisk politik. Miljöpartiet och allianspartierna brukar vara rätt så lika i sin syn på statligt ägande.

Nu har ni, upplever jag, gått i både Vänsterpartiets och Socialdemokraternas ledband: Statligt ägande – jättefint. Men måste vi äga en bank som är följden av en finanskris i början av 1990-talet i Sverige – Nordea som då hette Nordbanken? Måste vi äga den? Nej, det tycker inte jag. Jag tycker att vi kan frigöra dessa resurser – inte sälja ut, utan sälja – och använda dem för sunda investeringar, till exempel framtidsinvesteringar i järnvägsinfrastruktur.

Sedan ska vi också göra smarta förändringar, till exempel bonus malus – att man har ett system för när människor köper ny bil. Den som har en klimatosmart bil får betala en avgift, och den som köper en klimatsmart bil kan få en bonus. Då får man ett självfinansierande system, och man styr också mot en mer fossiloberoende fordonsflotta.

Anf. 115 IRENE OSKARSSON (KD):

Herr talman! Den här debatten, som nu har pågått i ett antal timmar, visar hur angeläget ämnet är. Betänkandet utgår ifrån ett antal motioner, så det är till sidoomfång mest det, samt det som handlar om hur vi ska implementera CCS-direktivet i svensk lag. Det är viktigt för vår basindustri och dess fortsatta existens att vi möjliggör en produktion som också fungerar hållbart. Därför är detta en oerhört viktig fråga och en viktig sak att jobba vidare med när det gäller att kunna lagra koldioxid på ett bra sätt.

Därför är det lite beklämmande att lyssna till Sverigedemokraternas inlägg i denna debatt, herr talman. Å andra sidan är det väl en av de få debatter där Josef Fransson har stannat kvar till slutet, vilket är positivt i sig.

Det som är viktigt att säga i detta sammanhang är väl att det är centralt att vi tar ett gemensamt tag för fortsatt satsning på forskning på detta område. Vi har att se fram emot 10–15 år av intensivt utvecklingsarbete för att möjliggöra denna teknik över huvud taget. Därför är det arbete som nu görs av regeringen med att ta fram en forskningsproposit-

ion en viktig del i arbetet. Det är en viktig del i att få till stånd den forskningsstruktur som möjliggör effektivare och smartare lösningar på många områden, inte minst när det gäller koldioxidlagring.

Herr talman! Det finns många punkter i dagens betänkande som rör klimatarbetet internationellt och vikten av att vi faktiskt tar ett ansvar på den internationella arenan. Det är oerhört centralt att Sverige fortsätter att hålla den tydliga linje i att vara ett föregångsland när det gäller att plocka fram resurser till de gemensamma åtaganden vi har förbundit oss till – snabbstartspengar, den gröna fonden med mera.

Vi har i dag återigen, i ett annat sammanhang, fått lyssna till miljöministern om hur centralt det är att Sverige har rollen som den som driver på i detta arbete. Att göra det gemensamt men differentierat är viktigt. Det är viktigt att alla bidrar efter förmåga på olika sätt, men vi som kommer från den del av världen som har ett historiskt beting att ta hand om har också ett ansvar i detta arbete.

För mig, herr talman, är det viktigt att som kristdemokrat lyfta fram vikten av att vi också har ett klimatbistånd och att detta arbete är centralt för Sverige. Det ska inte inkräkta på det vi talar om som bistånd normalt sett. Däremot ska allt bistånd vara klimatsmart! Det är lätt att vränga med ord i detta sammanhang, men för mig är det oerhört centralt. Det betyder också att vi när det gäller biståndsarbete kanske behöver reflektera över om vi satsar på rätt sätt för att det ska vara klimatsmart. Vi behöver dock också mer så kallade additionella medel för att bättre föra upp vad som är klimatpolitik på agendan.

Sverige jobbar aktivt internationellt – det har Anita Brodén redan redogjort för – med att få bort subventionerna till fossilbränslen. Det är ett oerhört centralt arbete, och vår miljöminister har gått i bräschen för det tillsammans med vissa andra frågor där Sverige lyckas – utifrån vår ringhet och litenhet, kan tyckas. Kanske är detta vår fördel i sammanhanget, att vi också har möjligheten att driva på i processerna.

Det handlar om att vi ytterst inte kan se kommande generationer i ögonen om vi inte aktivt har arbetat med att få bort så mycket som möjligt av det fossila bränslet och också har hanterat detta med ekonomiskt ansvar för ögonen. Det är en både-och-situation där vi måste ta de ekonomiska strukturerna och det miljömässiga samtidigt.

I vårt nationella klimatarbete ingår mycket som vi kan påverka och som vi kan göra här och nu själva. Allt är inte bundet av det vi gör gemensamt, internationellt. Vi kan reflektera över vad vi äter, hur vi reser, hur mycket resurser vi lägger på kvalitet kontra kvantitet, vilken bil vi använder, hur vi driver kollektivtrafikutvecklingen och hur vi använder våra investeringsbudgetar nationellt eller för den delen på lokal och regional nivå.

Det finns väldigt mycket vi kan göra, och jag tycker också att det som har lyfts fram av tidigare talare, bland andra Roger Tiefensee, när det gäller vad vi använder våra gemensamma resurser till är viktigt. Ägande är det inte självklart att staten ska ha i alla bolag och företag. Vi kanske ska använda de pengarna till att investera i annat. Det är en viktig parameter att ha med för framtiden. Vi ska dock göra det på ett sätt som inte hämmar utveckling och tillväxt, för det är så att vi måste kunna hitta vägar för både och.

Herr talman! Vi har flera myndigheter som har en stor roll att spela i att hitta resurseffektiva lösningar på det som nu pågår. Vi hade för någon vecka sedan ett möte med bland andra Riksrevisionen och en del av våra forskningsinstitutioner med miljö- och jordbruksutskottet, där vi återigen fick höra att samverkan inte riktigt fungerar fullt ut. Samverkan och tydlighet på detta område måste till. Vi måste kunna se att våra myndigheter jobbar samfällt för att vi ska nå klimatsmarta lösningar och klimatnytta.

Det arbete som görs i Miljömålsberedningen, som kanske någon tidigare talare från oppositionens sida funderade över möjligheten och realismen i, är oerhört centralt. Jag tror nämligen att bara det jobb som nu görs där kommer att driva fram mer samverkan och mer gemensamma lösningar.

Jag säger detta utifrån att jag har förmånen att just nu egentligen leda en utvärderingsgrupp som tittar på landsbygdsprogrammet. De får dock sitta i ett annat rum och göra det, och jag får missa det mötet på grund av debatten här. Men det vi gör i att ställa samman saker, få människor att mötas och myndigheter att sitta ned och delge varandra är oerhört centralt. Exempel på att forskarvärld och myndigheter inte kommunicerar om vad vi behöver göra hoppas jag att vi slipper höra fortsättningsvis.

Det är också sådant som gör att det kommer att krävas mer av oss framgent i denna kammare – att effektivt och tydligt beskriva en helhet och skapa förutsättningar för det genom att, vilket också har berörts av tidigare talare, regeringen nu har sagt till bland annat Naturvårdsverket att ta fram statistikuppgifter som gör att vi faktiskt kan ta med det i kommande budgetar och inte släpa efter ett och ett halvt år i processen. Det är oerhört centralt inte minst för det arbete vi gör här hemma själva.

Vi behöver jobba mer med att ta fram alternativ till fossila drivmedel. Då landar jag återigen i den utvärderingsgrupp som just nu arbetar. Vi hade förmånen att vara i Kalmar och studera ett antal landsbygdsprojekt. Där drog vi bland annat detta med biogasutvecklingen, för att kunna ställa om den kollektiva transportsektorn. Då är det oerhört centralt att vi fortsätter att arbeta för att ha budgetresurser och att landsbygdsprogrammet fungerar på det sätt det ska göra, som en katalysator för en begränsad tid men för att kunna ställa om och skapa nya förutsättningar och nya produktionsbetingelser för alternativa drivmedel.

Då är det lite beklämmande, herr talman, att lyssna på Josef Fransson som konstaterar att vi inte kan ha biogas, och vi kan inte ha etanolproduktion. Jag skulle önska att vi kan konstatera att vi kan producera mycket mer av båda dessa utan att för den skull behöva oroa oss för livsmedelsproduktionen i Sverige. Vi har nämligen mycket mark som i dag inte används och som skulle kunna användas i detta sammanhang.

Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Anf. 116 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag fick ett lite märkligt påhopp, tycker jag, om att jag inte stannar kvar till slutet av debatterna. Om vi tittar oss omkring ser vi att det är ganska många av debattörerna som har hunnit försvinna. Jag förstår om Kristdemokraterna tycker att det är besvärligt att vara sist och att ingen lyssnar.

Den utsträckta handen till Roger Tiefensee togs inte emot, så jag kanske får berätta för fru Oskarsson vad Sverigedemokraterna är *för*. Jag koncentrerade mig ganska mycket på vad vi är emot i anförandet.

Till exempel har vi ställt oss väldigt starkt bakom att vi ska försöka utveckla och satsa på biogasen på olika sätt. Det har jag sagt vid ett flertal tillfällen. Även kärnkraften tror vi på, i och med att den är det absolut mest klimatsmarta som vi kan åstadkomma när det gäller energiproduktion. Vi har de senaste årtiondena varit ganska duktiga på energieffektivisering när det gäller bilar och hus, mindre bränsleåtgång och bättre isolering, så vi har minskat vår energianvändning ganska rejält. Likaså kommer miljöfrämjande grödor, som jag tagit upp här tidigare i dag, att kunna generera större skördar med lägre insatser av just energianvändning. Ja, jag behöver kanske inte fortsätta mycket längre än så.

Men jag ska ta upp en annan fråga. Kristdemokraterna skriver i en motion, som föreslår klimatpolitiska åtgärder, att vi i Sverige ska utöka byggandet av vad man kallar fossilfri energiproduktion, underförstått med olika former av subventioner. Vidare föreslår man i samma motion att Sverige ska bekosta ny överföringskapacitet till våra grannländer för att kunna exportera denna el.

Då blir min fråga till Irene Oskarsson: Är det ett ansvarsfullt sätt att använda skattemedel att subventionera elkraft i Sverige för att sälja den billigt till våra grannländer?

Anf. 117 IRENE OSKARSSON (KD) replik:

Herr talman! Först, Josef Fransson, är det bra att lyssna. Jag sade ”debatterna”, inte ”debatten”. Det är glädjande att du är kvar här. Det har varit ett antal debatter tidigare som Sverigedemokraterna inte har deltagit i. Att vi sedan är minsta parti på majoritetssidan och har lotten att vara sist i talarstolen har jag inga större problem med. Så länge jag får vara företrädare för majoritetssidan i det här sammanhanget gläder jag mig åt detta, och jag vet att det finns kolleger som lyssnar och tar del av debatten på olika sätt.

Det är glädjande att det finns saker som Josef Fransson är positiv till när det gäller omställning av vårt samhälle, för vi behöver ställa om hela vårt samhälle. Och vi behöver ta ett globalt ansvar. Det stannar inte vid Sveriges gränser. Sverige ska göra det som Sverige kan här hemma och internationellt, och däremellan finns en EU-nivå som vi brukar tala om som en mellannivå.

Det är oerhört centralt att Sverige tar ett ansvar där. Och det är oerhört centralt att vi hjälps åt att se till att försörja vår värld med kvalitet på den energi som ges. Har vi då möjligheter och förutsättningar i Sverige att göra det på ett, som jag sade i mitt inlägg, ansvarsfullt och ekonomiskt sätt ska vi göra det.

Jag tror att Josef Fransson ska dra sig till minnes varför Europeiska unionen bildades en gång i tiden. Det var för att främja freden, men EU är också en kol- och stålunion för att kunna ha en produktionsfunktion i Europa som fungerar. Där har Sverige en viktig roll att spela.

Anf. 118 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag blev mycket klokare. Men jag tycker i alla fall att det är ett väldigt oansvarigt sätt att använda svenska skatte-

medel – jag vill betona det igen – att producera dyr elkraft i Sverige och sälja den billigt till våra grannländer. Jag tycker att det är en fantastiskt dålig politik. Det är oansvarigt.

Jag skulle önska att man började tänka lite i banorna hur man faktiskt behandlar våra gemensamma medel.

Anf. 119 IRENE OSKARSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag sade i mitt inlägg att vi ska göra det på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt och ett ansvarsfullt sätt för miljö och för människor, och det är det vi gör.

Regeringen driver en politik – och jag tror att den stora delen av oppositionen delar vår syn – som innebär att vi ska ta ett gemensamt ansvar för hur vi försörjer Sverige, Europa och världen med hållbar energi. Där har vi en viktig roll att spela. Och även våra skattepengar har en viktig roll att spela i arbetet att, som jag också sade i mitt anförande, fungera som en katalysator, ett smörjmedel, över tid för att ställa om produktion till mer hållbara energikällor än dem som vi i dag har.

Anf. 120 JAN LINDHOLM (MP):

Herr talman! Före industrialiseringen hade vår atmosfär ett innehåll av växthusgaser motsvarande ca 275 ppm koldioxidekvivalenter. När industrialiseringen satte i gång hände det snabbt saker. Redan på 1950-talet passerade vi 300 ppm-gränsen.

Jens Holm har tidigare i debatten här nämnt 394 ppm i dag, och jag kan skrämma publiken här med att säga att under den här debatten har siffran redan höjts till 395 ppm. Det är den senaste siffran för maj månad.

Växthusgaserna är inte jämnt fördelade över jorden. Under den senaste månaden har vi fått rapporter om att man på allt fler ställen på Arktis uppmätt värden på över 400 ppm.

Det här är alarmerande. Det är minst 800 000 år sedan sådana värden i vår atmosfär har kunnat beläggas. Det betyder att det är bråttom. Ändå fortsätter utsläppen att öka på global nivå. Det var 3,2 procents ökning under föregående år. Det innebar ytterligare en ökning med 34,8 miljarder ton. Till detta ska läggas att under de senaste månaderna har man rapporterat kraftigt höjda utsläpp av metan från de krackelerande ismassorna på Arktis. Detta är en av de tipping points som forskarna är väldigt oroliga över. Det är alltså bråttom.

I betänkandet som behandlas av miljö- och jordbruksutskottet i dag finns det två motioner som har en lösning på detta och som utskottet väljer att behandla med förenklad metod därför att man förmodligen inte har satt sig in i frågan, och det beklagar jag. Jag vet inte om det är tredje eller fjärde gången som man har avslagit en satsning på biokoltekniken här i riksdagen. Det är en teknik som skulle ge oss en frist på lite mer än hundra år. Tekniken skulle dessutom öka avkastningen på våra jordbruksmarker. Ett av de problem som vi har är att när vi ska kombinera ekologiskt möjliga och långsiktigt hållbara energiförsörjningar behöver vi använda vår åkermark, och då måste också produktionen öka.

Den här tekniken löser både försörjningen på livsmedelssidan och lagringen. Som en debattör här tidigare sade är fotosyntesen den enda teknik som fungerar när det gäller att ta hand om koldioxiden i atmosfären, och den kan vi använda i en vidare kedja med den så kallade biokol-

tekniken. Den används redan i andra länder, till och med i Sverige. Det finns redan företag som har prövat att använda den, så jag kan inte förstå varför utskottet inte kan säga ja till förslaget, se till att staten ger resurser och att det blir en viktig fråga i statens forskningsbudget, så att vi effektiviserar och förbättrar metoden. Den är fortfarande dyr, men det finns företag som erbjuder tjänster som faktiskt är koldioxidpositiva, alltså i bemärkelsen att när du konsumerar bidrar du till att sänka koldioxidhalten i atmosfären.

Efter att ha suttit och lyssnat på debatten tycker jag att det här är något som ni alla som debatterar egentligen borde vara för. Ändå avslår ni det enda förslaget i betänkandet som skulle lösa det som ni diskuterar.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 8 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.58 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

7 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 31 maj

TU5 Järnvägs- och kollektivtrafikfrågor

Punkt 1 (Upprivning av kollektivtrafiklagen)

1. utskottet

2. res. 1 (V)

Votering:

284 för utskottet

18 för res. 1

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 92 M, 24 MP, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD

För res. 1: 18 V

Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Punkt 2 (Komplettering av kollektivtrafiklagen)

1. utskottet

2. res. 2 (MP, V)

Votering:

260 för utskottet

42 för res. 2

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 92 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD

För res. 2: 24 MP, 18 V

Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Punkt 5 (Färdtjänst och tillgänglig kollektivtrafik för funktionshindrade)

1. utskottet

2. res. 7 (S, V)

Votering:

193 för utskottet

109 för res. 7

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 24 MP, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD

För res. 7: 91 S, 18 V

Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Punkt 6 (Allmän trafikplikt och kommunal tilläggsfinansiering)

1. utskottet

2. res. 6 (MP, V)

Votering:

260 för utskottet

42 för res. 6

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 92 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD

För res. 6: 24 MP, 18 V

Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Punkt 11 (Utförande av drift och underhåll)

1. utskottet

2. res. 13 (M, FP, KD)

Votering:

152 för utskottet

150 för res. 13

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 24 MP, 19 SD, 18 V

För res. 13: 92 M, 21 FP, 20 C, 17 KD

Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Punkt 15 (Resenärsfrågor)

1. utskottet

2. res. 16 (MP, V)

Votering:

260 för utskottet

42 för res. 16

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 92 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD

För res. 16: 24 MP, 18 V

Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Punkt 16 (Arlandabanan)

1. utskottet

2. res. 18 (V)

Votering:

169 för utskottet

18 för res. 18

115 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD

För res. 18: 18 V

Avstod: 91 S, 24 MP

Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Punkt 17 (Gotlandstrafiken)

1. utskottet

2. res. 19 (S, MP, V)

Votering:

169 för utskottet

133 för res. 19

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD

För res. 19: 91 S, 24 MP, 18 V

Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU15 Luftfart

Punkt 2 (Miljöfrågor)

1. utskottet

2. res. 2 (S, MP, V)

Votering:

169 för utskottet

132 för res. 2

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD

För res. 2: 90 S, 24 MP, 18 V

Frånvarande: 22 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Leif Pagrotsky (S) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 5 (Avveckling av Bromma flygplats m.m.)

1. utskottet

2. res. 4 (MP)

Votering:

258 för utskottet

24 för res. 4

19 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 92 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD

För res. 4: 24 MP

Avstod: 1 S, 18 V

Frånvarande: 22 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU31 Riksrevisionens årsredovisning

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU39 Geografisk utvidgning av verksamhetsområdet för Europeiska utvecklingsbanken till södra och östra Medelhavsregionen

1. utskottet

2. res. 1 (MP, V)

3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

42 för res. 1

19 för res. 2

237 avstod

51 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:
241 för utskottet
42 för res. 1
19 avstod
47 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 91 S, 92 M, 21 FP, 20 C, 17 KD
För res. 1: 24 MP, 18 V
Avstod: 19 SD
Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

FiU43 Stärkt säkerhet i statens betalningar

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU44 Riksrevisionens rapport om Stabilitetsfonden

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet
2. res. 1 (MP)
3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

24 för res. 1
19 för res. 2
259 avstod
47 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

241 för utskottet
24 för res. 1
37 avstod
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 92 M, 21 FP, 20 C, 17 KD
För res. 1: 24 MP
Avstod: 19 SD, 18 V
Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 3 (V)

Votering:

258 för utskottet
18 för res. 3
26 avstod
47 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Prot. 2011/12:125
7 juni

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 91 S, 92 M, 17 MP, 21 FP, 20 C, 17 KD
För res. 3: 18 V
Avstod: 7 MP, 19 SD
Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

CU19 Skuldsanering, m.m.

Punkt 1 (Skuldsanering)

1. utskottet
2. res 1 (M, FP, C, KD)
Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 2 (Överskuldsättning)

1. utskottet
2. res. 2 (S, V)
Votering:
193 för utskottet
109 för res. 2
47 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 92 M, 24 MP, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD
För res. 2: 91 S, 18 V
Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Punkt 4 (Så kallade fordonsmålvakter)

1. utskottet
2. res. 3 (SD)
Votering:
282 för utskottet
19 för res. 3
48 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 91 S, 92 M, 24 MP, 21 FP, 19 C, 18 V, 17 KD
För res. 3: 19 SD
Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 4 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU25 Klimatpolitik och geologisk lagring av koldioxid

Punkt 2 (Innehåll i tillstånd)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

282 för utskottet

19 för res. 2

1 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 92 M, 24 MP, 21 FP, 20 C, 17 V, 17 KD

För res. 2: 19 SD

Avstod: 1 V

Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Punkt 5 (Koldioxidlagring och bioenergi m.m.)

1. utskottet

2. res. 4 (S)

Votering:

193 för utskottet

91 för res. 4

18 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 24 MP, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD

För res. 4: 91 S

Avstod: 18 V

Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Punkt 13 (Sveriges klimatmål)

1. utskottet

2. res. 14 (V)

Votering:

193 för utskottet

18 för res. 14

91 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 24 MP, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD

För res. 14: 18 V

Avstod: 91 S

Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Votering:

169 för utskottet

133 för res. 26

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 17 KD

För res. 26: 91 S, 24 MP, 18 V

Frånvarande: 21 S, 15 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 V, 2 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Europarådet

9 § Europarådet

Föredrogs

utrikesutskottets betänkande 2011/12:UU17

Europarådet (skr. 2011/12:82 och redog. 2011/12:ER1).

Anf. 121 BJÖRN VON SYDOW (S):

Fru talman! I detta betänkande, utrikesutskottets betänkande 17, är det två inkomna ärenden till kammaren som behandlas. Det är dels den parlamentariska delegationens rapport, dels regeringens skrivelse.

När det gäller den parlamentariska delegationens skrivelse kan jag säga att vi har ett gott samarbete partierna emellan och att vi har en hel del viktiga saker att syssla med. Jag går inte in på alla detaljer, men det är ordförandeskap, rapportörskap och valövervakning. Man kan nästan säga att ledamöterna företräder församlingen mer, nästan operativt, än när det gäller det vanliga politiska arbetet.

Utskottets betänkande inriktar sig framför allt på den rapportering som regeringen gör i sin skrivelse till riksdagen och de motioner som har väckts med anledning av det. Jag kommer att fokusera på det.

Från socialdemokratisk sida har vi tagit upp det besynnerliga i, får man nästan säga, att regeringen och utrikesministern inte har rapporterat och gjort en bedömning av samhällsförhållandena i Ryssland och inte heller av den politiska och konstitutionella utvecklingen i Ungern. Man har tagit upp andra länder och gett sin syn på samhällsutvecklingen, men inte i dessa två länder.

Det är förvånansvärt, och jag tror själv att det finns en viss vacklan hos regeringen och utrikesministern kring en besviken idealism i synen på hur Sovjetunionen upplöstes och vad som har följt av detta i inrikespolitiskt hänseende. Den konstitutionella utvecklingen och utvecklingen av de mänskliga rättigheterna har inte blivit så betydelsefulla i rätt riktning som man skulle ha trott när Sovjetväldet föll.

Detta får vägas mot den realpolitiska bedömningen. Ryssland och Sverige ligger där vi ligger och torde göra det i tusen år till. Det är kanske det som har gjort att regeringen och utrikesministern inte samlat

sig till en bedömning. Det är tråkigt. Vi står nu nämligen i vårt arbete inför en övergripande bedömning: Har Ryssland följt de åtaganden som man gjorde när man blev medlem i Europarådet i mitten av 1990-talet? Visst hade det varit bra om vi hade haft en bedömning från regeringen – som utrikesutskottet också hade klarerat – före våra ställningstaganden tidigt i höst?

Det som ter sig särskilt paradoxalt i skrivelsen från utskottet är att man trots att man synes mena att regeringen har ett aktivt förhållningssätt till den ryska samhällsutvecklingen ändå inte vill tillstyrka den motion som vi har väckt. Men det kommer fram. Det är bra att regeringen får en bedömning av utskottet och att utskottet önskar en rapportering av det här slaget härnäst. Men nog hade det varit riktigt att tillstyrka motionen i detta hänseende.

Vi flyttar oss till Ungern! Vi i delegationen har tagit initiativ över partigränserna för att få till stånd en bedömning: Har Ungern fallit tillbaka i sitt statskick och sina mänskliga rättigheter genom den samhällsförändring och konstitutionella förändring som pågår sedan några år tillbaka? Jag och andra ledamöter fick i dag en rapport från Freedom House som riktar mycket skarp kritik mot den konstitutionella omvälvning som pågår i Ungern. Inte heller här fanns det något vägledande förhållningssätt från regeringen som utskottet skulle kunna klarera. Vi har väckt frågan: Vilka instruktioner har regeringen och utrikesministern gett till svensk utrikestjänst för att hantera den ungerska utvecklingen? Men vi får ett rent formellt svar på den punkten. För delegationen och den parlamentariska församlingen är det en mycket stor fråga, som kommer att komma upp till saklig bedömning, hur det ungerska statskicket och de mänskliga rättigheterna utvecklas.

Det finns andra länder där vi arbetar som också har en negativ utveckling. Det gäller Turkiet, som man får säga har gjort anmärkningsvärda tillbakagångar när det gäller framför allt mediefrihet, men faktiskt också rättsstatlighet. Lokala politiker och borgmästare som är valda har häktats men förs inte till rättegång. Det turkiska statskicket förefaller ha fallit tillbaka, och EU-medlemskapsaspirationerna ter sig väldigt långt borta om denna utveckling ska fortsätta.

I Vitryssland, som står utanför Europarådet, sker ingen positiv utveckling. Där genomför man verkligen avrättningar, någonting som helt strider mot de europeiska rättsförhållandena och kraven.

Fru talman! Det är svårt för oss att anse annat än att det hade varit bra om utskottet kunnat tillstyrka den socialdemokratiska motionen i detta hänseende.

Jag ska säga några ord om det ryska läget. I går uppmärksammade säkert flertalet av kammarens ledamöter att båda husen i det ryska parlamentet nu förefaller ha gått in för en straffskärpning för vad man menar vara icke tillåtna demonstrationer med mycket höga bötesbelopp. President Putin har ännu inte signerat detta, men hans parti har varit framdrivande i att åstadkomma detta. Det är en form av markering av på vilken väg det ryska samhället går. På det här sättet ska det stängas eller åtminstone kontrolleras ännu mer av den politiska makten.

De politiska, rättsstatliga och mediemässiga förhållandena i Europa är möjligen totalt sett något på tillbakagång. Jag förbigår några andra länder, men kan inte underlåta att säga att jag och delegationens ordförande

Marietta de Pourbaix-Lundin nyligen besökte norra Kaukasien, den ryska delen, där kanske alla dessa missförhållanden ställs på sin spets. Bland annat accepteras inte de domar som Strasbourgdomstolen faller. Man känner sig skakad.

Strasbourgdomstolen ska bli föremål för förändringar. Det finns sedan några veckor tillbaka en överenskommelse som Storbritanniens regering har förhandlat fram i Brighton. Det är svårbedömt om detta är bra eller har sina problem. Jag föreslår, fru talman och kammaren, att vi ska försöka få till stånd en parlamentarisk utredning som bedömer förhandlingsresultatet och om det bör genomföras i detalj. Inte minst är det bra att kunna få följa förhandlingsarbetet, så att kammaren inte så småningom ställs inför ett förhandlingsresultat som är ytterligare fastlåst.

Fru talman! Det finns några reservationer som kommer att belysas senare i debatten men som jag gärna vill lyfta fram. De har att göra med den utdragna process som karakteriserar Sverige när det gäller att ratificera internationella avtal, bland annat avtal inom ramen för Europarådets medlemsstater. Vi har haft problem med det tidigare. Det har tagit för lång tid.

Vi har nu motionsförslag från vår sida. Konventionen om våld mot kvinnor och våld i hemmet bör ratificeras snarast. Detsamma gäller en konvention om sexuell exploatering av barn. I båda dessa fall vill vi understryka hur viktigt det är att regeringen kommer till riksdagen snart med förslag till ratifikationer. Vi har två ledamöter som följer de här konventionerna på ett plan som närmast kan sägas vara operativt, Carina Hägg för den första konventionen och Carina Ohlsson för den andra. Vi har därför en ställning i Europa som mycket aktiva i detta. Det är en belastning för oss som land att vi inte kan agera snabbt med ratificering av konventioner.

Jag vill därför, fru talman, yrka bifall till reservation 1 om de konstitutionella frågorna, reservation 4 om våld mot kvinnor och våld i hemmet och reservation 7 om sexuell exploatering av barn. Jag nöjer mig med det för att inte pressa talmannens sätt att försöka få oss att begränsa våra voteringar i någon utsträckning.

I detta anförande instämde Jonas Gunnarsson, Désirée Liljevall och Carina Ohlsson (alla S).

Anf. 122 BODIL CEBALLOS (MP):

Fru talman! Miljöpartiet har inte någon representation i Europarådet. Vi får förlita oss på den information som vi får från våra kolleger från andra partier. Vi har valt att ställa oss bakom några av Socialdemokraternas motioner i betänkandet, eftersom vi delar samma uppfattning.

Vi ser en hel del oroande tendenser när det gäller respekten för mänskliga rättigheter och utvecklingen av demokratin i vår nära omvärld. Man kan fråga sig vad det beror på att ett nazistiskt parti vinner platser i det grekiska parlamentet eller att de högerextrema krafterna växer i Ungern och den nationalkonservativa regeringen kopplar ett väldigt hårt grepp om institutioner och medier. Om det kan hända i Grekland och Ungern, vem står sedan på tur?

Både Grekland och Ungern är relativt unga demokratier med många gamla strukturer med sig i bagaget från tiden under höger- respektive

vänsterdiktatur. Att bygga demokrati tar tid. Det måste vi ha förståelse för, även om vi inte tysta ska acceptera att våra grannar går tillbaka i den demokratiska utvecklingen i stället för framåt.

I stället ska vi stå på de demokratiska krafternas sida och stötta dem i deras arbete, och vi ska kritisera de regeringar som inskränker yttrandefrihet och mediernas oberoende. Det är inte acceptabelt i en demokrati och inte acceptabelt när EU-länder eller europarådsmedlemmar tummar på de gemensamma värderingar medlemskapet ska vara en garant för.

Men kan vi gamla demokratier, till exempel Sverige, tro att vi för alltid kommer att vara förskonade från hotet om en nedmontering av de demokratiska värden vi får med oss från barndomen? Jag är inte säker på det, även om det känns främmande att det skulle ske någonting som skulle undanröja vår demokrati här i Sverige. Demokratien och de mänskliga rättigheterna måste försvaras även här, och mediernas oberoende likaså.

Fru talman! När krubban är tom bits hästarna, brukar min mamma säga. Den finansiella krisen som drabbat Europa har slagit hårt mot medborgarna. Arbetslösheten har stigit katastrofalt, och det har i synnerhet slagit hårt mot migranter och ungdomar. Småföretagen har också drabbats särskilt hårt med många konkurser och nedlagda företag runt om i Europa.

De offentliga utgifterna har minskat, samtidigt som behovet av samhällets stöd ökat, och vi ser en stor utslagning av människor som en direkt följd av de två samverkande faktorerna. Välfärdssystem har brakat ihop och skapat otrygga samhällen och otrygga människor. Otrygga samhällen och otrygga människor skapar i sin tur rädda politiker.

I otrygga samhällen med otrygga människor slår man nedåt. Man slår på den som är under i samhällshierarkin. Vi ser till exempel behandlingen av romer i många av Europas länder. Vi ser hur vi själva behandlar bärplockare från södra Europa – EU-medborgare – med medborgargården som vaktar trädgårdar så att ingen ska bli bestulen på sina vinbär, träschor och diverse annat löst som finns i trädgårdarna.

I otrygga samhällen ses den som kommer utifrån som en fara i stället för en resurs, och främlingsfientligheten ökar. Att så sker beror till stor del på politiska tillkortakommanden och att politiken inte lyckas ge svar på det medborgarna förväntar sig av sina folkvalda. Och i de fall där makthavarna dessutom ser till att skapa generösa villkor för sig själva i stället för att skapa förutsättningar för människor att kunna försörja sig på lönearbete eller genom företagande växer missnöjet ännu mer.

Vad händer då? Jo, människor röstar inte på samma politiker igen, och det är väldigt naturligt. I stället röstar de bort dem. Det röstar på något parti som inte har varit med och skapat otryggheten oavsett om de tror att det nya partiet har någon som helst chans att ändra den rådande ordningen. Att det inte alltid är lätt vet vi som sitter här. Detta gör de oavsett om det partiet är odemokratiskt eller inte respekterar de mänskliga rättigheterna.

Vad gör då politikerna när motståndet mot den förda politiken och politikerföraktet växer? I många länder gör de tyvärr det absolut värsta. De svarar med minskad demokrati och minskad yttrandefrihet. Så länge Europas länders regeringar fortsätter att slå undan människors möjlighet att försörja sig på arbete och samtidigt nedmonterar välfärdssystemen

kommer odemokratiska och högerextrema krafter att få allt större utrymme i den europeiska politiken. Det kan bli en väldigt mörk framtid för många länder om vi inte tänker smartare och låter politiken börja utgå från människor i stället för från banker.

Från grönt håll i Europa menar vi att EU och Europa borde använda sig av den ekonomiska krisen till att faktiskt ställa om våra samhällen till hållbara ekonomier med fokus på bland annat att bli fossilfria. En grön omställning kommer att ge både arbetstillfällen, en hållbarare ekonomi, tryggare samhällen och individer med framtidstro.

När politiken skapar trygga samhällen där människor känner att de har en trygghet när något händer, som till exempel sjukdom, kan också demokratin utvecklas i stället för att politiska ledare, som nu, ibland försöker avveckla den, eller åtminstone gömma sina förhållanden genom att inskränka yttrandefrihet och mediefrihet.

Fru talman! Jag besökte tillsammans med organisationen Folk och Försvar Moskva förra året tillsammans med en grupp riksdagsledamöter och journalister. Vi hade olika områden att bevaka och därefter skriva en rapport om. Jag ingick i gruppen för säkerhetspolitik. En av de slutsatser min grupp kom fram till var att det de ryska maktbävararna verkade frukta allra mest, det vill säga det de ansåg vara det största säkerhetspolitiska hotet mot Ryssland, var de egna medborgarna.

När man nu ser hur de ryska maktbävararna lagstiftar mot demonstrationer etcetera blir det väldigt uppenbart att vi hade helt rätt. President Putin har under åren inte visat några tecken på att stärka demokratin, respekten för de mänskliga rättigheterna eller medborgarnas trygghet och förtroende för staten. Det skulle förvåna mig om medborgarna kommer att låta honom slippa undan så lätt. Ju mindre demokratisk han är, desto mer opposition kommer han att få inte minst från ungdomar och intellektuella.

Att det demokratiska underskottet ökar alltmer och att den ryska politiken strider mot både Europakonventionen och andra internationella regelverk kommer inte att accepteras av ryssarna oavsett att de historiskt sett mestadels haft auktoritära ledare. Med globaliseringen föds andra behov och tankar, och det påverkar också Ryssland.

Fru talman! Under året har vi uppmärksammat situationen för medier i många olika länder. Bland annat har jag debatterat den hårdnande situationen för medier i Turkiet med utrikesministern under våren. Men som vi alla vet är det inte bara i Turkiet som medier har problem. Jag talade tidigare om Ungern och Ryssland. Men utvecklingen vad gäller mediernas frihet går bakåt också på många andra håll i Europa, och det av flera skäl. Mediekoncentrationen är ett stort problem, otrygga anställningar ett annat, och skyddet för journalisters källor ett tredje.

Här måste vi också vara vaksamma på den egna utvecklingen i Sverige. Hur ser våra journalisters arbetsvillkor ut? Hur oberoende har de möjlighet att vara utan att tidningen förlorar ägarnas förtroende? Det är viktigt att inte bara prata om hur det ser ut därutöver våra gränser utan också ha fokus på att inte själva genom minskat presstöd, färre fasta anställningar etcetera skapa en ogynnsam miljö för en fri och oberoende press i Sverige.

Fru talman! Miljöpartiet värnar ett starkt FN, trots dess tillkortakommanden på grund av vetorätt i säkerhetsrådet med mera. Vi måste till-

sammans arbeta för att reformera FN och se till att FN blir det världsparlament som det borde vara. Vi värnar också de regionala samarbeten vi ingår i som till exempel Europarådet med sin specifika uppgift att värna mänskliga rättigheter.

Jag har många gånger här talat om vikten av att inte göra skillnad mellan medborgerliga och politiska och de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna. De är universella, odelbara och individuella och ska inte inskränkas vare sig av stater eller av andra aktörer.

Sverige talar mycket om mänskliga rättigheter, men de vackra orden följs inte alltid i praktiken. Konventioner tillkommer, och även om vi undertecknar så ratificerar vi dem inte med automatik.

Sverige bör vara ett föredöme när det gäller mänskliga rättigheter. Vi bör inte förhålla konventioners ikraftträdande eller vänta på bättre tider innan vi själva ratificerar. Vi bör också driva på andra EU-länder och andra europeiska länder. Ju fler som är överens, desto lättare blir det att efterleva konventionerna också i praktiken. Därmed yrkar jag bifall till reservation 1.

Anf. 123 JULIA KRONLID (SD):

Fru talman! Vi står bakom samtliga våra reservationer, men i dag yrkar jag bifall till reservationerna 5, 9, 10 och 11.

Fru talman! Vi debatterar i dag ett betänkande om Europarådets verksamhet utifrån en skrivelse som inkommit. Europarådet har en bred och viktig uppgift att bevaka de mänskliga rättigheterna i Europa. Det finns många saker att ta upp utifrån betänkandet. Jag vill dock begränsa mig till några av våra reservationer.

Fru talman! Jag vill börja med att säga något om Europarådets resolution 1829 gällande könssselektiva aborter som antagits under 2011. I denna resolution lyfts det fram att diskrimineringen av kvinnor är så utbredd i världen att miljoner kvinnor väljer att inte föda sina döttrar eftersom det skulle innebära en börda för familjen.

Könssselektiva aborter beskrivs som ett fenomen som strider mot de värderingar av jämställdhet som råder i Europarådet. Europarådet varnar också för att i de länder där könssselektering är vanligt förekommande kan det skapa en obalans i antalet flickor och pojkar.

Resolutionen uppmanar därför medlemsstaterna till olika åtgärder för att minska antalet könssselektiva aborter där flickor är särskilt drabbade. Det kan ske bland annat genom att verka för ökad status för kvinnor och ökad jämställdhet samt genom att införa lagstiftning som förbjuder val av kön i samband med provrörsbefruktning och legal abort förutom när det är motiverat för att undvika en allvarlig ärftlig sjukdom.

Vi från Sverigedemokraterna har i en motion föreslagit att regeringen i enlighet med resolutionen bör slå fast att könssselektiva aborter strider mot mäns och kvinnors lika värde samt att Sverige bör införa ett regelverk som försvårar att sådana aborter sker. Vi menar att föräldrar inte bör informeras om kön på barnet förrän efter vecka 22 då abort inte längre är lagligt. I vissa landsting i Sverige har man redan en restriktiv hållning vad gäller att informera om kön och i andra inte. Vi anser att det bör finnas mer nationella riktlinjer.

Fru talman! Jag välkomnar därför att utskottsmajoriteten i sitt bemötande av vår motion i alla fall lyfter fram att könssselektiva aborter är en

form av könsdiskriminering och att regeringen vid ett flertal tillfällen har gett uttryck för en kritisk hållning till könssselektiva aborter.

Det blir dock motsägelsefullt när utskottet i den ena meningen slår fast att könssselektiva aborter är en könsdiskriminering och i den andra meningen är emot ett regelverk som kan försvåra att detta sker. Utskottet tycker tydligen att det är helt okej att landstingen i dag indirekt kan medverka till könssselektiva aborter. Sverigedemokraternas förslag i denna motion innebär inte ens någon förändring av själva abortlagen utan bara att information om barnets kön inte ska ges innan gränsen för fri eller behovsprövad abort har gått ut – detta som sagt för att landstingen inte ska vara med och indirekt medverka till att könssselektiva aborter kan ske. Men inte ens denna förändring är det övriga utskottet berett att göra.

I betänkandet lyfter utskottet fram att UNFPA, FN:s befolkningsfond, i en rapport menar att olagligförklarande av könssselektiva aborter inte löser problemet. Nej, det är klart att vi måste gå till roten till att detta kan ske – nämligen verka för mäns och kvinnors lika värde, friheter och rättigheter. Men Europarådets resolution uppmanar både till förebyggande arbete och till att införa regelverk och lagstiftning som motverkar könssselektiva aborter eftersom båda dessa insatser behövs. Det ena måste inte utesluta det andra.

I detta sammanhang vill jag också påpeka att det är anmärkningsvärt att samtliga våra svenska parlamentariker som sitter i Europarådet röstade för resolution 1829 om könssselektiva aborter. Jag är förvånad över att så många kan rösta för en resolution i Europarådet utan att vara beredda att anpassa svenskt regelverk för att leva upp till resolutionen. Det vore intressant att veta hur man resonerar här. Ska resolutionen riktas till alla andra länder utom Sverige? Ska vi ta till oss vissa delar i resolutionen och strunta i andra? Eller är stödet för resolutionen något som ledamöterna i Europarådet står för själva utan stöd från sina politiska partier? Jag kan i alla fall inte få ihop att man säger en sak i Europarådet och en annan här hemma i Sverige.

Fru talman! Jag ska gå vidare och säga någonting om den viktiga rätten till föreningsfrihet. Rätten för den enskilda medborgaren att frivilligt välja politisk åskådning och facklig organisation är skyddad av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Det är grundläggande för demokratiska stater, och det kan anses som självklart, att varje medborgare har rätt att tillhöra en förening eller ett politiskt parti och likaså har rätt att avstå från att ansluta sig till en förening.

Trots detta förekommer diskriminering i Europa. Till och med i Sverige har människor blivit uteslutna ur fackförbund, blivit av med sina jobb och till och med blivit utsatta för våld på grund av politisk hemvist. Detta är oerhört allvarligt. Det är dels ett brott mot mänskliga rättigheter, dels ett brott mot själva demokratin i ett samhälle.

Sverigedemokraterna välkomnar därför att utskottet i alla fall poängterar att föreningsfriheten innebär att det är en rättighet att ansluta sig till fackföreningar och politiska partier. Vi anser dock att regeringen och utskottet inte tar frågan på tillräckligt stort allvar när dessa rättigheter kränks. Vår önskan i motionen att Sverige tydligare ska driva frågan i Europarådet anser vi inte vara fullt tillgodosedd. Därför väljer vi att reservera oss även här.

Fru talman! Jag ska också ta upp den viktiga konvention som tidigare har nämnts i debatten om våld mot kvinnor och sexuell exploatering av barn. Sverigedemokraterna har vid ett flertal tillfällen påtalat vikten av att motverka olika former av våld riktat mot kvinnor. Både i Sverige och i andra delar av Europa är kvinnor fortfarande en grupp som alltför ofta utsätts för olika former av våldshandlingar. Därför välkomnar vi Europarådets konvention om förebyggande och bekämpande av våld mot kvinnor och våld i hemmet.

Sverigedemokraterna vill i dagens debatt även lyfta fram vikten av att verka för barnens rättigheter både i Sverige och internationellt. Att Europarådet nu har tagit fram en konvention för att få ett ännu starkare skydd för barn mot sexuell exploatering är något vi välkomnar. En ratificering av denna konvention skulle bland annat kunna innebära utökade rättigheter för brottsoffret och skärpta straffskalor för sexuellt utnyttjande av barn. Det är ett allvarligt problem att barn på olika sätt utsätts för sexuell exploatering, barnsexhandel och övergrepp, och vi vill se en nolltolerans mot sexualbrott och handlingar kopplade till detta i samhället.

Mot denna bakgrund ville vi stödja Socialdemokraternas förslag i dessa två frågor som bland annat handlar om att uppmana regeringen att inom en snar framtid återkomma med förslag om ratificering gällande dessa konventioner. Särskilt vad gäller konventionen om sexuell exploatering av barn är det beklagligt att förslag om ratificering har dröjt så länge. Sverige skrev på konventionen 2007. Förslagen från Socialdemokraterna handlar även om att verka för att fler medlemsländer ratificerar konventionen om våld mot kvinnor och för mer internationellt samarbete för att motverka sexuell exploatering av barn.

Fru talman! Vi hade hoppats att oppositionen hade kunnat bilda majoritet för att ge en tydlig uppmaning till regeringen att utan fördröjning återkomma med förslag på ratificering. I båda dessa fall har dock Socialdemokraterna i sina reservationer blandat in sin allmänna syn på EU, där vi inte är överens. Jag vet inte om Socialdemokraterna har gjort detta för att minska chansen att få stöd från oss sverigedemokrater, men om det är så skulle det vara beklagligt. Det viktiga i detta fall borde vara att få stöd för själva förslaget i motionen till stöd för utsatta kvinnor och barn, och inte att utforma reservationerna på ett sätt som minskar chansen till ett brett stöd. Eftersom vi ändå stöder själva huvudförslaget i motionerna har vi valt att skriva egna reservationer med utgångspunkt i Socialdemokraternas förslag.

Samtidigt vill vi inte att någon eventuell taktik från Socialdemokraterna ska kunna hindra genomslag i själva sakfrågan, som handlar om att motverka våld mot kvinnor och sexuell exploatering av barn. Därför vill jag i dag klargöra att om våra reservationer faller gällande punkt 4 om våld mot kvinnor och punkt 6 om sexuell exploatering av barn kommer vi i andra hand att rösta på Socialdemokraternas reservationer 4 och 7.

Om alla i oppositionen hade stått bakom Socialdemokraternas förslag hade vi som sagt kunnat få majoritet. Det var nära att bli så gällande konventionen om våld mot kvinnor. Men nu valde Vänsterpartiet att inte alls stödja Socialdemokraternas motion gällande konventionen om våld mot kvinnor.

Fru talman! Jag vill avslutningsvis klargöra att Sverigedemokraterna sitter i riksdagen för att göra skillnad för människors vardag. Om vi är

överens med ett annat parti i sakfrågor är det detta som är det viktiga liksom möjligheten att göra skillnad för de människor som berörs av förslagen. Det viktiga är inte vilket parti vi samarbetar med. Detta verkar dock inte alltid vara hållningen från alla partier i riksdagen.

Anf. 124 BJÖRN VON SYDOW (S) replik:

Fru talman! Jag vill begränsa mig till en punkt i Julia Kronlids anförande. Det gäller frågan om Europarådets resolution 1829 om könsslek-tiva aborter.

Jag kan minnas fel, men jag har en känsla av att detta var ett betän-kande som stod på gränsen till att kunna accepteras. Men man lade fram så kallade amendments under debatten som ledde till att betänkandet alltmer skruvades i en riktning som innebar steg för att inskränka abort-rätten.

Argumenten för detta är både att det här bör vara en nationell fråga och att denna rätt inte bör inskränkas. Vi har en uppslutning kring den utformning som aborträtten har både i Sverige och i flera likasinnade länder. Jag tycker att utskottet klargör sitt ställningstagande på ett bra sätt. Här finns dessutom ett ställningstagande som vårt socialutskott alldeles nyligen har gjort. Det gör att vi har en riksdagsständpunkt i ären-det.

Jag vill inte ifrågasätta det Julia säger, men jag har en känsla av att några av oss i slutändan ändå röstade nej till hela det här betänkandet därför att det kom att bli för inskränkande under debatten. Det innebär att jag vidhåller mitt yrkande om bifall till utskottets förslag under den här punkten.

Anf. 125 JULIA KRONLID (SD) replik:

Fru talman! Jag har själv gått igenom den här listan på hur alla svenska ledamöter röstade i Europarådet. Det står att man godkände resolutionen i samtliga dessa fall. Det framgår i alla fall inte av den hur man i så fall har reserverat sig. Det är mycket tydligt att alla röstade för resolutionen.

Björn von Sydow talar om att man inte vill göra inskränkningar i ab-ortlagstiftningen. Vi har i andra sammanhang föreslagit en sänkning av abortgränsen, men det är inte det jag föreslår här, utan jag undrar varför landstingen ska informera om barnets kön innan gränsen för abort har gått ut. Varför kan man inte få den informationen efter? Det är möjligt att det är svårt att helt och hållet kontrollera detta, men detta är i alla fall ett steg. Det är någonting som vi kan göra.

Varför ska landstingen vara med och indirekt medverka till att en för-älder kan få reda på kön innan abortgränsen har gått ut och sedan göra abort därför att man inte vill ha en flicka eller en pojke? Ska vi verkligen medverka till att den utsorteringen av flickor eller pojkar ska kunna ske? Anser Björn von Sydow att det är det fosterdiagnostiken ska vara till för? Ska man informera om kön, och sedan ska abort kunna göras på grund av det? Hur skulle aborträtten inskränkas om man informerar om detta lite senare? På vilket sätt skulle det innebära en inskränkning av abortlag-stiftningen?

Anf. 126 BJÖRN VON SYDOW (S) replik:

Fru talman! Socialutskottet har uppenbarligen behandlat den här frågan och funnit att det inte bör ske någon förändring. Om jag minns debatten rätt fanns det de som inte ville ta steg i riktning mot en inskränkning av aborträtten i de stater som har den, och det är praktiskt taget alla. Man sade att detta var en sak som man ska kunna ta upp i det offentliga och i rådgivning. Framför allt kvinnor, men även både en pappa och en mamma, kan påverkas av patriarkala traditioner och känna sig lockade eller benägna att göra en abort bara med hänvisning till könstillhörigheten hos fostret.

Om jag minns det rätt fanns det de som inte ville göra förändringar i aborträtten och som var kritiska mot att man motiverar ett abortönskemål med könstillhörighet. Det ska kunna förekomma en åsiktsbildning i den här frågan i demokratier. Det tror jag hälsades av alla. Men den här linjen innebar att steg togs mot att i realiteten inskränka möjligheterna till abort. Om jag minns debatten och voteringarna rätt reagerade vi emot detta.

Anf. 127 JULIA KRONLID (SD) replik:

Fru talman! Om man nu reagerade emot att det skulle innebära en inskränkning av aborträtten syns det i alla fall inte i hur man röstade för resolutionen. Har man röstat för en resolution tycker jag att man också bör ta ansvar för hur man ska leva upp till den i Sverige.

Som jag sade tidigare menar jag att vi kan hitta vägar att försvåra för könssselektiva aborter utan att det innebär en inskränkning av abortlagen i stort. Sedan kanske vårt parti vill sänka den fria abortgränsen, men det är inte det jag föreslår i det här betänkandet, utan det handlar bara om informationen om kön. Så långt tycker jag faktiskt att vi skulle kunna vara överens när vi ändå är överens om att en flicka eller pojke inte ska aborteras bara på grund av att det är en flicka eller pojke. Vi har varit överens i utskottet om att det är en form av könsdiskriminering.

Resolutionen uppmanar till förebyggande arbete. Jag tror att Björn von Sydow ville föra fram här att det är viktigt att föräldrar inte ska hamna i den situationen att de ska behöva fatta det beslutet att de inte vill ha en flicka eller pojke, utan att vi ska arbeta förebyggande. Jag instämmer i det, men det står också i resolutionen att för att se till att det inte sker könssselektiva aborter är det viktigt att införa regelverk och lagstiftning om det behövs för att motverka detta. Om man har röstat för det i Europarådet tycker jag att man också bör göra det man kan för att följa upp den här resolutionen i Sverige.

Anf. 128 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (M):

Fru talman! Europarådets kärnområden, demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsprinciper, är lika viktiga och aktuella i dag som när Europarådet bildades den 5 maj 1949. Sverige var en av grundarna när Europarådet bildades. I dag är 47 länder med. Alla länder i Europa utom Kosovo och Vitryssland är med.

Som den svenska Europarådsdelegationens ordförande vill jag ta tillfället i akt och ge min syn på arbetet inom Europarådet och belysa vissa specifika frågor. Jag kommer inte att ha tid att gå in på djupet i alla frågor – då skulle jag behöva väldigt mycket talartid – men de som är intresserade har naturligtvis redan läst rapporten från den svenska delegat-

ionen i Europarådet. Där kan man få väldigt mycket information om vad som händer.

Vi behandlar också regeringens skrivelse för andra halvåret 2010 och hela år 2011. Där får vi en värdefull och samlad bild av regeringens arbete.

Den svenska delegationen träffar ofta olika representanter från UD, och vi träffar också Sveriges representant i Strasbourg ambassadör Ehrenkrona. Där får vi väldigt mycket information.

Precis som i EU är det olika länder som är ordförandeland i Europarådet. År 2011 började med att Turkiet var ordförandeland. I maj tog Ukraina över och var ordförandeland från maj till och med november. Sedan tog Storbritannien över och var ordförandeland. Nu har Albanien precis tagit över och är ordförandeland i Europarådet. År 2011 var det tre olika länder som var ordförandeland i Europarådet.

Jag tänkte börja med att säga något om Ukraina som var ordförandeland i Europarådet under en stor del av 2011. Jag är rapportör för Ukraina och följer naturligtvis utvecklingen i Ukraina extra noga på grund av det. Ukraina har varit medlem i Europarådet i 17 år och har fortfarande inte uppfyllt de åtaganden som man skrev på när man blev medlem. Visserligen tar det tid att få demokrati, rättsstat och mänskliga rättigheter i ett land, men det är väldigt lång tid. Som rapportörer börjar vi bli ganska otåliga när det gäller Ukraina.

Jag var där alldeles nyligen. Som alla troligen har sett fick vi äntligen träffa den före detta premiärministern Julia Tymosjenko. Vi hade försökt tre gånger, och äntligen fick vi träffa henne. Det är anmärkningsvärt att vi inte har fått träffa henne. Som rapportör har man rätt att få träffa dem man vill, vare sig de befinner sig i fängelse, häkte eller någon annanstans. Ukraina har inte tillåtit detta. Vi har sagt till dem att till och med Azerbajdzjan och Ryssland tillåter detta och frågat vad de håller på med.

Nu fick vi äntligen träffa Julia Tymosjenko i mitten av maj. Vi fick träffa henne under två och en halv timme. Hon var på sjukhus eftersom hon har en ryggskada och också hade hungerstrejk. Sjukhuset var som ett fängelse. Det var som en flygplatskontroll för att komma in. Man fick inte ha med sig någonting mer än en liten noteringsbok. Det fanns tre kameror i denna sjukhussal som noterade allt som hände där. Två tre personer var också där inne hela tiden medan vi pratade med henne under två och en halv timme. De hörde allt som sades. Julia Tymosjenko låg i sängen hela tiden och kunde inte resa sig upp.

Hon var fullt uppdaterad om vad som händer inrikes- och utrikespolitiskt. Hon pratade naturligtvis mycket politik och sade att hon hoppades att oppositionen i Ukraina skulle ena sig inför valet i oktober. Hon tackade också alla demokratier i väst för att de har stött henne och uppmärksammat henne. Hon sade i klartext: Utan detta hade jag nog inte levt i dag.

När det gäller fotbolls-EM, som ju alla vet börjar om några dagar, sade hon egentligen bara helt kort att naturligtvis kommer de som har makten i dag, det vill säga Regionernas parti och president Janukovitj, att använda detta i sin valkampanj inför valet i oktober.

Vi fick också träffa hennes tyska läkare. Både han och Julia Tymosjenko var väldigt olyckliga över att journaler har kommit ut i medierna. Hon tyckte att man borde kunna få ha lite privatliv kvar, och jag

håller fullständigt med henne. Den tyska läkaren sade också att en hel del av behandlingen försiggår i mörker eftersom övervakningskameror är i gång hela tiden. Jag tror att alla kan föreställa sig att man kanske inte vill klä av sig när man ska få en behandling när det sitter två tre män och tittar via övervakningskamerorna.

Många tycker att det är mycket fokus på Julia Tymosjenko i Ukraina, och jag kan säga att hon är ett exempel på ett rättssystem som inte fungerar och som inte är oberoende. Det är därför hon är i fokus. Hon är ett exempel på ett system som inte fungerar. Om åklagaren vinner 98,7 procent av fallen i första instans förstår alla att något är fel på det landets rättssystem.

När vi var där fick vi naturligtvis inte bara träffa Julia Tymosjenko, utan nu fick vi också träffa president Janukovitj. Honom har vi försökt träffa några gånger, men han har alltid lyckats vara på utlandsresa när vi har varit där. Nu fick vi träffa honom dagen efter att vi hade träffat Julia Tymosjenko. Vi fick träffa honom under en och en halv timme. Han tog själv upp Julia Tymosjenko väldigt snabbt, och vi gjorde klart för honom att vad Ukraina än gör just nu kommer Julia Tymosjenko att hänga som en skugga över allt de gör.

Man kan säga att han nog har målat in sig i ett hörn. Vi sade att han nu måste hitta en politisk lösning för att komma ur det här med att ett antal före detta regeringsmedlemmar sitter i fängelse eller är häktade inför olika rättegångar. Presidenten sade: Den legala processen måste respekteras, men sedan! Man kan fråga sig vad som händer sedan. Vilka alternativ finns det?

Enligt mig finns det tre alternativ. Det första är att det ukrainska parlamentet beslutar om en amnesti. Då blir det en bred amnesti, för man kan ju inte namnge folk.

Det andra är att till exempel Julia Tymosjenko ber om nåd, men då måste man först säga att man är skyldig, och Julia Tymosjenko har sagt att hon aldrig kommer att göra det.

Det tredje alternativet är att presidenten själv via ett dekret säger att de och de personerna är fria av vilka skäl han kan tänkas finna lämpliga.

De närmaste två tre månaderna är ganska avgörande, vill jag säga, när det gäller vad som kommer att hända i Ukraina.

Jag lämnar nu Ukraina och går över till Ryssland som ju också har en bekymmersam utveckling. Jag har deltagit som valobservatör vid de två senaste valen, alltså dumavalet den 4 december och presidentvalet den 4 mars.

Jag trodde ett tag efter parlamentsvalet den 4 december att det skulle hända någonting, för vi träffade folk efter det – även folk från United Russia, det vill säga Putins parti – som sade att det skulle bli stora förändringar. Jag kände att det fanns ett visst hopp. I dag känner jag mig lite mer pessimistisk.

Det har blivit enklare att registrera partier, och det kan ju verka positivt, men tänker man efter är det nog taktik som ligger bakom, för det betyder att det blir väldigt många partier. Att härska genom att söndra tror jag är taktiken i det här fallet, så det behöver inte alls vara något positivt med denna förändring.

Precis som Björn von Sydow nämnde antogs i går en lag där man får böta över 100 000 kronor om de som har makten bedömer att en demon-

stration kan uppfattas som olaglig. Då förstår alla vad som är på gång. Vi träffade för några dagar sedan oppositionspolitiker från Ryssland, och de planerar en stor demonstration. Jag vet inte hur det kommer att gå med denna demonstration och om de kommer att få böta eller inte.

Samtidigt tror jag inte att det är business as usual för Putin. Bara det att folk börjar ifrågasätta om han kommer att sitta vid makten hela sin period på sex år gör att det inte är business as usual, men tyvärr är signalerna ändå oroväckande.

Europarådets parlamentariska församling kommer att diskutera Ryssland i höst via en rapport. Det är sju år sedan vi hade en rapport om Ryssland senast, vilket är helt fel, för normalt ska vi ha en rapport vartannat år om länder som är under övervakning. Ryssland har på något sätt lyckats få det att gå sju år innan vi nu kan diskutera dem igen. Det kommer att bli en jättediskussion, lovar jag, om Ryssland i Europarådet i höst.

När det gäller Ungern har vi följt detta både under 2011 och nu under 2012. Naturligtvis är det medielagarna som särskilt har uppmärksamats och som diskuteras. Som framgår av vår rapport initierade vi svenskar en motion till Europarådet. Vi samlade namn från andra länders parlamentarer för att få igenom den. Den handlar om den demokratiska utvecklingen i Ungern. När vi väckte den i januari 2011 var många frågande. Nu kan jag säga att vi nog hade rätt. Motionen var relevant och satt väldigt bra.

Just nu tittar man på om man ska inleda en monitoring, en övervakning, av Ungern. Kerstin Lundgren från Centerpartiet är en av dem som håller på att titta på detta. Europarådet har fortfarande inte beslutat om man ska inleda en monitoring, utan man har en för-monitoring för om vi ska titta på det här eller inte.

Jag tror att Kerstin kommer att prata om Ungern, men som ni alla har förstått är det en hel del så kallade kardinallagar som man nu håller på att försöka besluta om att man inte ska kunna ändra om man inte har två tredjedels majoritet eftersom de som sitter just nu råkar ha två tredjedels majoritet. Det gäller mediefrihet, religionsfrihet, vallagar, nationaliteter och så vidare. Det är väldigt mycket som de håller på med.

Europarådets Venedigkommission som bistår länder när det gäller nya konstitutioner och vallagar tittar på det här, och just nu håller det på att komma in synpunkter på vad Venedigkommissionen tycker om det som Ungern håller på att göra.

När det gäller mediefrihet vet vi alla att det fria ordet har stor betydelse för demokrati och mänskliga rättigheter. Under den arabiska våren såg vi hur viktigt det är med internet och sociala medier. Vi kan också se att situationen för journalister i många av Europarådets medlemsländer är svår och utsatt. Särskilt har Ryssland, Turkiet, Ungern och Italien uppmärksamats på detta område.

EU ska ju ansluta sig till Europakonventionen för mänskliga rättigheter. Det skulle man kunna tycka borde vara färdigt nu och vara på gång för olika parlament inom EU att godkänna. Så är det inte. Det är svårare än man trodde att göra detta, och jag skulle nog säga att djävulen ligger i de små detaljerna när man väl ska komma till skott. Men vi hoppas att det arbetas på med det här.

Europarådet har tagit en hel del initiativ för att främja förbindelserna med grannländer som inte tillhör Europarådet, och det är de som ligger i

norra Afrika. I den parlamentariska församlingen välkomnade vi två nya parlament under 2011. Det är Marocko och Palestinas nationella råd som har blivit partner för demokrati, vilket är en nyinrättad status. Inom två år kommer vi att noggrant följa upp hur detta har blivit. De får vara med på möten och vid sessioner, men de får naturligtvis inte delta i några omröstningar.

Det har under debatten hittills tagits upp flera konventioner som Sverige inte har ratificerat, och jag ska säga några ord om dem också.

Först har vi konventionen om bekämpande av människohandel. Den har Sverige både signerat och ratificerat. Konventionen om våld mot kvinnor och våld i hemmet har Sverige signerat men inte ratificerat, det är alldeles riktigt.

Regeringskansliet har gett en utredare i uppdrag att analysera konsekvenserna. Sverige behöver ändra i sin lagstiftning för att kunna tillträda den här konventionen, och utredaren har till och med den 31 augusti i år på sig att titta på det. Vi är väldigt noggranna i Sverige när vi ratificerar att det ska stämma överens med vår lagstiftning totalt.

Sedan har vi konventionen om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp, den så kallade Lanzarotekonventionen. Sverige har signerat men inte ratificerat den. Enligt de uppgifter vi har fått från Justitiedepartementet är målsättningen att en proposition ska kunna presenteras under det här året till riksdagen.

Jag vill också nämna Thomas Hammarberg som är före detta human rights commissioner inom Europarådet. I januari i år valde vi en ny kommissionär, letten Nils Muiznieks. Han är den tredje kommissionären vi har, men jag vill särskilt uppmärksamma Thomas Hammarberg, för han har verkligen gjort att den här institutionen har stärkt sitt anseende på ett bra sätt.

Sedan kommer jag till Europadomstolen. När jag stod här förra året och vi diskuterade Europarådet pratade jag om att det var 150 000 ärenden i balans, och det har inte minskat utan tvärtom ökat. Det är en övermäktig uppgift för en domstol. Som har sagts tidigare försöker man reformera domstolen och hanteringen av ärenden, för gör man inte det kommer trovärdigheten för domstolen snart inte att finnas kvar.

En av de sista sakerna Storbritannien gjorde när de var ordförandeland var Brightondeklarationen där man tar upp hur domstolen ska reformeras. Det kommer att vara väldigt många konventionsändringar där jag förmodar att Sverige och Sveriges riksdag blir inblandade. Därför har jag och Björn von Sydow skrivit till talmannen och sagt att här behövs parlamentarisk inblandning så att vi i ett tidigt skede får se vad som kommer att hända när det gäller de ändringar som behövs för Europadomstolen för mänskliga rättigheter.

Men det egentligen allra viktigaste är att varje land i sin lagstiftning följer det man skrev på när man gick med i Europarådet. Då behöver man inte få medborgare som överklagar till domstolen i Strasbourg.

Ett antal länder har fått många fällande domar. Turkiet, Ryssland och Ukraina utmärker sig. Länder som utmärker sig som de som inte verkställer domar är Bulgarien, Grekland, Italien, Moldavien, Polen, Rumänien, Ryssland, Turkiet och Ukraina – nämnda i bokstavsordning, inte i någon inbördes ordning. Dessa länder har stora strukturella problem. Därför har de så många domar som inte verkställs.

Snabbt ska jag också nämna vår resolution om selektiva aborter som jag tycker är en bra resolution. Det är alltså en resolution, inte en rekommendation. Fyra länder pekas speciellt ut i resolutionen – Albanien, Armenien, Azerbajdzjan och Georgien – även om den vänder sig till alla.

Man kan säga att ett mycket sorgligt faktum är att människor i flera länder väljer bort att föda flickor. Grundproblemet i många av dessa länder är en stor ojämlikhet mellan könen, ofta i kombination med fattigdom. Sverige tillämpar den fria aborträtten. Det är väl bara en månad sedan vi i denna kammare i enlighet med socialutskottets förslag fattade beslut och sade att abortlagen inte bör ändras.

Jag avslutar anförandet med att tacka den svenska delegationen för ett bra samarbete. Den svenska delegationen har väldigt hög närvaro vid omröstningarna i Strasbourg. Sverige låg år 2011 på andra plats. Vi deltar i väldigt många utskottssammanträden, och våra delegationsmedlemmar har ansvar för flera viktiga rapporter och poster i utskotten.

Jag vill också tacka RIK för ett bra samarbete. Utan dem skulle vi inte kunna fungera.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 129 JULIA KRONLID (SD) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja få ytterligare förtydliganden här från Marietta de Pourbaix-Lundin som sitter i Europarådet och som röstade för resolution 1829 om könsselektiva aborter – en resolution som uppmanar till lagstiftning och regelverk som motverkar könsselektiva aborter och till andra förebyggande åtgärder.

Hur kommer det sig att Marietta de Pourbaix-Lundin samtidigt motsäger införandet av ett regelverk i Sverige som skulle kunna försvåra när det gäller könsselektiva aborter eller åtminstone inte bidra till sådana? Och vad är bakgrunden till att du, Marietta de Pourbaix-Lundin, var för den resolution i Europarådet som faktiskt uppmanar till nämnda åtgärder?

Det är sant att Armenien, Azerbajdzjan och de andra länder som du nämnde utpekades. Men som du också sade riktas detta till alla länder, inte bara till de här nämnda.

Anser Marietta de Pourbaix-Lundin att resolutionen ska gälla bara för de här speciella länderna, eller ska den gälla även för Sverige? Eller är det helt enkelt så att vi i Sverige inte ska ta den här resolutionen på allvar, att vi ska strunta i de uppmaningar som ändå finns i resolutionen?

Anf. 130 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (M) replik:

Fru talman! En resolution är, som jag sagt, inte en rekommendation och bindande på det sättet. Jag tycker att det är bra att vi hade debatten som var en bra debatt där man visade på en diskriminering av flickor. Hela debatten handlade väldigt mycket om att det är en stor könsdiskriminering när flickfoster selektivt aborteras.

Det är riktigt att det finns en uppmaning till alla länder om att göra olika saker – väldigt mycket gäller det förebyggande saker – och om att ta fram statistik och sådant. Det är vad hela resolutionen handlar om. Vidare finns med att man skulle kunna lagstifta.

Det är, som sagt, fråga om en uppmaning till länderna att titta på detta. Men inget säger att man måste göra det. Bara att vi här i dag har den här debatten och att den länge funnits i Sverige tycker jag är bra, för väldigt mycket handlar det om information till människor, om att förstå att alla människor oavsett kön har lika värde. På så sätt är den här resolutionen bra.

En stor del av den handlar, som sagt, om ett antal specifika länder. Den handlar också om att vi ska samarbeta med olika FN-organ för att informera om och försöka förhindra könsselektiva aborter.

Anf. 131 JULIA KRONLID (SD) replik:

Fru talman! Jag vill tacka Marietta de Pourbaix-Lundin för det svaret.

Men jag vet inte om jag tycker att det är ett argument att vi bara för att det är en resolution inte måste införa vad som där sägs. När det kommer resolutioner från Europarådet bör vi ändå ta det som där framkommer på allvar.

Det blir ganska motsägelsefullt att rösta för en resolution i Europarådet och att samtidigt i Sverige inte vilja göra det som resolutionen säger.

Om Marietta de Pourbaix-Lundin är kritisk till könsselektiva aborter och anser att det är könsdiskriminering att sortera bort flickor, varför skulle det då vara så svårt att införa det jag föreslår – att man i landstingen inte meddelar om kön förrän efter att tiden för den lagliga abortgränsen gått ut? Det innebär ju inte att man inskränker abortlagen som sådan. Det handlar bara om att landstingen inte ska medverka till att man kan göra nämnda val just på grund av kön, alltså att kön ska vara motivet till att göra abort.

Vad är anledningen till att man i alla fall inte vill genomföra det konkreta förslag som vi lagt fram för att leva upp till vad resolutionen säger? Jag tycker att det är ett förslag där hänsyn tas till både abortlagen och resolutionen.

Tycker Marietta de Pourbaix-Lundin att det är rimligt att svenska landsting indirekt ska medverka till att könsselektiva aborter kan ske i Sverige?

Jag har också andra frågor som jag väldigt snabbt vill gå in på. Det gäller konventionen om skydd mot sexuell exploatering av barn.

Sverige skrev på denna resolution år 2007. Det är alltså fem år sedan Sverige skrev på den. Hur kommer det sig att det tagit så lång tid och att vi ännu inte ratificerat den? Vad är anledningen till att det dröjt så länge? Kan vi nu vara säkra på att, som utskottet skriver, förslag om ratificering kommer under nästa riksdagsår, eller kan vi befara att det blir ytterligare fördröjning?

Anf. 132 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (M) replik:

Fru talman! När det gäller det sistnämnda – konventionen om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp – är den information vi har från Justitiedepartementet att det i år kommer en proposition på området.

Det tar tid. Också jag kan emellanåt känna en frustration över att det tar så lång tid. Ibland när jag i Europarådet ser att olika länder i princip har signerat och ratificerat samma dag blir jag förvånad. Det känns inte

trovärdigt, för då har man inte på riktigt implementerat det i sin lagstiftning.

Vi i Sverige är väldigt noggranna. Vi vill inte bara ha detta på papper. Vi vill att det ska fungera i verkligheten.

Den information vi har är alltså att det här under året kommer till riksdagen för ställningstagande. Jag utgår från att det kommer att fungera. Naturligtvis kommer också vi att ligga på regeringen för att det ska fungera.

För att gå tillbaka till den andra frågan: Den resolution som vi antagit om könssselektiva aborter tycker jag är en väldigt bra resolution för Europa. Man måste se att det inte bara gäller Sverige. Signalen ska gå fram till hela Europa.

Jag står bakom det beslut som vi fattade för ungefär en månad sedan när socialutskottet hade en vitter debatt om detta.

Anf. 133 TINA ACKETOFT (FP):

Fru talman! Trots att jag har varit medlem av den svenska delegationen i Europarådet sedan 2007 måste jag, lite med skammens rodnad, säga att det är första gången jag deltar i debatten här hemma. Det kanske visar lite på det typiska stuprörstänkande vi alldeles för ofta har i detta hus.

Demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer är Europarådets tre pelare. De är, om man vill vara något högtravande, fundamentet för allas vår existens och verksamhet – inte minst för oss som politiker. Det gäller oavsett om vi till vardags mest sysslar med utbildning, arbetsmarknad, kultur eller någonting annat. Allt bygger i grunden på att vi har en gemensam överenskommelse om att vi ska följa europeiska konventioner och FN-konventioner rörande de mänskliga fri- och rättigheterna. Utan till exempel yttrande- och mötesfrihet blir det väldigt lite politisk verkstad, vilket vi tyvärr ser alldeles för mycket av runt omkring oss.

Det finns många viktiga frågor som skulle förtjäna denna debatt, men eftersom mina kolleger så förtjänstfullt har tagit upp ett antal och jag måste begränsa mig kommer jag att hålla mig till de frågor som ligger mig kanske allra varmast om hjärtat inom Europarådet. Detta gör jag trots att man, som Björn von Sydow påpekade, egentligen skulle kunna gå igenom de flesta länder och då också lyfta ett varningens finger för många av dem.

Yttrande- och mediefrihet har väldigt hög prioritet i Sveriges agerande i Europarådet, både i ministerrådet och i den parlamentariska församlingen. Alla nationer kan nog ha skäl att vara självkritiska, men om man jämför Skandinavien med Ukraina, Ryssland eller Turkiet, som Reportrar utan gränser menar saknar motsvarighet sedan militärdiktaturens tid, eller Vitryssland, som de facto är det enda land som har straffat ut sig ur Europarådet, och Ungern, med sina ständiga angrepp på tryck- och yttrandefrihet, ser man vidden av problemet inom Europarådets medlemsländer.

I Azerbajdzjan drog man sig inte ens för att införa alla kameror från i princip hela världen arresterade demonstranter mitt under Melodifestivalen. I tisdags rapporterades det om nya arresteringar i Ryssland. Denna gång var det mitt liberala systerparti Jabloko som drabbades när de protesterade mot nya begränsningar i yttrande-, tryck- och samlingsfriheten. Lite

parodiskt kan det tyckas vara när president Putin bara dagen innan, under EU:s och Rysslands toppmöte, informerade världen om att alla de som tidigare arresterades för att ha protesterat mot samma lag nu var fria.

Om Ryssland vill vara med och spela på jämlika villkor måste man också faktiskt inse att vi delar värderingar, inte bara marknadsekonomi. Öppenheten och friheten ökar inte i Europa; den minskar. Sverige arbetar aktivt för att stödja journalister, bloggare och försvarare av mänskliga rättigheter runt om i världen. Europarådet gör ett viktigt arbete för att just värna öppenhet, yttrandefrihet och mediefrihet. Detta arbete behöver fortsätta också efter att ha varit prioriterat 2011, såväl i Europarådet som i alla andra politiska forum.

Den arabiska våren visade hur viktigt det är med medier som når över nationens gränser, men den visade också hur viktigt Europarådet är som forum för samtal och kunskapsutbyte mellan medlemsstaterna. Det blir nämligen aldrig så tydligt som när man står i hamnen i Lampedusa eller Malta och ser de havererade vrak som har tagit flyktingar från Afrika till Europa, eller när man ser alla de så kallade flyktingförläggningar där familjer med små barn trycks ihop under fängelseliknande former, att det vi behöver är en gemensam asyl- och flyktingpolitik. Vi behöver en fördelning av ansvaret för dessa människor. Detta arbete ligger till största del på EU med kommissionär Cecilia Malmström i spetsen, men det kommer även an på oss i Europarådet.

Människohandel kan också följa i krigens spår, men det har fler orsaker än så. Oavsett orsak är det ett fruktansvärt brott som kränker i princip alla de mänskliga rättigheterna. Det är ett komplicerat brott. Det har många olika bakgrunder och skäl, och det har många olika utseenden: Det är organiserat, det är oorganiserat, det är nationellt och det är internationellt. Därför är Europarådets konvention om bekämpandet av människohandel som Sverige ratificerade 2010 ett viktigt instrument, just på grund av sin mångsidighet. Den är inriktad på att inte bara skydda offer för människohandel utan även på att förhindra handeln och se till att förövarna inom trafficking hamnar inför rätta.

Om människohandel är ett alldeles för vanligt förekommande brott är tyvärr våld mot kvinnor och våld i hemmet ännu mer förekommande. Dessutom är det ett brott som i många av Europarådets medlemsländer fortfarande inte betraktas som ett brott utan som en privat angelägenhet. Därför är det så viktigt att Europarådets konvention om våld mot kvinnor och våld i hemmet öppnades för signering vid ministermötet i Istanbul 2011 och då undertecknades av Sverige. Vi har inte ratificerat det ännu, vilket har påpekats, men arbetet med att analysera konventionen och överväga vilka åtgärder som krävs för att Sverige ska kunna skriva under pågår i Regeringskansliet. Det ska enligt direktkontakt i dag redovisas enligt plan, det vill säga senast den 31 augusti i år.

Till protokollet kan tas att jag också är frustrerad över att det ska ta sådan tid. Som vi vet finns det dock två olika sätt att hantera ratificeringar: Antingen gör man utredningsarbetet och anpassar lagstiftningen innan man ratificerar, eller så kör man bara på och ratificerar, men det blir inte nödvändigtvis mycket mer för det. Man kan väl säga att jag hyser betydligt större tilltro till Sveriges modell, där vi kommer att ratificera, än till Turkiets modell, där man var först med att ratificera.

Fru talman! Jag är nu på upploppet, hoppas jag, i arbetet med en rapport med titeln *De humanitära konsekvenserna av kriget mellan Georgien och Ryssland* – eller kriget kanske vi ska säga mer korrekt. Jag kan bara understryka vikten av att vi i Sverige behåller vår tydliga hållning i ministerkommittén för att behålla frågan om kriget mellan Ryssland och Georgien på agendan. Vi kan inte ge vika för de påtryckningar som pågår i en motsatt riktning. Det var ett krig mellan två av våra medlemsstater i Europarådet, och Europarådet måste vara med och lösa det.

Georgien har tagit viktiga steg för att lösa levnadsförhållandena för de mer än 250 000 internflyktingar som är resultatet av kriget, men stabiliteten är fortsatt mycket skakig. Det finns i praktiken väldigt små eller inga möjligheter alls att resa över den nya så kallade gränsen för att träffa släktingar, döda eller levande, eller för att studera, se om sina fastigheter och så vidare.

Dessutom kan jag inte annat än säga att det är ytterst provocerande att se hur Ryssland bygger upp kompletta militärbaser utmed dessa så kallade gränser. Vi kan inte ha en stelfrusen konflikt mellan två medlemsländer, låta en kvarts miljon medborgare hänga i limbo och samtidigt bevara trovärdigheten som mänskliga rättigheters första försvarare. Vi måste hitta en lösning, och det brådskar.

Som ordförande för Europarådets utskott för jämställdhet och icke-diskriminering vill jag avsluta detta anförande, som alltså bara har rört vid ett fåtal av de frågor vi sysslar med, med att återigen varna för de bakåtsträvande krafter vi som ofta bevistar Europarådets tillställningar tyvärr alltför ofta ser. Jag menar inte bara Ryssland denna gång. Det är mycket välorganiserade grupper som färgas av medeltida värderingar när det gäller familjer, kvinnors rätt att bestämma över sina egna kroppar och hbtq-personers rättigheter men också andra frågor rörande – så skulle de väl föredra att kalla det – allmän moral och sedlighet.

Det är illa nog att de har både ett direkt och ett indirekt inflytande på den politiska dagordningen, men, fru talman: Låt oss ändå aldrig glömma att det är den tysta massan som till slut blir det största hotet. Vi andra, som tycker att de mänskliga rättigheterna faktiskt ska omfatta alla och att det är upp till var och en av oss att bestämma vem vi älskar, hur vi älskar, om vi väljer att avsluta en graviditet, om vi vill gifta oss och så vidare – det är när vi tystnar som det verkligen blir farligt.

Att en premiärminister i ett av Europarådets medlemsländer nu driver ett totalförbud mot abort måste bemötas på ett tydligt sätt. Jag vill att Turkiet ska bli en del av Europa, men då kan man inte ha egna spelregler. Då måste man faktiskt vilja vara en del av det moderna samhället. Därför är jag väldigt glad att vi lyckades få till stånd ett gemensamt, enat uttalande från nyss nämnda utskott på samma tema. Den debatten måste fortsätta.

Fru talman! Det finns inga tvivel om att Europarådet måste bli, som det så populärt heter, smalare och vassare – definitivt. Jag är dock glad att den svenska delegationen samlat har kunnat stå upp för alla de mänskliga värderingar jag har gått igenom. Vi tror att alla människor har samma värde. Vi tror att kvinnor ska ha makten att bestämma över sin egen kropp. Vi tror att yttrandefriheten och tryckfriheten måste försvaras vareviga dag.

Det är min innersta, innerliga önskan att vi fortsatt kan ha ett genomgott samarbete inom den svenska delegationen. Det kan jag mycket tacka våra två tidigare talare här för. Sverige behövs, och Sverige gör skillnad, inte minst i Europarådet.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna.

Anf. 134 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Som tidigare har sagts är mänskliga rättigheter universella. Vi talar inte om dem bara när vi talar om rapport från Europarådet. Vi lyfter fram dem i stort sett alla våra betänkanden. Mänskliga rättigheter är universella och ömsesidigt förstärkande.

Europarådet är, fru talman, den samlade mötesplatsen för Europas länder som har till uppgift att hävda, förstärka, uttolka, driva på, bevaka och värna – allting för att göra vår kontinent till en starkare kontinent för mänskliga rättigheter för alla människor, oavsett varifrån man kommer, vad man tror på, vem man älskar, vad man har för språk eller annat som skulle kunna vara skiljande.

Precis som har sagts tidigare är Europa i dag inte bara en jovialisk plats. Vi har många utmaningar som vi gemensamt står inför. Det har tidigare i debatten berörts nationalism som tar sig nya former, till exempel hatbrott mot människor med hbtq-profil, att man försöker förhindra möten, oavsett om det är demonstrationer för rätten att älska vem man vill eller för rätten att fritt få välja vilka som ska få styra, som på torgen i Moskva.

Vi möter extremism i olika former, och det är naturligtvis något som vi har tidigare erfarenheter av. Europarådet kom till just för att säkra att inte dessa erfarenheter skulle behöva drabba nya generationer, så det är verkligen ett uppdrag för oss alla att verka för att slå hål på de bubblor av extremism som syns på vår kontinent i dag.

Vi ser det naturligtvis också när vi talar om hur det står till med mänskliga rättigheter och med frihet. Vi har inte i den här debatten tagit upp romernas situation. Men det är alldeles entydigt när vi följer utvecklingen på vår kontinent att romerna är en av de grupper som drabbats oerhört hårt av diskriminering och som inte får uppleva mänskliga rättigheter på lika villkor. Vi har alla ett ansvar att där försöka åstadkomma förändring.

Vi ser det också när vi tittar på journalisternas arbete på vår kontinent, där det på många ställen är stora svårigheter för journalister att verka och arbeta. Man hotas, man dödas, man fängslas, man häktas och sitter länge i länder som till exempel Turkiet för just viljan att rapportera, skapa en fri debatt och granska de ledande företrädarna för landet eller på annat sätt bidra till öppna dialoger och samtal.

Vi har alltså många områden, i ärlighetens namn, och det finns en källa att ösa ur för oss alla i Europarådet.

Situationen i Ryssland har berörts tidigare, och jag kan bara i allt väsentligt instämma i att situationen för mänskliga rättigheter är mycket oroande. Tina Acketoft berörde Jablokopersonerna som fängslades häromdagen i Moskva. 18 personer, bland annat ledaren, häktades för att de hade befunnit sig ute. Det är en vitrysk varning att när man applåderar på torgen i Minsk kan man hamna i häkte och fängslas. Den utvecklingen

vill vi inte se på fler ställen. Vi har ett ansvar att ta debatten. Den lagstiftning som har kommit på plats i duman är förödande för den ryska utvecklingen. Måtte vi få upp den diskussionen tydligt så att vi får till stånd en förändring i den delen. Mötesfrihet är naturligtvis en av de grundläggande rättigheterna liksom rätten att demonstrera, rätten att samlas, rätten att organisera sig och så vidare.

Ukraina och Turkiet har också berörts, och här kan jag också i många stycken instämma. Jag delar helt klart den uppfattning som har uttryckts tidigare om premiärministerns angrepp på kvinnors rätt att fritt och utan frågor från andra avgöra och äga rätten till sin kropp. Det är förödande och en diskussion som vi måste föra med företrädare för Turkiet så att man också där ser upp. Den tendens som finns där finns också på många andra ställen där rädslan för den så kallade demografifaktorn visar sitt ansikte. Rädslans apostlar har vi många av, och många tror att det är bakåt man ska gå och inte framåt. Det är som sagt något att se upp med. Jag har besökt många länder där jag hört likartade tongångar, om än inte så tydligt uttalade, på vår kontinent, inte bara i Turkiet.

Också Ungern har berörts. Det fanns vissa förväntningar på att jag skulle säga mer om Ungern, men som varande rapportör får kammaren och fru talmannen ursäkta att jag i dagsläget inte har möjlighet att gå in närmare på den Ungernrapport som nu bereds till den parlamentariska församlingen och ytterst till dess granskningskommitté. Det är ett arbete som pågår, och det framgår av betänkandet att vi kommer att få ta del av de yttranden som Venedigkommissionen lämnat. Jag fick häromdagen fyra nya yttranden och fler kommer. Det är en del av underlaget men inte den enda, för vi har inte att bedöma paragrafer, utan vi har att bedöma helheten. Situationen i Ungern är alltså föremål för mycket granskning.

Jag kan bara säga, fru talman, att det som är positivt här är att vi har ett mycket bra samarbete och en mycket tydlig kontakt med EU. EU hänvisar i det här fallet tydligt till det bredare uppdrag och mandat som ligger hos Europarådet och att man på det sättet inte vill snäva in granskningen av utvecklingen i Ungern. Det tycker jag är välkommet, inte minst därför att det ligger i den anda som vi arbetat för när det gäller att få en anslutning till vår gemensamma grundtext, Europakonventionen för mänskliga rättigheter. Den syftar till att skapa en gemensam legal yta för alla människor på vår kontinent och alla medborgare i Europarådets länder. Tyvärr, som sagts tidigare, har vi inte lyckats. Det hänger inte i det här skedet på Europarådet, utan det hänger på EU och inre vända hos vissa medlemsländer. Nu har väl arbetet ändå tagit sig upp ur startblocken och en process är inledd för att försöka driva på framåt. Vi får hoppas att det fungerar och att det inte i nästa skede blir icke-EU-länderna som sätter klackarna i backen för att bromsa den utveckling som vi alla vill se, nämligen en anslutning av EU till Europakonventionen.

Avslutningsvis, fru talman, ska jag kort kommentera det som finns i en del av reservationerna. Jag tycker att frågan om rysk konstitutionell analys har diskuterats i tillräcklig grad.

Jag noterar också att konventionen om bekämpande av människohandel, konventionen mot våld mot kvinnor och våld i hemmet och konventionen mot sexuell exploatering av barn är på gång. När vi i betänkandet hänvisar till en lagrådsremiss i sommar och en proposition i höst och kammaren får ett förslag på sitt bord att kräva en skyndsammare process

av regeringen känns det, fru talman, som ett stort slag i luften. En skyndsammare process när vi är framme vid målnöret skapar inte kraft i processen för att få en konvention ratificerad.

Jag är glad att vi har kommit så här långt, och jag hoppas att vi får debatt och tar beslut innan årets slut.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 135 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Jag tror att vi alla som i dag debatterar utrikesutskottets betänkande 17 om Europarådet brinner för mänskliga fri- och rättigheter. Även om motionerna som väckts till följd av regeringens skrivelse 2011/12:82 avstyrks tror jag att vi alla sympatiserar med en stor del av innehållet. Vi har ett gemensamt mål, och det är snarare vägen som ska ta oss fram till målet som kan skilja oss åt.

Europarådet är en institution med anor och har alltsedan grundandet 1949 spelat en viktig roll för mänskliga fri- och rättigheter. Sverige har införlivat Europakonventionen i vår lagstiftning, och den spelar därmed en daglig roll i värnandet av människovärdet, inte minst i riksdagen när vi stiftar lagar.

Europadomstolen för mänskliga rättigheter i Strasbourg är också en viktig institution som berörs i betänkandet. Inte minst är domstolen viktig som en påminnelse om att det primärt är mot staten vi behöver garantera de mänskliga fri- och rättigheterna och att den enskilde medborgaren av sig själv har rättigheter som statsmakterna inte har gett honom eller henne och som de därför inte får beröva medborgaren. Staten får inte kränka individens eller familjens fri- och rättigheter.

Europarådets ministerkommitté och Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter – en position som fram till den 1 mars innehades av Thomas Hammarberg – gör också viktiga insatser. Flera av oss som debatterar dagens betänkande ingår dessutom i den svenska delegationen till Pace, Europarådets parlamentariska församling, och vill på olika sätt lyfta fram det lika, höga och okränkbara människovärdet som en viktig bas för alla politiska beslut.

Även om våra resolutioner och rekommendationer inte är av bindande legal natur utgör de genom sin moraliska tyngd viktiga beslut som vi i Sverige har att förhålla oss till. Då det är vad vi förväntar oss att länderna som särskilt pekas ut i betänkandet gör måste vi själva leva upp till Paces resolutioner och rekommendationer.

De konkreta frågor vi debatterar i dag har sprängkraft. År 1949 när Europarådet grundades var världen i begynnelsen av det kalla kriget, och Sovjetunionens kommunism höll på att utbreda sitt mörker över stater som i dag är fria – stater som dock är uppe till debatt ännu en gång för brister i respekten för mänskliga rättigheter.

Utskottet framhåller att det finns skäl att följa utvecklingen i Ryssland. Det gäller dels de mänskliga rättigheterna, dels den betydande militära upprustning som sker under Putins ledning. Regeringen kommer, som konstateras, att lämna en speciell redogörelse och bedömning av den konstitutionella utvecklingen i Ryssland i sin nästa skrivelse om verksamheten i Europarådets ministerkommitté.

Något som jag tänkte på när jag läste igenom betänkandet och som även vi i Sveriges riksdag behöver ta till oss är betoningen på yttrandefrihet. I betänkandet är det Vitryssland och Turkiet som med rätta nämns, men jag gör också kopplingen till den aktuella debatten om skolavslutningar i kyrkan. Skolverket har nämligen gått ut med direktiv till landets förskolechefer och rektorer som i förlängningen kan innebära något som liknar censur för präster. Rektorer ska fungera som ett slags censorer och i förväg förvissa sig om vad prästen ska säga. Han eller hon får nämligen inte säga vare sig välsignelser eller böner eller nämna den kristna trons bekännelse till en högre makt.

Att vi i Sverige ska ställa krav på Turkiet och Vitryssland är självklart, men vi måste också, även om det rör en betydligt mindre sak, sopa rent framför egen dörr. Yttrandefrihetens grundläggande värden måste få gälla även för kyrkan och prästerna.

Det finns, som förut sagts, en lång rad frågor man skulle kunna tala sig varm för. Jag vill nämna tre saker. För det första är det konventionen om bekämpande av människohandel som jag är mycket glad över att Sverige har ratificerat.

För det andra är det konventionen om våld mot kvinnor och våld i hemmet som jag som kristdemokrat menar att vi också bör ratificera när utredningen om konsekvenserna är klar.

För det tredje är det Europarådets konvention om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp. Även här arbetar Justitiedepartementet med frågan om ratificering, vilket står helt i samklang med vad vi kristdemokrater vill se. Vi kämpade ju en gång i tiden som enda parti mot barnpornografi och lyckades vända opinionen så att det blev olagligt. Denna fråga ligger helt i linje med Kristdemokraternas värnande av barns integritet och höga värde.

Fru talman! Jag ska avslutningsvis säga några ord om könsselektion. Jag är glad att vi i Sverige står enade mot de så kallade flickaborterna. Alla vi som finns representerade i Europarådets parlamentariska församling röstade ju också för den resolution som nämns i betänkandet, Europarådets resolution 1829 som antogs i oktober 2011. På ett annat ställe i betänkandet kallas den en särskild resolution – och det är den verkliga, för här tror jag att vi når roten i människovärdesfrågan. Att vi i betänkandet nu också tar aktiv ställning mot flickaborterna är något jag vill tacka mina allianskolleger och majoriteten i utskottet för.

Regeringens hållning är tydlig när den genom socialminister Göran Hägglund säger:

”Utvecklingen inom fosterdiagnostiken innebär att det är möjligt att tidigt få reda på barnets kön. Att göra abort för att fostret har ’fel’ kön innebär att grundläggande etiska värden som människovärde och integritet hotas. I de länder där könsselektiva aborter förekommer bidrar de också till att förstärka ojämlikheten mellan könen.

Samhället ska präglas av en fast värdegrund som handlar om båda könens lika rätt. Könsselektiva aborter måste därför motverkas. Frågan bör ses ur ett jämställdhetsperspektiv och som en diskrimineringsfråga där kvinnors och flickors status och lika värde måste stärkas.”

Som sagt ställde sig den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling enhälligt bakom Europarådets resolution 1829. Senast i januari 2015 ska Sverige som medlemsnation tillsammans

med alla andra länder rapportera tillbaka till Europarådet vilka åtgärder som vidtagits i enlighet med resolutionen.

I Europarådet ställde sig den svenska delegationen bakom att Sverige ska motarbeta könsselektion och könsselektiva aborter på olika sätt, såsom att stimulera forskning på orsakerna till prenatal könsselektion, att uppmuntra vården att ta fram riktlinjer för att motverka prenatal könsselektion och att introducera lagstiftning för att förhindra könsselektion.

Som utskottet noterar innebär detta att ingen ändring behöver göras i abortlagen, 1974:595, utan det handlar snarare om rutiner inom vården.

Även här har vi i Sveriges riksdag en moralisk skyldighet att fatta de beslut som gör att vi lever upp till den höga bekännelse som både utskottet och Europarådet ger uttryck för.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet i dess helhet och avslag på samtliga motioner.

Anf. 136 JULIA KRONLID (SD) replik:

Fru talman! Jag får inte riktigt ihop detta. Mikael Oscarsson säger att det här är en viktig resolution och att han är glad över att samtliga ställer sig bakom den och att det är viktigt att Sverige gör vad som behövs för att leva upp till resolutionen.

Kristdemokraterna skriver i sitt medicinsk-etiska program att målsättningen är att fosterdiagnostik enbart ska användas i livets tjänst, inte för att förhindra att barn med oönskade egenskaper föds. Jag vet att Mikael Oscarsson i en motion har skrivit att vårdpersonal bör avråda från könsselektiva aborter. Det är bra och något som jag också stöder.

Jag får inte ihop det med att ni i dag röstar emot vårt förslag att införa ett regelverk som ska försvåra könsselektiva aborter. Det vi har föreslagit är ett steg mot att leva upp till det som sägs i resolutionen. Varför röstar Kristdemokraterna emot det här förslaget som ju är i linje med det som du har framhållit i anförandet?

Tycker Kristdemokraterna att det är bra att landstingen indirekt ska medverka till könsselektiva aborter genom att informera om kön innan den lagliga gränsen för abort gått ut? Vad är det i vårt förslag som Mikael Oscarsson och Kristdemokraterna tycker är så dåligt att det inte kan bifallas? Anser ni att det ska införas riktlinjer, regler och eventuellt lagar för att leva upp till de uppmaningar som finns i resolutionen om könsselektiva aborter eller tycker Mikael Oscarsson och Kristdemokraterna att Sverige ska ignorera resolutionen på samma sätt som ni tidigare i våras röstade emot att införa regelverk i Sverige som garanterar vårdpersonalens rätt till samvetsfrihet?

Anf. 137 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag vet inte var i texten Julia Kronlid hittar något som talar emot resolutionen. Vad är det som talar emot resolutionen?

Anf. 138 JULIA KRONLID (SD) replik:

Fru talman! Man säger klart och tydligt att det i första hand är ett förebyggande arbete och inte några ändringar i den gällande abortlagen. Mitt förslag är visserligen inte ändringar av abortlagen, men man avslår ändå mitt förslag. Utskottet säger inte att man vill tillstyrka mitt förslag om att införa ett regelverk som skulle försvåra könsselektiva aborter

genom att man inte informerar om kön innan tidsgränsen har passerat. Det är ändå något som utskottet tar avstånd från i betänkandet.

Mikael Oscarsson och Kristdemokraterna kommer att rösta emot att försöka införa något i landstingen som försvårar könsselektiva aborter.

Jag är glad över att man tar moralisk ställning om att könsselektiva aborter är diskriminering. Det var ett av mina yrkanden i betänkandet att man bör slå fast att könsselektiva aborter strider mot mäns och kvinnors lika värde.

Tycker Kristdemokraterna och Mikael Oscarsson att mitt konkreta förslag att införa ett regelverk som gör att man inte ska få reda på kön innan abortgränsen har gått ut är bra eller dåligt? Är det något som bör utredas inom regeringen? Har du några andra förslag till hur man ska kunna leva upp till resolutionen?

Anf. 139 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! I betänkandet står det tydligt och klart att utskottet tar ställning för att könsselektion är något som Sverige inte står bakom. Både den här regeringen och den föregående har varit tydliga med att Sverige anser att könsselektion är något djupt oetiskt och något som ska bekämpas på olika sätt.

Det som jag läste innantill ur Göran Hägglunds svar på en fråga i ämnet är också ett klart och tydligt ställningstagande.

Hur vi kan konkretisera detta får vi fortsätta att arbeta med. Jag är säker på att vi, inom de två och ett halvt åren som är kvar innan detta ska redovisas i Europarådet, har kunnat ta ett steg i rätt riktning.

Anf. 140 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Jag begärde replik för att förtydliga våra resolutioner i Europarådet. Vi är inte folkrättsligt bundna av resolutioner. Det är konventioner, som är något helt annat, som binder oss folkrättsligt.

Det är en rekommendation till ministerkommittén, alltså varje regering som ingår i Europarådet. Ministerkommittén kommer sedan tillbaka till den parlamentariska församlingen och berättar hur de ser på de resolutioner vi har antagit.

Det är i princip ett tillkännagivande till ministerkommittén. Sedan får man se om ministerkommittén enhälligt kan komma fram till en slutsats. Europarådet är per definition en rådgivande församling som ger råd till ministerkommittén.

Av den debatt som har varit kan man få intrycket att det är något helt annat och att Sverige är bundet och inom två år ska redovisa. Så är det inte. Det var det jag ville klargöra, annars får man en helt annan uppfattning.

Som Björn von Sydow tidigare redogjorde för kommer man i Europarådets parlamentariska församling med resolutionsförslag och därefter kommer en massa tilläggsförslag. Dem röstar man också om. Det syns inte i den omröstning som har varit här. De röstade i delegationen röstade ja till helheten. Det framgår inte hur de röstade till delarna. Det är bara slutprodukten som man har redovisat att alla röstade för. I delförslagen gick många omröstningar åt olika håll.

Anf. 141 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Som Kerstin Lundgren har utvecklat är resolutionerna inte bindande. De är rekommendationer.

Jag tycker att den här diskussionen har varit ett viktigt förtydligande om att både den nuvarande och den förra svenska regeringen har tagit tydlig ställning mot könsselektiva aborter och om att det har antagits en resolution i Europarådet.

Anf. 142 DÉSIRÉE LILJEVALL (S):

Fru talman! Den amerikanska poeten Robert Frost skrev en gång: Vi dansar runt i ring och antar medan hemligheten sitter i ringen och vet.

Jag är inte politiker i Sveriges riksdag för att dansa runt i ring. Jag är här för att möta hemligheten och leda den ut ur cirkeln. Det är därför jag har begärt ordet. Jag vill lyfta upp problemet med sexuella övergrepp på barn och yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation nr 7.

I Europa utsätts ett barn av fem för sexuella övergrepp – ett barn av fem. I en normal svensk skolklass med 25 elever innebär det fem barn. I ett elvamans juniorfotbollslag innebär det två barn. De sexuella övergreppen begås sällan av en främling som barnet träffat via internet eller på gatan. I sju åtta fall av tio begås de av barnets nära anhöriga, grannar, myndighetspersoner, pålitliga bekanta och andra barn.

Europeiska studier visar att bara 10 procent av alla fall kommer upp till ytan. De flesta barnoffer berättar inte vad de har varit med om. De är rädda, känner skuld och skam, eller så vet de helt enkelt inte vem de ska vända sig till.

Det är inte alltid som de vuxna rapporterar något heller. De vet inte vad de ska göra eller vad de ska säga, trots att de misstänker att något oegentligt sker.

Det är med den vetenskapen svindlande att ta del av den färska statistik som presenterades för Europarådet för en månad sedan: Vart tredje sexbrott i Storbritannien under 2011 begicks mot barn. Över 23 000 barn attackerades. Det blir 60 övergrepp om dagen, eller ett övergrepp var tjugonde minut.

Men med tanke på att så få övergrepp anmäls, hur många är det då egentligen? Är det ett övergrepp varannan minut?

Fru talman! Europarådet har under många år gått i täten för att komma åt problemet kring sexuellt våld mot barn. År 2007 blev Europarådets så kallade Lanzarotekonvention verklighet. Den handlar om skyddet för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp.

Till dags datum har den skrivits på av 43 länder, däribland Sverige, och ratificerats av 18 länder, bland dem Danmark och Finland men *inte* Sverige.

Att Europarådet har tagit fram en konvention för att få ett ännu starkare skydd för barn mot sexuell exploatering är något vi socialdemokrater välkomnar. Vi socialdemokrater anser att det ska råda nolltolerans mot barnsexbrott.

Att Sverige har undertecknat, men inte ratificerat och genomfört, Europarådets Lanzarotekonvention är inte Sverigemannamässigt.

Sverige ska vara ett föregångsland i det internationella arbetet för barns rättigheter, och regeringen bör, såväl nationellt som i internationellt samarbete inom EU och FN, verka än mer för att skydda barn mot sexu-

ellt utnyttjande. I det ingår en ratificering av konventionen och en revidering av svensk lagstiftning så att den står i överensstämmelse med konventionen.

Europarådet har fått signaler av det svenska regeringskansliet att det kan ta två år till innan något sker. Därvidlag är det glädjande om det är som Marietta de Pourbaix-Lundin säger här i kväll, nämligen att det är en proposition på gång under detta år. Det är min uppfattning, det är Björn von Sydows uppfattning, och det är mina övriga partikollegers uppfattning att en ratificering bör ske inom en snar framtid.

Fru talman! Europarådets alarmerande siffror att ett barn av fem är offer för någon form av sexuellt utnyttjande gäller även Sverige. Sexuella övergrepp av barn förekommer även här.

Höjdhoppsstjärnan Patrik Sjöberg satte bollen i rullning när han förra året avslöjade att han blivit utsatt för sexuella övergrepp av sin tränare och styvfar. Fler avslöjanden följde efter det.

Ingen av oss kan längre blunda för att barn utnyttjas sexuellt i Sverige och att det finns barn som mår dåligt år efter år och till med hela livet efter att ha utsatts för övergrepp.

Det handlar inte bara om en fruktansvärd kränkning av det egna jaget, det förstör också barnets förtroende för vuxenvärlden och påverkar starkt hur det mår.

I stället för att gå och lägga sig på kvällen och tänka på allt spännande som har hänt under dagen i skolan, eller att fundera över hur kul sommarlovet ska bli, ligger sexuellt utnyttjade barn i sina sängar och tänker på allt hemskt de varit med om och som det kan bli mer av så fort sänglampan släcks.

Låt mig avsluta som jag började, med den amerikanska poeten Robert Frosts ord:

”Vi dansar runt i ring och antar, medan hemligheten sitter i ringen och vet.”

Fru talman! Vi är politiker i Sveriges riksdag, inte för att dansa runt i ring. Alla kvinnor och män här inne är modiga nog att möta hemligheten och leda den ut ur cirkeln.

(Applåder)

I detta anförande instämde Jonas Gunnarsson, Lars Mejern Larsson, Carina Ohlsson, Leif Pettersson, Suzanne Svensson och Björn von Sydow (alla S).

Anf. 143 BJÖRN VON SYDOW (S):

Fru talman! Det har framgått av debatten att jag hade fel. Jag hade inte den riktiga uppfattningen om vilket betänkande i Europarådet som Sverigedemokraternas reservation 10 syftade på. Mina kolleger på den socialdemokratiska bänken och andra kolleger i kammaren har rättat till denna missuppfattning från min sida.

Jag har alltså röstat för det betänkande som antogs och har röstat emot olika tilläggsförslag som jag fann vara olämpliga. Men jag accepterade det som det var i slutändan. Jag har inget mer att tillföra annat än att jag i sak står för de punkter som jag lyfte fram i mitt tidigare anförande. Jag kan också hänvisa till behandlingen nyligen här i kammaren av socialutskottets betänkande.

Jag gör detta inlägg för att den statsvetenskapliga forskningen någon gång i framtiden inte ska bli helt förvirrad.

Prot. 2011/12:125
7 juni

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 13 juni.)

10 § It- och postfrågor

It- och postfrågor

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2011/12:TU16
It- och postfrågor.

Anf. 144 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Sverige ska vara ett hållbart informationssamhälle för alla. Det har vi socialdemokrater jobbat för i mer än tio års tid, till och med närmare 15–20 års tid, och haft ett hållbart informationssamhälle för alla som vårt politiska mål, där vi ser till att vi sluter de digitala klyftorna och ser till att vi bygger en hållbar it-infrastruktur i hela landet med höga hastigheter så att det går att möta framtidens krav.

Vi ska naturligtvis också se till att vi har en fungerande post och postutdelning i hela landet. Det är oerhört viktigt att det fungerar för människor som bor i glesbygd men också för människor som bor i storstäder och i mellanstora städer. Det måste funka i hela landet, både med it-infrastruktur och med post och postutdelning.

Varför är det så viktigt med ett digitalt samhälle för alla? Vi socialdemokrater vill motverka klyftor över huvud taget. Vi vill motverka klassklyftor, könsklyftor, åldersklyftor, klyftor mellan olika etniska grupper och klyftor som kan uppkomma mellan människor som har olika funktionshinder och oss som tror att vi inte har funktionshinder fast vi faktiskt har det. Alla har väl någon typ av funktionshinder. Men med hjälp av it och digital teknik skulle vi kunna sluta dessa olika klyftor om vi använder de politiska verktygen rätt. Jag ska dra några exempel.

Vi skulle kunna digitalisera demokratin mycket mer än vad vi har gjort hittills. Vi skulle kunna se till att vi som medborgare får ett betydligt mer engagerat sätt att ta till oss beslut som beslutsfattare tar och också kunna vara delaktiga i hela landet när det ska fattas politiska beslut.

Vi behöver också underlätta för medborgare, konsumenter och företag med hjälp av e-legitimation. Här kan man fråga sig: När kommer förslaget från regeringen om e-legitimation? Var är propositionen? Trots att det gjorts flera, jag tror till och med fyra, statliga utredningar om e-legitimation kommer ingen proposition. Det är möjligt att det kommer någon till hösten, men det vet vi inte än.

Vi behöver också se till att vi använder it till att skapa ett hållbart och klimatsmart digitalt samhälle. It utgör nyckeln för att vi ska klara klimat- och miljöomställningen. Vi skulle kunna se till att minska utsläppen. En global och omfattande studie visar att vi kan sänka världens totala utsläpp med 15 procent om vi använder den digitala tekniken. Här måste Sverige aktivt arbeta med så kallade intelligenta transportsystem, ITS, som kan främja trafiksäkerhet, miljö och logistiska lösningar.

Vi måste också bygga ut den digitala infrastrukturen och se till att vi har it-infrastruktur som fungerar i hela landet. Då pratar jag både om mobiltelefoni och om möjligheter att surfa på nätet. Det finns teoretiska kartor och teoretiska påståenden som säger att vi har täckning till 99 procent där befolkningen bor. Det låter bra, men många av oss vet att det inte stämmer i praktiken. Väldigt många av oss som varit i Skåne, Västra Götaland, Dalarna, Norrbotten eller var vi nu befunnit oss har märkt att det inte fungerat. Ändå står det i dagens betänkande att vi har en väldigt bra it-infrastruktur i hela landet. Jag tycker inte att vi ska vara så nöjda som man utger sig för att vara i detta betänkande.

Vi har en ganska ambitiös och i mångt och mycket initierad it-minister. Hon är i och för sig inte här, så jag kanske inte ska kommentera henne, men vi har regeringspartier på plats. Det jag saknar från regeringen är förankringen i riksdagen. Vi får höra talas om digitala agendor och olika utspel om bredbandsstrategier och så vidare, men regeringen glömmer att förankra besluten politiskt genom att lägga fram propositioner i riksdagen som vi har möjlighet att ta del av. Det är fint med digitala agendor, och det är ambitiöst och bra att diskutera med olika aktörer på marknaden, men det vore heller inte fel att se till att vi fick möjlighet att diskutera det politiskt och lägga fram motförslag och motioner, så att vi kunde bli ännu bättre på den digitala agendan.

Fru talman! Jag var inledningsvis inne på en fungerande mobiltelefoni i hela landet, och jag vill säga att det finns märkbara brister i mobiltäckningen. Det är väldigt viktigt att vi ser till att ställa krav på mobiloperatörerna i samband med att vi delar ut frekvens. Det är viktigt för dem som jobbar ute i skog och mark, och det är viktigt längs kusterna. Många gånger är det ett arbetsmiljöproblem. Tänk på dem som jobbar inom hemvården och ska besöka äldre långt ute på landsbygden där det inte finns mobiltäckning! Det är inte bra. Vi måste se till att det fungerar med mobilfontäckning.

I början när mobiltelefonerna kom kanske det kändes naturligt att sätta upp målet att dela ut frekvensband till dem som ser till att vi har mobiltelefoni där vi bor. Men nu är själva grejen med en mobiltelefon att man kan ta med sig den utanför sitt hem, att man kan vistas någonstans i glesbygden, ute i naturen och så vidare. Då fungerar inte nätet lika bra. Det är väl bra att det fungerar i hemmen och där vi bor, men vi socialdemokrater vet att det är dags att sätta upp ett politiskt mål för detta, så att vi ser till att vi har en fungerande mobiltelefoni i hela Sverige.

En annan sak som vi borde jobba mycket mer med är att digitalisera undervisningen och lärandet och se till att vi främjar it som ett pedagogiskt verktyg. Tyvärr har vi en utbildningsminister som inte riktigt tycker om de moderna verktygen utan vill flytta bakåt den svenska skolan för att han tycker att det är bättre med griffeltavlor än pekplattor. Det behövs en samlad it-strategi för skolan.

En annan punkt handlar om en modern it-strategi för hälso- och sjukvården. Ett sådant förslag hann vi lägga – och sjukvården började arbeta med det – under den tid då vi hade en socialdemokratisk regering. Vi påbörjade en nationell it-strategi inom hälso- och sjukvården, och det arbetet pågår, men naturligtvis måste det fortlöpa snabbare. I takt med att tekniken blir bättre och bättre måste vi också se till att sjukvården kommer så långt i framkant som den ska. Målet bör vara ”en patient – en

journal” och att det är patienten som har tillgång till journalen och också har möjlighet att ta del av den i hela landet oavsett var man bor, till exempel om man blir sjuk när man är på besök på Gotland eller någon annanstans i landet. Därför måste de olika it-systemen kunna prata med varandra och vara kompatibla med varandra.

Vi socialdemokrater har också jobbat med frågan att göra kulturen mer tillgänglig genom digitalisering. Eftersom vi har en rik och blomstrande kultursektor borde vi göra den tillgänglig för alla, så att vi människor, var vi än befinner oss, kan ta del av olika kulturella upplevelser.

Fritiden är ännu en punkt som vi socialdemokrater jobbar med, eftersom vi vet att människor skulle kunna erbjudas roligare, aktivare, kreativare och mer upplevelserik och stimulerande fritid med hjälp av it. Studieförbunden skulle kunna göra mycket på detta område, liksom folkbildningen. Ni känner till min käpphäst att vi behöver ha en folkbildningskampanj för att sluta den digitala klyftan. Vi har alltför många människor som står utanför it-samhället, visserligen färre än tidigare, men fortfarande närmare en miljon. Det skulle vara så mycket enklare för dem om de fick möjlighet att ta steget in. Det skulle också kännas som en trygghet för de människor som inte gjort det. Dessutom måste vi se till att vi har bra integritet och trygghet på nätet.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1, 2 och 4. Vi vill se till att det svenska samhället fortsätter att vara ett hållbart it-samhälle för alla och att vi har robust och hållbar it-infrastruktur i hela landet.

(Applåder)

I detta anförande instämde Lars Johansson, Lars Mejern Larsson, Leif Pettersson och Suzanne Svensson (alla S).

Anf. 145 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Att människor ska kunna ringa oavsett var de bor i Sverige borde vara självklart. Lika viktigt är det att ha tillgång till bredbandsanslutning som är snabb och driftsäker nog, att kunna betala räkningar, få posten utdelad och skicka brev samt att om man är företagare enkelt och säkert kunna lämna ifrån sig sin dagskassa.

Tyvärr är det ännu inte alltid så. När det gäller viktig samhällsservice och likvärdig tillgång till grundläggande infrastruktur fungerar det inte att ensidigt förlita sig på att marknadskrafterna ska ordna det. Risken är då att de människor som bor i glest befolkade områden blir utan om det inte är kommersiellt lönsamt att uppfylla deras behov. Det krävs att staten tar sin del av ansvaret, och jag vill nämna några viktiga frågor som kräver ökad statlig uppmärksamhet och insatser.

Den påbörjade nedmonteringen av det fasta telenätet slår hårt mot befolkningen på landsbygden. Dels är det svårt för etablerade företagare att klara sina kundrelationer utan väl fungerande teknik för elektronisk kommunikation, dels vågar få ta chansen att nyetablera sig när man inte vet vilka möjligheter för kommunikation som kommer att finnas.

Många företagsidéer som lämpar sig mycket väl att bedriva på distans för den som av olika skäl vill bo på landet blir helt enkelt omöjliga när kommunikationen per kabel rycks undan. Landsbygden tappar visserligen befolkning, men samtidigt sker det en utflyttning av stadsbor till landsbygden. Många som tar det steget gör det på grund av att de har

svårt för stadsmiljön. Även för denna grupp är telefon- och datoruppkoppling via kabel viktig för försörjning och kontakt med samhället i övrigt.

Det är bra att PTS följer upp Telia Soneras teknikskifte, och det är bra att Telia Sonera nu vidtar ett antal åtgärder för att människor inte ska få problem som de tidigare fick. Men de mobila alternativ som erbjuds har visat sig inte alltid fungera tillräckligt väl av olika skäl, exempelvis klarar de åska dåligt. Långa avbrott i telekommunikationerna är naturligtvis oacceptabelt för såväl småföretagare som hushåll. Människor är med all rätt oroliga för det pågående teknikskiftet.

Ett exempel på hur svårt det kan vara är Axmar Bruk, en mindre ort vid gästrikedkusten. Där skulle den fasta telefonin försvinna i januari i år, men avvecklingen har fått skjutas upp och är ännu inte genomförd därför att alternativen inte fungerat. De boende har testat två mobiloperatörer men det har inte alltid gått att ringa. Det är oacceptabelt. Man måste kunna lita på att det alltid går att ringa, inte minst av säkerhetsskäl.

Småföretagare hör av sig. Så sent som i förra veckan blev MP kontaktade av en restaurangägare i Överkalix och en transportföretagare i Dalarna som berättade att det fasta telefonnätet ska ersättas i augusti i deras hemtrakter. Innan ett sådant teknikskifte genomförs måste de det berör garanteras att det nya systemet fungerar på ett godtagbart sätt. Och då måste systemen testas på plats, vilket inte alltid varit fallet tidigare.

Optisk fiber för telefoni och datakommunikation är den lösning som många efterfrågar, inte minst av driftsäkerhetsskäl. Det handlar inte bara om telefoni. Frågan om teknikskiftet är större och handlar de facto om möjligheten att vara inkluderad i samhället när alltmer av samhällets tjänster finns på nätet och förutsätter uppkoppling. Nedmonteringen av kopparnätet är bara en föraning om de utmaningar som snart kommer. Problemet är inte att kopparen försvinner, utan avsaknaden av fibern.

Ja, investeringar i infrastruktur är resursintensivt. Det kostar pengar. Men det är samtidigt samhällsekonomiskt lönsamt. Det går heller inte att komma ifrån att infrastruktur tar tid att etablera. Det är centralt att uppnå framförhållning och så långt som möjligt skapa en långsiktighet, kanske en långsiktighet som sträcker sig lika långt som bredbandsstrategins målsättning. Landsbygdens befolkning, liksom marknadsaktörer behöver veta vad som gäller för att kunna planera och agera.

Det är därför bra att regeringen gör en tillfällig satsning på 495 miljoner kronor i budgeten över en treårsperiod för att sprida tekniken utanför tätorterna. Men det gäller att denna satsning kommer den glest befolkade landsbygden till del och inte tvärtom bromsar upp de privata operatörernas investeringsvilja i de områden som ligger närmast i tur att bli utbyggda på kommersiella grunder.

Områden som bör prioriteras är de där kopparnätet rivs upp. Staten måste göra klart att satsningen inte är avsedd att ersätta investeringar som operatörerna på kommersiella grunder bör kunna ta. Om skattemedel tydligt används för att koppla upp den mest glest befolkade landsbygden så ökar trycket även på operatörerna att ta sitt ansvar för inte fullt så glest befolkade områden, vilket innebär att statens satsning gör dubbel nytta.

Det räcker inte med enbart pengar. Här är det viktigt att följa upp att länsstyrelserna och regionerna – som numera har ansvar för att målen i regeringens bredbandsstrategi för Sverige – agerar. Det ska ställas krav

på att de återrapporterar vad de gjort för att skapa bättre förutsättningar för bredband på landsbygden och att de har en strategi för bredband regionalt som inkluderar alla boende.

Riksdagen har antagit målet att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband. Om formuleringen att hela Sverige ska leva verkligen ska betyda något så är det i tider av stora teknikskiften nödvändigt att politiken tar ansvar för att den nya tekniken blir tillgänglig, på lämpligt sätt, för alla i samhället. Det finns mycket mer att göra framöver.

Fru talman! Jag står givetvis bakom alla våra reservationer. Men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservation 3 om tillgång till elektroniska kommunikationer och reservation 4 om teknikskifte i delar av det fasta telefontätet.

(Applåder)

Anf. 146 TONY WIKLANDER (SD):

Fru talman! Jag ska endast uppehålla mig vid en punkt här i dag. Jag yrkar bifall till reservation nr 5, ägande av it-infrastruktur, under punkt 6. Det gör jag därför att det kan ifrågasättas om dagens modell där mobiloperatörerna vanligtvis väntas bygga separata mobilnät gynnar konkurrensen och är till gagn för konsumenterna.

Det är endast få operatörer som har råd att bygga en egen infrastruktur. Dagens situation leder dessutom till att masterna placeras ut långt ifrån optimalt eftersom operatörerna bygger parallella infrastrukturer. Det gör de i första hand i de mer trafiktäta delarna av landet.

Med ett gemensamt statligt mobilnät bedömer vi i Sverigedemokraterna att täckningen skulle kunna bli bättre i hela landet samtidigt som strålningen skulle kunna reduceras i många områden där det annars skulle utplaceras parallella master.

Vi anser därför att det för nästa generations mobilnät kan vara lämpligt med en strukturell separation där staten äger infrastrukturen medan tjänsterna i mobilnätet tillhandahålls i fri konkurrens av marknadens aktörer. Det är motiveringen till mitt yrkande om bifall till reservation 5. I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 147 SIV HOLMA (V):

Fru talman! En av de frågor i detta betänkande som har diskuterats mest i samhället är Telia Soneras pågående förändringar i det fasta telefontätet, det så kallade teknikskiftet.

När teknikskiftet bedrevs i full skala under 2011 kunde Post- och telestyrelsen konstatera att det inte fungerat enligt de krav som PTS angivit plus de utfästelser som Telia Sonera själv gjort. Telia Sonera fick krav på sig att förbättra situationen för de berörda abonnenterna.

Det handlar om att när teknikskiftet görs måste abonnenterna få en tydlig och framför allt begriplig information om vad som gäller i frågor som rör vilka rättigheter som abonnenterna har.

Det har också varit problem med den installerade ersättningslösningen som getts. Kundbemötandet och felavhjälningen har inte heller varit tillfredsställande.

Utskottsmajoriteten gör en välvillig bedömning av de åtgärder som presenterats. De säger att Telia Soneras teknikskifte har dragits med en

del problem men menar: ”Utskottet bedömer dock att rådliga åtgärder vidtagits, inte minst av PTS, för att tillförsäkra tillgången till en fungerande telefonitjänst för berörda hushåll och företag.”

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 4, teknikskifte i delar av det fasta telefonnätet. Det är en reservation som förutom Vänsterpartiet även Miljöpartiet och Socialdemokraterna står bakom.

Under en femårsperiod kommer mer än 50 000 hushåll i 200 kommuner att beröras. De ersättningslösningar som erbjudits har visat sig inte fungera på ett tillfredsställande sätt. Bland annat har det nya systemet klarat åska dåligt. Såväl småföretagare som enskilda kunder har blivit lidande på grund av långa avbrott i telekommunikationerna. Det är naturligtvis oacceptabelt.

Det är en självklarhet, men i detta sammanhang måste det upprepas: Rätten till en väl fungerande telefoni måste säkerställas i hela landet. Det gäller också trygghetslarm som är anpassade till det traditionella fasta telefonnätet. Det räcker inte med att, som it-ministern Hatt, hänvisa till att det är ett kommunalt ansvar att följa upp och utveckla trygghetslarm.

Kommunernas trygghetslarm är i grunden beroende av befintligt telefonnät. De är precis som alla andra kunder beroende av att teknikskiftet erbjuder alternativ infrastruktur innan Telia Sonera ersätter kopparnätet med annan teknik. På samma sätt måste även de hörselskadades möjligheter att använda texttelefonin säkerställas innan teknikskiftet genomförs. Regeringen har det yttersta ansvaret för att teknikskiftet fungerar för medborgarna. De uppkomna problemen med teknikskiftet är ett konkret resultat av it-ministerns och regeringens marknadsfundamentalism. Regeringen måste våga ställa tydliga krav och begära samrådspålit med berörda myndigheter för att minimera effekterna för den enskilde. Regeringen måste ändra fokus från företags rätt att konkurrera till individers rätt att få grundläggande samhällsservice.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 8, It och miljön, som förutom Vänsterpartiet även Miljöpartiet står bakom.

It-sektorn kan på många sätt användas för att minska miljöpåverkan. Med utgångspunkt från transporthierarkin blir det tydligt redan vid den första frågan, det vill säga om man över huvud taget behöver förflytta sig eller inte. Vi står inför stora utmaningar när det gäller klimatet och miljön. Utsläppen av växthusgaser måste minska radikalt. Det finns möjligheter att med ett ökat användande av informationsteknologin skapa förutsättningar för ett mer resurseffektivt samhälle. Världsnaturfonden har i en rapport visat att it-sektorn snabbt kan minska koldioxidutsläppen i EU-länderna med 50 miljoner ton genom relativt enkla it-lösningar. Man har räknat ut att om hälften av alla anställda i EU skulle ersätta ett enda fysiskt möte med telefonkonferens skulle utsläppen av koldioxid minska med drygt 2 miljoner ton.

It-sektorn kan på många sätt användas för att minska miljöpåverkan samtidigt som tillgängligheten kan öka. Med exempelvis videokonferenser, telefonkonferenser och distansarbeten minskar behovet av fysiska transporter, och därmed minskas miljöbelastningen.

Även om regeringen i sin digitala agenda tar upp it:s potential att bidra till ett miljöanpassat samhälle tenderar det att bli rekommendationer och önsketänkande. Regeringens agenda saknar därför fokusering på konkreta insatser. Det behövs en tydlig e-strategi för it-sektorn. Det be-

hövs mål i en sådan strategi och konkretisering av vilka medel som ska användas för att nå de uppsatta målen. Enligt Vänsterpartiets mening måste Sverige även verka för att ett liknande arbete genomförs på EU-nivå. Det handlar om att gå från ord till praktisk handling.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 2, Tillgång till elektroniska kommunikationer. Förutom Vänsterpartiet står även Socialdemokraterna bakom den.

Jag fick ett telefonsamtal häromdagen från en person som väntat i tolv år på att få internetuppkoppling. Han bor norr om Kiruna i en bantvaktarbostad i Bergfors längräsvägen till Narvik. Han berättade att där han bor hade Trafikverket grävt ned en optokabel 35 meter från hans bostad på den ena sidan av vägen. På den andra sidan hade kommunen grävt ned en liknande kabel. Han hade frågat båda aktörer om han kunde bli ansluten men fått avslag. Vidare berättade han att Telia Sonera hade annonserat om att de hade teknik för att kunna surfa på internet i fjällen. Mannen hade naturligtvis köpt erbjudandet. Men även här fick han tji, för man höll inte vad man lovade i annonsen.

Mannen berättade vidare att han har varit i kontakt med olika myndigheter, bland annat PTS. Nu är han med på en lista som har överlämnats till Net 4 Mobility HB, till vilka regeringen har anslagit ett belopp på upp till 300 miljoner kronor för att de skulle se till att de som saknade tillgång till bredband skulle få detta. Men mannen var fortfarande förtyvild och frustrerad. Nu berättade han att han ville veta när hans ärende skulle bli åtgärdat. När jag talade med honom hade han ännu inte fått besked om när hans efterlängta uppkoppling skulle förverkligas. Det var tydligen upp till företaget att bestämma när, vilket också regeringen har bekräftat.

Mannens berättelse visar på att tillgången till it många gånger är en klassfråga i Sverige. Tillgången och hastigheten på nätet varierar stort över landet, vilket bland annat tydligt framgår av Post- och telestyrelsens senaste kartläggning av bredbandstillgången. Tillgången till bredband och mobiltelefoni är särskilt viktig i glesbygd på grund av de långa avstånden till samhällets service och borde vara en självklar del av den svenska infrastrukturen. Så är det uppenbarligen inte.

Utgångspunkten för regeringens politik är att marknaden ska tillhandahålla säkra och goda elektroniska kommunikationer. Marknaden kan bevisligen inte klara av att förse alla med bredband och mobiltelefoni. Regeringens övertro på marknadens krafter har därför inneburit att Sverige har glidit isär. Vänsterpartiet anser att politiken inte ska eller kan abdikera från ansvaret för att alla ska få tillgång till den nya tekniken och att det sker på likvärdiga villkor över hela landet.

Fru talman! Avslutningsvis yrkar jag bifall till reservation 1, Delaktighet i informationssamhället. Informationssamhället är i dag en grundläggande del av vårt samhälle och en förutsättning för att fullt ut kunna medverka i samhällsutvecklingen liksom för att kunna ta del av tjänster på olika hemsidor.

Stiftelsen för internetinfrastruktur, Punkt SE, konstaterar i rapporten *Svenskarna och Internet 2012* att 1,33 miljoner svenskar fortfarande inte använder internet i vardagen. Vänsterpartiet anser att arbetet måste intensifieras med utbildningsprojekt riktade till människor som av olika anledningar inte använder sig av internet.

I betänkandet radar utskottsmajoriteten upp en rad åtgärder som regeringen har initierat. Det handlar dock mycket om statistik och problem-beskrivning. Vi efterlyser mer av konkreta åtgärder, till exempel konkreta satsningar i skolan och i folkbildnings- och biblioteksverksamheten med mera. Det räcker inte heller att hänvisa till att Sverige är bättre än övriga länder i en internationell jämförelse. Fokus måste flyttas till konkreta åtgärder riktade till människor som befinner sig i ett it-utanförskap. (Applåder)

Anf. 148 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M):

Fru talman! Oskar vaknade tidigt på morgonen till ett lagom irriterande plingande väckarklockslarm i sin mobiltelefon. Innan han gick upp för att fixa kaffet kollade han snabbt uppdateringar på sociala medier. Det fanns nya bilder på hans brors lilla bebis, och en gammal skolkompis hade fått ett nytt jobb i Kina. Plötsligt kom ett sms – det var en påminnelse om en tandläkartid senare under dagen. Vid frukosten låg mobilen på bordet bredvid tallriken med vaniljyoghurt och flingor medan han bläddrade igenom några tidningar på nätet. När han satte sig i bilen för att åka till jobbet monterade han sin mobiltelefon i hållaren. En färgglad karta visades, och en vänlig kvinnlig röst från mobiltelefonens gps-funktion berättade att det inte fanns några hinder på vägen till kontoret.

Fru talman! Det är vi i trafikutskottet som förbereder riksdagens beslut när det gäller it-politiska frågor och postfrågor. Eftersom dessa områden är väldigt olika, med olika förutsättningar, utmaningar och lösningar, har vi bestämt oss från Moderaternas sida för att dela upp debatten. Jag tar upp frågor som rör it och elektronisk kommunikation, och Christer Akej kommer att debattera frågor som rör post- och betaltjänster.

Man behöver inte vara en it-entusiast som jag för att inse den potentiella som den moderna tekniken medför. Informations- och kommunikationsteknik är viktig för ekonomisk tillväxt, utveckling, hållbarhet, konkurrenskraft och innovation. Den underlättar vardagen för människor och företag.

En förutsättning för välfungerande elektroniska kommunikationer är en säker och robust infrastruktur. I oktober 2011 hade 99,99 procent av befolkningen tillgång till bredband. Antalet hushåll och företag som helt saknar tillgång till bredband minskar för varje år och bedömdes år 2011 att uppgå till ca 800 enligt Post- och telestyrelsen. Våren 2011 hade 93 procent av befolkningen i åldern 16–74 år tillgång till internet i hemmet enligt Statistiska centralbyrån.

När det gäller mobiltelefoni lever samtliga mobiloperatörer upp till täckningskraven i tillståndsvillkoren. Telekomnyheterna har rapporterat att den svenska mobilpenetrationen har ökat och är uppe i 144,7 procent. Mobiltelefonerna används inte bara för att prata och skicka sms utan mer och mer för att surfa på internet och för att använda internetbaserade applikationer. Nu är antalet mobila bredbandsabonnemang större än antalet fasta abonnemang.

Det finns dock en del hot mot den gynnsamma utvecklingen. Det finns partier i Sveriges riksdag som genom sina beslut skulle äventyra den utvecklingen. I Vänsterpartiets reservation står det: ”Risken med en infrastruktur som vilar på kommersiell grund är att dess utveckling base-

ras på ett snävt företagsekonomiskt perspektiv.” Om det var de som bestämde skulle sannolikt en återsocialisering av it-infrastrukturen ske.

Ett annat parti som tror på statligt ägande är Sverigedemokraterna som, hör och häpna, vill ha ett gemensamt statligt mobilnät.

Fru talman! Jag vågar inte ens gissa hur många miljarder kronor detta skulle kosta. Konsekvenserna skulle bli mycket smärtsamma. Det skulle bli kraftigt höjda skatter för att finansiera detta, högre slutkundspriser och stagnerad utveckling. Om de andra partierna, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, ansluter sig till sådana tankar, och det har tidigare funnits utspel från Socialdemokraterna på det temat, riskerar vi förödande beslut liknande det beslut riksdagen fattade i dag om en återsocialisering av järnvägens underhåll.

Fru talman! Vi i Moderaterna och Alliansen tycker att politikens och statens roll är att skapa bra förutsättningar för marknadsaktörer att verka och konkurrera på marknaden. Det ska finnas en effektiv konkurrens utan snedvridningar och begränsningar. Utbyggnad av bredband, både trådbundet och trådlöst, ska i första hand genomföras av marknadsaktörer. Politikens och statens roll är att ställa krav på säkerhet och robusthet. Politiska beslut måste dessutom vara tydliga, teknikneutrala och långsiktiga för att skapa förutsägbarhet och främja investeringar, innovation och teknikspridning.

Det är en sådan ansvarsfull politik för it och elektronisk kommunikation som Alliansen genomför. Det är en politik som fokuserar på människan, användaren av elektroniska kommunikationer. Vårt mål är att vi ska använda digitaliseringsmöjligheterna på bästa sätt.

It genomsyrar numera våra liv som blivit mobila och uppkopplade. Den nya tekniken bör därför inkluderas i politikens alla områden. Jag är mycket stolt över att regeringen i höstas presenterade den digitala agendan för Sverige. Det är en sammanhållen strategi för att samordna regeringens insatser och åtgärder på samhällets olika områden. Digitaliseringen har en stor potential i skolan, inom vården och omsorgen, för miljön, jämställdheten, demokratin, kulturen, den offentliga förvaltningen, företagsamheten, innovationerna och även inom transportområdet med hjälp av ITS, intelligenta transportsystem.

På den internationella arenan driver den svenska regeringen frågan om nätfrihet. Utgångspunkten är alltid att it ska sättas i människans tjänst. Vi måste utgå från människan och inte från systemen. Detta bör gälla allt från det tekniskifte som berör koptarnätet till offentliga e-tjänster baserade på öppna standarder.

För att sätta användarperspektivet i fokus beslutade regeringen i mars att inrätta Användningsforum, och för ett par dagar sedan utsågs ledamöter i forumet. Forumet ska peka på viktiga, konkreta förutsättningar för användbarhet och tillgänglighet.

För att förverkliga den digitala agendan har regeringen tagit initiativ till bland annat Digitaliseringsrådet, som sedan ett år är rådgivande till regeringen i it-frågor, och Digitaliseringskommissionen, som tillsattes i dag och som ska se till att vi når målen. För att öka den digitala delaktigheten krävs det samarbete och dialog mellan myndigheter, näringsliv och frivilligorganisationer. Det gläder mig att ca 90 organisationer och företag har blivit så kallade signatörer för den digitala agendan. För att den

digitala agendan ska vara välförankrad skapas det dessutom regionala digitala agendor som tar hänsyn till de lokala förutsättningarna.

Våra ansträngningar visar resultat. För tredje året i rad utsåg World Economic Forum Sverige som världens mest konkurrenskraftiga digitala ekonomi. Förklaringen är att en mycket hög andel av befolkningen använder internet samt en väl utbyggd bredbandsinfrastruktur. Vi fortsätter dock att sträva efter att ta till vara digitaliseringens möjligheter. Jag hoppas, fru talman, att Sverige även i fortsättningen kommer att leda i olika internationella rankningar och att människor upplever att den moderna tekniken underlättar vardagen. Därför yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Fru talman! Oskars mobiltelefon var en trogen vän hela dagen. Den hjälpte till att hitta en lunchrestaurang i närheten och att snabbt och smidigt betala alla månadens räkningar på kvällen. Det sista Oskar gör innan han går och lägger sig är att sätta mobilen på laddning. Den måste vara redo inför nästa dag på språng.

(Applåder)

I detta anförande instämde Christer Akej, Sten Bergheden, Lotta Finstorp, Gunnar Hedberg och Jessica Rosencrantz (alla M) samt Göran Lindell (C).

Anf. 149 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Jag är stolt över att Sverige ligger i it-toppen. Jag är glad över att vi socialdemokrater tog de initiativen och satsade på kommunala bredbandspengar, införde en hem-pc-reform och satte skolan i fokus genom ITIS, it i skolan. Det var de tre sakerna som gjorde att Sverige snabbt hamnade i it-toppen. Jag är glad över att vi ligger kvar där.

Vi är ett it-samhälle i världsklass, men det räcker inte. Vi måste se till att alla hänger med. Jag blir förvånad när Eliza talar om Oskars mobiltelefon, hur han tar bilen till jobbet, flingor och så vidare. Det är gott och väl. Men vi måste satsa lite på framtiden och se till att vi sluter den digitala klyftan. Vi kan inte bara tänka på dem som i dag kan surfa på nätet och har mobiltäckning, utan vi måste också sluta klyftan. Vad tänker Eliza och Moderaterna göra där?

Sedan har vi detta med en återsocialisering. Jag häpnar över historiebeteckningen. Tror Moderaterna att det någonsin har varit staten som har ägt bredbandsnäten i Sverige? Det är marknaden som har byggt dem. Vi har hjälpt till i glesbygden och på landsbygden genom de kommunala bredbandspengarna.

Jag vet inte var Moderaterna har fått den uppgiften från. Det är en falsk historiebeteckning om att det tidigare skulle ha varit ett statligt bredbandsnät. Det har det inte varit någon gång i utbyggnaden. Det har alltid varit operatörerna som har byggt, och vi har sett till att stötta från statens sida där marknaden inte har klarat av det. Var får Eliza de uppgifterna från?

Anf. 150 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M) replik:

Fru talman! Först kan jag svara på frågan vad vi tänker göra för att arbeta vidare med it och elektronisk kommunikation när det gäller den politiska sfären. Som Monica Green väl vet har regeringen presenterat en

digital agenda för Sverige, och i dag inrättades en digitaliseringskommission som kommer att bedriva arbetet med att samla in kunskap, föra dialog med olika organisationer, myndigheter och företag, föreslå olika åtgärder som ska hjälpa till att nå målen som preciseras mer i den digitala agendan och även återrapportera till regeringen varje år.

Jag tycker absolut att vi fortsättningsvis måste arbeta med att utveckla it-sfären i Sverige. Vi kan inte bara säga att nu är vi bäst i världen, som vi är enligt World Economic Forum, utan vi ska fortsätta vårt arbete för att vi även fortsättningsvis ska toppa olika rankingar och för att människor upplever att it gör nytta i vardagen.

Monica Green skriver tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet i sin reservation att arbetet behöver intensifieras med informations- och utbildningsprojekt riktade till människor som saknar tillgång till internet och som inte använder det.

Jag undrar: Vilka insatser föreslår Monica Green? Hur mycket skulle det kosta? Vad innebär det konkret, och hur skulle detta finansieras?

Anf. 151 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Jag noterar att jag inte fick något svar på varifrån Eliza Roszkowska Öberg fick uppgiften om återsocialisering, men det kanske hon kan komma tillbaka till i nästa inlägg.

Vi tänker göra en folkbildningssatsning där studieförbund, folkhögskolor och Utbildningsradion gör det möjligt för människor som ännu inte har tagit steget in i det digitala samhället att våga göra det. På ett enkelt och lättillgängligt sätt vill vi se till att de människorna utbildas.

Det kan också vara ekonomiska skäl som gör att man står utanför. Den borgerliga regeringen har ju gjort att klyftorna ökat och att det finns människor som i dag inte har råd att skaffa sig en dator. Vi vill minska klassklyftorna och se till att människor har råd att skaffa sig en dator eller en mobiltelefon.

Jag måste ställa en fråga när det gäller tillståndsvillkoren. Uppfattar jag det rätt när Moderaterna säger att tillståndsvillkoren uppfylls till 144,7 procent? För oss finns bara 100 procent.

Vi beklagar att det bara räknas där man bor. Jag känner till att vi hade det kravet från början och att tillståndsvillkoren var på det sättet, men fortsättningsvis måste vi se till att mobiltelefoner och it-surfande fungerar även där vi inte bor eftersom det är så viktigt för en bra tillväxt att vi har småföretag och att människor som rör sig i skog och mark och som jobbar inom hemvården har fungerande mobiltelefon-täckning. Man ska kunna ringa och surfa även där det inte bor folk. Det tycker jag vore ett mål även för den borgerliga regeringen. Det har i alla fall vi som mål.

Anf. 152 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M) replik:

Fru talman! Jag ska förklara det här med tillståndsvillkoren först. Som jag sade lever samtliga mobiloperatörer upp till täckningskraven i tillståndsvillkoren, och ibland är det lite mer än 100 procent. Men de 144 procent som jag berättade om gällde mobilpenetrationen, alltså hur många svenskar som faktiskt använder mobiltelefoner. Det är alltså två olika saker.

Jag vill påminna Monica Green om att det i dag inte finns någon rättighet i lagen om elektronisk kommunikation att kunna ringa med mobil-

telefon precis överallt i Sverige. Följaktligen finns ingen skyldighet för operatörer att bygga ut näten överallt i Sverige.

Vill Socialdemokraterna införa en sådan rättighet som samhällsomsfattande tjänst? Jag vet att Monica Green inte har fler repliker, men vi kan diskutera detta även i framtida debatter.

Jag har fortfarande inte fått svar på mina frågor angående hur mycket Socialdemokraterna skulle vilja satsa konkret. Hur mycket finns det i era skuggbudgetar för it-frågor, för de intensiva utbildningarna och för andra satsningar?

Jag hoppas att vi fortsätter debatten i framtiden både i utskottet och i kammaren och att vi även nästa år kan stå här och säga att vi i Sverige är bra men att vi fortsätter att arbeta för att bli ännu bättre.

Anf. 153 SIV HOLMA (V) replik:

Fru talman! Jag skulle gärna vilja veta vad Eliza har för definition av vad översocialisering är för något. Och vad är återsocialisering? Det är oerhört främmande begrepp som Eliza använder sig av i de här sammanhangen.

Jag vill gärna instämma i det som föregående talare tog upp om att it-kompetensen inte har kommit över en dag. Det är ett arbete där samhället, både kommun och landsting, har tagit ett stort ansvar. Marknadskrafterna har inte sett till att barnen i skolan har fått it-kompetens, utan man har tagit ett politiskt ansvar och konkret satsat i utbildningspolitiken och i andra sammanhang.

Om Eliza tänker fråga mig till exempel vad vi satsar för att intensifiera utbildningsinsatserna kan jag säga att de rödgröna redan före valet 2010 kom överens om att vi inom kulturområdet skulle satsa på ett samarbete mellan bibliotek och folkbildning för att nå människor som inte använder internet i vardagen. Där hade vi ett antal miljoner. Om jag inte minns fel handlade det om minst 50 miljoner.

Det är inte tillräckligt, utan det är sådant som man måste börja arbeta med. Det är det som är skillnaden mellan oss och regeringen – vi riktar åtgärder mot de människor som befinner sig i ett it-utanförskap.

Anf. 154 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M) replik:

Fru talman! Låt mig först säga att enligt den statistik som jag har från Statistiska centralbyrån om privatpersoners användning av datorer och internet 2011 har internetanvändningen ökat i samtliga åldersgrupper trots att ungefär hälften av alla som inte använder internet i dagsläget är personer över 76 år. Två tredjedelar av alla som inte använder internet säger dessutom att de inte gör det därför att de inte har något intresse av det.

Här kan jag faktiskt instämma i det som Siv Holma säger om att det är viktigt med it-kompetens. Vi måste även på något sätt visa för människor att it har stor potential att underlätta vardagen, men det är mycket svårt att nå de här grupperna som inte vill använda internet eller inte ser nyttan med det.

Anf. 155 SIV HOLMA (V) replik:

Fru talman! Jag fick inget svar om detta med definitionen av översocialisering och återsocialisering. Jag noterar att Eliza inte kan ge en defi-

dition, och jag är heller inte speciellt överraskad av det. Det funkar nämligen inte i vårt samhälle.

När man sedan talar om SCB:s statistik och så vidare tog jag upp Stiftelsen för Internetinfrastruktur, .SE, som i *Svenskarna och Internet 2012* konstaterar att 1,33 miljoner svenskar fortfarande inte använder internet i vardagen. Det är klart att man kan säga att de inte vill och inte är intresserade. Då måste jag dock säga att jag kanske är i sådana sammanhang där jag vet att det inte handlar om att man är ointresserad. Det handlar om att man inte har fått chansen.

Jag träffar väldigt många funktionsnedsatta, exempelvis, och jag har när folkbildningen har gått in sett vad för fantastiskt dessa funktionsnedsatta personer kan åstadkomma när de får lära sig att använda internet. Det är när jag ser detta jag är hoppfull. Vi behöver sådana åtgärder som är riktade till dessa människor, så att vi ser dem och inte gör som regeringen – fokuserar på företagets rätt att konkurrera och glömmar bort att man inte löser alla problem med de fria marknadskrafterna.

Det finns människor som hamnar utanför. Jag vill gärna höra från Eliza på vilket sätt de fria marknadskrafterna ska fånga människor som hamnar mellan stolarna. Ska man inte gå in med konkreta insatser? Talar man bara om att man riktar sig mot människorna, eller?

Anf. 156 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M) replik:

Fru talman! Siv Holma säger att det inte handlar om att man är ointresserad och citerar siffror från World Internet Institutes *Svenskarna och Internet 2011*.

(SIV HOLMA (V): 2012.)

Det står att två tredjedelar av människorna säger att de inte använder internet därför att de inte har något intresse. Det står så: De har inget intresse av att använda internet. Så är det.

Jag vill här påpeka en gång till att det för Moderaterna och Alliansen är människan som ska stå i centrum. För att få det bästa utbudet – en bra infrastruktur och ett bra utbud av olika tjänster – ska det finnas en bra marknad med fungerande konkurrens. Då får vi nämligen väldigt många olika tjänster som människor vill använda. Då får vi även lägre priser, och vi får bättre utveckling. Det kommer mycket mer innovationer, och det pågår ständig utveckling.

När det gäller människor som fortfarande står utanför den digitala världen och inte använder internet ofta i sin vardag kan jag säga att PTS, Post- och telestyrelsen, som är ansvarig myndighet på området bedriver arbete med att förändra detta. Man ordnar till exempel speciella innovationstävlingar för att ta fram nya tjänster som kan hjälpa äldre, personer med funktionsnedsättningar och andra. Även andra myndigheter, som Handisam och Hjälpmedelsinstitutet, är mycket involverade i detta arbete.

Jag tycker alltså att vi absolut inte ska ge upp. Vi ska försöka se till att så många som möjligt utnyttjar de möjligheter digitaliseringen erbjuder.

Anf. 157 GÖRAN LINDELL (C):

Fru talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till trafikutskottets majoritetsförslag och avslag på samtliga reservationer.

Jag tror att det var ungefär 20 år sedan som den första datorn kom in i huset där hemma. Det var en ganska stor investering som skulle användas för att sköta bokföringen i det lilla företaget och användas som en modern skrivmaskin, där det gick lätt att sudda och till och med kopiera text efter lite träning. Samtidigt byttes den gamla 450-mobilen, som knappt var bärbar, till en hanterligare 900, som knastrade lite mindre. Internet blev ett begrepp för den bredare allmänheten först flera år senare, och den ständigt ökande kapaciteten i våra datorer har gjort oss närmast färdblinda då kilo byts mot mega, och mega byts mot giga – ja, ni vet ungefär hur det är.

Vi behandlar i dag it-frågorna. Jag tycker att det är ett fantastiskt område. Det är ett område som egentligen innebär en kontinuerlig revolution i det moderna samhället och vad man närmast lockas att kalla explosion när vi tittar på vad som händer i många utvecklingsländer. Det är mycket teknik, men som vi alla vet är grundfrågan egentligen: Vilken nytta kan vi ha av allt detta?

Regeringens stora projekt för att implementera informationsteknikens möjligheter – den digitala agendan, som har nämnts tidigare i kväll – är i detta sammanhang välkommen med tydliga signaler till kommuner och regioner om deras ansvar. Den har ett viktigt anslag att mobilisera övriga delar av samhället, inte minst den ideella sektorn, för att skapa delaktighet hos så många som möjligt som är intresserade av att ta del av detta. I dag presenterades även Digitaliseringskommissionen, som kan bidra positivt genom att följa upp att de antagna målen verkligen genomförs.

Tillgången till elektroniska kommunikationer – bredband – har för oss i Centerpartiet varit en nyckelfråga för att skapa det vi brukar kalla digital allemansrätt. Jag är glad att se att den bredbandsstrategi som 2009 slog fast målet om 100 megabit till 90 procent av befolkningen år 2020 hittills håller takten med råge och att målet för det man kan kalla golvet, alltså en megabit, redan når i stort sett alla.

Den grundläggande rollfördelningen vi har i Sverige om att mobiltelefoner och bredband byggs upp av privata företag men att samhället tar ett ansvar där marknaden inte är tillräckligt stark tror jag är det sätt som bäst kan ge så många som möjligt bra förbindelse till så låga kostnader som möjligt. Detta arbetssätt innehåller den metod som brukar kallas utbyggnad via byalag, där berörda i ett geografiskt område organiserar sig i en förening som bygger ut fiber till alla som vill i området. Projektet medfinansieras med offentliga medel. I dag används metoden främst ute på landsbygd, men jag kan gott tänka mig att liknande arbetsätt kommer att vandra in även i tätorterna i takt med att den så kallade ADSL-tekniken uppfattas som otillräcklig.

Här vill jag betona två saker som jag tror är viktiga för framgång. Det ena är att kommun och region är aktiva och stöder de enskilda initiativen under hela arbetet. Det andra är förstås att det finns tillräckligt med offentliga medel för medfinansiering. Det var glädjande att de 500 miljoner som anslogs i höstens budget för 2012 kom till och också att de verkar gå åt så snabbt som de gör. För Centerpartiet är det en viktig fråga att få fram mer medel i budget så att denna positiva utveckling kan fortsätta.

Fru talman! Jag vill nu gå in något på det så kallade teknikskiftet. Telia byter ut sitt fasta kopparnät längst ut närmast abonnent mot ett radio-baserat. Det skulle man kunna kommentera länge. Jag upplevde inledningen av detta projekt i min roll som kommunstyrelsens ordförande i Vetlanda kommun. Det är en av de kommuner som var piloter i sammanhanget. Jag skulle kunna utveckla en målande beskrivning av vad som hände, men jag nöjer mig med att säga att teknikskiftet som koncept var långt ifrån genomarbetat i inledningsfasen. Lägg därtill att det genomfördes i områden som några år tidigare drabbats hårt av stormarna Gudrun och Per, så kan ni ana vilka stämningar som rådde.

Jag noterar att både ansvarig myndighet, Post- och telestyrelsen, och it-minister Anna-Karin Hatt aktivt gick in i det akuta skedet förra hösten med tydliga signaler till Telia om att detta inte höll. Telia stannade upp, tänkte till och gjorde en omstart under våren i år. Såvitt jag vet fungerar det nu på ett helt annat sätt än tidigare, och de krav som har redovisats i talarstolen tidigare i kväll verkar det åtminstone finnas en ambition att nu följa på ett sätt som gör att det hela bör kunna fungera.

Jag tycker att det är synd att det skedda har lett till att många hänger kvar vid koppartråden och är rädda för nya tekniska lösningar, för det är inte tekniken utan funktionen som är viktig. Och notera att koppartråd på stolpar ute i skogarna, i alla fall där jag kommer ifrån, också har sina klara svagheter. Men självklart måste ett skifte ske på ett sådant sätt att det inte drabbar enskilda.

Jag vill också uppmärksamma det som brukar kallas den regulatoriska osäkerheten, ett begrepp som innebär att en mobiloperatör som så önskar enligt lag ska kunna utnyttja andra aktörers nät till marknads-mässig kostnad och som i dag upplever att det inte fungerar. Framför allt råder det osäkerhet genom juridiska tvister som pågår. Det innebär att de i efterhand kan drabbas av stora tidigare oförutsedda kostnader. Det är nödvändigt att konkurrerande operatörer genom regleringen kan få marknadsmässiga och förutsägbara villkor för att utnyttja näten. Annars kommer i slutändan de enskilda abonnenterna att drabbas.

Fru talman! Slutligen ska jag säga några ord om Posten. It-utvecklingen har påverkat Postens arbete på minst två sätt, dels innebär mejlandet färre vanliga brev, dels ökar postbefordran genom den fjärrhandel som ökar med internet som redskap.

I denna utveckling vill jag betona två frågor: närhet och tillförlitlighet. Det är för Centerpartiet en prioriterad fråga att posten fortsätter att nå ut till alla så att långa avstånd till brevlådor undviks. Det är också viktigt att veta att uppställda mål om tider med mera verkligen håller. Det är faktiskt viktigare än snabbheten som sådan då ju meddelanden som behöver gå snabbt i dag ofta sker på andra vägar, via mejl, telefonsamtal eller sms.

Frågan är om inte en gemensam distribution av morgontidning och post en dag senare skulle vara en bättre lösning än olönsam hantering av tidningar och post i olika omgångar som leder till krav på längre avstånd mellan brevlådorna. Jag vet att inte bara svensk lag utan även EU-direktiv här kan komma in i bilden. Jag menar ändå att det behövs ett omtag på detta område för att långsiktigt bibehålla en service till alla till rimliga kostnader, för även om de flesta av oss i dag omfattar och bejaktar den nya tekniken finns ett behov av grundläggande service av post och

tidningar kvar. Det finns trots allt de som varken kan eller vill göra dator och internet till sina verktyg, och de ska också kunna få en grundläggande service.

Anf. 158 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Tack så mycket för inlägget! Eftersom vi hörde en centerpartist här och Centerpartiet står för it-infrastrukturen och näringspolitiken, i alla fall inom regeringen, kanske det är lämpligt att ställa frågorna till en centerpartist. Då har jag några frågor här.

Varför tog det åtta månader från det att den digitala agendan presenterades, där det stod att det skulle komma en digitaliseringskommission, att få en digitaliseringskommission på plats? Den tillsattes i dag, alltså åtta månader senare. Varför tog det så lång tid?

Min nästa fråga är: När kommer nästa it-proposition? Regeringen valde ju att presentera sina förslag i en digital agenda och att inte komma med dem i en proposition till riksdagen. Kommer det en it-proposition? Och kommer det en proposition om e-legitimation framöver?

Dessutom vill jag lägga till frågan om den regulatoriska osäkerheten, för jag noterade att Göran Lindell vill ha en lösning på den. Bra! Kan jag tolka det som ett besked från regeringspartierna om att ni ska snabba på den osäkerheten, eller hur ska jag tolka inlägget?

Anf. 159 GÖRAN LINDELL (C) replik:

Fru talman! Tack för många frågor! Jag måste nog tyvärr erkänna att jag blir svaret skyldig på en hel del av dem. Låt vara att jag tillhör samma parti som apostroferade ministrar, som jag är mycket stolt över, men jag har inte den täta kommunikationen att jag i detalj kan beskriva vad de håller på med. Om jag hade det kanske jag inte hade kunnat göra det ändå.

När det gäller detta med den digitala agendan och digitaliseringskommissionen uppfattar jag att dess roll i första hand är att följa upp och hålla koll på vad som händer och sker i det pågående arbetet. Jag inbillar mig då att det inte är så förtvivlat bråttom att den kommer i gång i första skedet utan att den kommer i den takt det behövs för att följa upp arbetet. Det är vad jag vet om det.

När det gäller frågorna om tidsplaner och annat för ytterligare propositioner gällande it-området måste jag tyvärr passa. Jag kan dock säga att det tydligt irriterar Monica Green att inte tillräckligt mycket hanteras som proposition i sammanhanget. Som jag har förstått det har vi fattat beslut här i riksdagen om ett grundläggande mål för hur vi vill se på it:s utveckling i samhället, och det är utifrån det som regeringen jobbar. Sedan är det möjligt att man kan diskutera exakt var gränserna ska gå för vad som ska beslutas på det ena eller andra sättet.

Monica Green talade om att snabba på den regulatoriska osäkerheten. Jag antar att hon menade att snabba på de processer som leder till att vi får klarhet. Såvitt jag kan förstå ligger väl frågorna i första hand hos berörda myndigheter som ska hantera dem och inte hos regeringen. Jag hoppas verkligen att det hanteras på ett sådant sätt att det kommer till en lösning så fort som möjligt.

Anf. 160 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Jag har full förståelse för att ni inte diskuterar med regeringen varje dag, men jag passade på när det var en centerpartist som gjorde ett inlägg och tänkte att vi kanske kunde få något besked här. Men jag tror inte att jag fick besked i någon fråga, möjligtvis en diskussion om den regulatoriska osäkerheten.

Det är ett jättestort problem för marknaden att det är så osäkert, att det tar så lång tid i de olika instanserna och att det blir så många överklaganden. När jag hörde inlägget här från Göran Lindell trodde jag att det skulle komma ett politiskt initiativ som ska göra att den processen kommer att gå snabbare. Men det betyder alltså inte inlägget här i dag.

Anf. 161 GÖRAN LINDELL (C) replik:

Fru talman! Vi måste ändå hålla någorlunda reda på våra roller här i livet, Monica Green. Den ena är domstolarnas och den juridiska processen, och den andra är den politiska. Det som jag syftar på här, och som jag tror att vi syftar på tillsammans, är tvister som hanteras i ett domstolsförfarande och som vi inte politiskt påverkar.

Jag tror att vi får finna oss i att det inte är politiska kommandon som kan gälla här. Men i den mån det går att påverka politiskt hoppas också jag att vi kan komma till klarhet så snabbt som möjligt och framför allt att de juridiska processerna klaras ut.

Anf. 162 CHRISTER AKEJ (M):

Fru talman! Vi debatterar nu ett motionsbetänkande om it- och postfrågor med 44 motioner från den allmänna motionstiden. Jag kommer i mitt inlägg att helt fokusera på betal- och posttjänster. Övriga delar har tidigare, som vi hört, på ett förtjänstfullt sätt debatterats av min partikollega Eliza Roszkowska Öberg.

Att sända meddelanden och information mellan olika personer är en uppfinning som har funnits länge. Det finns inga säkra uppgifter om när eller var det första postväsendet fanns. Vissa källor talar om att det var i Persien 500 f.Kr. medan andra säger att det var i Assyrien så långt tillbaka som 1 700 år f.Kr.

Post är franska och innebär organiserad försändelse av brev och paket.

Det som vi med säkerhet vet är att det svenska postverket skapades 1636 på förslag av Axel Oxenstierna, och vi fick enhetsporto 1855. Posten som aktiebolag bildades 1994. År 1993 avreglerades postmarknaden. Tidigare hade det funnits brevmonopol och posten hade haft ansvaret för all utdelning. Nu öppnades marknaden upp och det blev fritt även för andra operatörer att gå in och sköta posthanteringen. Det har sedan dess tillkommit ett antal operatörer i vårt land, men fortfarande är Posten väldigt dominerande med en marknadsandel på över 90 procent. Den största konkurrenten är Citymail.

Fru talman! Det är Post- och telestyrelsen, PTS, som ger tillstånd till och har tillsyn över de olika postoperatörerna och ytterst reglerar verksamheten via postlagen. De olika operatörerna verkar under samma villkor med ett undantag. Posten är den enda operatören som har ett rikstäckande ansvar.

Organisatoriskt var Posten fram till 2009 helägd av svenska staten. Nu ingår Posten tillsammans med Post Danmark i en svensk-dansk koncern, Postnord, som till 40 procent ägs av danska staten och till 60 procent av svenska staten. Röstfördelningen i koncernen är dock 50–50.

Posten gjorde omfattande förändringar i sitt servicenät i början av 2000-talet. De traditionella postkontoren lades ned och ersattes av företagscenter och postombud. Många livsmedelsaffärer och bensinstationer blev postombud. Från att det tidigare funnits 1 800 traditionella postkontor öppnades 3 000 nya serviceställen över hela landet årsskiftet 2002/03. Det blev alltså nästan en fördubbling.

Utvecklingen med ny teknik för överföring av kommunikation har gjort att brevantalet minskat rejält de senaste åren. Minskningen är runt 20 procent sedan år 2000. Fortfarande är det dock en imponerande mängd försändelser som skickas. Det handlar om uppemot 25 miljoner försändelser per dag, av vilka 20 miljoner är brev.

Fru talman! Vi kan glädja oss åt att Posten redovisar mycket höga kvalitetssiffror. Runt 95 procent av försändelserna kommer fram inom föreskriven tid. Trots att vi är ett så heterogent land med mycket varierande förutsättningar är det i dag mindre än 1 000 hushåll i hela landet som inte har femdagarsutdelning av post.

Beträffande portosättningen är den reglerad genom en pristakskonstruktion för försändelser upp till 500 gram. Højningen för dessa får motsvara högst ändringen i konsumentprisindex. För paket och övriga försändelser råder fri prissättning.

PTS har utformat allmänna råd för utdelning av post. I tätort delas i normalfallet posten ut vid tomtgräns eller i lådsamling längs postutdelarens färdväg. Utanför tätort delas post normalt ut i lådsamling längs brevbärandes färdväg. Det nämns att det kan vara upp till 200 meter mellan postmottagaren och lådsamlingen. Det sägs också att om det finns minst två postmottagare stadigvarande bosatta på en sidoväg ska försändelserna delas ut där. Det anges även att den som på grund av ålder eller funktionshinder inte kan hämta sin post i lådsamling eller fastighetsbox har rätt att få posten utdelad vid tomtgräns eller i lägenhetsdörr.

En fråga som diskuteras flitigt är om det ska krävas fastighetsboxar i flerfamiljshus, alltså att posten delas ut samlat vid ingången där var och en av de boende sedan själv får hämta sin post. I dag finns inget sådant krav. Dock pågår en diskussion och en strävan att i ökad omfattning övergå till denna utformning. Det kan emellertid vara svårt att i alla äldre fastigheter rent praktiskt lösa detta. I nybebyggelse måste det däremot självklart vara en ambition att skapa denna utformning.

En bakgrund till detta är givetvis omsorgen om brevbärandes hälsa och att de ska slippa springa i trappor, vilket visat sig ge många förslitningsskador.

Fru talman! Jag vill beträffande postsidan ge lite faktasiffror som kan vara intressanta. Det är en omfattande verksamhet. I landet finns 38 000 postlådor som är gula eller blå. Brevbärarna som är basen i verksamheten är runt 12 000 till antalet. Varje dag får 4,2 miljoner hushåll och 500 000 företag sin post. Varje dag kör brevbärarna 28 000 mil, vilket motsvarar sju varv runt jordklotet.

Jag ska fortsätta med att diskutera de grundläggande betaltjänsterna. Med detta avses att kunna betala sina räkningar, göra kontantuttag och

sätta in dagskassor. I grunden är detta en fråga för marknaden att lösa, men på vissa ställen finns inte en fungerande marknad. Då får det offentliga gå in och stödja så att det finns tillgång till dessa tjänster.

I takt med att samhället blir alltmer datoriserat och att allt fler tjänster kan skötas på egen hand via datornätet blir underlaget för banker och olika betaltjänstinstitut mindre på orter med låga invånarantal. Det är främst på dessa orter som det offentliga får övervaka så att det finns fungerande betaltjänster för alla.

I samband med att Svensk Kassaservice avvecklades 2008 fick PTS i uppdrag att upphandla grundläggande betaltjänster på orter och landsbygd där marknaden inte erbjöd dessa tjänster. Resultatet av upphandlingen blev att PTS slöt avtal med Icabanken och Kuponginlösen. Dessa fick uppdraget i 73 glesbygdsområden och på 15 orter.

Länsstyrelsen har i uppdrag att bevaka att det finns grundläggande betaltjänster som motsvarar samhällets behov. Särskilt ingår att bedöma tillgängligheten till tjänsterna för äldre och personer med funktionshinder.

Fru talman! Regeringen har också under 2010 givit i uppdrag åt PTS att kartlägga och analysera behovet av grundläggande betaltjänster och att lämna förslag på och förbereda nödvändiga statliga insatser för att trygga tillgången till grundläggande betaltjänster efter den 22 juni 2012. Uppdraget ska delredovisas till regeringen och har så gjorts under utredningens gång.

PTS har också fått i uppdrag att främja en marknadsdriven hantering av dagskassor. Det är ur konkurrenssynpunkt viktigt att varje näring får bära sina egna kostnader. I första hand är denna del en uppgift för marknaden att sköta. Tillväxtverket har intervjuat företag i gles- och landsbygd om hur deras behov av service ser ut. Det konstateras då att behovet av tillgång till dagskassehantering varierar kraftigt mellan olika branscher. Det är inget generellt problem.

PTS har också inlett diskussioner med Tillväxtverket om hur man genom samverkan kan stödja frivilliga dagskasselösningar. Ett sätt är att sprida goda exempel på samverkan mellan lokala intressenter och kommersiella aktörer inom bank- och betaltjänstbranschen.

Det är givetvis av största vikt att alla i vårt land har tillgång till grundläggande betaltjänster. Regeringen har, som jag här berört, tagit frågan på största allvar och gjort en rad insatser för att se till så att detta är uppfyllt.

Fru talman! Jag yrkar avslutningsvis bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 163 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Det var en lång och spännande historia om postens utveckling. Det var faktiskt Gustav Vasa som en gång i tiden lade grunden till vår postinfrastruktur.

Christer Akej är moderat, och därför vill jag ställa en fråga om bredbandsutbyggnaden som vi fick en beskrivning av här tidigare. Vad betyder återsocialisering för Christer Akej?

Anf. 164 CHRISTER AKEJ (M) replik:

Fru talman! Jag vet inte varför Monica Green ställer den frågan till mig, för jag berörde inte det i mitt inlägg. Det jag berörde var posttjänsterna och betaltjänsterna. Det var viktigt för mig att redogöra för den imponerande postverksamhet som finns i vårt land och den tillgänglighet vi har. Det är mindre än 1 000 hushåll som inte har femdagarsutdelning trots att vi har ett land med så olika förutsättningar, och 95 procent av försändelserna kommer fram i tid. Det ska vi vara stolta över.

Det är också viktigt att regeringen har tagit de tag man har gjort beträffande betaltjänsterna sedan Svensk Kassaservice lades ned. Vi har haft en utveckling med datorisering där folk gör mer hemma. Det finns alltså inte underlag att driva det i den formen, men då får man se till att det finns nya former som kan lösa det och är anpassade till dagens förutsättningar och behov.

I det utredningsuppdrag man givit PTS med löpande avrapportering är en viktig bit kostnadsaspekten. Det måste vara rimliga kostnader. Man får inte heller gå in och rubba konkurrensen, utan olika verksamheter måste få konkurrera på lika villkor.

Det var väl ungefär det jag berörde i mitt inlägg, Monica Green.

Anf. 165 MONICA GREEN (S) replik:

Fru talman! Jag känner till det, och jag tycker också att vi ska ha en post värd namnet, att vi ska ha postutdelning i hela landet och kassaservice i hela landet. På den punkten har vi en reservation tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Christer Akej är moderat, och jag antar att ni diskuterar sådant som ni skräms med ibland, som återsocialisering. Ni kanske till och med av misstag kan dra till med det på områden där det inte ens har varit statligt ägt. Som Christer Akej känner till har vi socialdemokrater sett till att marknaden har byggt ut bredband i hela landet. De kommunala bredbandspengar som Rosengren delade ut såg till att det byggdes även i glesbygd och på landsbygd där marknaden inte hade råd. Vi införde hempc-reformen så att det skulle bli möjligt för människor att ha datorer i hemmet, och vi införde ITIS i skolan, vilket gjorde att Sverige kom på första plats i mätningarna. Där har vi sedan legat kvar.

Det är därför märkligt att från moderater höra ord som återsocialisering när det handlar om bredband. Jag undrar om Christer Akej kan förklara det för mig.

Anf. 166 CHRISTER AKEJ (M) replik:

Fru talman! Du har hängt upp dig på det ordet, Monica Green. Du känner givetvis till att det är en tydlig ideologisk skillnad mellan ditt och mitt parti. Ditt parti står för att det är samhället som ska styra medborgarna och att det ska vara ett begränsat utbud; helst ska det bara vara ett alternativ. Vi står för mångfald och en tilltro till att den enskilde individen ska kunna göra sina val.

Det har visat sig framgångsrikt inom många branscher att man har öppnat upp. Inte minst inom Posten har det varit framgångsrikt att man har tillåtit andra aktörer att komma in. Posten är fortfarande dominerande, men det är viktigt att man vågar öppna upp och tänka nytt.

Från Socialdemokraterna hör man att det ska vara mer och snabbare. Samtidigt är det som ni lyfter fram alltid ofinansierat. Det hade varit klädsamt om de förslag ni lägger fram hängde samman med era budgetpropositioner och var finansierade.

Prot. 2011/12:125
7 juni

It- och postfrågor

Anf. 167 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Jag vill i detta korta inlägg säga att alla våra förslag är fullt finansierade. Det är ren smutskastning från Moderaterna när de påstår att vi inte skulle ha fullt finansierade förslag. Alla våra förslag är finansierade.

Det var vi som såg till att Sverige hamnade i it-toppen genom hempc-reformen, genom de kommunala bredbandspengarna och genom ITIS i skolan. Det är jag stolt över.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 13 juni.)

11 § Planeringssystem för transportinfrastruktur

*Planeringssystem för
transportinfrastruktur*

Föredrogs

trafikutskottets betänkande 2011/12:TU13

Planeringssystem för transportinfrastruktur (prop. 2011/12:118).

Anf. 168 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! I denna sena timme ska vi tala om det gröna betänkandet med den upphetsande rubriken *Planeringssystem för transportinfrastruktur*. Även ett sådant betänkande innehåller naturligtvis ett antal principiellt intressanta frågor. Jag ska strax återkomma till det.

Jag yrkar bifall till reservation 7 Naturvårdsverkets roll och reservation 13 Finansieringsfrågor.

Betänkandet handlar om vilka förutsättningar som ska gälla för kommunala infrastrukturinvesteringar. Det är angelägna frågor med tanke på de stora behov som Kapacitetsutredningen nyligen har presenterat. Det står klart att snabbare handläggning krävs vid framtagandet av nya investeringar i järnväg, sjöfart och väg. Fram till 2050 förväntas i Sverige en fördubbling av import och export av varor jämfört med 2006. Dessutom har vi en allt större omfattning av persontrafik, inte minst på järnväg, eftersom pendlingsavstånden ökar och antalet människor som pendlar till sina jobb varje dag också ökar.

Sveriges möjligheter att skapa tillväxt och nya jobb går därför genom en kraftig utbyggnad av vårt transportsystem. När vi nu diskuterar hur systemen för att ta fram nya investeringar ska se ut är det viktigt att fokusera på klimatfrågorna och styra utvecklingen till miljövänliga transporter och därmed minska skadeverkningarna på människor och miljö.

Fru talman! Åtgärder för att minska koldioxidutsläpp måste därför stå i förgrunden. Det finns goda exempel på att godstransporter på järnväg kan minska utsläppen. Ett exempel är järnvägstransporterna till Göteborgs hamn som har tredubblats sedan 2002. Den årliga miljövinsten

jämfört med lastbilstransporter på denna transportsträcka är 50 000 ton mindre koldioxidutsläpp.

I Socialdemokraternas förslag har vi utgått från den parlamentariska utredningen Transportinfrastrukturkommitténs bedömningar. Jag noterar att ledamöterna Annelie Enochson, Jan-Evert Rådström och Lars Tysklind – som är här i kammaren – inte längre står bakom de förslag som man var med och sade ja till i kommittén. Det gäller bland annat Naturvårdsverkets rätt att överklaga beslut enligt väglagen eller banlagen; där var utredningen dessutom enig. Lars Tysklind kan senare förklara varför han och hans kamrater har ändrat uppfattning. Vi beklagar detta och har reserverat oss till förmån för utredningens förslag.

I vår motion har vi pekat på flera förslag för att snabba upp hanteringsordningen, till exempel att stora strategiska projekt som är centrala för att uppnå Sveriges klimat- och utvecklingsmål ska kunna klassas som riksintresse. Krav kan då ställas på kommunerna att snabbt ta fram detaljplaner för projektens genomförande.

Trafikverket bör dessutom ges ett tydligt uppdrag att pröva nya kostnadseffektiva upphandlingsmodeller.

Fru talman! En annan fråga som är av stort intresse är frågan om medfinansiering, framför allt från kommunerna. Regeringen arbetar med kommunal medfinansiering som en förutsättning för och grundläggande del av finansieringen av statlig infrastruktur. Man går där väldigt långt. Vi har sagt att vi tycker att det är helt okej att man använder trängselskatter för att finansiera infrastruktur, men det ska gälla både vägar och kollektivtrafik.

Man kan diskutera banavgifter för att bygga industrispår. Man kan diskutera markvärden i kommunerna som en del i finansieringen av infrastruktursatsningarna. Det strider helt mot vår uppfattning att investeringar i statliga vägar och järnvägar ska kräva kommunala skattemedel. Det är inte rimligt, som nu sker, att man vältrar över kostnaderna på kommuner och regioner.

Det får konstiga konsekvenser. Jag ska ge ett exempel från min egen hembygd. 30 procent av svensk utrikeshandel går genom Göteborgs hamn. En stor andel transporteras till och från hamnen på järnväg. Det är ett enkelspår, och snart finns det inte mer kapacitet kvar att utnyttja. Trafikverket, näringslivet och Göteborgs stad är överens om att kapaciteten snart är noll. Vad gör man? Regeringen begär medfinansiering för att tidigarelägga utbyggnaden av ett dubbelspår till 2014, i det här fallet en särskild bro, Marieholmsbron, så att det blir ett så kallat industrispår. Det är en delsträcka på en och en halv kilometer. Det är en del av den totala sträckan på tio kilometer. Skattebetalarna i Göteborg och Västra Götalandsregionen får betala flera hundra miljoner kronor för att detta projekt tidigareläggs med fyra år till 2014. Det är pengar som egentligen skulle gå till skola, vård och omsorg som går till en statlig infrastrukturinvestering som är en angelägenhet för hela landet.

Det är bara ett exempel. Det finns fler exempel. Men jag tar detta som ett konkret exempel eftersom jag känner till det ganska väl.

Det är en mycket konstig utveckling som vi får i Sverige. Staten talar ofta om att finansieringsprincipen ska gälla mellan stat och kommun. Men när staten själv inte längre anser sig vara beredd att finansiera sina investeringar går man till kommunen som ska ta kommunala skattemedel

för att delta i finansieringen. Det måste väl ändå vara brist på konsekvens från regeringens sida och från de borgerliga partiernas sida som fortsätter att driva denna linje?

Jag kan konstatera att kommunen för övrigt har eget ansvar för kommunala vägar och för den egna infrastrukturen. Men det blir mycket knepigt om kommunerna ska vara med och betala för statliga investeringar. Det kan dessutom leda till en felaktig prioritering. Den kommun eller den region som är beredd att betala får en infrastrukturinvestering innan en annan kommun får en infrastrukturinvestering som kanske är viktigare. Men det kanske är en fattig kommun eller en fattig region som inte har råd. Då blir det en felaktig prioritering av det som staten ska ta ett samlat ansvar för.

I fråga om detta borde ni på den borgerliga kanten tänka om. Om vi ska hålla fast vid finansieringsprincipen i andra sammanhang borde den även gälla i detta sammanhang.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag deklarerera vår färdriktning för framtiden. Vi vill ha kraftigt ökade investeringar i järnväg och sjöfart. Biobränsle och energisnåla fordon ska prioriteras. Trängselskatt ska gälla utländska fordon. Vägslitageavgift ska gälla för tunga fordon. Och kommunala skattemedel ska inte gå till statliga vägar.

(Applåder)

I detta anförande instämde Monica Green, Lars Mejern Larsson, Leif Pettersson och Suzanne Svensson (alla S).

Anf. 169 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! För oss i Miljöpartiet är det positivt om planeringen av järnvägar och vägar sker snabbare än i dag. Samtidigt vill vi värna miljöskyddet och demokratin genom att stärka allmänhetens möjligheter till insyn och delaktighet i planeringsprocessen. Vi anser inte att det är miljölagstiftningen som är orsaken till att infrastruktur försenas.

Därför föreslår vi förbättringar på flera punkter och motsätter oss försämringar som regeringen vill införa. Jag vill ta upp några av dem som hanteras i propositionen om planeringsprocessen för transportinfrastruktur.

Sedan flera år tillbaka förutsätts att förslag till åtgärder i transportsystemet ska analyseras och prioriteras utifrån fyrstegsprincipen. Den innebär att man vid infrastrukturplanering i första hand ska pröva åtgärder som minskar transportbehoven och påverkar val av transportsätt. I andra hand ska man pröva hur det befintliga transportsystemet kan utnyttjas effektivare. Därefter ska åtgärder i form av om- och tillbyggnad övervägas, och först i sista hand ska nybyggnad av infrastruktur prövas.

Principen nämns ofta, men alltför lite tid och kraft läggs på steg 1- och steg 2-åtgärder. Politiker och andra har ofta redan i förväg ställt in sig på att bygga en ny väg eller järnväg, och fyrstegsprincipen tas inte på fullt allvar i planeringen. För inte är det fyrstegsprincipen som har inspirerat till den sexfiliga motorvägen Förbifart Stockholm eller för den delen nedmonteringen av järnvägen. Om den verkligen tillämpas kan planeringsprocessen snabbas på samtidigt som resurser sparas och miljöpåverkan minskas. Därför vill vi att fyrstegsprincipen upphöjs till lag.

Om regeringens proposition går igenom riskerar allmänhetens insyn och påverkansmöjlighet att minska. Regeringen vill nämligen ersätta de olika delarna i dagens planering med en fortlöpande process. Det är oklart i vilken utsträckning detta betyder att medborgare och organisationer även i ett senare skede bjuds in till möten och ges möjlighet att reellt påverka planeringen. Det räcker inte med ett samråd i början av en planeringsprocess. Då har ännu inte alla konsekvenser av ett projekt hunnit belysas och den slutliga lösningen presenterats. Det är därför viktigt att hålla samråd både i början, innan planerna har sjösatts, och senare, när de har tydliggjorts genom en miljökonsekvensbeskrivning och andra fördjupade studier.

Dagens system med förstudie, utredning och arbetsplan med samråd i minst två av dessa delar är tydligt, medan regeringens förslag är mer öppet för olika tolkningar. Dagens system bör därför behållas. Detta utesluter inte heller en fortlöpande process där olika intressenter kontinuerligt informeras om hur planeringen fortskrider.

En seriös dialog med alla berörda i ett tidigt skede kan spara mycket tid och pengar, helt i linje med fyrstegsprincipen. Som det nu är kommer ofta lokala boendeföreningar, naturskyddsföreningar med flera in för sent i processen då myndigheter och politiker redan har låst sig vid en viss lösning. Det ska alltså vara samråd och dialog både tidigt och sent.

Det är allvarligt att regeringen vill försämra miljöskyddet på flera avgörande punkter. Man föreslår till exempel att ingen miljökonsekvensbeskrivning, mkb, ska behöva göras om ett järnvägs- eller vägprojekt inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan, som man kallar det. Beslutet om vad som är betydande ska fattas av länsstyrelsen.

Miljöpartiet anser att mkb är ett av de bästa verktygen för att säkra miljöskyddet. Risken är stor att länsstyrelsernas underlag utformas för att övertyga om att det inte är fråga om betydande miljöpåverkan i stället för att belysa de verkliga konsekvenserna. Vad som är betydande kan också värderas högst olika, och det som är betydande för en lokalbefolkning kanske inte uppfattas så av en länsmyndighet. Tolkningen skiljer sig också åt mellan olika länsstyrelser i Sverige, och Naturvårdsverket utreder nu frågan.

Vidare vill regeringen ta bort det generella biotopskyddet för väg- och järnvägsbyggen enligt fastställda vägplaner eller järnvägsplaner. Men det är en viktig skyddsform för att bevara den biologiska mångfalden i landet. Genom biotopskyddsområden kan små mark- och vattenområden som är livsmiljö för hotade djur- eller växtarter skyddas. Det kan vara alléer, odlingsrösen, åkerholmar och liknande.

Miljöpartiet anser också att miljöprövningen på sikt bör göras av en oberoende prövningsinstans. Regeringen däremot vill avskaffa den obligatoriska tillåtighetsprövningen av vägar och järnvägar.

Tvärt emot vad utredningen om planeringsprocessen vill föreslår regeringen att Naturvårdsverket inte längre ska ha rätt att överklaga beslut enligt väglagen. Om länsstyrelserna ensamma ska bevaka statens intressen försvagas miljöskyddet. Länsstyrelserna är nämligen i praktiken utsatta för regionalt tryck att exploatera. Vi vill i stället utöka Naturvårdsverkets rätt att överklaga till att gälla även järnvägsbyggen enligt banlagen. Risken för att detta skulle orsaka längre planeringstid bedömer vi som liten. Med mer resurser till länsstyrelserna och Naturvårdsverket för

att handlägga väg- och järnvägsbyggen kan planeringen gå snabbare och miljöskyddet stärkas, medborgarinflytandet värnas och fyrstegsprincipen och därmed hushållningen med resurser bättre följas.

Fru talman! Det är viktigt att våra gemensamma resurser används klokt, till rätt ändamål och så att vi får så mycket som möjligt för skattepengarna. Riksrevisionens granskning av stora järnvägsinvesteringar har tyvärr visat på allvarliga brister i kostnadskontrollen av projekten. Regeringen och Banverket, som det var då, har inte gjort tillräckligt. Det är illa. När slutnotan för projekten blir mycket högre än väntat äventyras hela den nationella planen för transportsystemet. Om beslut om satsningar på infrastrukturprojekt har tagits med bristande underlag och planer baseras på grova underskattningar av verkliga kostnader kommer pengarna inte att räcka för att göra det som har planerats.

Det behövs en fördjupad analys av möjliga kostnadsökningar i den aktuella nationella planen och en uppdatering av alla de större väg- och järnvägsprojekten utifrån eventuella kostnadsökningar.

Dessutom bör Trafikverket omprioritera projekten ur ett trafikslagsövergripande perspektiv för att säkerställa att de bidrar till att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen likaväl som de transportpolitiska målen.

Riksrevisionen har också nyligen påvisat att de koldioxidutsläpp som följer av den befintliga infrastrukturplanen är gravt underskattade. För att komma till rätta med det och bygga ett hållbart transportsystem behövs rejält ökade satsningar på järnväg och kollektivtrafik. När den nationella planen revideras måste därför satsningarna på järnväg ökas under planperioden fram till 2021 eller resurser föras över från väg till järnväg.

Det finns ytterligare aspekter på finansiering av statlig infrastruktur. Vi i Miljöpartiet anser att grundprincipen är att det är statens ansvar och ser med stor oro på en utveckling där kostnaderna vältras över på kommuner och landsting.

Infrastruktursatsningar ska göras utifrån nationella behov och inte styras av enskilda kommuners ekonomi. Det är oacceptabelt om fattiga delar av landet aldrig får välbehövlig infrastruktur. Totalt sett blir det en dålig hushållning. Men medfinansiering kan vara befogad där det finns starka näringslivsintressen. Till exempel är det rimligt att gruvbolag bidrar till infrastruktur för att frakta den malm de bryter.

Slutligen vill jag nämna att vi vill införa en miljömässigt och geografiskt differentierad lastbilsskatt. En sådan skatt kan också bidra till att finansiera infrastrukturinvesteringar. Det är en viktig del av den gröna skatteväxling som måste påskyndas för att transportsektorn ska kunna nå de klimatmål som riksdagen beslutat om. Redan våren 2008 enades Klimatberedningen, med representanter för samtliga riksdagspartier, om att Sverige bör införa en kilometerskatt för tunga fordon för att minska klimatpåverkan. Det är hög tid att detta blir verklighet.

Fru talman! Jag står givetvis bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 7 om Naturvårdsverkets roll och reservation 11 om fyrstegsprincipen.

(Applåder)

Anf. 170 TONY WIKLANDER (SD):

Fru talman! Jag yrkar inledningsvis bifall till reservation 16 under punkt 15. Det handlar om ökat stöd till forskning avseende elfordon.

Den långsiktiga ambitionen för Sveriges fordonsflotta är att den 2030 ska vara oberoende av fossila bränslen, och det är verkligen en hög ambition. Ska vi nå dit är det synnerligen angeläget att vi stöder forskning som hör till den tekniken.

Det är viktigt att staten ökar incitamenten för att köra elbil. Det kan man naturligtvis delvis uppnå genom skattereduktioner. Men framför allt handlar det återigen om teknisk utveckling. Jag föreställer mig att alla – ingen nämnd och ingen glömd – vill minska oljeberoendet i mesta möjliga mån. Vad gäller elbilarnas utveckling ser man många lovande innovationer dyka upp. Men de är alltså fortfarande otillräckliga. Vi lär få nöja oss med hybridbilar ett bra tag.

Flaskhalsarna hoppas jag inte förblir i all evighet. Vad avser elbilarna är de två: utvecklingen av effektiva batterier samt effektiva och snabba laddningsmöjligheter. Även där görs väldigt ambitiösa försök. Man följer teknik, tidskrifter och fackpress. Jag tror därför, fru talman, utan att gå in på detaljer, att när elbilen presterar 30 eller 40 mil på en laddning och kan laddas om på cirka en halvtimme kommer den mycket snabbt att dominera på våra vägar, till stor fromma för miljön.

Som sagt yrkar jag bifall till reservation 16 under punkt 15 och i övrigt bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 171 SIV HOLMA (V):

Fru talman! Betänkandet behandlar propositionen *Planeringssystem för transportinfrastruktur* med tre följdmotioner, sju motionsyrkanden med anledning av Riksrevisionens granskning av kostnads kontroll i stora järnvägsinvesteringar plus ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2011.

Vänsterpartiet har nio reservationer. Jag står bakom samtliga, men jag yrkar bifall endast till fyra av dessa. Det gäller reservation 6 under punkt 5 om undantag från krav på miljökonsekvensbeskrivning, som förutom Vänsterpartiet även Miljöpartiet står bakom, reservation 7 under punkt 6 om Naturvårdsverkets roll, som förutom Vänsterpartiet även Miljöpartiet och Socialdemokraterna står bakom, reservation 11 under punkt 11 om fyrstegsprincipen, som förutom Vänsterpartiet även Miljöpartiet står bakom, samt reservation 14 under punkt 13 om finansieringsfrågor, som är en egen V-reservation.

Fru talman! Regeringens proposition innehåller en modell för hur de ekonomiska delarna i planeringssystemet kan vara uppbyggda och hur regeringen vill att systemet ska knytas till den statliga budgetprocessen. Den föreslår en rullande planering där de långsiktiga åtgärdsplanerna följs upp genom årliga beslut om vilka projekt som kan startas med hänsyn till ekonomi och aktuellt planeringsläge. Förslaget går också ut på att den fysiska planeringen av transportinfrastrukturen sker i en sammanhållen planeringsprocess i stället för dagens process, som görs i flera steg och där en förberedande studie görs inom ramen för den långsiktiga ekonomiska planeringen.

Regeringen föreslår förenklade förfaranden i planeringssystemet. Den föreslår att den obligatoriska tillåtighetsprövningen enligt miljöbalken av vissa vägar och järnvägar avskaffas. Bygglov ska krävas i färre fall. Dessutom ska fastighetsägare få större möjligheter att få sin fastighet inlöst tidigare i planeringsprocessen.

Fru talman! Vänsterpartiet delar regeringens bedömning om behovet av förenklingar i planeringsprocessen när man bygger transportinfrastruktur, och det finns förslag som är motiverade. Men vi anser att ett flertal förslag innebär försämringar för miljöskydd, rättssäkerhet och demokratiskt inflytande.

Riksdag och regering har vid ett flertal tillfällen lyft fram betydelsen av att åtgärder i transportsystemet analyseras och prioriteras utifrån den så kallade fyrstegsprincipen. Propositionen saknar förslag på tydliga styrmedel för att fyrstegsprincipen ska tillämpas. Vänsterpartiet anser därför att den ska upphöjas till lag. Det behövs för att tillämpningen ska säkerställas. Den lägger grunden till ett systemtänkande med ekologiska och ekonomiska fördelar.

I det första steget ska man överväga och pröva om åtgärder påverkar efterfrågan på transporter och på vilket sätt man ska transportera. I andra steget ska åtgärder som ger effektivare användning av befintlig infrastruktur vidtas. Tredje steget går ut på begränsade ombyggnadsåtgärder, förbättringsåtgärder och ombyggnad av befintlig infrastruktur som behövs för att göra något åt trafikproblemen. Det fjärde steget handlar om nyinvesteringar och större ombyggnadsåtgärder, det vill säga om ny mark ska tas i anspråk för exempelvis nya ban- och vägsträckningar eller större ombyggnadsåtgärder.

Fru talman! Regeringen anser att man behöver använda alternativ finansiering i varierande grad över tid. Den ska ha tydlig koppling till det nya planeringssystemet och statsbudgeten. Vänsterpartiet vill än en gång tydliggöra bristerna i det nuvarande systemet med finansiering av infrastrukturen.

Budgetlagen föreskriver att investeringar i infrastruktur i normalfallet ska finansieras via anslag i statsbudgeten. Det innebär att investeringarna redovisas som kostnader i takt med att utgifterna uppstår. Konsekvensen blir att kostnaderna för investeringar i infrastruktur direktavskrivs. Det är ett märkligt förfarande. En investering i infrastruktur är något som används över en lång tidsperiod. En rimlig ordning är därför att kostnaderna för en sådan investering fördelas över hela denna tidsperiod.

Vänsterpartiet menar att staten, i likhet med kommuner, landsting och företag, bör införa en investeringsbudget. Det innebär att staten kan fördela investeringskostnaderna över hela investeringens livslängd. Frågan om att ändra redovisningsprinciperna är komplicerad, och en ändring måste naturligtvis föregås av en grundlig parlamentarisk utredning. Det är viktigt att staten har samma avskrivningsregler som kommuner och landsting. Regeringen bör ges i uppdrag att ändra budgetlagen så att lånefinansiering kan utgöra huvudprincip för investeringar i transportinfrastrukturen. Med lånefinansieringsmodellen skulle nuvarande effektivitetsförluster genom medfinansiering från kommuner och privata aktörer kunna undvikas.

Vänsterpartiet delar Småkoms bedömning ”att ökat lokalt inflytande över den nationella och infrastrukturens inriktade planeringen aldrig kan motiveras efter förmågan att kunna ge kommunala bidrag till statliga ansvarsområden”. De rika kommunerna ska inte gynnas, och prioriteringsordningen ska inte kunna förbigås.

Med finansieringslösningar genom offentlig-privat samverkan – OPS – sker en glidning i inflytande och kontroll över infrastrukturens satsningar-

na. Tid, resurser och kostnader för upphandlingsprocessen stjäla utrymme från projekt som inte är lika intressanta för privata aktörer.

Medborgare, medier och folkvalda har dessutom inte någon som helst insyn i privata företags verksamheter, till skillnad från vad som gäller inom den statliga eller den kommunala sfären. Vänsterpartiet menar att infrastrukturinvesteringar ska beslutas av demokratiska organ och förvaltas med öppen insyn i verksamheten.

Fru talman! Regeringen föreslår att den nuvarande obligatoriska tillåtlighetsprövningen av vägar och järnvägar som omfattas av vissa kriterier i miljöbalken avskaffas. I stället ska Trafikverket välja ut vilka vägar och järnvägar som bör bli föremål för regeringens tillåtlighetsprövning.

Vänsterpartiet menar att detta riskerar att försvaga både miljöskydd och rättsäkerhet och att miljöprövningen på sikt bör göras av en oberoende prövningsinstans, exempelvis mark- och miljödomstol. Dagens ordning tycker vi är bättre, och därför bör regeringens förslag avslås.

Fru talman! Regeringen föreslår också att Naturvårdsverkets rätt att överklaga beslut enligt väglagen ska tas bort. Regeringen tycker att det räcker med länsstyrelserna som på regeringens uppdrag ska bevaka och samordna statens intressen.

Vänsterpartiet menar att regeringen med förslaget försvagar miljöskyddet. Naturvårdsverket är den myndighet som ska vara samlande för miljöarbetet i landet. Det har, enligt vår mening, de bästa förutsättningarna att bevaka miljöintressen med suveränitet. Vi håller med om Transportinfrastrukturstyrelsens förslag att Naturvårdsverket ska få rätt att överklaga beslut enligt banlagen på motsvarande sätt som gäller enligt väglagen.

Fru talman! Regeringen föreslår slutligen att om väg- eller järnvägsprojekt inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska det inte behövas någon miljökonsekvensbeskrivning. Vänsterpartiet anser att en sådan beskrivning alltid ska upprättas eftersom det är svårt att bedöma projektets miljöpåverkan i ett tidigt skede. Dessutom saknas en enhetlig bedömning hos länsstyrelserna om vad betydande miljöpåverkan är. Det är ytterligare ett skäl till att avvisa regeringens förslag.

(Applåder)

Anf. 172 GUNNAR HEDBERG (M):

Fru talman! Vi måste alltid i våra uppgifter sträva efter att använda de resurser som finns och de offentliga medlen på ett så effektivt sätt som möjligt. Det är inte bara viktigt för att pengarna i sig ska göra så mycket nytta som det går utan också för att det som ska åstadkommas med infrastrukturen har stor betydelse för människors möjligheter att kunna bo och arbeta där de vill och kan och för att jobben och människorna fortsätter växa.

I regeringens proposition 2011/12:118 lägger regeringen fram ett antal förslag till förbättringar i planeringssystemet för infrastruktur. Förslagen grundar sig på ett antal underlag, framför allt från den så kallade Transportinfrastrukturstyrelsen.

Huvudpunkterna i förslaget till ett bättre planeringssystem för infrastrukturen innebär att den ekonomiska planeringen ska knytas fastare till den statliga budgetprocessen och att den långsiktiga ekonomiska plane-

ringen ska kompletteras med årliga beslut om vilka byggprojekt som kan starta med hänsyn till budgetramarna och det aktuella planeringsläget.

Det sista är inte minst viktigt. Vi har många gånger mött överklaganden som kan vända upp och ned på de mest välgrundande förhoppningar. Det är därför väldigt viktigt att man kopplar ihop detta.

Den tredje punkten i propositionen som är viktig är att den fysiska planeringen, som i dag består av flera skeden, görs om till en sammanhållen process.

Allt detta sker i syfte att pengarna ska användas bättre. Det ska ligga i samklang med budgetarbetet och med vad som är fysiskt möjligt att åstadkomma.

Denna proposition och det betänkande vi behandlar är inget ensamt ärende. Det är en del i en kedja som kan sägas ha haft sin start 2008 med den infrastrukturproposition som då lades fram och behandlades. Sedan har det kommit utredningar och andra underlag som givit grund för det beslut som vi diskuterar i dag. Förnyelsen fortsätter sedan med den infrastrukturproposition som kommer i höst.

Det finns en rad motioner och reservationer knutna till ärendet. Vi har hört tidigare talare referera till en del av dem. Det är intressant att kommentera ett par förslag.

Lars Johansson tog avstånd från medfinansiering. Det var därför intressant att höra att Vänsterpartiet kan tänka sig något när det gäller gruvor och liknande.

Jag skulle vilja ta ett solskensexempel på medfinansiering. Det är Citybaneförhandlingen med Mälardalen. Det är en viktig medfinansiering eftersom den skapar nya förutsättningar för framtiden. Tack vare förhandlingen kunde en systemsyn för Citybanearbetet åstadkommas. MIAB-avtalet som hade legat som en surdeg mellan Kommunsverige, om vi får kalla det så, och staten kunde lösas ut.

Medfinansieringsöverenskommelsen upplevdes så viktig och var så starkt förankrad och så välmotiverad att alla kommuner och landsting i alla län kring Mälaren kunde enas om denna medfinansiering. Till och med kommuner som inte hade järnväg inom sitt område ställde upp med pengar i medfinansieringen eftersom den var så betydelsefull för jobb, utveckling, hållbarhet och miljö.

Medfinansiering kan därför inte bara viftas bort med att någon köper sig före i kön. Frågan om medfinansiering återkommer och preciseras i höstens infrastrukturproposition. Då ges vi möjlighet att utveckla den delen, som inte är någon huvudfråga i detta betänkande.

I en motion och reservation knutna till dagens ärende vill Socialdemokraterna att den regionala utvecklingsplaneringen även ska omfatta fysisk planering. Menar ni att kommunerna inte längre ska ha bestämmandet över den fysiska planeringen i sin kommun?

Alltsedan Sverige organiserades har det varit en viktig uppgift för kommunerna att utföra den fysiska planeringen nära och i dialog med medborgarna.

Överkommunal planering kan bara bli framgångsrik om starka, självständiga kommuner samverkar. Jag hoppas att ert förslag är en olycklig formulering av det som kan vara en ambition om samverkan mellan kommuner.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag, som är ett viktigt steg för bättre transporter.
(Applåder)

I detta anförande instämde Jessica Rosencrantz och Eliza Roszkowska Öberg (båda M) samt Lars Tysklind (FP).

Anf. 173 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det kan tyckas som att Citybanan och den medfinansiering som där finns var ett solexempel, Gunnar Hedberg. Men då ska man komma ihåg att under denna process sade staten: Om ni inte går in tillsammans och deltar i medfinansiering blir det ingen satsning! Det var alltså en utpressning mot kommunerna och mot kommunfullmäktige. Många ledamöter i de olika kommunernas fullmäktigeförsamlingar har beskrivit just denna situation.

Man kommer inte runt huvudfrågan, nämligen att Citybanan är en statlig angelägenhet och en riksangelägenhet. Varför ska då enskilda kommuner med sina skattemedel vara med och finansiera ett sådant projekt?

Det finns andra exempel på samma sak som man kan se i Västra Götalandsregionen, där kommunerna för att de ska kunna vara med i medfinansiering har sagt: Vi klarar inte detta fullt ut själva, men däremot kan regionen gå in och ta kostnaden för den medfinansiering för att få fram olika projekt som vi i de mindre kommunerna ska stå för!

Hur man än gör i sammanhanget hamnar man i slutändan i situationen att man med kommunala skattemedel ska finansiera gemensamma angelägenheter inom infrastrukturen, alltså statliga vägar och järnvägar. Jag kan inte se annat än att det är ett brott mot den finansieringsprincip som har varit gällande tidigare mellan kommun och stat.

Anf. 174 GUNNAR HEDBERG (M) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt att vi slår fast att staten har grundansvaret. Men sedan måste vi också se alla de möjligheter som finns med medfinansieringen. Och visst sade staten: Vi vill ha pengarna för att göra den lokala, nationella och regionala satsningen på Citybanan! Men då var vi som företrädde länen inte dummare än att vi sade att vi måste kunna använda Citybanan också. Då kom vi in i den produktiva dialogen mellan stat och omgivande län där man kunde komma loss med ett antal projekt som gjorde att Citybanans värde ökade i och med att länen stoppade in pengar.

Men staten fick då också upp ögonen för att här måste göras mycket annat. Här måste göras ett dubbelspår förbi Gamla Uppsala, och här måste man lösa problematiken med Mäljarbanan och Svealandsbanan. På så sätt är detta en solskenshistoria från början till slut när det gäller medfinansiering.

Jag tror att det är viktigt att man i denna typ av diskussioner inte säger att vi nu bara ska hålla oss till nuvärdeskvot eller någonting annat. I en dynamisk värld som den vi lever i, där gårdagen är vitt skild från i dag och vitt skild från i morgon, måste vi hela tiden bygga in dynamiska moment. Därför gäller det att vi håller ögonen öppna och använder alla de möjligheter som finns för en positiv utveckling.

Anf. 175 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Kommunerna har inte så många andra intäkter än kommunalskatten. Staten har en helt annan möjlighet att finansiera. Den har moms, bensinskatter, statliga skatter, bolagsskatter etcetera. Så gott som alla skatteområden förfogar staten över. Kommunerna förfogar över en skatt, och det är kommunalskatten. Jag kan inte få in i min skalle varför det ska vara så väsentligt att just plocka pengar ur den skatten, som har som huvudändamål att finansiera vård, skola och omsorg.

Jag uppfattar Gunnar Hedberg som en kommunalpolitiker, som själv vet vilka budgetdebatter man har i den egna kommunen om hur man ska prioritera olika verksamheter. Då kommer man här och säger: Ni ska vara med och betala en statlig angelägenhet därutöver! Den må vara välmotiverad, men det blir fel rent principiellt. Det är där jag tycker att ni har gått in på någonting utan att riktigt ha tänkt igenom vad det leder till. Detta är den ena biten.

Den andra biten är att Stockholmsområdet naturligtvis har en stark ekonomisk kraft. Men hur ser det ut i andra delar av landet? Hur ser det ut i Värmland, till exempel? Där diskuterar man mycket att man vill ha bättre järnvägsförbindelser med Norge. Men där finns inte den ekonomiska kraften att vara med och finansiera infrastruktursatsningar. Då blir de utan. Då hamnar vi fel. Vi kanske tycker att det skulle vara bra med en ökad infrastruktursatsning i Värmland för att öka kontakten över kölen till Norge. Men där finns inte de ekonomiska resurserna.

(Applåder)

Anf. 176 GUNNAR HEDBERG (M) replik:

Fru talman! Här gäller hela tiden avvägningar – avvägningar inte bara mot skola, vård och omsorg utan också mot hållbarhets- och klimatfrågor. I stället för att säga att ni måste bygga ut vägar och ni måste göra så och så kan man säga: Vi satsar hellre på järnvägen. Vi vill ha en station här, för då kan också våra klimatmål nås lättare! Då är det inte en avvägning i första hand mot skola, vård och omsorg. Det är i stället en avvägning mellan hållbarhet utlöst på ett sätt och klimatfrågorna lösta på ett sätt och frågan om ifall vi kan påverka dem genom en medfinansiering. På så sätt kan vi få en långt mycket bättre effekt av de kommunala pengarna genom att vi är med och gör saker tillsammans.

Fattiga kommuner i Värmland, talar Lars Johansson om. Här var fattiga kommuner i Bergslagen med. De ställde upp. Tiotals kommuner och landsting ställer upp på en enda medfinansieringsåtgärd. Det är någonting att tänka på när vi fortsätter debatten i höst.

Anf. 177 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Jag börjar med att instämma i Gunnar Hedbergs anförande. Jag kan konstatera att alla debatter och beslut naturligtvis är viktiga på sitt sätt, men det beslut om infrastrukturplanering som vi kommer att fatta i nästa vecka kommer att betyda mycket för den framtida infrastrukturplaneringen – det är helt klart. Det handlar både om den fysiska planeringen och om den ekonomiska planeringen som blir mer ändamålsenlig och tydligare. Inte minst Riksrevisionen har vid ett antal tillfällen påpekat att det finns stora brister i detta historiskt sett.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Fru talman! Propositionen bygger på ett antal viktiga utredningar. En av dem är Transportinfrastrukturstyrkans utredning om effektivare planering av järnvägar och vägar. Medfinansieringsutredningens delbetänkande och slutbetänkande finns också med.

En stor utmaning i sammanhanget är att få betydligt bättre förutsättningar för ett fungerande samspel mellan ekonomisk och fysisk planering. Det ska hänga ihop. De långsiktiga planerna som fastställs ungefär vart fjärde år – vilket är ett system som ska vara kvar – kompletteras nu med årliga beslut om åtgärders genomförande. Det ger förutsättningar för att kugga ihop ekonomisk och fysisk planering.

Som tidigare har beskrivits här kommer de årliga besluten att bestå av att man beslutar om ett till tre år. Det handlar alltså om det som är bygglårt inom ett till tre år. När det gäller fyra till sex år är det de troligaste, som sedan ligger på tur. Detta bygger på den enkla sanningen när vi talar om ekonomisk och fysisk planering att det krävs både tillstånd och finansiering för att ett byggande ska bli av över huvud taget. Detta har brustit ibland.

De årliga besluten ger en koppling till statsbudgeten. När vi talar om besluten för ett till tre år står det tydligt att man där ska ange eventuella alternativa finansieringar som har diskuterats. Det ska vara klart att det inte handlar om att gå före i några köer utan att det här är den prioritering som gäller.

Det gäller även förskotteringar. Det har funnits ett system där man kanske har köpt sig in på banan. Riksrevisionen har i viss mån antytt detta. Ska man förskottera ska det finnas med i de här årtalen, åtminstone fyra till sex. Innan man tar ett förskotteringsbeslut ska det vara med ett till tre år i framtiden.

Fru talman! Låt mig gå över till systemet för planering av järnvägar och vägar, den fysiska planeringen med andra ord. Det bygger på att man ska ändra en del i väglagen och en del i lagen om byggande av järnväg. Förslaget innebär att vi får en sammanhållen planeringsprocess. Den viktigaste orsaken till det är att den nuvarande planeringsprocessen inte är anpassad till olika typer av projekt. Framför allt blir de enkla projekten mycket komplicerade i planeringshänseende.

En kanske ännu viktigare del i detta är det som sker innan man över huvud taget startar någon planering, det vill säga att man gör en förutslättningslös analys enligt fyrstegsprincipen. Oavsett vilket transportslag det handlar om klargör man där hur man kan lösa det transportbehov som finns. Den diskussion som har förts här om klimathänsyn och så vidare kommer naturligtvis in som en mycket viktig faktor i detta. Det är först när den här analysen visar att lösningen är byggande av en ny järnväg eller väg som man över huvud taget börjar tänka på planeringen. Man måste först se att man verkligen har behov av en ny väg eller en ny järnväg.

Det nuvarande systemet med tre steg, förstudie, väg- eller järnvägsutredning och arbetsplan eller järnvägsplan, har visat sig vara ett väldigt ineffektivt system med mycket ställtider och parallella processer. Det beror främst på att det är ett mycket komplicerat system där många aktiviteter av mycket formell karaktär måste upprepas vid flera tillfällen.

Som jag sade tidigare är det speciellt mindre projekt som blir relativt lidande av detta.

Vi har också diskuterat den enskildes rätt att påverka detta. När man håller på med demokratiska planeringsprocesser är det otroligt viktigt att alla berörda, enskilda, kommuner, myndigheter och organisationer, får möjlighet att framföra sina synpunkter via samråd.

För den enskilde är det främst mycket viktigt att man kan överblicka och förstå planeringsprocessen. Det är min erfarenhet från planering av vägar att det är väldigt svårt att som medborgare förstå vad man påverkar, var man är och vilka beslut som ska fattas när man har de här samråden.

Det nya förslaget innebär en sammanhållen process. Det är viktigt att man har ett tidigt samråd när alla alternativ är öppna och man verkligen kan påverka vad som händer och vad som ska göras. Det här tidiga samrådet handlar främst om att inhämta kunskap från enskilda människor, organisationer och kommuner som kan påverka valet av dragning av en väg eller järnväg.

Nu har Miljöpartiets och Vänsterpartiets representanter lämnat kammaren, men om man säger att det här skulle vara det enda samrådet har man inte läst propositionen. I propositionen och i utredningen från Transportinfrastrukturkommittén är det väldigt tydligt att samrådet är en fortlöpande process under hela planeringsskedet. Det ändrar i och för sig kanske karaktär under planeringen, men det är inte beskrivet så att man bara skulle ha ett första samråd och sedan köra fram till ett beslut. Det vore också otroligt dumt att göra på det sättet. Om man vill undvika överklaganden är det viktigt att ha bra kommunikation med dem som det berör. Det kommer att vara fortlöpande samråd tills man har bestämt lokalisering, utformning och miljöpåverkan. Det är så det är beskrivet både i utredningen och i propositionen.

Sedan finns det ett antal reservationer som främst handlar om en oro för att miljöskyddet ska graderas ned, vilket naturligtvis inte är fallet. Det handlar om förändringar, men det handlar inte om att sänka kraven för transportsektorn.

Alla vi här i kammaren är ganska överens om att den obligatoriska tillståndsprövningen ska tas bort. I utredningen kom det fram att det nästan är omöjligt att få rekvisit som gör att man kan fånga in de projekt som borde tillåtlighetsprövas av regeringen. De rekvisit som fanns om att det var fyrfältsväg minst tio kilometer och fjärrtåg minst fem kilometer nytt spår fångade bara in en del av det hela. Det var väldigt många andra projekt som också prövades för att de ansågs viktiga, till exempel Citybanan som vi har pratat om. Den fångades inte in i de här rekvisiten, men det är ändå ett stort projekt som det vore väldigt konstigt om inte regeringen tillåtlighetsprövade. Regeringen kommer naturligtvis även i framtiden att tillåtlighetspröva stora och viktiga projekt med stor miljöpåverkan. Jag tror att det systemet kommer att bli mycket mer precist.

Huvudregeln är fortfarande att man ska göra en miljökonsekvensbeskrivning vid byggande av väg och järnväg. Men nu blir det tydligare att om det kan antas att åtgärden inte kommer att medföra någon betydande miljöpåverkan kan man undantas från krav på formell miljökonsekvensbeskrivning. Det här är inget märkvärdigt. Det pågår också i all annan planering enligt PBL och miljöbalken. Om länsstyrelsen bedömer det att

det inte får en betydande miljöpåverkan finns det inget krav på en formell miljökonsekvensbeskrivning. Kriterierna bygger på en förordning som i sin tur bygger på EU:s mkb-direktiv.

Det generella biotopskyddet togs upp här tidigare. Det handlar inte om att det ska försvagas, utan man ska ta upp frågan i ett annat skede i planeringen. Man ska ta upp det tidigt. Det är naturligtvis mycket klokt att ta upp hur man ska hantera biotopskyddet tidigt i processen så att planeringen av den kommande vägen eller järnvägen tar de hänsyn som krävs.

Frågan om Naturvårdsverkets rätt att överklaga har tagits upp. Det är helt riktigt att Transportinfrastrukturkommittén kom fram till att Naturvårdsverket skulle ha rätt att överklaga både vägplaner och järnvägsplaner, men samtidigt står det i betänkandet att det är en fråga som man kan diskutera. Det mest principiellt viktiga i sammanhanget är att det är likadant. Förut kunde man överklaga det ena men inte det andra. Det var egentligen det mest märkliga. Historiskt sett kan vi säga att i väglagen hade man rättighet att överklaga. Det beror på att den tillkom tidigare. När sedan banlagen kom ansåg man att det inte var principiellt riktigt att Naturvårdsverket hade en särställning. Därför kom detta inte med i processen – jag tror att det var 1995–1996. Länsstyrelsen har ju rollen att samordna och ta vara på statens intressen i det här sammanhanget. Regeringens bedömning att inte ta med Naturvårdsverkets överklaganderätt är en högst rimlig bedömning, inte minst ur principiell synpunkt.

Fru talman! Det låter precis som om projekten inte ska miljöprövas om man tar bort miljökonsekvensbeskrivningar och så vidare. All utbyggnad av vägar och järnvägar miljöprövas. Vi har miljöbalkens hänsynsregler och andra tillämpliga bestämmelser som man måste pröva projekt emot. Det är ingen tvekan om att miljöhänsynen inte sänks utan ligger kvar på samma nivå som tidigare.

Det finns många andra saker med den här planeringen. Det blir enklare för enskilda, och det blir enklare när det gäller vissa projekt. Bland annat ska spårvagnar och tunnelbanor gå enligt plan- och bygglagen. Det finns många sådana saker i det här betänkandet, men jag nöjer mig med detta.

(Applåder)

I detta anförande instämde Gunnar Hedberg, Jessica Rosencrantz och Eliza Roszkowska Öberg (alla M).

Anf. 178 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Lars Tysklind är mycket saklig. Jag ska försöka att vara lika saklig tillbaka. Jag tyckte mig inte riktigt få klarhet i varför Lars Tysklind och de andra borgerliga ledamöterna har ändrat uppfattning när det gäller Transportinfrastrukturkommitténs bedömning. I grunden handlar det här med Naturvårdsverket om att de ska ha en *möjlighet* att pröva frågan. Det är rätt att länsstyrelsen har ett ansvar. Det förutsätter att man gör en miljökonsekvensbeskrivning under projektets gång, men Naturvårdsverket ska ha den möjligheten. Det innebär en press på projektarbetet i övrigt. Om de inte gör en tillräckligt bra miljökonsekvensbeskrivning och om länsstyrelsen är utsatt för regionalt tryck att släppa fram det här projektet, om det är en järnväg eller en väg, kanske de inte orkar stå

emot. Men de vet att Naturvårdsverket kommer att pröva detta om de inte fullföljer planeringen på rätt sätt och tar miljöhänsyn.

Det är därför som det har betydelse. Det är inte för att vi tycker att Naturvårdsverket ska pröva alla projekt, utan det är för att de ska ha möjligheten för att det sätter press på arbetet längre ned i organisationen i samhället.

Det är det som är det principiellt viktiga, och det var det som kommittén kom fram till, nämligen att vi i fortsättningen ska ha samma regler när det gäller järnväg såväl som väg. Man blev överens mellan partierna om att det var en riktig ordning. Jag är förvånad över att ett sådant handslag sedan inte gäller när frågan kommer till riksdagen.

Anf. 179 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Fru talman! Det kan väl ligga någonting i det, och jag kan inte säga att Socialdemokraterna är de som har gått ifrån utredningen mest. De partier som har lämnat kammaren nu har egentligen frångått de flesta punkterna.

Låt oss prata om Naturvårdsverkets överklagandemöjligheter. I kommittén, som jag ju själv satt med i, diskuterade vi att det mest ologiska var att det var olika i lagarna. Då får man antingen göra så att det inte finns med i någon av lagarna eller att det finns med i båda.

Som det även står i utredningsbetänkandet är frågan om vilket alternativ man ska välja något man kan diskutera. I den diskussion vi hade då valde vi att man skulle ha det i båda. Det tippade över till det, kan man säga. Jag kan tycka att ur principiell synpunkt är det mer rätt att det inte finns i någon av dem.

Länsstyrelsens roll i de här sammanhangen har nu några gånger här beskrivits som svag. Det är inte alls min erfarenhet av länsstyrelsen, i alla fall inte den i Västra Götaland eller dem jag har jobbat med, att man inte har styrkan och att man skulle kunna släppa igenom icke fullödiga miljökonsekvensbeskrivningar. Beskrivningen av att länsstyrelsen skulle göra det känner jag inte alls igen.

Jag är helt tillfreds med att det är länsstyrelsen som samordnar och tar till vara statens intressen i de här sammanhangen.

Anf. 180 LARS JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Min fråga var egentligen om inte Lars Tysklind ser poängen med att Naturvårdsverket har den övergripande rollen när det gäller att sätta press på de övriga samhällsaktörerna att verkligen göra allt vad de kan för att ta fram riktiga konsekvensbeskrivningar som gör att man får med sig miljöfrågan ordentligt in i projektet.

Där har, menar jag, en sådan möjlighet för Naturvårdsverket en betydelse. I dag har man den möjligheten. Det är ju en lagändring som ska genomföras nu, men i dag har man den möjligheten. När det gäller väginvesteringar vet länsstyrelsen att Naturvårdsverket kan agera om man inte fullföljer detta.

Vi har inte så väldigt mycket järnvägsinvesteringar för närvarande. Det kommer kanske förhoppningsvis att bli mer, men de är inte så omfattande i dag. Blir de det i framtiden kommer det att ha ännu större betydelse att detta också ska gälla för järnvägsinvesteringar.

Den andra frågan jag vill ställa är samma som jag ställde tidigare till Gunnar Hedberg och handlar om det här med medfinansiering.

Jag utgår från att Lars Tysklind tycker att det är ett bra förslag att man ska låta kommunala skattemedel gå till väginvesteringar. Jag tycker fortfarande att det är märkligt att ni borgerliga är så överens på den punkten, för jag har uppfattat att Folkpartiet i andra sammanhang har drivit frågan att man bör sänka skatterna. Det har man gjort nu senast i min egen hemkommun. Men det kommer ju inte att gå om man ska vara med och medfinansiera de stora infrastruktursatsningar som nu diskuteras.

Även om det blir uttalat att det ska ske inom en viss period blir det ändå en prioritering, och då innebär det faktiskt att de som är beredda att lägga fram dessa pengar kommer att kunna få förtur jämfört med dem som inte har den möjligheten. Då minskar statens styrningsförmåga och riksdagens förmåga att styra investeringarna i framtiden.

Anf. 181 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt i det här sammanhanget att framhäva att Naturvårdsverket har en viktig roll i de stora processerna, speciellt i de stora projekten. Naturvårdsverkets kompetens bör vara med tidigt i de processerna, i samrådsskeden och sådant. Sedan har Naturvårdsverket också en viktig roll i att övergripande se till att länsstyrelserna har en någorlunda samstämmighet när man till exempel bedömer det här med en icke betydande miljöpåverkan över landet, och det jobbar man ju med.

Länsstyrelsen har en viktig roll, och jag ser inte riktigt den bilden som Lars Johansson beskriver här att länsstyrelserna skulle behöva det flåset i nacken att de kan bli överprövade av Naturvårdsverket för att göra ett bra jobb. Jag är helt övertygad om att länsstyrelserna kommer att sköta detta som de har gjort tidigare.

När det gäller medfinansiering är man från regeringens sida ganska försiktig och ser det som någonting som ska utvecklas över tid. Det står väldigt tydligt i propositionen att vid åtgärdsplaneringen ska man också ta ställning till vilka typer av medfinansiering som kan vara aktuella, och det kan förändras över tid.

Det framhävs också av Medfinansieringsutredningen att det finns många tillfällen då man får synergieffekter. Kommunerna har, precis som Lars Johansson sade, hand om investeringar i egen infrastruktur, och ibland kan man samordna detta. Sådana medfinansieringar måste även Lars Johansson tycka är bra.

Jag tycker att man får ta den här diskussionen när man kan se att det här har stora fördelar för samhället. Jag tror att både kommuner och regioner, precis som vi var inne på tidigare, har kompetens att göra de bedömningarna och komma fram till de avtalen med staten. Staten beordrar inte kommunerna att medfinansiera, utan det är ändå en diskussion och en avtalsbit det hänger på.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 13 juni.)

12 § Bordläggning

Prot. 2011/12:125

7 juni

Anmäldes och bordlades
Utbildningsutskottets betänkande
2011/12:UbU21 Leveransplikt för elektroniskt material

Socialutskottets betänkanden
2011/12:SoU23 Ändrad könstillhörighet
2011/12:SoU20 Ny ordning för nationella vaccinationsprogram

Kulturutskottets betänkanden
2011/12:KrU7 Litteratur, språk, läsande och bibliotek
2011/12:KrU8 Politik för det civila samhället
2011/12:KrU10 Allmänna kulturfrågor

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 5 juni

2011/12:630 Skattefusk och illojal konkurrens inom åkerinäringen

av *Peter Persson* (S)
till näringsminister *Annie Lööf* (C)

2011/12:631 Funktionshinderades rätt att delta i styrelsearbete på arbetsplatsen

av *Jasenko Omanovic* (S)
till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

den 7 juni

2011/12:632 Flygbullerproblematik i Linköping

av *Johan Löfstrand* (S)
till miljöminister *Lena Ek* (C)

2011/12:633 Bisfenol A i livsmedelsförpackningar

av *Gunvor G Ericson* (MP)
till miljöminister *Lena Ek* (C)

2011/12:634 Återkallande av uppdrag vid ändrade majoritetsförhållanden.

av *Lennart Axelsson* (S)
till statsrådet *Peter Norman* (M)

2011/12:635 Färre kvinnor i börsbolagens styrelser

av *Gunvor G Ericson* (MP)
till statsrådet *Nyamko Sabuni* (FP)

2011/12:636 Skogsvård

av *Christer Engelhardt* (S)
till landsbygdsminister *Eskil Erlandsson* (C)

2011/12:637 Ambulansförarens utbildning
av *Kerstin Engle* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 juni.

14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 5 juni

2011/12:601 Ny biståndspolitisk plattform
av *Valter Mutt* (MP)
till statsrådet Gunilla Carlsson (M)
2011/12:610 Oskäliga avgifter för elöverföring
av *Jasenko Omanovic* (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

den 7 juni

2011/12:603 Service på landsbygden
av *Gunnar Sandberg* (S)
till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)
2011/12:606 Utredning om meddelarskydd för anställda hos privata utförare i offentlig sektor
av *Phia Andersson* (S)
till justitieminister Beatrice Ask (M)
2011/12:607 Tandvårdsförsäkringen
av *Carin Runeson* (S)
till socialminister Göran Hägglund (KD)
2011/12:608 Insatser för att stödja forskningen i Södertälje
av *Ingela Nylund Watz* (S)
till näringsminister Annie Lööf (C)
2011/12:609 Utbildningen av svenska Waldorflärare
av *Mats Pertoft* (MP)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)
2011/12:611 Handel med alkohol på nätet
av *Christer Engelhardt* (S)
till statsrådet Maria Larsson (KD)
2011/12:614 Framtiden för Rett Center
av *Gunnar Sandberg* (S)
till socialminister Göran Hägglund (KD)
2011/12:615 Reglerna för organdonation
av *Catharina Bråkenhielm* (S)
till socialminister Göran Hägglund (KD)
2011/12:617 Åtgärder mot rökning bland ungdomar
av *Lennart Axelsson* (S)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

2011/12:618 Kulturarvslyftet
av *Josefin Brink* (V)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)
2011/12:622 Utvärdering av F-skatt
av *Peter Persson* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

Prot. 2011/12:125
7 juni

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 juni.

15 § Kammaren åtskildes kl. 20.47.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.51,
av talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.58,
av förste vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 137 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med 11 § anf. 169 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
3 § Hänvisning av ärende till utskott	1
4 § Klimatpolitik och geologisk lagring av koldioxid	2
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2011/12: MJU25	2
Anf. 1 MATILDA ERNKRANS (S)	2
Anf. 2 HELENA LEANDER (MP)	5
Anf. 3 JOSEF FRANSSON (SD)	7
Anf. 4 HELENA LEANDER (MP) replik	12
Anf. 5 JOSEF FRANSSON (SD) replik	12
Anf. 6 HELENA LEANDER (MP) replik	13
Anf. 7 JOSEF FRANSSON (SD) replik	13
Anf. 8 JENS HOLM (V)	14
Anf. 9 JOSEF FRANSSON (SD) replik	16
Anf. 10 JENS HOLM (V) replik	16
Anf. 11 JOSEF FRANSSON (SD) replik	17
Anf. 12 JENS HOLM (V) replik	18
Anf. 13 LARS HJÄLMERED (M)	18
Anf. 14 HELENA LEANDER (MP) replik	21
Anf. 15 LARS HJÄLMERED (M) replik	21
Anf. 16 HELENA LEANDER (MP) replik	22
Anf. 17 LARS HJÄLMERED (M) replik	22
Anf. 18 JENS HOLM (V) replik	23
Anf. 19 LARS HJÄLMERED (M) replik	24
Anf. 20 JENS HOLM (V) replik	24
Anf. 21 LARS HJÄLMERED (M) replik	25
Anf. 22 MATILDA ERNKRANS (S) replik	25
Anf. 23 LARS HJÄLMERED (M) replik	26
Anf. 24 MATILDA ERNKRANS (S) replik	26
Anf. 25 LARS HJÄLMERED (M) replik	27
Anf. 26 JOSEF FRANSSON (SD) replik	28
Anf. 27 LARS HJÄLMERED (M) replik	28
Anf. 28 JOSEF FRANSSON (SD) replik	28
Anf. 29 LARS HJÄLMERED (M) replik	29
Anf. 30 ANITA BRODÉN (FP)	29
(forts. 6 §)	32
Ajournering	32
Återupptagna förhandlingar	32
5 § Frågestund	32
Anf. 31 TALMANNEN	32
<i>Arbetsmarknadspolitiken</i>	32
Anf. 32 YLVA JOHANSSON (S)	32
Anf. 33 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	32
Anf. 34 YLVA JOHANSSON (S)	33
Anf. 35 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	33

<i>Kontinuitetsskogsbruk</i>	33
Anf. 36 HELENA LEANDER (MP).....	33
Anf. 37 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	34
Anf. 38 HELENA LEANDER (MP).....	34
Anf. 39 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	34
<i>Fotbollsvåldet</i>	35
Anf. 40 CECILIA MAGNUSSON (M).....	35
Anf. 41 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	35
Anf. 42 CECILIA MAGNUSSON (M).....	35
Anf. 43 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	35
<i>Fas 3</i>	36
Anf. 44 JOHAN ANDERSSON (S).....	36
Anf. 45 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	36
Anf. 46 JOHAN ANDERSSON (S).....	36
Anf. 47 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	37
<i>Centraliseringen</i>	37
Anf. 48 MONICA GREEN (S).....	37
Anf. 49 TALMANNEN.....	37
Anf. 50 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	38
Anf. 51 MONICA GREEN (S).....	38
Anf. 52 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	38
<i>Lappkodicillen</i>	38
Anf. 53 ANNA STEELE (FP).....	38
Anf. 54 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	39
Anf. 55 ANNA STEELE (FP).....	39
Anf. 56 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	39
<i>Arbetsmarknadspolitiken</i>	39
Anf. 57 PATRIK BJÖRCK (S).....	39
Anf. 58 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	39
Anf. 59 PATRIK BJÖRCK (S).....	40
Anf. 60 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	40
<i>Besök i Sverige av rysk general</i>	41
Anf. 61 LARS OHLY (V).....	41
Anf. 62 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M).....	41
Anf. 63 LARS OHLY (V).....	41
Anf. 64 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M).....	42
<i>Avdragsrätt för inköp av konst</i>	42
Anf. 65 PER LODENIUS (C).....	42
Anf. 66 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	42
Anf. 67 PER LODENIUS (C).....	43
Anf. 68 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	43
<i>Skyddet av skogsmark</i>	44
Anf. 69 LARS ISOVAARA (SD).....	44
Anf. 70 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	44

Anf. 71 LARS ISOVAARA (SD)	44
Anf. 72 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	44
<i>Förbudet mot transfetter</i>	45
Anf. 73 HILLEVI LARSSON (S).....	45
Anf. 74 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	45
Anf. 75 HILLEVI LARSSON (S).....	45
Anf. 76 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	45
<i>Militära skjutövningar i skärgårdsmiljö</i>	46
Anf. 77 ROLAND UTBULT (KD).....	46
Anf. 78 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M).....	46
Anf. 79 ROLAND UTBULT (KD).....	46
Anf. 80 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M).....	46
<i>Arbetet mot kapital- och skatteflykt</i>	47
Anf. 81 VALTER MUTT (MP).....	47
Anf. 82 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	47
Anf. 83 VALTER MUTT (MP).....	48
Anf. 84 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	48
<i>Propositioner från Kulturdepartementet</i>	48
Anf. 85 AGNETA GILLE (S).....	48
Anf. 86 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	48
Anf. 87 AGNETA GILLE (S).....	49
Anf. 88 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	49
<i>Den svenska insatsen i Afghanistan</i>	49
Anf. 89 ANDERS HANSSON (M).....	49
Anf. 90 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M).....	50
Anf. 91 ANDERS HANSSON (M).....	50
Anf. 92 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M).....	50
<i>Ungdomsarbetslösheten</i>	50
Anf. 93 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	50
Anf. 94 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	51
Anf. 95 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	51
Anf. 96 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	51
Anf. 97 TALMANNEN	52
6 § (forts. från 4 §) Klimatpolitik och geologisk lagring av koldioxid (forts. MJU25)	52
Anf. 98 JENS HOLM (V) replik	52
Anf. 99 ANITA BRODÉN (FP) replik	52
Anf. 100 JENS HOLM (V) replik	53
Anf. 101 ANITA BRODÉN (FP) replik.....	54
Anf. 102 HELENA LEANDER (MP) replik	54
Anf. 103 ANITA BRODÉN (FP) replik.....	55
Anf. 104 HELENA LEANDER (MP) replik	55
Anf. 105 ANITA BRODÉN (FP) replik.....	56
Anf. 106 ROGER TIEFENSEE (C).....	56
Anf. 107 JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	59
Anf. 108 ROGER TIEFENSEE (C) replik.....	59

Anf. 109 JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	60
Anf. 110 ROGER TIEFENSEE (C) replik.....	60
Anf. 111 HELENA LEANDER (MP) replik.....	60
Anf. 112 ROGER TIEFENSEE (C) replik.....	60
Anf. 113 HELENA LEANDER (MP) replik.....	61
Anf. 114 ROGER TIEFENSEE (C) replik.....	62
Anf. 115 IRENE OSKARSSON (KD).....	62
Anf. 116 JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	64
Anf. 117 IRENE OSKARSSON (KD) replik.....	65
Anf. 118 JOSEF FRANSSON (SD) replik.....	65
Anf. 119 IRENE OSKARSSON (KD) replik.....	66
Anf. 120 JAN LINDHOLM (MP).....	66
(Beslut fattades under 8 §.).....	67
Ajournering.....	67
Återupptagna förhandlingar.....	67
7 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 31 maj.....	67
TU5 Järnvägs- och kollektivtrafikfrågor.....	67
TU15 Luftfart.....	70
FiU31 Riksrevisionens årsredovisning.....	70
FiU39 Geografisk utvidgning av verksamhetsområdet för Europeiska utvecklingsbanken till södra och östra Medelhavsregionen.....	70
FiU43 Stärkt säkerhet i statens betalningar.....	71
FiU44 Riksrevisionens rapport om Stabilitetsfonden.....	71
CU19 Skuldsanering, m.m.	72
8 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	73
MJU25 Klimatpolitik och geologisk lagring av koldioxid.....	73
9 § Europarådet.....	74
Utrikesutskottets betänkande 2011/12:UU17.....	74
Anf. 121 BJÖRN VON SYDOW (S).....	74
Anf. 122 BODIL CEBALLOS (MP).....	76
Anf. 123 JULIA KRONLID (SD).....	79
Anf. 124 BJÖRN VON SYDOW (S) replik.....	82
Anf. 125 JULIA KRONLID (SD) replik.....	82
Anf. 126 BJÖRN VON SYDOW (S) replik.....	83
Anf. 127 JULIA KRONLID (SD) replik.....	83
Anf. 128 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (M).....	83
Anf. 129 JULIA KRONLID (SD) replik.....	88
Anf. 130 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (M) replik.....	88
Anf. 131 JULIA KRONLID (SD) replik.....	89
Anf. 132 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (M) replik.....	89
Anf. 133 TINA ACKETOFT (FP).....	90
Anf. 134 KERSTIN LUNDGREN (C).....	93
Anf. 135 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	95
Anf. 136 JULIA KRONLID (SD) replik.....	97

Anf. 137 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik	97
Anf. 138 JULIA KRONLID (SD) replik.....	97
Anf. 139 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik	98
Anf. 140 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	98
Anf. 141 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik	99
Anf. 142 DÉsirÉE LILJEVALL (S).....	99
Anf. 143 BJÖRN VON SYDOW (S).....	100
(Beslut skulle fattas den 13 juni.).....	101
10 § It- och postfrågor.....	101
Trafikutskottets betänkande 2011/12:TU16.....	101
Anf. 144 MONICA GREEN (S)	101
Anf. 145 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	103
Anf. 146 TONY WIKLANDER (SD).....	105
Anf. 147 SIV HOLMA (V).....	105
Anf. 148 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M).....	108
Anf. 149 MONICA GREEN (S) replik	110
Anf. 150 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M) replik.....	110
Anf. 151 MONICA GREEN (S) replik	111
Anf. 152 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M) replik.....	111
Anf. 153 SIV HOLMA (V) replik.....	112
Anf. 154 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M) replik.....	112
Anf. 155 SIV HOLMA (V) replik.....	112
Anf. 156 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M) replik.....	113
Anf. 157 GÖRAN LINDELL (C)	114
Anf. 158 MONICA GREEN (S) replik	116
Anf. 159 GÖRAN LINDELL (C) replik	116
Anf. 160 MONICA GREEN (S) replik	117
Anf. 161 GÖRAN LINDELL (C) replik	117
Anf. 162 CHRISTER AKEJ (M)	117
Anf. 163 MONICA GREEN (S) replik	119
Anf. 164 CHRISTER AKEJ (M) replik	120
Anf. 165 MONICA GREEN (S) replik	120
Anf. 166 CHRISTER AKEJ (M) replik	120
Anf. 167 MONICA GREEN (S)	121
(Beslut skulle fattas den 13 juni.).....	121
11 § Planeringssystem för transportinfrastruktur	121
Trafikutskottets betänkande 2011/12:TU13.....	121
Anf. 168 LARS JOHANSSON (S)	121
Anf. 169 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	123
Anf. 170 TONY WIKLANDER (SD).....	125
Anf. 171 SIV HOLMA (V).....	126
Anf. 172 GUNNAR HEDBERG (M).....	128
Anf. 173 LARS JOHANSSON (S) replik	130
Anf. 174 GUNNAR HEDBERG (M) replik	130
Anf. 175 LARS JOHANSSON (S) replik	131
Anf. 176 GUNNAR HEDBERG (M) replik	131
Anf. 177 LARS TYSKLIND (FP)	131
Anf. 178 LARS JOHANSSON (S) replik	134

Anf. 179 LARS TYSKLIND (FP) replik	135	Prot. 2011/12:125
Anf. 180 LARS JOHANSSON (S) replik	135	7 juni
Anf. 181 LARS TYSKLIND (FP) replik	136	<hr/>
(Beslut skulle fattas den 13 juni.)	136	
12 § Bordläggning.....	137	
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	137	
14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	138	
15 § Kammaren åtskildes kl. 20.47.....	139	

Tryck: Elanders, Vällingby 2012